

Munkaadó és kiadóhivatal

SZUBOTICA

ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 3-33

Munkaadó 3-10, 3-33

NAPILÓ

Előfizetési árak

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMunkaadó
minden nap, hétfőn és
szombatnapon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. NOVEMBER 11.

307. SZÁM

VASÁRNAP

Maniu

Az Erdélyel és Besszarabiával megnagyobbodott Románia történetében korszakalkotó fordulópont a Maniu-kormány megalakulása.

Maniu az impériumváltozás előtt a román nemzetiségi párt elnöke volt és 1918. december elsején ő mondotta ki a gyulafehérvári román nemzetgyűlésben Erdély egyesülését a román királysággal. A Vajda-Vojvoda-kormány idején elnöke volt a kormányzótanácsnak, amelyet azonban az Averescu-kormány feloszlattott. Ettől kezdve Maniu a román nemzeti párt élén rendkívül érdekes harcot folytatott a centralista politika ellen Erdély autonómiájáért. Mint minden utódállamban, Romániában is csakhamar érezhetővé vált az a különbség, amelyet ugyanegy államalkotó faji többség kebelén belül teremtenek az eltérő történelmi és kulturális tradíciók. Maniu, mint az erdélyi románság érdekeinek képviselője tagadta a regátbeliek jogát az új területek fölötti gyámkördőhöz. Erdélynek nemcsak magyar, hanem román népére is ránehezedett Bukarest kizsákmányoló gazdasági politikája és a román nemzeti párt elsősorban ennek az állapotnak megszüntetését tűzte ki céljául. Maniu ezt a regionális programot később országossá szélesítette és Mihalacke óromániai parasztpártjával, továbbá Take Jonescu szintén óromán néppártjával egyesülve, mint a nemzeti parasztpárt feje vette fel a küzdelmet, hogy Románia belpolitikai életét purifikálja és konszolidálja.

A nagytekintélyű és Nagy-Románia megalapításának történelmi presztizsétől övezett Brătianu Jonel halála után a nemzeti parasztpárt a forradalom határáig feszülő energiával törekedett arra, hogy kiragadjon a hatalmat a liberálisok kezéből. Kétszáz ezer paraszt vonult fel a gyulafehérvári gyűlésre és attól lehetett tartani, hogy a mozgalom kicsap az alkotmányosság medréből. Ezt a veszélyt a nemzeti parasztpárt vezéreinek, főleg Maniunak bölcsesége hártotta el és ezzel biztosította a lehetőségét annak, hogy az új rezsim adott pillanatban zökkenés nélkül fogjon hozzá a ráháruló történelmi horderejű feladatok megoldásához.

Nem a mi hivatásunk, hogy a romániai közviszonyok dezolátságának okait fölfejtjük és a liberális-éra működése fölött bírálatot gyakoroljunk. Tartózkodni kívánunk azoknak a kulisszák mögötti motívumoknak kiszínezésétől is, amelyeknek sokan a romániai kormányválságokat tulajdonítják. Tény azonban az, hogy a román politikai, gazdasági és közigazgatási helyzet gyökeres szanalásra szorul és a régenstanács a szanalás művét arra a pártra bizza, amely — élén az erdélyi Maniunak — a parlament feloszlását, tiszta választások lefolytatását és a törvények uralmának helyreállítását követeli, amely mellett a trónöröklés kérdésében sem áll föltétlenül a liberálisok által alkotott törvény elvi alapján. Ez a körülmény azt mutatja, hogy a liberálisok lába alól kicsuszott a talaj és hogy Románia olyan súlyos krízisben van, amely a kormányalakítási megbízásnál a possibilitieson kívül minden más szempont mellőzését teszi szükségessé.

Van olyan verzió is, amely szerint maguk a liberálisok kívánják Maniu kormányrajutását, mert bíznak a gyakorlati kormányzás népszerűségfeszítő hatásában. Ez a feltevés mindenképpen jellemző arra nézve, hogy Romániában ezidőszereint nem alakulhat olyan kormány, amely a nemzeti parasztpárt ellenzéki ostromával megbirkózhatna. A liberálisokhoz kapcsolódó üzleti érdekeltségeket kivéve, egész Románia Maniutól várja, hogy az ország ügyeit rendbehozza, a korrupció hétéfű sárkányát leterítse, a közigazgatást kiemelve a pártpolitika fertőjéből, a jogegyenlőség csorbáját kiköszörölje és a külföldi tőke bizalmát visszahódítsa. Különösen Erdély táplálékának reményeket, hiszen ez az ország rész volt leginkább kivéve a most felváltott rendszer nyomásának és amikor a román belpolitika irányítását erdélyi román államférfi veszi át, természetesen bizik a megértés szellemének érvényesítésében.

Felcsigázott várakozással tekintenek a romániai események elé Erdély nemzeti kisebbségei is. Maga Maniu egy angol újságíró előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy a nemzeti parasztpártnak nincs szándékában beleavatkozni a kisebbségek belügyeibe. A kisebbségek — mondotta az immár miniszterelnökké kinevezett pártvezér — oda csatlakozhatnak, ahova akarnak és az állam keretein belül úgy helyezkedhetnek el, ahogy belátásuk és érdekeik diktálják. *A nemzeti parasztpárt tudja, mi az kisebbségnek lenni és nincs szüksége arra, hogy a kisebbségi*

jogokkal üzérkedjék.

Maniunak ez a felfogása stilszerűen illeszkedik bele abba az országos politikai koncepcióba, amelynek megvalósítására most vállalkozik. A kisebbségek sem akarnak mást, mint a törvénytelenségek kiirtását, a jog és tisztesség uralmát, a kulturális és gazdasági jogegyenlőség restitúcióját, a polgári szabadság körülbástyázását, mert ha mindez sikerül, az ő sorsuk is tetemesen megjavul. Erdély kisebbségei éppen ezért felajzott bizakodással óhajtják, hogy Maniu meg tudjon felelni missziójának.

A szerb-horvát megegyezésről tárgyaltak a kormánypártok vezérei

A miniszterelnökségen megtartott konferencián Korosec miniszterelnök, Vukicsevics Velja, Davidovics Ljuba és Mehmed Szpahó vettek részt Korosec miniszterelnök tanácskozása Szavcsics Milossal

A parlament elfogadta a Magyarországgal és Ausztriával kötött konvenciókat

Beogradból jelentik: Szombaton délelőtt, a parlament ülése előtt Korosec miniszterelnök hosszasan tanácskozott Vukicsevics Veljával, a radikális klub elnökével. A tanácskozásba később bevonták Davidovics Ljubát és Szpahó Mehmedet is és így az összes kormánypártok vezérei konferenciát tartottak. A tanácskozáson elsősorban Szavcsics Milos akciójáról tárgyaltak és az összes pártvezérek kifejezésre juttatták azt az óhajukat, hogy

meg kell teremteni az ellenzékkel a tárgyalási alapot és a maguk részéről mindent megtesznek, hogy ezt lehetővé tegyék.

Felhatalmazták Korosec miniszterelnököt, hogy a négyes koalíció nevében Szavcsicsnak a szükséges közléseket megtegye.

A miniszterelnök ezután Szavcsics Milost fogadta.

Korosec közölte Szavcsicsal, hogy még Sztanojevics Ácával is tanácskozni óhajt, de minthogy Sztanojevics Áca nincs Beogradban, egy-két napig várni kell, csak akkor adhat végleges választ a négyes koalíció nevében.

Politikai körökben a pártvezérek megbeszélése természetesen nagy érdeklődést keltett és kíváncsian várják, hogy Szavcsics akciója milyen eredménnyel fog járni.

Az osztrák és magyar konvenciók a parlament előtt

A parlament szombati ülését délelőtt fél tizenegykor nyitotta meg Mihajlovics Ilija elnök. A jegyzőkönyv felolvasása után az elnök bejelentette, hogy a külügyminiszter több törvényjavaslatot terjesztett be így az Ausztriával kötött kereskedelmi szerződést, az Oroszországgal kötött kölcsönös jogsegélyegyezményt, az Olaszországgal kötött kereskedelmi szerződés függelékét és a bírói eljárásról szóló konvenciót. A külügyminiszter a javaslatokra a sürgősség kimondását kérte.

Ezután áttértek a napirend első pontjára, az Ausztriával kötött kereskedelmi pótszerződés tárgyalására. Szpahó Mehmed kereskedelmi miniszter rövid exozéja után a parlament egyhangulag elfogadta a szerződést.

A Magyarországgal kötött kölcsönös betegápolási szerződés tárgyalása következett ezután. Jovanovics Jován, a földművespárt elnöke kifogásolta, hogy a külügyminiszter nincs jelen. A javaslatot egyhangulag elfogadták. A bűnösök kicsorításáról ugyancsak Magyarországgal kötött egyezmény tárgyalásánál Vujicsics Milorád igazságügyminiszter mondott rövid exozét, majd ezt a szerződést is egyhangulag elfogadták. Ezután a jugoszláv-magyar kölcsönös jogsegély

egyezmény tárgyalása következett, amelyet a földművespárt szavazatai ellen a többség elfogadott.

Az ülés erre véget ért és a legközelebbi ülés kedden délelőtt kilenc órakor lesz. A keddi ülés napirendje a Magyarországgal kötött többi konvenciók tárgyalása és a közmunkákról szóló törvény.

Ruszkoszeli deputáció Beogradban

Szombat délelőtt kétszáztagú deputáció érkezett Beogradba a Bánáti Ruszkoszeli községből. A deputációnak dobrovoljacok és helyi agrárérdekeltek voltak a tagjai és azért jöttek Beogradba, hogy tiltakozzanak az agrárreformminiszter döntése ellen az egyházi födek felosztása ügyében. A küldöttség felkereste az összes parlamenti klubokat és felkérte a képviselőket, hogy támogassák akciójukat.

Macsek gyufabojkottra hívja fel a horvát parasztságot

Zagrebból jelentik: Dr. Popovics Szvetisláv független demokratapárti képviselő, mint ismeretes, a napokban Svédországba utazott. Politikai körökben az a hír tartja magát, hogy Popovics nem magánügyben utazott Svédországba, hanem azért, hogy a svéd gyufatrösztről informálja a jugoszláv belpolitikai helyzetéről és arról, hogy a parasztdemokrata koalíció a kölcsönt nem fogadja el.

Szombaton délután egyébként a *Telegraph Union* Bécsből azt jelentette, hogy dr. Alekszandar zagrebi föllamügyész javaslatot készített el Pribicsevics Szvetozár, Macsek Vlatkó dr. és mások mentelmi jogának feltüggesztése érdekében.

Az újságírók erre vonatkozólag megkérdezték Macsek Vlatkót, aki a következőket mondotta:

— A kormány azt hiszi, hogy megismételheti azt, amit 1924-ben és 1925-ben tett, vagyis a nyugati államok előtt a horvát törekvéseket kommunista mozgalmaknak tüntetheti fel. Macsek kijelentette, hogy örülne, ha a kérdés a bíróság elé kerülne, mert akkor a külföld legalább megismerné az egész ügyet.

A *Politika* híreivel kapcsolatban Macsek megcáfolta azt a hírt, mintha ő vagy a horvát parasztpárt nem helyeselné Pribicsevics éles állásfoglalásait egyes kérdésekben.

Macsek kijelentette még, hogy tovább folytatják mozgalmukat a nép között és gyufabojkottra fogják felhívni a parasztságot. Ez elképzelhetetlennek látszik a beogradiaknak, de mi megmutatjuk, hogy ezt is lehet.

Poincaré a köztársasági egység kormányának megalakításán dolgozik

A kormányalakítás sikere érdekében Poincaré hajlandó feláldozni programjának néhány pontját

Párisból jelentik: Poincaré komolyan törekszik arra, hogy megteremtse a kibontakozást, de azért gondoskodott a visszavonulás lehetőségéről is, mert kijelentette, hogy a radikális szocialisták és a Marin-csoport civakodása valószínűleg meg fogja hiúsítani fáradozását.

Poincaré egész tekintélyét latba veti, hogy a régi nemzeti egységet átalakítsa köztársasági egységgé és ennek érdekében kész feláldozni programjának egy-némely pontját.

Igy beleegyezne a költségvetés egyes tételeinek leszállításába, csak hogy kiszorítsa a kabinetből a Marin-csoportot, amely a megegyezést akadályozza.

Ezzel a köztársasági egységblokkal Poincaré közeledik a republikánus koncentráció eszméjéhez.

Bizonyos, hogy *Sarraut* volt belügyminiszter és *Quelle* volt földművelési miniszter, akiket Poincaré megbeszélésre magához kért, kosarat adtak a dezignált miniszterelnököknek. A lemondott radikális-szocialista miniszterek helyére egész sor politikust kombinálnak, de döntés csak vasárnapra várható. Abban az esetben,

ha Poincarének sikerül a kormányt összeállítani, az új kormány rövid nyilatkozattal kedden már a parlament elé áll és folytatni fogják az állami költségvetés tárgyalását.

Októberi cserebogár, novemberi ibolya

Egy bécsi újságban, a legkisebb betűvel szedve, ami csak a szedőszekrényben található, szóval kis belhabetűvel szedve a következő hírecskét olvastam:

Ein Maikäfer. Herr Karl Hartl aus Pitten an der Aspangbahn sendet uns einen Maikäfer, den er am 31. Oktober in seinem Garten fing.

Maikäfer: májusi bogár, magyarul cserebogár, akit *Hartl* Károly ur Pittenben a kertjében fogott és akit ma küldött el volt lapja szerkesztőségének. Egy cserebogár októberben! Ez itt a szenzáció, amit kiragadni az események tengeréből ime magam is kötelességemnek tartok. Októberben ejtette foglyul a cserebogarat *Hartl* Károly ur Pittenben, aki ennek a hónapnak utolsó napján olyan jó kedvű volt, hogy cserebogarat lehetett volna vele fogatni. Meg is fogta a cserebogarat, a kertjében fogta meg. (Én is fogtam már életemben egy néhány kis rovar, akik bárha ugrálnak, mégis könnyebb őket megfogni, mint egy oroszánt) ugyan nem a kertemben és nem cserebogarakat. (Viszont én nem is küldtem be őket kedvenc lapom szerkesztőségének). A hangsúly azonban nem a kertben van. Hisz ugyanabban a pitteni kertben május hónapjában bizonyára ezerszámra lehetett cserebogarat fogni, a természetből fogva az illatos május-esték aviatikusai, ők és a rendkívüli, a szenzáció, ami majdnem fölét az óceánnak sikeres átrepülésével, abban keresendő, hogy épen októberben fogták el.

Októberben sárga cserebogár! Itt van a kutyá eltemetve, ez adja meg az eset feltűnőségét, úgyhogy *Hartl* Károly ur Pittenben, aki nyomban tisztában volt az esemény nagy horderejével és helyesen ítélte volt meg, hogy nemcsak falujának, de a nagy világnak is értesülnie kell a ritka, mondhatnám természeti tüneményről, fogta az októberi cserebogarat és költséget és fáradságot nem kímélve, beküldötte őt a bécsi lap szerkesztőségébe. Nem elégedett meg azzal, hogy egyszerűen megírja a lapjának: Képzeliék csak urak, tisztelettel alulirotnak olyan szerencsém volt, hogy októberben, sárga októberben cserebogarat fogtam a kertemben. Nyilván feltételezte, hogy a bécsi gyanakvó szerkesztők azt fogják hinni, hogy valaki újabb bányakutyát, illetve bányabogarat akar a fülükbe helyezni és egyszerűen nem fogják elhinni, hogy egyetlen szó is igaz volna a cserebogárból. A pitteni cserebogár-fogó fogta magát, illetve az élő eleven cserebogarat és beküldötte a szerkesztőségnek, ő majd személyesen térszen tanubizonyoságot, hogy nem mese, miszerint októberben is megtermett a cserebogár.

Mindennél okosabban és meggyőzőbben fog beszélni maga a cserebogár, hogy ime, dacára októbernek, amikor már az összes jólnevelt cserebogarak eltűnnek a föld színéről, ő utolsó mohikánja az 1928. évfolyambeli cserebogaraknak, önmagát túlélve itt maradt és tavaszt hirdet az őszben. (A tudósok azt állítják, hogy a cserebogarak kártékony rovarok. Ezzel szemben a mi cserebogarunk direkt hasznos állat. Hasznát hajtott az osztrák államnak. A portó, amelybe szállítása került, az osztrák állampénztárt gazdagítja.)

A szerkesztőségben személyi hírt írtak a cserebogárról, mint amilyent csak nagy urakról szoktak írni. További sorsáról nem tájékoztatta az újság az olvasókat. Mi történt a cserebogárral? Mit csináltak vele a szerkesztőségben? Mit csinálhatnak egy cserebogárral a szerkesztőségben?

Lehet, hogy a szerkesztő nyomban munkába állította. Jó hogy itt van — mondta a szerkesztő ur — írjon egy cikket! És kapta a cserebogarat és a lábait, már mint a cserebogár lábait, bemártotta tintába és a bogarat végigsétáltatta a hófehér kézirat papíron. Amerre a cserebogár mászkált, szabálytalan sorok keletkeztek. Nehezen olvasható betűk (ennek is le törhetett volna a keze, fogja mondani a szedő és joggal) már csak a befejező mondat lett volna hátra, valami hatásos csattanó... amikor cserebogár hirtelen kitevette szárnyait és huss! elröpült...

*

A cserebogárral még nem merültek ki a jelek, amelyek hirdetik, hogy az idén ősz helyett tavasz van. Olvasván az újságot, a következő hírecske ötlött a szemembe:

Märzveilchen in November. Frau Marianna Auer Kaufmannsgattin in Gross Engersdorf am Russbach übermittelte uns als freundliche Nachsommergruss ein Büschel freibühenden Märzveilchen, die sie am 2. dices in ihr Garten fand.

Tehát már ibolyát szedünk novemberben. Októberben cserebogarat, novemberben ibolyát és ne legyen költő az ember. Ép amint neki készülök költeni, csegették. A szemes hozta a számlát a tavalyi szénről. Okvetlenül fizessenek, mert éhezik a családjaival és tönkre megy. November van és az emberek még nem fűtenek. Cserebogarat és ibolyát szednek a határban. Hallottak ilyen?

Hoover csak mérsékelt győzelmet aratott

Az új amerikai elnök végiglátogatja Közép- és Délamerika fontosabb városait

Washingtonból jelentik: A szombaton közzétett hivatalos választási statisztika szerint *Hoover* 21.450.000 és *Smith* 15.500.000 szavazatot kapott és így

Hoover a szavazatok 58 százalékát, *Smith* pedig 42 százalékát kapta, tehát *Smith* veresége nem olyan megsemmisítő, mint ahogy először látszott.

Hogy *Hoover* mégis az electoroknak 83 százalékát kapta és hogy az új kongresszus mindkét házában erős köztársasági többsége lesz, annak

oka az Amerikában érvényben levő közvetett választási rendszerben rejlik.

Hoover még az elnöki hivatal elfoglalása előtt be fogja utazni a latin amerikai államokat és szombaton Sanfranciskóban egy csatahajó fedélzetére szállt.

Hoover végiglátogatja Dél- és Középamerika fontosabb városait és kikötőit

és hat hétre tervezett utjának az a célja, hogy az államok kormányaival, valamint mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari köreinek vezető egyéniségeivel tárgyalásokat folytasson.

Uj leszerelési konferenciát hívnak egybe a jövő év elején

A Népszövetség leszerelési osztályának vezetői tárgyalnak a francia leszerelési delegáció elnökével

Párisból jelentik: Az *Ouvre* és az *Echo de Paris* egybehangzóan közlik, hogy új leszerelési konferencia van küszöbön.

London a Népszövetség leszerelési bizottságának elnöke és *Collan*, a Népszövetség leszerelési osztályának vezetője a legutóbbi napokban Párisban voltak és hosszasan tanácskoztak *Paul Boncourt*-tal, a francia leszerelési delegáció vezetőjével.

Paul Boncourt azt akarja, hogy már január 21-ikére hívják össze az új leszerelési konferenciát.

de a francia külügyminisztérium nem helyesli ezt

a tervet. A *Qua d'Orsay* véleménye az, hogy egy-kellőleg elő nem készített konferencia, amelyen mintegy tizennégy-tizenöt állam venne részt, csak kudarcra járhatna, mert annak még szabatos programja sem lenne. A külügyminisztérium szerint

szükség volna Franciaország, Amerika, Japán, Anglia és Olaszország előzetes tanácskozására

és csak a jövő áprilisban vagy májusban kerülhetne sor a teljes konferenciára, amelyre minden állam meghívást kapna.

Egyre hevesebben működik az Etna

Repülőgépen a lávát ontó kráter felett

Paorminából jelentik: A lávafolyam minden ága szétterült és ennek következtében a tüzes lávatömeg lassabban hőmpölyög a *Catania*—messinai vasútvonal felé, de a veszedelem azért nem csökken. Közvetlenül *Mascali* alatt egy vasúti híd már elért a tüzes láva és a híd menthetetlen. Nagy sietséggel még néhány tehervonatot sikerült átjuttatni a vonalon. Ezek a vonatok vitték a kilakoltatott nép holmiját biztosabb helyre.

A vulkán-kitörés 1200 méter magasságban van a tenger fölött, onnan árad folytonosan és feltartóztatlanul a tüzes lávatömeg, amely aztán 500 méter szélességben zudul előre olyan területen, amely egy héttel ezelőtt még dusan termő gesztenyeerdő volt s ezen túl ágakra szakadt. Itt-ott még látható egy-egy terebélyes gesztenyefa, messzi vidékeken még sárgásan piroslik egy-egy citrom vagy narancsfán a gyümölcs, de egyszerre csak ezek a fák is kildöltek: elérte őket a láva s percek alatt az érett gyümölcsökkel együtt megsemmisültek.

Ebben a magasságban tisztán hallatszik a mélyről előtörő dübörgés, mintha földrengés volna és hallatszik a kráterből a félelmetes hangu bugyborékolás. Mint valami óriási mozdony kéményének torkából minden pillanatban kilövell tüzes füstgomolyag, amely elterpeszkedik és mérges lehelletével mindent ellep.

Tisztán látszik, hogy rendszeres időközökben ezer meg ezer tonna tömegű lávát ont ki magából a kráter, a lávatömeg az első percekben úgy zudul le az *Etna* hajlásán, mint a vizesés, aztán meglassodik és hullámozva terjed tovább. Így ömlik le 400 méter mélységbe, végigterpeszkedik egy széles fensíkon s

aztán több száz méter mélységbe függőlegesen zuhan alá, mint a megolvasztott vasérc, amely szikrákat és lángokat lövell ki magából. A kép emlékeztet a *Niagara*-ra. Ugyanolyan hatalmas tömegekben zuhan alá a forró tömeg, ilyennek látná az ember a *Niagarát*, ha rózsaszínű üvegen át nézné. Mikor a fensíkről lezudul és hőmpölyögve folyik tovább a forró láva, előnti az utolsó szőlőskerteket, amelyeket eddig még elkerült *Mascali* falutól keletre.

Véletlenül köszönhet *Alfio* falu, hogy eddig elkerülte a tüzes láva, lakossága már biztonságban hitte magát és most *Alfio* került sorra. Ha a lávafolyó valami szerencsés körülmény következtében nem változtat irányt, akkor *Alfio* a pusztulás tanyája lesz. *Cataniából* jelentik, hogy

az Etna kitörése az éjszaka még hevesebb lett,

a nagy vasúti híd a *Messina*—*cataniai* vasútvonalon elárasztotta és felperzselt a tüzes láva, amely valahol megrekedt és felgyülemlt, most azonban sieterege ömlik *Nunziata* felé és már két tüzes karral kezdi átölelni.

Ponti tanár, az *Etna* obszervatóriumának igazgatója a mu' éjszaka repülőgépen majdnem két óra hosszat kerिंगett a tűzhányó kráterei fölött,

Olyan helyeken lebegett a repülőgép, ahonnan látni lehetett a kitörést, mert a szél irányba elvitte a sűrű füstfelhőt s így megállapíthatta *Ponti*, hogy a régi kráterek nem ahudtak ki és új nyílások képződtek tolcser formájában, amelyekből perceként körülbelül 4 méter vastagságú lávatömegek törnek ki.

Benes szerint az állampolgárság kérdése nemzetközi probléma

A csehszlovák külügyminiszter a külpolitika aktuális kérdéseiről

Prágából jelentik: A szenátus pénzügyi bizottságának pénteki ülésén mint Benes külügyminiszter beszédét mondott. Benes beszéde elején panaszkodott, hogy a külföldi propagandára előirányzott összeg kevés. A minisztérium visszautasítja a vádat, mintha a pénzt dobálná. A mi propagandánk — ugymond — nem él azzal a módszerrel, hogy embereket megfizessen, vagy megvásároljon. *Ani Roithermere lord akcióját illeti, igaz, hogy a dolgot nem lehet bagatellizálnunk, de a másik odalon látjuk, hogy ez az akció a maga belső igaztalansága és nem őszinte volta miatt az egész világ szemében hanyatlott.* Nem igaz, az amit egyes szónokok állítottak, hogy hadseregünk nem jön számításba. *Nem fogunk csinálni semmiféle lokális háborút, de egy világkonfliktusban megálljuk helyünket.*

Mindenütt sulyunk van, feltéve, hogy mindenki teljesíteni fogja a kötelességét. *Az állampolgárság kérdése Szlovéniában fájóalmas probléma. Még nincsen elintézve. Ez a kérdés nemzetközi jelentőséggel is bír, szándékunkban van foglalkozni vele és mielőbb véglegesen rendezni.*

Ami a Budapesten letartóztatott két állampolgárunk ügyét illeti — mondotta a továbbiakban Benes — a legnagyobb igazságtalanság történt két ártatlan emberrel szemben. A magyar hatóságok semmit sem tudnak rójuk bizonyítani. *Letartóztatásuk politikai okokból represszália gyanúja történt.* A külügyminisztérium segítségükre sietett s reméli, hogy a dolog a leggyorsabb elintézését nyeri. A kormány határozott lépést tett az érdekében.

Meghalt a noviszadi repülőszerecsétlenség második áldozata

Vasárnap temetik a tragikus sorsu diáklányt

Noviszadról jelentik: A noviszadi repülőszerecsétlenség még mindig izgalomban tartja a lakosságot és az izgalom csak fokozódott, amikor híre ment, hogy a szerecsétlenségnek újabb halálos áldozata van. *Popadić Zorka szombatira virradó éjjel a kórházban belehalt sérüléseibe.* A szerecsétlenség diáklány borzalmas szenvedéseken ment keresztül és az orvosok minden áldozatkészsége sem tudta megmenteni.

Veszelnov Szevan, a repülőszerecsétlenség harmadik áldozata állapotában szombaton lényeges javulás állott be és erős a remény, hogy meg lehet menteni az életnek. *Popadić Zorka holttestét a halottaskamrába vitték, ahol fel fogják boncolni és az eddigi rendelkezések szerint vasárnap fogják eltemetni.*

Szombaton reggel Szirovica Szevan pilótaőrmentert a petrovradini katonai kórház halottaskamrájából temették el nagy katonai pompával. A temetési menetet repülőgépek követték a levegőben, amelyekről virágokat dobáltak le a frissen hantolt sírra.

A katonai hatóság részéről megindított vizsgálat minden kétséget kizáróan megállapította, hogy Szirovica öngyilkossági szándékából követte el borzal-

mas tettet. Emellett szól Szirovica számos korábbi nyilatkozata, hogy meg akar válni az élettől. Fegyelmi ügyből kifolyólag már hetek óta vizsgálat folyt ellene, ami az önérvényes pilótát nagyon elkészerítette. A katasztrófát megelőző napon is hangoztatta, hogy öngyilkosságot fog elkövetni.

A katasztrófiának jogi része, amely főleg a fizetendő kártérítésekre vonatkozik, szintén foglalkoztatja a katonai hatóságokat, mert bizonyos, hogy úgy az elhunyt leány hozzátartozói, mint Veszelnov Szevan, aki még mindig a kórházban fekszik, kártérítési igényekkel fognak fellépni. Hasonlóképpen kártérítési igényt támaszt a Futaki-ucca 9. számú ház tulajdonosa is, akinek a házat a lezuhant gép erősen megrongálta. A parancsnokság mindezekben a kérdésekben liberális és előzékeny álláspontra fog helyezkedni és a kártérítési igényeket, a lehetőségek határain belül teljesíteni fogja.

Értesülésünk szerint a petrovradini repülőparancsnokság a csütörtöki katasztrófa alkalmából megismétli régebbi tiltalmát, mely szerint a város felett bármilyen akrobatikus légműtárványt a legszigorúbban megtilt.

Birói uton követeli vissza vagyonát a prékói földművesszövetség

A szövetség közgyűlésén sikkasztással vádolták a beogradi főszövetséget

Noviszadról jelentik: A Száván inneni mezőgazdasági szövetkezetek szövetsége szombaton délelőtt Noviszadon évi közgyűlést tartott, amelyen több, mint hatszáz tag volt jelen. A közgyűlést a Szloboda nagytermében tartották meg és azon a földművelésügyi minisztériumot Stiebler Jován inspektor képviselte, míg a bácskai tartományi választmányi képviselőletében Kličin Mita elnök jelent meg. A szerémségi tartomány nevében Szavics Vlada tartománygyűlési képviselő volt jelen. Megjelent a közgyűlésen dr. Csirics Irinej noviszadi püspök, Mihajlović Sztanoje rendőriőkapitány, Miroslavljević Koszta, a noviszadi kereskedők és iparosok egyesületének elnöke, Matijević Vlada, a mezőgazdasági szövetkezetek szövetségének egyik megalapítója, Matić Milorád, a vajdasági komlótermelők szövetségének igazgatója és mások.

A közgyűlést délelőtt tíz órakor Marković Radoszláv görögkeleti esperes, az új főszövetség elnöke nyitotta meg, akinek indítványára üdvözköztető táviratot küldtek Alekszandar királyi Öfelségének. Az elnök megnyitó beszédében ismerte a közgyűlés napirendjét, majd Csirics Irinej püspök mondott nagyszabású és magasszárnyalású beszédet a szövetkezeti rendszer előnyeiről.

Stiebler Jován földművelésügyi miniszteri inspektor szólt fel ezután és hosszabb beszédben foglalkozott a szövetség létrejöttének körülményeivel. Megállapította, hogy a régi szövetséget egyesek politikai célokra használták ki és ennek tulajdonítható, hogy a Száván inneni szövetkezetek elszakadtak a beogradi központtól. *Skorics Iván, a noviszadi szövetség igazgatója ismerte a beogradiaktól való elszakadás okait.* A beogradiak állandó akadályokat gördítettek a prékói egyesületek fejlődése és haladása elé. Az új szövetség évi június 26-ikán alakult meg és eddig az idő rövidsége miatt és amiatt sem tudott nagyobb eredményt felmutatni, mert állandóan harcolni kellett a beogradi főszövetséggel, amely mindent elkövetett,

hogy lehetetlenné tegye a noviszadiak működését.

Miroslavljević Koszta utalt arra, hogy a noviszadi főszövetség nem zárkózott el attól, hogy a vizsályt békésen intézzék el, a beogradiak azonban a békés tárgyalás helyett erőszakkal akarták a noviszadi főszövetség helyiségeiből az irattárt elhurcolni, úgy hogy verekedésre került a sor. A noviszadi főszövetség birói uton fog érvényt szerezni jogainak. *Skorics Iván igazgató után Vujicsics Dusan sumanováci földműves beszélt és sikkasztással vádolta a beogradi főszövetséget.* Beszédét így fejezte be:

— Mi továbbra is testvérek maradunk, csak adják vissza elsikkasztott pénzünket. (Leikes éljenzés és taps.)

Dobanovics Pál, volt főispán, szrbobrání birto- kos szintén élesen támadta a beogradi főszövetséget. *Szavics Vlada kijelentette, hogy mint a szerémségi tartomány képviselője, teljes szívvel csatlakozik a noviszadi főszövetséghez.* Beszéde végén támadta a kormány gazdasági politikáját.

Sević Szevan szuboticiái kiküldött követelte, hogy mielőbb vessenek véget a szövetségek közti harcoknak, mert az gyengíti a közös érdekeket. Ezután több kiküldött szólalt fel, akik felvilágosítást kértek a szövetségi vagyonáról és követelték, hogy tegyenek haladéktalanul lépéseket, hogy azt a beogradiaktól visszaszerezzék.

A közgyűlés végül Skorics Iván igazgató indítványára a következő határozati javaslatot fogadta el: *A volt zagrebi főszövetség kebelébe tartozó egyesületek 1922-ben egyesültek a beogradi főszövetséggel azzal, hogy a főszövetségben egyenrangúak lesznek a szerbiai egyesületekkel. A volt zagrebi egyesületek azonban soha sem lettek tagjai a beogradi főszövetségnek, mert a múlt éven Jagodinán megtartott kongresszuson a prékói egyesületeket nem ismerték el. Emiatt a volt zagrebi szövetséget a mai rendkívüli közgyűlés felhívja és felszólítja a beogradi főszövetséget, hogy*

Talán idegenkedik Ön a kalap-levevéstől, vagy szívesen mutatja meg szép haját? Minden bizonynyal ez attól függ, vajjon miképp ápolja Ön a haját. Ha Ön mindenkor Elida Shampoo-t használ, okvetlen szebbé varázsolja azt, mert Elida Shampoo a haját selymessé, fűrtössé, illatossá, pelyhessé, egyszóval széppé és egészségessé teszi.

ELIDA SHAMPOO

a volt zagrebi főszövetség vagyonát haladéktalanul szolgáltatassa át. A közgyűlés tiltakozik az ellen a beállítás ellen, mintha ezzel a prékói egyesületek szeparatisták politikát folytatnának.

Elhatározta a közgyűlés, hogy követelni fogja a mezőgazdasági hitelek kérdésének sürgős rendezését és az eladósodott mezőgazdák megmentését. A közgyűlés végül alapszabálymódosításokat hajtott végre, megválasztotta az új tisztikart és választmányt, amelybe beválasztották dr. Mocs Sándor noviszadi ügyvédet, Dobanovics Pál szrbobrání földbirtokost és Kličin Mitát, a bácskai tartomány elnökét. *Matijević Vladimir a zagrebi szövetség alapítójának beszéde után Marković elnök a közgyűlést délután két órakor bezárta.*

A betörőben a legjobb barátját ismerte fel

Izgalmas hajszá után elfogtak egy betörő apatini esztergályost

Apatinból jelentik: Érdekes módon lepleztek le egy betörőt Apatinban. *Pintz Ferenc apatini géplakatossegéd már régebben feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes betört a lakására. A rendőrség nyomozást indított, de a tettest nem sikerült elfogni.*

Később Pintz újból jelentést tett, hogy betörő járt a lakásán, aki pénzt és értéktárgyakat vitt el. *Ettől az időtől kezdve a betörések megismétlődtek.* Kisebbszámú időközökben megjelent a rejtélyes látogató és nyom nélkül zsákmánnyal távozott.

Pintz mindenkire gyanakodott, de konkrét bizonyítéka senki ellen sem volt. Végül elhatározta, hogy cselhez folyamodik. Felkereste Beljanszki Fülöp rendőrzetűt és kérte, hogy helyezzen el rendőröket a lakásban.

Pénteken este a rendőrzetűt és több rendőr rejtőzködtek el Pintz szobájában és vártak. Tíz óra felé valaki felfeszítette az ablakot és villanylámpa fény-sugara táncolt végig a megszállt szoba butorain.

A betörő egyenesen Pintz asztalához ment, kulcsal felnyitotta a fiókot és kivette belőle a pénzt.

Ebben a pillanatban előugrott Pintz, megragadta a betörő karját és felcsavarta a villanyt. *Pintz meglepetése csak akkor volt nagy, mikor a betörőben felismer- te legjobb barátját, Lung József huszonegyéves esztergályossegédet, akire sohase gyanakodott.*

A leleplezett jóbarát mikor látta, hogy tettes é- ték, hirtelen kitepte magát Pintz kezéből és vad futá- nak eredt Beljanszki rendőrzetűt a betörő után so- hant és izgalmas üldözés után elfogta. *Lung Józsefet a rendőrségre vitték. Megmotozása alkalmával betörő- szerszámokat és egy töltött revolvért találtak nála.*

DRÓTNÉLKÜLI GONDOLATÁTVITEL TELEPÁTHIKUS KISÉRLET RADIÓN KERESZTÜL

Berlin, november hó.

A »Zeitschrift für angewandte Psychologie« legutóbbi számában dr. A. Herzberg most számol be azokról a kísérletekről, amelyeket a múlt év őszén a berlini rádióelőfizetőkkel végzett.

Herzberg és Arco gróf, az ismert rádió-szakember, ki akarták próbálni annak a hipotézisnek a helyességét, amely szerint a gondolat éppen úgy rezgés, mint a fény, a hang, vagy az elektromosság. Ebből a célból felszólították a rádió-előfizetőket, hogy előre meghatározott időben üljenek a készülékek mellé és a maguk elé tett kérdőívre — tisztán érzésük szerint — jegyezzék fel, hogy a leadóállomás stúdiójában, a mikrofon mellett ülő Herzberg milyen számjegyre, milyen színre és melyik nagy ember képére gondol. A kísérletet végre is hatották, még pedig kétszer egymásután: az első alkalommal Herzberg nem gondolt semmire (ez az experimentum csak ellenőrzésre szolgált), másodsor pedig a barna színre, a 0-ra és Kantra gondolt. Összesen 4399 előfizető küldte be kitöltve a kérdőívet s ezek közül aránylag elég nagy százalék adott helyes válaszokat. Csakhogy — az első »leadás« alkalmával, (amikor Herzberg nem gondolt semmire) a beklődőknek körülbelül ugyanolyan százaléka tippelte a barnát, a zérót és Kantot, mint a második, tényleges leadás alkalmával, ami arra mutat, hogy mindkét alkalommal csak véletlen eltalálásról lehetett szó s nem gondolatátvitelről.

A kísérletek tehát eredmény nélkül végződtek.

*

Ez a kudarc azonban nem jelenti, hogy az a hipotézis, amely a gondolatot rezgésnek minősíti, helytelen lenne.

Herzberg kísérlete előtt egy évvel, 1926 októberében »A mesterséges agy« címmel tárcát irtam a *Bácsmegyei Napló*-ba a telepátjáról, amelyben ezt a tüneményt a következőképen igyekeztem megmagyarázni:

»... A gondolat — rezgés?
Ugy, mint a fény, a hang, az elektromosság?
Minden rezgés?

A gondolat abnormális közlési módja — amit telepáthának neveznek — abban különbözik a normális közlési módtól, hogy a gondolat eljuttatásának közbeeső fázisai itt kimaradnak. Az agyamban megszületett gondolat eljut a fakir agyába, anélkül, hogy befutna a normális közlési mód leírásánál ismertetett pályát.

A normális és az abnormális közlési módok közt olyan természetű a differencia, mint a távíró és a drótnélküli távíró, vagy a telefon és a rádió között. A leadóállomás és a felvevő állomás közvetlen összeköttetésbe lépnek egymással.

Empirikus igazság: bizonyos feltételek mellett az emberi agy az érzékszervek közreműködésének mellőzésével is eljuttathatja gondolatait egy másik emberi agyba.

Melyek ezek a bizonyos feltételek? Nem tudjuk. Valószínűleg a felvevő-készüléknek a rendesnél finomabb berendezése.

(A telepáthikus tehetség csak ritkán fordul elő!)

Ebben a cikkben tehát már két esztendővel ezelőtt arra az álláspontra helyezkedtem, hogy a gondolat rezgés, de amikor a gondolatátvitelt összehasonlítom a rádióval, eszembe sem jutott, hogy ezt a hasonlatot betűszerint vegyem és reális kapcsolatot véljek felfedezni a »drótnélküli gondolatátvitel« és a rádió között.

Nem is lehet.

Herzberg kísérlete: képtelenség.

Tegyük fel — nekem ez a nézetem — hogy a gondolat rezgés és éppoly fizikai tünemény, mint a hang, a fény, vagy az elektromosság. Azt jelenti-e azonban ez, hogy akkor mindjárt továbbítható rádió? Szó sincs róla. A különböző rezgéstünemények különböznek egymástól, más és más a rezgésszámuk, és például Herzberg doktornak egész bizonyosan nem jutna soha eszébe fényszóróval hangot közvetíteni. Ha tehát rezgés is a gondolat, miért közvetítsen a rádió — amely elektromos hullámokká átalakított hanghullámokat közvetít — gondolat-hullámokat, amelyeknek egészen más kell, hogy legyen a rezgésszámuk? Igen, ha Herzberg feltalált volna egy transzformátort, amely a gondolatot átalakítja elektromos hullámokká, akkor szó lehetne a gondolatok rádióval való átviteléről, így azonban körülbelül olyan volt a kísérlet, mintha valaki Beogradból akarna tüzet adni telefonon keresztül szubotici barátja szivarjához.

*

A transzformátort, amely a gondolatot hanghullámmá, fényhullámmá, vagy elektromos hullámmá alakítja át, ha nem is ma, vagy holnap, de fel fogják találni. Teljes egészében fenntartom, amit idéztem cikkemben két évvel ezelőtt irtam:

»Lehet-e mesterségesen uton előállítani ilyen felvevő készüléket? Olyan készüléket, amely nemcsak ak-

kor veszi fel gondolataimat, ha azokat hangos szóval közlöm vele, (parlograph, gramofon) hanem akkor is, ha a gondolat az érzékszervek közvetítése nélkül jut el hozzá.

A tudomány ezerszer finomabb műszereket állított elő az érzékszerveknél. A különböző lencse-komplexumok olyan rezgés-számú fény sugarakat fognak fel, amelyekről a szemnek sejtelté sincs. A fül nem is állmodik olyan hanghullámokról, minőket a mikrofonok

lefognak. Az érzékszervek tökéletesítése állandóan és minden téren folyik.

A gondolat-felfogó készülék — egy olyan gép, amely leírja, vagy lemeze karcolja, amit gondolkodó tehát: tudomásul veszi, appericipálja — elméletileg nem tartozik a lehetetlenségek birodalmába.

A mesterséges agy: nem agyremé.

Természetes, hogy ez csak az agy passzív működésére vonatkozik. Olyan műszert, amely a gondolatot felfogja, vagy közvetíti, előbb-utóbb elő fogunk állítani, olyant azonban, amely gondolatot produkál — gondolkodó gépet — aligha. Különben, ki tudja?

Diószeghy Tibor

Borzalmas bányakatasztrófa Petrozsényben

Egy akna beomlott és tizenhat bányászt maga alá temetett

Pozsonyból jelentik: Megdöbbentő bányakatasztrófa történt az egyik petrozsényi tárnában. Bányaművelés következtében tizenhat bányász bentrekedett a bányában. A szerencsétlenség hírére a városban hatalmas pánik támadt. Megszólt a vészjelző kürt, az emberek a tárnák felé rohantak.

Azonnal megindultak a mentési munkálatok. Önkéntesek egész serege vett részt a nehéz munkában s halált-megvető bátorsággal siettek a bányászok halálos veszedelemből került társaik segítségére. Hosszas megfeszített munka után két halálosan megsebesült bányászt sikerült kimenteni. Azonnal orvosi segélyben részesítették őket. Az összegyűlt önkéntes mentők csakánnyal, pusztá kézzel igyekeztek az eltemetettekhez férkőzni. A helyzet kétségbeesítő, mert ha a beomlást bányalégrobbanás okozta, akkor a szerencsétlenség megmentése lehetetlen. Órákig tartó munka után még két bányászt hoztak a felszínre. Bálint István és Potúr Miklóst. Azonban sérüléseik annyira súlyosak voltak, hogy mielőtt elszállították volna őket, kiszervek. A többi bentrekedett bányász sorsa bizonytalan.

Életbenmaradásukhoz, illetve gyors megmentésükhöz nem sok reményt fűznek.

A mentési munkálatok közben szivettető jelenetek látszódnak le. A hozzátartozók, a körülálló döbbenetes csendjében jajveszékelve, állandóan a beomlott tárná körül tartózkodnak.

A legrettenetesebbek azonban azok a jelenetek voltak, mikor az egész bányász lakosság a színhelyre rohant. Mindenki hozzátartozójának nevét kiáltozta.

A mentési munkálatokat rendkívül megnehezítik a bentrekedtek hozzátartozói, akik kétségbeesésükben félőreltem akarnak behatolni a beomlott tárnába. A bányákban megállott a munka és mindenki a beomlott tárná felé sietett. A mentési munkálatok közben serényen folynak és a csendőrségnek sikerült az összegyűlt asszonyokat és gyermekeket eltávolítani a közelből.

A katasztrófáról azonnal jelentést tettek a munkaügyi minisztériumnak, ahol intézkedés történt, hogy az illetékes kerületi felügyelő a helyszínre utazzon és indítsa meg a szerencsétlenség ügyében a vizsgálatot.

Nyolcvanéves aggastyán és hétéves kislány

Másfélvi börtönre ítelt egy bestiális öregembert a szubotici törvényszék

A szubotici törvényszék emeleti tárgyalótermének ajtaja előtt szokatlanul sokan várakoztak szombat délután. A kisterem, ahol rendes körülmények között csak polgári perekben osztják az igazságot, avasztalt Most a bűnügyek kaptak hajlékot a hatvanegyesben és a bírói emelvény közepén Pavlovics Istvánnak a szubotici törvényszék elnökének jólismert, öreg karosszéke áll.

A publikum is a buntetoperek publikuma. Szombaton néhány fénytelen szemű parasztiasszony, kopottas, borostás emberek, a külváros típuszámba menő figurái gyülekeztek a bejárat előtt, mert a külváros rémdrámáját pergeik majd le a tanuk a bírói pulpitis előtt. Az egyik bekötött fejű, mosolytalan arcú fiatal-öregasszony ványadt, sápadt kislány kezét fogja az ajtó előtt. A kislány, akit a szigorú periratok hét évesnek mondanak, nem látszik többnek ötnél, de azért ő ma itt a koronatanu. H. V.-nek hívják és úgy került a végtelen törvényszéki folyosók sűrű-forgó aktatáskás emberei közé, hogy pár hónappal ezelőtt bestiális módon megtámadta egy nyolcvanéves öregember. A szegény kislány pityergésre húzódo szájjal, kicsit ijedten hallgatja az anyja megnyugtató szavait.

— Ne félj kislányom, ne félj. Itt majd meghűntetik azt a csunya Dedát.

A csunya Deda Tikviczki Lajos nyolcvanéves aggastyán és a a vádirat szerint néhány hónappal ezelőtt egy városvegi szőlőben megrottotta a hét éves H. V.-t. Talán banális is már elmondani, hogy a törvényszéki tárgyalóterem ajtaja mögött mutatja meg a legigazibb arcát ez az ezerkilencszázhuszonnyolcas, agyoncivilizált élet, amelynek lengő álarcait könnyedén fujja le itt az igazságkeresés szellője. Az élet itt a tárgyalóteremben mutatja meg, hogy tud még grand Guignol-t játszani, olyant, aminőt a legbetegebb emberi fantázia sem tud megteremteni, itt mutatja meg, hogy el tud még képesíteni bennünket, meg tudja torpantani az értelmünket és nem kerül nagy nehézségbe röpke két óra alatt emberi sorsokról, könnyezett tragédiákról rántani le az ismeretlenség leplét.

A szombati tárgyalást délelőtt kilenc órákor nyitotta meg Pavlovics István törvényszéki elnök és elrendelte, hogy vezessék be a vádlottat. A szuronyos börtönőr előt összeasztott aggastyán tipegett be nehézkesen a terembe, tisztességtudóan megállt a bírói feszület előtt és várt. Az elnök felolvasta a vádiratot, amely szerint Tikviczki Lajos ez év augusztus 15-én fiának városvegi szőlőskertjében megrottotta H. V. hétéves szubotici kislányt. A vádirat adatai az elszörnyedés suttogó hangjait váltják ki a hallgatóságból, de a rogyant térdű öregember nem látszik tudomást venni a tárgyalóterem túlfutott hangulatáról. Foltozott hétköznapi ruhát visel, apró szemei, amelyeket csak nagy erőfeszítéssel tud nyitva tartani, egykedvűen és mereven szegeződnek a földre. Fején tarka rongyból visel kötést s mikor az elnök megkérdezi,

hogy miért kötötte be homlokát, siránkozó hangon felel:

— Nagyon fáj a fejem, kérem szépen, itt is, itt is, mindenütt.

És mutatja, hogy hol érzi a fájdalmakat.

— Bűnösnek érzi magát? — kérdi tőle az elnök.

A kérdést kétszer meg kellett ismételn, mert Tikviczki Lajos süket.

— Hát egy kicsit igen — felelte végre — amikor megértette a kérdést.

— Hogy tehetett ilyet?

— Hogy tehettem, hogy tehettem? — válaszolta szinte mérgesen. — Ha én azt tudnám.

És hosszú védekezésbe kezdett, amelynek az volt a magva, hogy nem tudta akkor, mit csinál, elvesztette az eszét és így történt a szerencsétlenség.

Többet nem lehet kivenni Tikviczki Lajosból, aki néhány erőteljesebb gesztus, néhány hangosabb életteljesebb szó után visszacsúszd apátijába.

A vádlott után Kuti Lajosnénak, a kislány nagyanyjának kihallgatására került a sor. A tanu elmondta, hogy férjével együtt néhány héttel az eset megtörténte előtt költözött be az öreg Tikviczki szőlőjében levő háza. A kislányt augusztusban néhány napra vendégül látta magánál. Augusztus 15-ikén délután a férjével együtt lefeküdt és a leányka ezalatt az udvaron maradt. Ekkor az udvaron tartózkodott a nyolcvanéves Tikviczki is. Semmi lényegeset nem tud mondani, a gyermek előtte egy szót sem említett a történetekről és csak másnap, amikor kis unokáját hazavitte édesanyjához, derült ki a baj.

Kutiné vallomása után a leányka lépett a bíróság elé. A feltűnően fejletlen, sápadt leányka könnyes szemmel, ijedten állt meg az emelvény előtt. Legelőbb öt évesnek látszik. Fakókék felsőkabátját visel, sárga pamutharisnyát és félretaposott sarku cipőt. Erőtelten kezeivel gyámoltalanul habrál a kabát gombjain, láthatólag nagyon ijedt, zavarba hozzák a minden oldalról feléje szegeződő tekintetek, de Pavlovics elnök barátságos szavai látszólag megnyugtatók. Néhány mondatot értelmesen mond el az előzményekről, de később elhallgat és hiába bátorítja szeretetteljesen az elnök, a gyermek makacsul néma marad. Guti Rózát, az édesanyját is beszélítják, az anya is megkísérli, hogy szóra bírja a leánykát, de hasztalan. Ezért az elnök a tanukihallgatás folytatásától eltekintett és Guti Rózát hallgatták ki következő tanuként. A tanu elmondotta, hogy kislánya másnap sírva panaszkodott, hogy a »deda« bántotta.

A tanukihallgatások ezzel véget értek és az orvosszakértők terjesztették elő véleményüket az aggastyán bűncselekményéről és elmeállapotáról. A szakvélemény szerint Tikviczki Lajoson a megfigyelések nagyfokú agykori elme gyengésséget és ebből kifolyólag a szabad akarat jelentős korlátozottságát állapították meg, a szakvélemény mindamellert hang-

sulyozza, hogy az agastyán tudatában lehetett cselekedete teljes súlyának.

Csulnovics Ferdó dr. vád- és dr. Kellert Benó ügyvéd védőbeszéde után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza és Pavlovics István elnök rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely szerint a vád-

lottát másfél évi börtönrre ítélték és kötelezték arra, hogy a lednyka szüleinek ötezer dindr kártérítést fizessen. A vizsgálati fogsággal két hónapot vettek kitöltöttnek. Az ítéletben a vádlott és védője megnyugodtak, míg az ügyész súlyosbításért felebbezett. (d. l.)

Dr. Kraft István paritásos bizottságot javasol a kisebbségi kérdés megvizsgálására

A nemzeti többség és a kisebbségek parlamenti képviselőiből alakítandó bizottság megvizsgálná a nemzetiségek helyzetét és különösen az iskolaügyi panaszokat az új népiskolai törvényjavaslattal kapcsolatban

Beogradból jelentik: Dr. Kraft István, a német párt elnöke szombaton a következő levelet intézte Korosec Antun dr. miniszterelnökhöz, valamint az összes pártelnökökhöz:

— Van szerencsém a királyi kormány, illetve a kormánypártok vezetőinek javasolni, hogy az Interparlamentaris Unió és a Népszövetségi Ligák Nemzetközi Uniójának ismételt határozatai és ajánlása szellemében sziveskedjenek megengedni abban, hogy vagy rezolúció útján, amelyet a német párt klubja terjesztene a parlament elé, vagy pedig pártközi megengedés alapján

létesíthessék paritásos bizottság a nemzeti többség és a nemzeti kisebbségek parlamenti képviselőiből azzal a feladattal, hogy megvizsgálja a nemzeti kisebbségek helyzetét és panaszait, megállapíthassa az igazságtalanságokat és törvénytelenégeket és ilyen módon ki lehessen kerülni, vagy elsimítani a konfliktusokat.

— Ennek a bizottságnak elsősorban meg kellene vizsgálni a nemzeti kisebbségek valódi helyzetét az iskolakérdésben, amely a kisebbségek problémájának gerince és alapot kell keresni egy megegyezéses megoldásra, hogy tartós jóviszonyt teremtsen a nemzeti többség és kisebbségek közt és így módon szolgálja a nemzet és az állam érdekeit.

A pártok fölötti fórum megteremtésének

szükségessége azáltal vált szükségessé, hogy a kormány betoriesztette a népiskolákról szóló törvényjavaslatot és a kisebbségek képviselőinek semmi lehetőségük sem volt arra, hogy a törvény előkészítési stádiumában kifejtésük nézeteket és jogos kívánságait.

Ilyen módon az a helyzet állott elő, hogy ez a törvényjavaslat kérdésessé tette a nemzeti kisebbségek kulturális fejlődésének alkotmányos garanciáit.

— Miután a bizottságban való munka nem nyújt lehetőséget egy széles vitára, amely mentes volna a párttekinetektől, a kisebbségek egyenlő részvétele mellett, ezért van szerencsém kérni, hogy

az iskolakérdést vegye tárgyalás alá egy paritásos bizottság, hogy az megállapítsa a megengedés alapját.

Az állandó paritásos bizottság intézménye hasznosan szolgálná a kormányt és a pártok céljait azáltal, hogy informálná őket a kisebbségi kérdés valódi állásáról és megteremtene a lehetőségét a kisebbségi kérdés végleges törvényes rendelkezésének. Fogadják Elnök Ur, kitünő tisztelettel nyilvánulását.

Dr. Kraft István.

A német párt elnökének ez a javaslata politikai körökben nagy feltűnést keltett és érdeklődéssel várják a miniszterelnök és pártvezérek választát.

gok helyreállítását. Az új választásokat egy hónap múlva tartják meg.

Politikai körökben azt hiszik, hogy Averescu és Jorga pártja a kudarcától felve, nem vesz részt az új választásokon. A Maniu-kormány eskütétele után

Bratianu Vintilla volt miniszterelnök úgy nyilatkozott, hogy a liberális párt az új kormányval szemben mérsékelt ellenzéki politikát fog folytatni

és a liberális párt meg fogja mutatni, hogyan kell viselkedni a hazafias ellenzéknek.

Bukarest uccáin egész nap tüntettek a Maniu-kormány mellett és amikor Maniu a kinevezés után kijött a régenstanács palotájából, a téren várakozó óriási tömeg nagy lelkesedéssel ünnepelte.

Ki a bünös?

A német birodalmi gyűlés könyvet jelentetett meg arról a kérdésről, hogy ki a bünös a világháborúért

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés, mint ismeretes, parlamenti bizottságot küldött ki, hogy hiteles állami okiratok alapján kutassa a világháború okait és tisztázza azt a kérdést, hogy kit illet a háborus vétkesség vádja. A bizottság a birodalmi külügyminisztérium számára most gyűjtötte össze azt az anyagot, amely a császári birodalom létezésének utolsó 40 napját öleli fel és ez az okiratgyűjtemény most hagyta el a sajtót „A fekete október” címen.

Sok történelmi nevezetességű okmány között talán a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot az a távirat, amelyet Hindenburg tábornagy intézett Miksa bádeni herceghez, az akkori birodalmi kancellárhoz. Ez a dokumentum végképen megdönti azt a legendát, hogy a birodalmi hadsereget tördelés érte hátulról, s ez volt az oka az általános összeroppanásnak. A távirat, amely 1918. október 3-ikán kelt a német főhadiszálláson, a következőképen hangzik:

A legfőbb hadvezetőség megmarad szeptember 29-iki követelése mellett, hogy azonnal békeajánlatot kell tenni, mert a macedóniai front összeomlása következtében meggingott a nyugati front is, lehetetlenség oda tartalékokat vetni és a támadt részeket, amelyeket az utóbbi napok túlságosan veszteséges csatái okoztak, nem lehet többé kitölteni. A csapatokban mutatkozó részek kiegészítésére nincsenek tartalékok és a hadi helyzet napról-napra rosszabbodik. Ezek az okok késztették a hadvezetőséget elhatározására. Kéhytelének vagyunk abbahagyni a küzdelmet, hogy megkíméljük a német birodalom és a szövetséges népeket a céltalan emberáldozatoktól. Minden elmulasztott nap hős katonánk életébe kerül. Hindenburg tábornagy.

Az osztrák-német csatlakozásról beszéltek az osztrák köztársaság tízéves jubileumán

A német nemzeti diákok meg akarták zavarni az ünnepeket

Bécsből jelentik: A köztársaság fennállásának tízedik évfordulójára rendezett ünnepek szombaton kezdődtek meg. A fényesen felszított község házában a község tanács diszülést tartott, amelyen Seitz polgármester elnökölt. A polgármester ünnepi beszédében elmondotta, hogy nincs semmi ellentét Bécs és a szövetség többi államai között. Már 1918 novemberében világos volt, hogy Ausztria csak akkor kerülheti el a katasztrófát, ha mint szabad állam megőrzi önállóságát. A békeszerződés megőrizte Ausztriát önrendelkezési jogától és olyan feltételeket szabott, amelyek az országot teljesen elvágták a külvilágtól. Ebben az atmoszférában a főváros bebizonyította, hogy áthatja az a fenekelt kívánság, hogy Ausztria a német anyához Németországhoz csatlakozzék.

Az egyetemen is megkezdődtek a jubilaris ünnepek és a központi egyetemen az egyetemi tanács diszülést tartott. Az ülésen megjelent Hainisch köztársasági elnök és Seipel kancellár is, aki maga is egyetemi tanár. Az ünnepi beszédet Seipel mondotta és kifejtette, hogy a történelemben az államok átalakulásokra vannak itélve.

Időközben olyan hírek terjedtek el, hogy az ünnepeket tüntetők akarták megzavarni. Emiatt a rendőrség nagy készenléttel vonult ki és megszállta az egyetemet környező utcákat. Az óvatosság nem bizonyult feleslegesnek, mert valóban Seipel kancellár beszéde közben két diákcsoport közeledett az egyetem felé. Az egyik csoportban szociáldemokrata, a másikban nagynémet diákok voltak. A szocialisták az egyetem épületébe akartak bejutni, de a német nemzetiek utjukat állították és tüntettek a köztársaság ellen.

— Le a zsidó köztársasággal! Le a zsidókkal — kiáltották a német nemzeti diákok és a két csoport közötti összetűzést csak a rendőrség erővel közbelépése akadályozta meg. Néhány tüntető diákot letartottak.

Zendülést szerveznek Irországban

A kormány tömeges letartóztatásokat rendelt el

Londonból jelentik: Az ír szabadállamban újból nagyarányú házkutatások és letartóztatások folynak, amelyek méreteikben csaknem a polgárháború idejére emlékeztetnek. Kenny belügyminiszter a parlamentben több erre vonatkozó interpellációra válaszolva kijelentette, hogy

a köztársasági forradalmárok a fegyverszünet emlékkünnepére zendülést terveznek.

Amikor a minisztert konkrét adatok közlésére

hívták fel, így válaszolt:

— Önök, úgy látszik, egy más világban élnek!

Köztudomású dolog, hogy

rengeteg kétségbeesett és veszedelmes ember él országunkban, aki fegyveres erővel akarja felforgatni a rendet

és semmiféle kegyetlenségtől sem riad vissza. A polgárörtség kötelessége, hogy ezt a veszedelmet csirájában elfojtsa.

Megalakult a Maniu-kormány

Tiszta parasztpárti kormány alakult Romániában — A külügyminisztériumot általános meglepetésre nem Titulescu, hanem Mironescu vette át — Az új kormányban sok az erdélyi politikus — Az új kormány kiáltványa a közszabadságok helyreállítását igéri — Bratianu kijelentette, hogy a liberális párt az új kormányval szemben mérsékelt ellenzéki politikát fog folytatni

Egy hónap múlva lesznek Romániában a választások

Bukarestből jelentik: Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt vezére, designált miniszterelnök, szombat délelőtt tizenegy órakor betoriesztette a régenstanácsnak az új kormány névsorát, amelyet a régenstanács jóváhagyott és aláírta a kinevezéseket. Az új miniszterek négy órakor letették az esküt.

A Maniu-kormány tisztán nemzeti parasztpárti tagokból áll és tagjai a következők:

Miniszterelnök Maniu Gyula,
belügyminiszter Vajda-Voivoda Sándor,
külügyminiszter Mironescu,
kereskedelmi és ipari Madgearu,
egészségügyi Dán Szevér,
vallás- és művészeti Viád Aurél,
munkaügyi Raducanu János,
közmuvelési Pan Haliba,
földmuvelési Mihalake,
pénzügy Popovici Mihály,
igazságügyi Junian Gergely,
közlekedésügyi Alevra tábornok,
hadügyi Csihovszky tábornok,
oktatásügyi Costacescu.

bukovinai tárcanélküli miniszter Saveanu,
beszarábiai miniszter Pan Haliba,
erdélyi tárcanélküli miniszter Voicunicescu,
bánáti miniszter Bocu Szevér,
miniszterelnökségi államtitkár Lugosanu,
belügyi államtitkár Misto,
földmuvelési államtitkár Pofirka,
kisebbségi államtitkára Joanitescu.

Általános meglepetést kelt Mironescu külügyminiszteri kinevezése. Mironescu egyetemi tanár és igen gazdag ember és bár egyik vezetőtagja a nemzeti parasztpártnak, de a politikai életben sohasem szerepelt a nyilvánosság előtt. Általában azt hiszik, hogy

Mironescu csak előkészíti a terepet Titulescu számára, aki a választások után minden bizonnyal belép a Maniu-kormányba.

Az új kormány az eskü letétele után minisztertanácsra ült össze, amelyen megszövegezték az országgra intézendő kiáltványt.

Az új kormány a kiáltványban bejelenti programját és megígéri a közszabadsá-

A vonatban kifosztottak egy szubotcai utazót

**Ellopták ruháit és negligésben érkezett
meg Vrsacra**

Becskerekéről jelentik: Kellemtelen kalandja volt Kálmán Sándor szubotcai kereskedelmi utazónak a Becskerek—vrsaci személyvonaton. Kálmán éjjel egy órakereskedő beszállt Becskereken a vonat egyik második osztáyu fülkéjébe, amelyben egyedül maradt mindvégig. A vonat nagyon be volt fűtve és a kupéban olyan meleg volt, hogy Kálmán majdnem teljesen levetkőzött. Hosszu bőrkabátját a fogásra tette, azután levette kabátját, mellényét és a cipőjét, úgyhogy csak ing, nadrág és harisnya maradt rajta.

Ezekután Kálmán Sándor lefeküdt aludni. Mélyen elaludt és csak négy óra tájban ébredt fel egy pillanatra. Gyufát gyújtott, mert meg akarta nézni az óráját és akkor megdöbbenve tapasztalta, hogy mindegyik ellopott, eltűnt.

Először azt hitte, hogy valamely ismerőse utazhatik a vonaton, aki rossz tréfát csinált vele. Később azonban rájött, hogy tolvaj járt a fülkéjében. A tolvaj alapos munkát végzett, mert elvitte mindenét: bundáját, kabátját, mellényét, cipőjét, csomagját. A ruhájában volt az órája, revolvere, a tárczában nagyobb összeg, utlevél és egyéb okmányok, üzleti iratok. Az ellopott holmik értéke körülbelül tízezer dinárt tesz ki.

Vrsacra érve Kálmán kiszállt a vonatból ingujjában, harisnyában, kabát nélkül és az utasok nagy gaudiuma közben kocsiba ült és a szállodába hajtatott. A szállodában már ismerték, hamarosan kerítettek neki egy pár cipőt, kabátot, sőt megfelelő pénzkölcsest is ellátták. Azután a rendőrségre ment, ahol feljelentést tett az ismeretlen tolvaj ellen.

A rendőrség megindította a nyomozást.

Prihodának még a fülében csen- genek a bécsi Konzerthausban eldördült gyilkos lövések

**A hegedűművész azt állítja, hogy nem ismerte
személyesen a meggyilkolt egyiptomi hercegnőt**

Prágából jelentik: Vasa Prihoda, a világhírű hegedűművész most érkezett vissza Prágába Bécsből, ahol — mint ismeretes — koncertjén gyilkolta meg báró Gertner Félix szolgálatonkívüli százados a feltűnő szépségű Csicsi Muheb egyiptomi hercegnőt. A nyomozás megállapította, hogy Gertner Prihodára volt féltékeny, mert a hercegnő a hegedűművészbe volt szerelmes. Egy prágai lap munkatársa az ügyre vonatkozólag kérdést intézett Prihodához, aki a következőket mondotta:

— Borzasztó eset. Nem szívesen gondolok rá, mert még most is az események hatása alatt állok. Még ma is fülemben cseng a revolverlövés dörrenése. Sajnálom, rettenetesen sajnálom a féltékenységi dráma szerencsétlen áldozatát. A hercegnőt a merénylet előtt nem ismertem, sohasem láttam és ezért kissé különösnek találom, hogy egyesek személyemmel hozzák összefüggésbe az esetet és olyasmit állítanak, hogy szerelmes volt belém és ezért végzett vele a féltékeny imádója. Nagyon örülök, hogy már Prágában vagyok, de minél messzebbre szeretnék utazni Bécsből, hogy mielőbb teljesen elfelejtsem ezt a borzalmas estét.

Prihodára azonban egy látszik mégsem volt a bécsi dráma olyan hatással, hogy ne volna örökké szerelmes, mert az interjú alatt is egy csinos fiatal nő várt rá türelmetlenül a hotel halljában, ahol az újságíróval beszélgetett.

Volt cselédje mentett meg a nyomortól egy tönkrement aradi kereskedőt

**A kereskedő és családja számára hajó-
jegyet küldött Braziliából**

Aradról jelentik: Tipikus háboru utáni sorstragédia utolsó felvonása játszódott le Aradon. Egy tönkrement kereskedőt volt cselédje váltotta meg a nyomoruságtól azzal, hogy hajójegyet küldött a kereskedő és családja számára Braziliába, ahol a volt cseléd már kitűnő egzisztenciát teremtett magának.

Schlamovits Bernát aradi kereskedő, a háboru után különböző üzleteket próbált, de semmi sem sikerült neki. Két-három helyen is nyitott szatócsüzletet, de balszerencse üldözte. Háromszor is beiorók jártak üzletében, kifosztották a szegényes berendezést és ami maradt, azt adóba, adósságokba elvitte a végrehajtó. Kenyér nélkül maradt az egykor jobb napokat látott kereskedő és itt-ott gyéren kínálkozó alkalmi üzletekből tengette életét. Egészen kilátástalan volt számára a jövő és a legnagyobb kétségbeesésnek nézett elébe.

Megváltásként hozott a számára a posta a minap egy váratlan levelet. Mikor kinyitották, furcsa küldemény hullott ki a borítékából. Két egész és egy fél

hajójegy volt benne, amelyet Schlamovitsék egykori szobalánya küldött San Paulóból. Valamikor a kereskedő házában szolgált Kenyeres Rózi szobaleány, aki pár évvel ezelőtt nyakába vette a világot és kiment Braziliába szerencsét próbálni. Azóta állandó levelezésben volt egykori urnőjével és az érkező levelek mindig arról számoltak be, hogy Rózi megtalálta elhelyezkedését Amerikában, gazdasszony lett egy hatalmas gyártelepen és jól megy sora.

Senki sem várta Schlamovitséknál, hogy ez a

megváltásterület hajójegy küldemény érkezni fog, de annál nagyobb örömmel kaptak rajta. Elhatározták, hogy utaznak, de a sors még az utolsó pillanathban egyet ütött rajtuk, hogy el ne felejtsek életük kálváriás állomását: Aradot. Schlamovitsék mástól eszendő fiuk hirtelen tudógyulladást kapott és meghalt, pedig már hajójegy is volt a számára, meg utlevél. Elindult oda, ahová utlevél és hajójegy nélkül lehet elutazni. A szülők eltemették a gyermeket és elindultak volt szobalányuk után szerencsét próbálni.

Meggyilkolta apját egy huszéves legény

**A gyilkosság végrehajtása után felvette ünneplő ruháját és jelentkezett
a csendőrségen**

Apatinból jelentik: Borzalmas gyilkosság történt Vukoszavlevici községben. Egy huszéves gazdalegény vasvillával agyonverte édesapját, egy negyvenhároméves gazdalkodót, azután pedig önként jelentkezett a csendőrségen.

Skvári János gazdalkodó valamikor egyike volt a község legmódosabb gazdáinak, de kicsapongó életmódjával lassanként elmulatta egész vagyonát. Családjában emiatt nagy volt az elkeseredés és a gazdalkodó husz éves Márk nevű fia a gyakori veszekedések miatt anyjára elkeseredett, hogy végzetes tette rejtőztesse el magát.

Pénteken este Skvári János szokása szerint gyer-

tyával a kezében kiment az istállóba, hogy megnézeze rendben vannak-e az állatok. Ezután, mint mindig, a kocsnába akart menni. Amikor a gazdalkodó az istálló ajtaján kilépett az udvarra, fia, aki a falhoz lapulva leste, egy vasvillával háromszor fejbesújtotta. Skvári összeesett és a helyszínen meghalt.

A gyilkos fiu ezután ott hagyva apja véres holttestét az udvaron, visszatért a háza, megmosakodott, felvette ünneplő ruháját és a csendőrségre ment, ahol bejelentette, hogy meggyilkolta apját.

A csendőrség a gyilkos fiut letartóztatta és megindította a nyomozást a gyilkosság előzményeinek kiderítésére.

„Az én 18 karátos szépségem ellenállhatatlan, mert csunya!”

**Beszélgetés Adolphe Menjouval, a „végzetes férfivel”, aki csunyasági
intézetbe járt, míg végül világhírű filmszínész lett**

Nizza, november...

Mindig tudtam, hogy Adolphe Menjou szerencsés ember, de hogy kegyetlen is tudjon lenni, azt sohasem hittem volna. Ezt, sajnos, a saját bőrömmön kellett tapasztalnom, amikor nagyszerűen beállítottam hozzá interjúért. A »divo« nagyon haragos volt, csak néhány napra van itt inkognitóban és a legkevésbé sem örül annak, hogy egy újságíró merészel alkalmatlankodni nála.

— Ugy? Szóval interjút akar? Nagyon helyes! Majd ellátom én a dolgát! Tehát: teljesen szükségtelen, hogy kérdezzem, mert ugyanis kívülről tudom, hogy mit akar kérdezni. Elmesélheti tehát, hogy Adolphe Menjou, az amerikai filmek híres Don Juanja, délfrancia termék, mert Pau-ban született, mint ama IV. Henrik király, aki az egész politikáját abban az emlékeztetés mondatban foglalta össze: »azt akarom, minden alattvalómnak tyuk főjön a fazekában.« Szükségtelen talán hozzátenni, mert már ugyanis mindenki tudja, hogy évek óta Amerikában élek, mint a felhőkarcolók. Megírhatia azonban azt a szenzációs hírt, hogy van két fél-bajszom, amelyek együtt egy tökéletes »accent circonflexe«-t alkotnak. Ezek közül a baloldali mint fatális bajsz szerepel a filmen, míg a jobboldali a térságot szolgálhatja neki. Szintén fatális szemeim alatt kis börcsacskókat hordok, amelyek természetesen és szintén csakis nemes célokat szolgálnak. Az egyik a koromat pletykálja el mindenkinek, a másikban szükség esetén bármelyik helyes hölgy püderes dobozát és »rouge«-át elhelyezhetem. Mondja el azt is, hogy elegánsan öltözöm, ugyanazzal az angol lordhoz illő eleganciával, amellyel az a bizonyos másik Adolphe Menjou, akit a hölgyek az egész világon bámulnak a mozisztárjában. Egy hollywoodi orvos, aki annyira híres, hogy jelenleg sehogyan sem tudok a nevére visszaemlékezni, megállapította, hogy az eleganciám a vakító elegánciák csoportjába tartozik és ezért minden női kliensének kötelezővé tette a fekete szemüveg hordását, ha rám akartak nézni.

— Rövid idővel ezelőtt Párisban voltam, ahol egy »grand-guignol«-ban játszottam a főszerepet: a házasságomban. A feleségem egy losangelesi fiatal hölgy, szépe, mint egy walkér, sok dollárt tart a bankban és sok y-t a nevében. A házasság után megfordítottam a dolgokat: az összes y-okat a bankba tettem, a feleségem nevét pedig dollárokkal töltöttem meg. A házasságra az kényszerített, hogy miután szokva vagyok minden 15 napon megnősülni, 100.000 frankért per film, végre ingyen és komolyan is meg akartam ezt tenni. Azt akartam, hogy végre egyszer nem a megszokott papkórista áldja meg a házasságomat, 10 dollárért naponta. De miután feledékeny vagyok, min az egoisták szíve, a szertartás után önkéntlenül ezt mondtam a papnak: »Az Ön játéka bizonyára nem ér kevesebbet 6 dollárnál, de vigyázzon, mert a Paramountnál szűken mérik a pénzt és képesek csak 5 dollárt adni érte.«

— Voltak, akik azt kérdezték tőlem, mi a sikeremnek a titka. Nagyon egyszerű kérdés: a sikerem nem a titkok hozzá. Vagy jön, vagy nem, ez az egész. Épen úgy nem lehet előre tudni, mint ahogy a rulett golyója feketén, vagy pirosan áll-e meg.

Mondja el azt is, hogy 40 éves vagyok bőven, híres vagyok, mint a gyomorhaj, foglalkozásomra nézve pedig én személyesítem meg 1928. »legvégzetesebb férfiat.« Az én ellenállhatatlan 18 karátos szépségem eredeti azért, mert csunya. A mi korunk az előreláthatatlant, a hihetlent, az új dolgokat kívánja. A szép férfit játszani akkor, amikor valaki ténylegesen szép, az nem új, nem hihetetlen, még csak nem is előreláthatatlan. Én azonban a szép férfit játszom, holott egyáltalában nem vagyok az; ez a nagy felfedezés. Egy napon, 22 éves voltam akkor, már majdnem lemondtam. Tükörbe nézve ugyanis azt kellett megállapítanom, hogy szép vagyok. Egy olyan autentikus szépség boldogtalan tulajdonosa voltam, hogy Julia, ha engem lát, bizonyára megcsalta volna Roméót én értem. A sikereim a nőknél mindennap számszámabbak lettek. Elég, ha elmondom, hogy egy szép napon pontosan 1910 március 22-én 37 szőke varrólány lett öngyilkos értem, mert nem tudták elviselni a visszautasításomat. Párisban egy nyilvános árverésen egy kaukázusi hercegnő 100.000 rubelt fizetett egy szőke hajáért, melyet alig használtam. Röviden, kétségbeesett módon tetszettem, annyira, hogy a filmkarrierem, mint szép-csunya férfi, teljesen elérhetetlennek látszott. Szerencsére ekkor a kezembe került egy hirdetés: »Világhírű csunyasági intézet. Bármiféle nyomorúságot garantálunk 15 napon belül.« Azonnal oda utaztam, ahol az intézet igazgatójának sikerült két hét alatt megadni nekem, amire vágyódtam. Így lett belőlem »végzetes férfi«. A mi időnk esztétikája nem engedni meg, hogy akármilyen Rodolfo Valentinóba beleszédüljünk, aki a valóságban harmadrangu kis nőcskéken kívül mást úgy sem hódított meg, akármint mondjanak is. A mai nőknek nem kell a szép férfi és az én sikerem ennek a rettenetes valóságnak legékesebben szóló példája.

— Akar még egyebet tudni? Ne-e-e-m? Ne kérdezzem! Ha rám akar fogni még valami »charme«-ot, írja meg, hogy az ebédet a gyümölcsösön kezdem és visszafelé menve, az előtellen végzem, hogy Hollywoodban van 32 kék macskám, egy vörös elefantom és egy idomított teknősbékám. Akar autogramot? Adjon egy jó tollat és egy darab papírt, akár egy csekket is írjak. Aláírok mindent. Itt van 560 darab fényképem, válasszon ki belőle annyi tucatot, amennyit csak akar. Akar teát, kávét, bort vagy likört? Ha tetszik még a szobámat is átadom.

— Mindezek ellenében csak egy dologt merésznék kérni: mondja meg, ha nem fárasztja nagyon, hogy szeretném, ha nem üldöznének, pardon, nem kérnének tőlem interjút. Ha pedig mindenáron nagyon udvarias akarna lenni, akkor felhatalmazom annak a hírnek a terjesztésére, hogy öngyilkossági szándékából a tengerbe ugrottam.

— Nagyon örültem a szerencsének és üdvözlöm Önt.

Egy szót, egyetlenegy szót sem sikerült kinyögnöm az egész beszélgetés alatt. De az interjú megvolt és ez talán megérte a két piramidont és a jeges borogatásokat, amelyeket egész este a fejemmel kellett hordanom.

WIMPASSING

*hőcipő a védelem,
eső, hó és sár ellen.*

A Narodna Banka igazgatósági ülésén dr. Dungyerszky Gedeon sikrasszállt a Vajdaság gazdasági érdekeiért

Olcso hitelek sűrgetett a kereskedelem, ipar és a mező- gazdaság számára

Noviszadról jelentik: A Narodna Banka szerdán megtartott igazgatósági ülésén a bank igazgatósági tagjai részletesen beszámoltak az egyes országrészek gazdasági helyzetéről. A Narodna Banka igazgatóságában a Vajdaságot dr. *Dungyerszky Gedeon* noviszadi nagybirtokos és nagyiparos képviseli, aki terjedelmes jelentést terjesztett elő, amelyben a vajdasági gazdasági helyzettel behatóan foglalkozott.

Dr. *Dungyerszky Gedeon*nak a Nemzeti Bank igazgatósági ülésén előterjesztett jelentése a következőket tartalmazta:

Az idén a mezőgazdaság, a nagy szárazság következtében, a legsúlyosabb csapásokat volt kénytelen elszenvedni. A tengeritermés jelentékenyen megcsappant, úgyhogy az idén aligha lehet szó tengeri kivitelről, mert az a kis mennyiség, ami esetleg megmarad, a termékellen vidékek ellátására kell. Ugyancsak nagy csatlódást okozott a bab- és burgonyatermés, mely szintén lényegesen a várakozások mögött maradt. Az ipari növények közül a cukorrépa-termés ugyancsak nem volt kielégítő, úgy hogy sok helyen a hozadék nem haladta meg a holdankénti 50-60 métermázsát.

A komlótermelés relatíve kielégítőnek mondható, a minőség kétségtelenül jó, a komló ára annyira visszament, hogy ez a mezőgazdasági termék már többé nem használható. A komlóévad elején a komlót 3000-3300 dináros árért lehetett eladni, szeptember végén azonban a komló ára már 3000 dinárra esett vissza.

A búzatermés igen jó volt, a buza minősége kitűnő és a buza átlagos minőségsúlya 78-79 kilós volt.

Mindezeknél fogva a mezőgazdaságban továbbra is megmaradt az addigi súlyos helyzet, amely végeredményében a mezőgazdák további súlyos eladósodottságához vezet.

A kereskedelem terén a helyzet némiképpen megjavult, de ezt csak bizonyos ágakban lehet észlelni, míg a kereskedelem túlnyomó részben ma is változatlanul súlyos válságban van, mert a lakosság széles rétegeinek fogyasztóereje erősen legyöngült. A legnehezebb harcot kétségtelenül a kiviteli kereskedelem vívja és ebben a tekintetben igen jellemző a noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamara megállapítása a buza-kiviteli helyzetéről. A kamara által kiadott és kitűnően megszerkesztett évkönyvben szóról-szóra a következőket olvashatjuk:

„Elélmiszerkivitelünk helyzete a közép-európai nemzetközi viszonylatban egyáltalán nem irigyléreméltó, mert egyrészt a folyókon árral szemben megy, a szállítás drága, másrészt még mindig túlmagas hitelkamat és a drága termelés megnehezítik a hazai gabonakereskedelmének stabilizációját és fejlődését. Emiatt a szomszédos államok gabonakereskedelmének helyzete, ahol a kamatláb alacsonyabb, a hitel olcsóbb és régebb gazdasági szervezetek vannak, ahova a fogyasztóknak is közelebb esnek, — jobb, mint nálunk. Világos tehát, hogy kereskedelmünknek nagy kihatása van a mi kiviteli kereskedelmünkre, egyrészt azaz, hogy külföldi cégek itt fiókokat nyitnak, másrészt azért, hogy a hazai cégek, amelyek rosszabb helyzetben vannak, mint a külföldi cégek, kénytelenek a külföldi cégek számlájára dolgozni.

Ez a néhány szó líven festi le a mi gabonakereskedelmünk hü képét.

Élénkbb irányzat észlelhető a nyersbőrök kivitelénél.

A súlyos gazdasági helyzet, amely 1924 óta észlelhető a Vajdaságban, olyan nyomásztóan hat a gyáriparra és a kisiparra, hogy azok még máig sem tudták a maguk számára kedvezőbb helyzetet teremteni. A falusi lakosság az erősen érezhető pénzhány miatt elzárkózik az utabb mezőgazdasági gépek vagy gazdasági szerszámok megrendelésétől, ami pedig a szar- és kisipar prosperitásának terhére vezet.

Az Országos Iparosbank megalakulását, mint a gazdasági élet fontos eseményét lehet feljegyezni,

amely a kisipar érdekeit van hivatva elősegíteni. A betétek utáni kamatláb ugyanannyi, mint amennyi a leszámítási és folyószámlakamat, vagyis 14-16 százalék. Az utóbbi időben különben általában a pénz megdrágulása észlelhető. A bankok a hitelnyújtásnál elég szigorú mértékkel mérnek és nagy óvatossággal

Dr. *Dungyerszky Gedeon*

járnak elő, úgyhogy a kereskedelmi és ipari cégek és magánosok csak akkor juthatnak hitelhez, ha hitelképességük minden tekintetben megfelel a fokozott kívánalmaknak.

Igen nagy kár, hogy pénzügyzetünk mindaddig nem tudnak intenzívebben hozzájárni olyan hosszulejárati, amortizációs hitelek nyújtásához, amelyeket földbirtokokra engedélyeznének, pedig ilyen hitelek nélkül teljesen lehetetlen a mezőgazdaságban modern beruházásokat eszközölni. Különösen az Országos Jelzálogbank hibás, hogy ebben az irányban nem tesz semmit, vagy csak minimális kis összegeket ad kölcsön. Az idén még egyetlenegy ilyen hitelt nem nyújtottak, pedig a mezőgazdaság azt több esetben kereszte és sűrgette.

Sőt magáról a Narodna Bankáról is meg lehet állapítani, hogy a hitelek nyújtásánál nem szenteli a Vajdaságnak azt a figyelmet, amelyet vidékeink megérdemelnének. Míg például a múlt évben Nis 60,147.000 dinárral szerepelt a kihitelezett összegekben, Maribor 42,960.000 dinárral, Oszijek 29,264.500 dinárral, addig Noviszad 26,779.000 dinár »rendszeres hitelt« kapott.

Az itteni gazdasági szervezetek és körök számtalan esetben nyújtották be memorandumukat, amelyekben a közlekedés megjavítását kérték és sűrgettek, legelsősorban a vasut közlekedését, azonban sajnos ebben az irányban sem történt sok. Mint az elmúlt években, ezidén is, már a kiviteli évad elején észrevehető volt a vagonhiány, noha az igényelt vagonok mennyiségét idejében közölték a közlekedésügyi minisztériummal. Igen lényeges javulás észlelhető ezzel szemben a posta, távirtda és távbeszélés terén. A noviszadi postaigazgatóság megérti a gazdasági fejlődés jelentőségét és mindent megtesz, hogy a gazdasági körök kívánságainak lehetőleg megfelelhessen.

Azonban a nehéz viszonyok ellenére vidékünk gazdasági életében általában mégis észlelhető lassu, de fokozatos haladás, de ezt a vajdasági gazdasági körök magánkezdeményezésének javára kell írni. A vajdaságiak át vannak hatva az alkotás szellemétől. Ez a fejlődés leginkább abból a körülményből állapítható meg, hogy a tőke ma nem fekszik kihasz-

náládanul, mert azt vagy a bankokban, vagy valamilyen jövedelmező beruházásokban helyezik el. Az erősen fellendült műtrágyafogyasztás, földbirtokainknak különböző mezőgazdasági gépekkel való felszerelése azt bizonyítja, hogy gazdáink nem sajnálják az áldozatokat, amelyet gazdaságuk fejlesztésére meg kell hozniok. Különben ez a törekvés nemcsak a mezőgazdaságban, hanem a gazdasági élet minden más ágában szembetűnően jut kifejezésre. Így a gabonakereskedők elhatározták, hogy nagy, modern gabonarak-tárházakat létesítenek, amelyekben 1000 vagon áru is elfér és amely különösképpen kivitelünknek jelent nagy hasznot. Ilyen raktárházak létesítésére különben a noviszadi termény- és értéktőzsde adta meg az iniciatívát. A raktárházak intézményénél még az az előnyök is lesz a gazdáknak és a kereskedőknek, hogy az ott elhelyezett áruikra kölcsönöket kaphatnak a raktárházaktól és hogy a termények minőségét szakszerű kezeléssel fel lehet javítani.

Ezeket fejtettem ki a Narodna Banka szerdai igazgatósági ülésén a vajdasági gazdasági helyzet megjavítása érdekében.

TŐZSDE

Zürich, nov. 10. (Zárlat.) Beograd 9.1275, Páris 2.2925, London 25.19375, Newyork 519.60, Brüsszel 72.20, Milánó 27.21, Amsterdam 208.55, Berlin 123.75, Bécs 73.125, Szófia 3.7525, Prága 15.40, Varsó 58.25, Budapest 90.615, Bukarest 3.125.

Noviszadi terménytőzsde, nov. 10. Buza bácskai, felsőbácskai és szerémi 79-80 kg. 240-242.50, bánáti 79-80 kg. 237.50-240. Árpa bácskai, szerémi és bánáti 65 kg. 255-260, bácskai tavaszi 68-69 kg. 285-290, baranyai tavaszi 71-72 kg. 295-300. Zab bácskai, szerémi és szlavonai 247.50-252.50. Tengeri bácskai új XII-I. 250-252.50, bácskai III-IV. 277.50-282.50, bácskai III-IV-V. 280-285, bácskai IV-V. 282.50-287.50, bácskai és szerémi szárított 267.50-272.50. Lisztek: 0gg és 0g bácskai 350-360, kottés 330-340, ötös 310-320, ötös 270-280, hetes 255-265, nyolcas 205-215, korpa bácskai 182.50-187.50, szerémi és bánáti 180-185, bab bácskai fehér 870-880. Irányzat: változatlan, Forgalom: 58 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 10. Határidőüzlet: Buza márciusra 26.82-26.98, zárlat 26.96-29.98, májusra 27.52-27.68, zárlat 27.62-27.66. Rozs márciusra 24.78-24.96, zárlat 24.96-24.98, májusra 25.06-25.24, zárlat 25.22-25.24. Tengeri májusra 29.10-29.20, zárlat 29.20-29.22, júliusra 29.40-29.44, zárlat 29.44-29.46. Készárupiac: Buza 25.25-26.20, rozs 22.60-22.75, takarmányárpa 25.75-26.25, sörárpa 27-29, köles 25-26, repce 46-46.56, tengeri 32-32.50, zab 25.50-26.25, korpa 18.75-19.

Winnipeg terménytőzsde, nov. 10. Középfolyamok: Buza december (118 egyketted) 119 háromnyolcad, március (124 háromnegyed) 125 egynegyed, május (126 háromnyolcad).

Chicagói terménytőzsde, nov. 10. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat). Buza december (114 hétnyolcad) 115, március (120) 120 háromnyolcad, május (122 ötnyolcad) 123 egynyolcad. Tengeri december (84) 84 háromnegyed, március (86 egyketted) 87 egynegyed, május (88 háromnegyed) 89 ötnyolcad.

Liverpooli terménytőzsde, nov. 10. (Zárlat.) Buza december (9 sh. 3 d.) 9 sh. 3 hétnyolcad d., március (9 sh. 3 egynegyed d.) 9 sh. 4 d., május (9 sh. 3 háromnyolcad d.) 9 sh. 4 egynyolcad d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 174 (+9), Apatin 268 (+4), Bogojevo 302 (+6), Palánka 217 (+7), Noviszad 213 (+7), Zemun 300 (+4), Szmederevo 267 (+3), Orsava 220 (-23). Dráva: Mitrovica 344 (+4). Tisza: Szenta 26 (+4), Becsei 4 (+0).

ÜZLETI KÖNYVEKET

jó papíron,
szép és tartós kötésben
készít a

MINERVA-NYOMDA, SUBOTICA

KÉRJEN AJANLATOT

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Hétfőn, november 12-ikén: *Anye-gin Eugen*, Čajkovski operája. Kedden, november 13-ikán: *Bajazzók*, Leonkavallo operája és *Balet*. A beogradi opera vendégjátéka. *Rogovska* és *Simens* mint vendégek. Jegyelővétel csütörtök, október 8-ikától.

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: Hídegebb és egyelőre szeles idő várható sok helyütt csapadékkal, később száraz éjjeli faggal.

— **Rassay interpellációja a magyar királykérdésről.** Budapestre jelenti: Rassay Károly interpellációt jegyzett be a képviselőházban. Rassay bejelentése szerint egy magyar, mint a külföldi közvéleményben olyan hírek terjedtek el, hogy a magyar kormány a királykérdés megoldását tervezi. Rassay interpellációjában, melyet valószínűleg szerdán fog elmondani, azt kérdezi a miniszterelnöktől, igaz-e, hogy a kormány akár alkotmányreform után, akár személyi megoldással időszerűvé akarja tenni ezt a kérdést. Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják Rassay interpellációját. Valószínűnek tartják, hogy az interpellációra Bethlen miniszterelnök azonnal válaszolni fog és kategorikusan megcáfolja ezeket a híreket.

— **A budapesti főkapitányság is feleltette Földi Mihály regényét az elkobzás alól.** Budapestre jelenti: Ismeretes, hogy néhány nappal ezelőtt a budapesti törvényszék vizsgálóbírájának végzése alapján a rendőrség Földi Mihály: A csábító című regényét elkobozta. Közben a vádtanács megállapította, hogy a regény művészi alkotás, amely semmiféle tekintetben nem ütközik bele a közérkölcsebe és feleltette Földi könyvét a lefoglalás alól. Bezegh-Huszágh Miklós rendőrfőkapitány szombaton rendeletben intézkedett, hogy a könyvet oldják fel az elkobzás alól.

— **A szovjet a négerrel akarja forradalmasítani.** Londonból jelenti: Rigai Reuter-jelentés szerint a kommunista internacionale újonnan megalakított politikai titkársága utasításokat adott ki, amelyekben a délafrikai bennszülöttek és az amerikai négerek között fokozott kommunista propagandát sürget. Az utasítások hangsúlyozzák, hogy a fehér kommunisták nem elég erősek a mai rendszer megbuktatására, ezért a feketéket kell fellázítani.

— **Háromszáz kanári füttyült a rádióba.** Londonból jelenti: A birminghami rádióállomás érdekes számmal lepte meg a napokban előfizetőit. Háromszáz kanárimadár füttyét közvetítette a stúdió. A kanárimadarakat kalitkákban szállították a stúdióba és a kis énekesek egy óra hosszat szakadatlanul füttyültek a mikrofonba.

— **A tuberkulózis elleni védőoltások.** Párisból jelenti: A francia akadémia előtt Léon Bernard professzor most számolt be Calmette híres felfedezésének, a tuberkulózis elleni védőoltásnak legújabb eredményeiről. A tuberkulózis elleni védőoltást ma már Franciaországban és a külföldön egyaránt tömegesen alkalmazzák, különösen a gyermekeknél. A beoltott gyermekek 18 százaléka hal meg négy éves kora előtt tuberkulózisban. A beoltott gyermekeknél a halálozási arányszám csupán 3.6 százalék. Az általános halálozási arányszám a be nem oltott négy éven aluli gyermekeknél 24.2 százalék, a beoltott gyermekeknél 16 százalék.

— **Boldogtalan szerelme miatt leugrott az emeletről egy tizenöt éves hécsi leány.** Bécsből jelenti: A Sechshäuser-uton egy bérkaszánya harmadik emeleti lakásában gyermektragédia történt. Baumann Johanna tizenöt éves munkaslány egy őrizetlen pillanatban kiugrott az ablakon. Már haldoklott, mikor a mentők megérkeztek. A szülők úgy vallottak a rendőri vizsgálóbizottság előtt, hogy boldogtalan leányuk szerelmes volt.

— **Kik jelennek meg és kik maradnak távol az osztrák köztársaság tízéves jubileumán.** Bécsből jelenti: Az osztrák főváros szociáldemokrata vezetősége a világ minden szociáldemokrata pártját meghívta a köztársaság alapításának tízéves jubileumára és a néhai három szociálista vezér, Adler Viktor, Hanusch Nándor és Reumann Jakob szobrának felavatására. Eddig Belgium, Dánia, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország szociálista pártjai jelentették be érkezésüket, eljön továbbá az orosz szociáldemokrata párt egy nagy küldöttsége is, viszont az angol munkáspárt, a svéd, a hollandi és a francia szociálista pártok kimentették elmaradásukat.

A romániai magyar párt választási megegyezést kötött az erdélyi szászokkal

A régenstanács dekrétummal feloszlatta a parlamentet

Bukarestből jelenti: A hivatalos lap szombati száma közli a régenstanács dekrétumát az új kormány kinevezéséről. Ugyancsak közli a hivatalos lap a parlament feloszlátásáról szóló dekrétumot is. *A régenstanács a parlament mindkét házát feloszlatta és a kamara választások december 12-én, a szenátusi választások pedig december 15-ikén lesznek. Az új parlament december hó 22-én ül össze.*

A Lupta értesülése szerint az a francia pénzcsoport, amely a Bratianu-kormányral kölcsöntárgyalásokat kezdett, máris biztosította az új kormányt, hogy szívesen rendelkezésére áll és megbízottai néhány nap múlva Bukarestbe érkeznek, hogy a tárgyalásokat folytassák.

A Bratianu-kormány tagjai szombat délben bucsuztak minisztériumaik tisztikarától. Nagy feltűnést keltett, hogy *egyik távozó miniszter sem várta be utódját és nem adták át formálisan hivatalukat.* Igen kinosan hatott a román közvéleményre, hogy Bratianu Vintilla volt miniszterelnök, aki a pénzügyminisztériumot is vezette, amikor a pénzügyminisztérium tisztvi-

selőtől bucsuzott, nagy beszédben hívta fel a tisztviselőket, hogy a törvényt mindenkiel szemben tartásuk meg és az állam érdekeit még az új miniszterekkel szemben is védjék meg.

A liberális párt hivatalos lapja, a Viitorul máris a legélesebb harcot jelenti be az új kormány ellen és kijelenti, hogy a liberális párt a legteljesebb felkészültséggel megy a választási küzdelembe. Averescu tábornok pártja még várakozási álláspontra van, míg Jorgák szintén a legélesebb harcot jelentették be a Maniu-kormány ellen.

A nemzetiségi pártok is megkezdték a választási előkészületeket és *a magyar párt már meg is állapította az erdélyi szászokkal, hogy a választásokon együtt fognak működni.* A választási paktumot Bethlen gróf és a szászok részéről dr. Roth Otto már alá is írták. A bánati svábok még nem hoztak döntést, hogy a kisebbségi pártokkal kötnek-e megegyezést, vagy a nemzeti parasztpárttal együtt haladnak-e a választásokon.

— **Jubilál a francia hóhér.** Párisból jelenti: A francia állam hóhéra néhány nappal ezelőtt ünnepelte százötvenedik kivégzését. Ebből az alkalomból bankettet rendezett, amelyre meghívta barátait. Érdekes, hogy a vacsorán igen sokan jelentek meg. A hóhér a pohárköszöntők során panaszkodott, hogy az állam őt mostohán kezeli, mert fontos ténykedésért csekély fizetést kap. A bankettől a lapok hosszabb cikkeken számoltak be és az igazságügyminiszter a humoros cikke hatására alatt ötven százalékkal felemelte az állami ítéletvégrehajtó fizetését.

— **Jubileumi amnesztia Ausztriában.** Bécsből jelenti: Az osztrák nemzetgyűlés elfogadta az igazságügyminiszter amnesztia-javaslatát. A javaslat szerint az osztrák köztársaság megalakulásának tizedik évfordulója alkalmából a politikai elítéltek és az egy évnél kisebb időre elítélt közönséges bűnösök részülnek bűnbocsánatban. Az amnesztia-rendelet végrehajtását a legközelebbi napokban kezdik meg.

— **Sulyos vasúti szerencsétlenség Lengyelországban.** Varsóból jelenti: Stanislaw város közelében szombaton két személyvonat összeütközött. A szerencsétlenségnek négy halottja és harminchét sebesültje van. A katasztrófát a jelzőkészülék hibás beállítása idézte elő. Az állomásfőnököt letartóztatták.

— **Csalások miatt letartóztattak két petrováci komlókereskedőt.** Noviszadról jelenti: A rendőrség letartóztatta Greisinger Károly és Greisinger Ede bácskpetrováci komlókereskedőket, akik ellen csalás és sikkasztás miatt tömeges feljelentés érkezett.

A feljelentések szerint Greisinger Károly és Greisinger Ede rábeszéltek a termelőket, hogy ne adják el komlójukat az itt kínált 5.000 dináros árért, hanem bízzák rájuk, ők kiviszik külföldre, ahol 6-10.000 dinárt is kapnak érte métermázsánként. A termelőket elvakította a fényes ajánlat és tömegesen adták át komlójukat Greisingereknek, akik kiszállították Nürnbergbe. Itt azonban nagymennyiségű jugoszláv komló halmozódott fel és ennek következtében az árak leestek. Ugyanazt a komlót, amelyért itt 4-5.000 dinárt kínáltak, Nürnbergben 1.000-1.200 dinárért kellett elveszteni.

Greisingerek, amikor elszámolásra került a sor, a termelők legtöbbször alig 1-200 dinárt adtak métermázsánként, a többi pénzzel pedig elszámolták a jutalékokat és egyéb költségeket. Greisingerek azonban olyan költségeket is számoltak el, amelyekre nem voltak jogosítva, úgy hogy a termelők egy jelentős részre sikkasztás és csalás miatt feljelentést tett a noviszadi ügyészség, amelynek rendelkezésére Greisinger Károlyt és testvéröccsét, Greisinger Edét letartóztatták. Greisingerek ellen feljelentést tettek: Martinka Palkó, Földi Juraj, Földi János, Kárdel Juraj, Szügyi Jahn, Prizerec Misa, Stefesik Misa, Madacki Pál kizácsi lakosok, akiket a két Greisinger sulyosan megkárosított. Illokról Kopcsoka Juraj, Motokovics György és Szluke Jahn. Nestinből Jovanovics Gyóko tettek feljelentést. A termelők kára több száz ezer dinárra rug.

A vajdasági komlókereskedők szövetsége tavaly rendkívüli közgyűlésen foglalkozott a két Greisinger manipulációval és határozatot hoztak, amelyben figyelmeztetik a termelőket a visszaélésekről. Ennek ellenére sok termelő hitelt adott a két Greisinger szavának. Igen sok károsult van Temerinben és Jareken és ezek ugyancsak feljelentést készülnék tenni a két Greisinger ellen, akiket dr. Novák Tomislav, vizsgálóbíró szombaton hallgatott ki és vasárnap fog dönteni fogvatartásuk kérdésében.

A két Greisinger letartóztatása az egész Délbácskában nagy feltűnést keltett.

— **A betörő vőrántómlesztést végez.** Prágából jelenti: Egy idő óta mint segédorvos működött a városi kórház sebészeti osztályán egy Stampfel János nevű fiatalember, aki nemcsak segédkezett operációknál, de maga is végzett kisebb műtéteket, sőt vőrántómlesztést is egy ízben, amikor a páciens belehalt. A kórházi orvosok szobáiból kisebb-nagyobb értékek tűntek el és nem lehetett rájönni, hogy ki a tolvaj. Csütörtökön a gondnoki hivatal pénztárnoka rémülten vette észre, hogy a pénztárból nagyobb összeg hiányzik. Stampel János pedig eltűnt a kórházból s azóta sem jelentkezett. Ráterelődött a gyanu, a kórházigazgatóság felmutatta a detektíveknek a segédorvos fényképét s arról a bünygyi nyilvántartóban megállapították, hogy Stampel János álnév, az állítólagos orvos pedig rovtott multu most is körözött betörő.

— **Öngyilkosság a nyomorék gyermekek budapesti otthonában.** Budapestre jelenti: A nyomorék gyermekek otthonának ápolója már évek óta Andráska Ferenc tizenhétéves fiú. A szerencsétlen fiatalember szombaton reggel kilopozott a közös hálóteremből s anélkül, hogy valaki is észrevelte volna, levetette magát az első emeletről az intézet udvarára. Csak a nagy puftásra riadtak fel az intézet ápolói, akik azonnal értesítették a mentőket, de mire azok megérkeztek, a szerencsétlen nyomorék fiú kiszenvedett. A nyomozás megindult.

— **A Munkássegély ülése.** A Munkássegély egyesület vasárnap, november 11-én délelőtt tíz órakor a Francia Klub helyiségében ülést tart. Az egyesület kéri azokat, akiknél gyűjtőívek vannak és akik a Munkássegély nemes célja iránt érdeklődnek, hogy az ülésen jelenjenek meg.

— **Újabb fordulatot várnak az Erdélyi-ügyben.** Budapestre jelenti: Szombaton délelőtt féltizenegy órakor dr. Enyedi Róbert, az Erdélyi-ügy vizsgálóbírója és dr. Temesváry Gyula referens ügyész fontos tanácskozásokat kezdtek. A tanácskozások kapcsolatban vannak a vizsgálóbíróknak tegnap tudomására jutott új adatokkal. A vizsgálóbíró és az ügyész tanácskozása több mint egy óra hosszat tartott. A hírek szerint a tárgyalásokon sor került az ügyészség indítványára, amely döntő fordulatot jelenthet az Erdélyi-ügyben.

Utazót, aki állandóan malmokat látogat, jutalék ellenében keresünk. Cim a kiadóban.

— **Vád alá helyeztek tizenhat francia tejdrágitó vállalatot.** Párisból jelenti: A francia államügyészség tizenhat tejtermelő vállalat ellen emelt vádat árdrágitás címén. A tizenhat tejvállalat elhatározta, hogy önkényesen felemeli a tej árát. A vállalatok vezetői ellen egy 1926-ban hozott szigorú törvény alapján fogynak eljárni. Az árdrágitást ez a törvény két hónaptól két évig terjedhető fogházzal és 2000 franktól 100.000 frankig terjedhető pénzbüntetéssel sújtja.

Kepher kályha
10 kg. fával fut 24 órán át
Gyár: Barxel Subotica

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: Dr. VÉCSEI JENŐNÉ

Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyítása villany és kvarcfénykezelés, paraffintherápia

Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

— A német munkaadók újabb retorziós intézkedése a kizárt munkásság ellen. Berlintől jelentik: A fémiparban kiütdt bérharc most olyan formákat öl, amelyek a politikai helyzetet is veszélyeztetik. A német fémipari munkaadók szövetsége elhatározta, hogy a kizárt munkásokat soha többé nem veszi föl üzemébe. Ez a határozat nagy nyugtalanságot okozott a munkások között, mert ha betartják, akkor a kizárt munkások soha többé a fémiparban nem kaphatnak alkalmazást s egyszersmindenkorra kenyér nélkül maradnak. A kormány természetesen mindent elkövet, hogy megfelelő nyomást gyakoroljon a munkaadók szövetségére, de kilátásai nem kedvezőek már csak azért sem, mert a kormánykoalíció kebelén belül sokan vannak, akik helyeslik a munkaadók eljárását.

Korhecz valamennyi üzletében minden tíz din. vásárlás után sorsjegytalványt és minden öt utalvány után egy sorsjegyet kap. Főnyeremény egy 520-as, hathengeres, ötüléses legújabb típusu, vadonatúj Fiat-autó, 90.000 din. értékben. Második nyeremény egy fejős tehén borjuval, harmadik egy 150 kg. súlyú hizott disznó és még 297 értékes nyeremény, amelyek közül 150 élő malacot december 30-án sorsolnak ki. Minden vidéki vásárlónak az áru elküldésekor sorsjegyet is mellékelnek. Friss és speciális jó árut csak Korhecnél kaphat.

— Hét évre ítélték egy szlavóniai apagyilkost. Osziyekről jelentik: Stjepanovics Jován negyvenhárom éves földmives együtt gazdálkodott apjával kapelnei birtokukon. A gazdálkodás miatt azonban örökösen veszekedtek egymással. Augusztus elején ismét összeháldalkoztak és Stjepanovics a kezében tartott ruddal olyan erővel ütötte fejbe apját, hogy az szörnyethalt. A törvényszéki tárgyaláson a gyilkos azzal védekezett, hogy önvédelemből követte el tettét, mert apja késsel akart reátámadni. A kihallgatott tanúk azonban ellene vallottak. A bíróság hét évi súlyos börtönrre ítélte az apagyilkos fiút.

Ha a Gammával kezeli a haját, nem fog csaldni, mert hatása bizots és felülmu.hatatlan.

— A csomagok lemaradása miatt nem tarthatták meg a bécsi színészek szombatira hirdett szubotcai előadásukat. Az Emil Feldmar berlini rendező vezetése alatt álló német színtársulat, amely szombatra és vasárnapra hirdett Szuboticára előadást, kellemetlen utikaland érte, amely megzavarta a társulat jugoszláviai turnéjának megkezdését. A színtársulat szombat délután fél ötkor a Simplon-expresszel érkezett meg Romániából, a művészek legnagyobb megdöbbenésére azonban a személypodgyászkné feladott egész ruhátáruk román területen maradt, mert azt hanyagságból nem továbbították a román vasuti közegek a vonattal. A német művészekből álló társulat nem akart első este a megfelelő kosztümök nélkül a közönség elé állni és ezért inkább vállalta az anyagi veszteséget, amely ebből származott, nem tartotta meg a szombat esti előadást. Miután a lemaradt podgyászok vasárnap este nyolc órai kezdettel az eredeti program szerint színpadon a Népkörben Kurt Goetz »Hókuszpókusz« című kitérő vígjátéka. A szombat estére váltott jegyeket vasárnap egész nap be lehet cserélni a Népkör pénztáránál a vasárnapi előadásra érvényes jegyekre. A szombat estére hirdett »Stöpsel« című vígjátékot a vendégtársulat a legközelebbi napokban fogja Szuboticán bemutatni.

— Megölte a villanyáram. Osziyekről jelentik: Halálos szerencsétlenség történt az osziyei vasgyárban. Jukics Mátó huszvéves munkás a gépházba igyekezett az első emeletről és hogy gyorsabban érjen oda, a szellőztető lyukon akart lemászni. Közben kezével az áramvezetékhez ért és eszméletlenül zuhant le a gépházba. A kórházba szállították, ahol azonban anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

— Leszurta kártyapartnerét. Szentáról jelentik: Két nadrljáni gazda, Bognár György és Szabó György egyik szentai koresmában kártyázott. Abban egyeztek meg, hogy a vesztes minden parti után két üveg sört fizet. Amikor Szabó veszített, nem volt hajlandó sört fizetni, hanem kirohant a koresmaajtón. Amikor az utána siető Bognár utolérte, felelősségre vonta eljárásáért. Egy ideig vitatkoztak, majd Szabó előrántotta bicskáját és társa mellébe szurta. A súlyosan sebesült ember bevászorgott a kórházba, ahol ápolás alá vették. Szabót keresi a rendőrség.

A tudományosan megalapozott Gamma hatásáról naponta érkeznek köszönő levelek.

— Kun Bélát letartóztatták Konstancában? Bukarestből jelentik: A reggeli lapok nagy szenzációként közlik, hogy a konstancai állambiztonsági hivatal razia alkalmával az egyik szállodában letartóztatott egy férfit, akiről azt tartják, hogy Kun Béla, a volt magyar népbiztossal azonos. Konstancai jelentések szerint az állítólagos Kun Bélánál gyanús iratokat találtak. Megküldték Bukarestbe a fényképét is, a melyben tényleg Kun Bélát vélték felismerni. Bukaresti lapok nagyon valószínűnek tartják, hogy a szovjet a kormányválság hírére agitátorokat küld Romániába és biztosra állítják, hogy a Konstancában letartóztatott férfi nem más, mint Kun Béla, akít a szovjet mindig fel szokott használni, valahányszor Közép-európában valami politikai változás várható.

— Az egyesülési ünnepre Szentá meg hívja első katonai parancsnokát. Szentáról jelentik: A városi tanács elhatározta, hogy december elsején az egyesülés ünnepét fényes keretek közt fogja megünnepelni. Az ünnep előtti este fáklyás felvonulás lesz, december elsején pedig istentisztelet minden felekezet templomában. Az ünnepségre Jovanovics Gligori ezredes is meghívja a város, aki 1918. évben Szentá város első katonai parancsnoka volt.

— Zsebmetszések a szentai piacon. Szentáról jelentik: Sztójko Mihályné cigányasszony a szentai piacon Nenadov Szimóné padéi asszony ruhája zsebéből háromszázhetven dinárt kilopott. Amikor az asszony észrevette, hogy hiányzik a pénze, gyanuja mindjárt a cigányasszonyra esett. Rendőrök megmotozták az asszonyt és meg is találták nála az ellopott pénzt. A zsebtolvajt átadják az ügyészségnek. Achtát Jánosné józseffalvai lakostól ellopták zsebkendőjét, melyben több száz dinár, fontos iratok és ékszerek voltak. A rendőrség nyomozást indított a zsebmetszők kézrekerítésére.

Elkészült a szentai kataszter jövedelmi tervezete. Szentáról jelentik: A beogradi kataszteri vezérigazgatóság szombaton küldte le Szentára a kataszteri tiszta jövedelem kiszámítására vonatkozó tervezeteket. Ezek alapulvétele mellett fogják megállapítani a földadó kulcsát. A tervezetet tizenöt napra közszemlére teszik ki a városi adóhivatalban, hogy az érdekeltek az esetleges észrevételeiket, felebbezéseiket benyújthassák a pénzügyigazgatóságnál, vagy a kataszteri vezérigazgatóságnál. Az elsőosztályú szántó föld holdja után 2600 dinár a kataszteri tiszta jövedelem. A nyolc kataszteri osztály tiszta jövedelme a következő: 2500, 2200, 1900, 1400, 1000, 700, 420, 180 dinár. A kertek tiszta jövedelme: 2700 és 1700, a réteké 1700, 1100, 600, 400, 180, 35 dinár, a szőlőké 2800, 2300, 1600, 1200 dinár, a legelőké 1250, 850, 520, 100, 60 dinár, az erdőké 550, 480, 250, 180 dinár, a nádasoké 2600, 1600, 900, 200 dinár holdanként.

Elutasított óvások és felebbezések. Noviszadról jelentik: A beogradi labdarugó alszövetség elutasította a petrovaradini Gradjanszkinak a TTC—Gradjanszki mérkőzés ellen benyújtott óvását és elutasította a Vajvodinának felebbezését, amely Markovics büntetésének enyhítését kérte.

— Titokzatos merénylet egy erdélyi állomásfőnök ellen. Aradról jelentik: Titokzatos merényletet követtek el Székudvar községben az állomásfőnök ellen. Az állomásfőnök hivatali szobájában tartózkodott, a hol az éjszakai vonatot várta, amikor valaki belépett az ablakon. A golyó az állomásfőnököt súlyosan megsebesítette. A csendőrség megindította nyomozást.

Nászajándéknak perzsaszőnyeg, o'ajfestmény, iparművészeti újdonságok legcélszerűbbek. Balog Lina cég, Szubotica.

— Felmentették az emberölés vádjá alól. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken szombaton tárgyalták Sztanisics Izidor szubobráni munkás büntnyjét. Sztanisicsot azzal vádolta az ügyészség, hogy Pridraski Vladimir munkást belökte a csatornába és a szerencsétlen ember, minthogy nem tudott uszni, belefulladt a vízbe. A bíróság a vádlottat bizonyítékok hiányában felmentette.

A Gamma minden hajbetegség ellen jó és biztos.

— Schubert-émlékünnepély Noviszadon. Noviszadról jelentik: A német közművelődési egyesület november hó 17-ikén Noviszadon a Szobodában Schubert-émlékünnepélyt rendez a világhírű dalköltő centenáriuma alkalmából.

— Ivics Aleksza dr. tanulmányutrá Bécsbe utazik. Ivics Aleksza dr. szuboticaí egyetemi tanár, a híres történetíró, vasárnap hosszabb tanulmányutrá Bécsbe újból Bécsbe utazik. Ivics Aleksza dr. nagy történelmi munkán dolgozik.

— Lloyd George indítványa az angol-francia flottaszereződés megváltoztatására. Londonból jelentik: Lloyd George az alsóház legközelebbi ülésén a liberális párt nevében javaslatot tesz az angol-francia flottaegyezmény megváltoztatására. A javaslat indokolásában a liberális párt vezére elmondja, hogy a kompromisszum a békét fenyegeti és megzavarja az angol-amerikai viszonyt.

— Öt évi börtönrre ítélte a hadbíróság a kommunista-pör legutolsó váradí vádlottját. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári hadbíróság pénteken tárgyalta a kommunista mozgalomban való részvétellel gyanúsított Rosenfeld Sándor kereskedelmi alkalmazott és Nemes Ilona ügyét, akiket az elmúlt hónap folyamán lezajlott nagy pörtől függetlenül, külön vont felelősségre a hadbíróság. Rosenfeld Sándor annakidején, amikor a váradí rendőrség előállította, egy őrizetlen pillanathban levetette magát a rendőrség egyik másodemeleti ablakából. Hosszu hónapokon keresztül kórházban ápolták. A főtárgyaláson mindvégig ártatlanságát hangoztatta. Nemes Ilonát a hadbíróság már egyizben eítélte öthavi börtönrre. Azzal védekezett, hogy nem vett részt semmiféle államellenes mozgalomban. Negulescu ügyész szigorú büntetést kért. Rosenfeld Sándort ötévi, Nemes Ilonát pedig egyévi börtönrre ítélte a bíróság.

Orvosi hír. Dr. Palic Szántó O'ga, volt budapesti egyetemi szemklinikai első tanársegéd szemorvosi rendelőjét áthelyezte. Új címe: Beograd, Dobrinjska ulica 12. (a királyi palota mellett), telefon 26—10.

A vrbászi Gyer-builor oly tartós,
Hogy az egész B'cskiban csak ez kapós

— Bombamerénylet egy lelkész ellen. Resicabányáról jelentik: Péntek éjszaka megdöböntő bombamerényletet követtek el Ferencfalva község görög keleti lelkésze és családja ellen. A merénylők az est folyamán belöpték a lelkészi lakás udvarára, ahol elbujva várakoztak. A lelkész felesége maradt legtovább ébren, mert ágyában egy könyvet olvasott. Éjfél után letette a könyvet az éjjeli szekrényre és eloltotta a lámpát. A merénylők azt várták, amíg a lakásban az utolsó fény is kialszik és számításuk szerint mindenki álomba merült, előbujtak reitkehelyükről és a hálószoba ablakához mentek. A következő pillanatban bezúzták az ablakot és egy kézigránatot dobtak be rajta az ágyak irányába. Hatalmas detonáció következett, amelyre az egész község felriadt és a merénylők az erdő irányába futásnak eredtek. A gránátrobbanás zajára, az álmából felriadó lelkész és családtagjai a halálfélelem borzalmas perceit élték át. Csodával határos, hogy a szobában szétröpülő gránátzilánkok a család egyetlen tagjában sem okoztak kárt. A szoba berendezését azonban pozdorjává zúzták. A vizsgálat megindult és megállapította, hogy a merénylők többen voltak és a világháborúból származó kézigránáttal követtek el a merényletet.

GAMMA

hajszer kapható mind n gyógyszerárban és drogériában
v gy a főteraktnál

**Drogeria „Nada“
Kollár és Gabrics**

11548

A szuboticaí Sport kerékpárversenye. Folyó hó tizenharmadikán délután fél 2 órakor rendezi a Szuboticaí Sport Egylet házi kerékpárversenyét, amelyre jelentkezéseket elfogad Daku egyleti kapitány. A győztesek éremmel lesznek díjazva. Nevezési díj 10 dinár.

— A szkopljei »Mokranjac« dalegylet Beeskereken. Beeskerekről jelentik: A szkopljei »Mokranjac« dalegylet vajdasági turnéja során Beeskerekre érkezett. A délszerbiai dalegylet tagjait ünnepélyes fogadtatásban részesítették Beeskereken. Mikor a szkopljei vendégek vonata a beeskereki állomásra megérkezett, a beeskereki Szko-egyesület énekkara üdvözölte. Azután dr. Zupkovic Pavle tartományi jogi referens üdvözölő beszédet mondott, majd dr. Sztajics Jován polgármester Beeskerek város nevében köszöntötte a város vendégeit, dr. Matics Misa a Narodna Odbrana nevében mondott üdvözölő beszédet, Vukovic ezredes kislánya a Szrpszkih Szesztara nevében virágcsokrot adott át a Mokranjac dalegylet elnökének. Ezután dr. Radovanovics Voja szkopljei tanár, a Mokranjac elnöke me'eg szavakkal köszönte meg a lelkes fogadtatást. Dében a Central-szállóban Beeskerek városa hetven terítékes bankettet adott a tiszteletükre, amelyen dr. Sztajics Jován polgármester, dr. Zupkovic Pavle és Rajics Tuna városi főjegyző tartottak felköszöntőt. A dalegylet, amely huszonhét nő és huszonegy férfi énekesből áll, szerdán és csütörtökön este hangversenyt tartott a Városi Színházban, amely mindkét alkalommal zsufolásig megtelt.

— **Bírósági kinevezések.** Noviszadról jelentik: Az igazságügyminiszter Atanackovics Liubica vrsaci járásbírói jegyzőt a beogradi elsőfokú bírósághoz jegyzőnek nevezte ki. — Batrics Pajkovic belacrkvai törvényszéki jegyzőt a belacrkvai járásbíróihoz helyezték át. — Dr. Kolarics Agostont az igazságügyminiszter a csakováci járásbíróihoz ügyészi megbízottként nevezte ki. — Dr. Kritzer Miksa szusáki végzett jogászt a vrsaci járásbíróihoz jegyzőnek, Jeliszavlievic Sztóján vrsaci járásbírói jegyzőt ugyanoda ügyészi megbízottként, Bozsics Vladislav budanoveci végzett jogászt pedig a kikindai törvényszékhez jegyzőnek nevezték ki.

NE FELEJTSE EL, hogy Korhecnél nagy sorsolás folyik. A nyeremények értéke kétszázötvenezer dinár.

A baranyai menekültek szuboticeai csoportja felkéri tagjait, hogy tagsági könyvekkel e hó 11-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a csoport új helyiségében Hirt Pali vendéglőjében, Jelačićeva ul. 6., okvetlen jelenjenek meg.

Az állami osztályosrajtók E-ik osztályának húsz naponta november 10-től december 6-ig tart. **Vegyén** vagy rendeljen postán **ön is sorsjegyet** a szerencsés árujától!

„BRISTOL“ Novigrad, Željeznička ulica 27. Telefon: 25-06

— **Ujabb két kölcsönajánlat** érkezett a szuboticeai városi tanácshoz. Szuboticea város tanácsa szombaton délelőtt ülést tartott. Sztipics Károly dr. polgármester elnökléte alatt. Az ülésen főleg a külföldi kölcsön kérdésével foglalkoztak. A városi tanács az utóbbi napokban újabb két kölcsönajánlatot kapott, amelyek közül az egyik igen kedvező feltételeket tartalmaz. A városi tanácsot eszerint most két komoly kölcsönajánlat foglalkoztatja. Egyik ügyben sem történt végleges döntés és a városi tanács arra az álláspontjára helyezkedett, hogy a kölcsönajánlatokat még tanulmányozni kell.

Dr. Schlesinger Imre fogorvos Szuboticeán rendelőjét a Labor-palotába, Rudjić ul. 1. helyezte át.

— **Tolvajbonda főnöke** volt egy gimnazistalány. Brünnből jelentik: A brünni állomáson valaki hosszú időn keresztül meglopkodta az utasokat. A nyomozás során kiderült, hogy a lopásokat Pipal Antal vasúti alkalmazott követte el, aki kihallgatásakor beismerte vallomást tett. Azt is bevallotta, hogy a lopott holmikat egy Barák Cecilia nevű gimnazistalány vette meg tőle. Letartóztatták Barák Ceciliát, akiről kitűdött, hogy egy tolvajbandának a feje. A tolvaj gimnazistalányt kilencéves súlyos börtönrre ítélték.

PÖSTYÉNI ISZAP

a természet erejével gyógyítja a rheumát, köszvényt, ischiast. Minden gyógyszerésztől kapható P. O. Kocsa (Szappalkó) és GAMMA-kompressz (két izsáphozható). Legelőször házikúra, mert 30-szor használható.

Felrakat:

Mr. A. Blum gyógyszerész Szubotica, S'rossmajerova 11.

— **Megülösült rablótámadás.** A szuboticeai vasúti és határrendőrség szombaton reggel letartóztatta Kocsmár Péter vasúti fűtőházi munkást, aki ellen feljelentést tettek, hogy pénteken este rablótámadást követett el Kovács József szuboticeai lakos ellen. A vasúti rendőrség bünyűi osztályának vezetője, Rankov helyettes kőmezár szombaton kihallgatta Kocsmárt, aki tagadta, hogy része van a rablótámadásban. A feljelentés szerint Kocsmár a Majsai-ut elején támadta meg Kovácsot, akitől pénzt követelt, a járóképek azonban megintámtatták a támadót. A rendőrség a személyleírás alapján előállította Kocsmár Pétert, akiben Kovács felismerte éjszakai támadóját. A rendőrség az ügyben tovább folytatja a nyomozást.

— **Halálozás.** Szentáról jelentik: Dr. Bognár Vince molgunarasi orvos huszonhat éves korában csütörtökön rövid betegeskedés után meghalt. Dr. Bognárt pénteken délután temették el nagy részvét mellett.

A meghülés következményeit, köhögést, rekedtséget gyorsan megszünteti a

KRESIVAL

Madame! Ne feledkezzék meg a

„Poudre Mon Parfum“ -ről

BOURJOIS, PARIS

108.3

— **Uj elemi iskolai igazgató** Sztaribecsejen, Sztaribecseiről jelentik: A közoktatásügyi miniszter Crvenecies Dobroszlav tanítót a sztariibecseji állami elemi iskolák igazgatójává nevezte ki.

— **Romániában is szabad rádiózni.** Bukarestből jelentik: Eddig Románia volt az egyetlen ország, ahol szigorú korlátok közé szorították a rádiózást. Csak a katonai parancsnokság engedélyével lehetett rádiót felszerelni, a parancsnokság azonban különösen Erdélyben, csak a legtrikább esetben adott engedélyt rádió felszerelésére. A Brătianu-kormány közvetlen lemondása előtt rendeletet adott ki, amelyben feloldotta a rádió tilalmat és lehetővé tette, hogy bárki, bárhol, a katonai hatóságok engedélye nélkül rádiót szerelhesen fel.

A Gammáról a legtekintélyesebb orvosok állapították meg gyógyító hatását.

— **Kiirtják az összes adal kutyákat és macskákat.** Szentáról jelentik: Ada község Macedónia nevű külteleki részén egy veszett macska megmárt harminc macskát és tizennégy kutyát. A megmárt állatok továbbterjesztették a veszettséget, úgy hogy Bálint Dezső adal községi állatorvos előterjesztést tett a főszolgabírói hivatalnak, hogy a község összes kutyáit és macskáit irtás ki. Az előterjesztést elfogadták.

Színházban, hangversenyen a krákogás és a köhécselés rendkívül kellemetlen. A

Dr. Wander-féle

ANACOT-PASTILLÁK

megvédenek azonban bennünket ezektől.

— **A szuboticeai zsidó nőegylet és népkönyha** csokoldédélutánja a Városi Színházban. A szuboticeai zsidó nőegylet és népkönyha november 25-ikén műsorral egybekötött jótékonycély Schubert-csokoldédélután rendez a Városi Színház koncerttermében. A gazdag program keretében Krompholz Károly zongoraművész, Schlesinger Ily, a szuboticeai közönség népszerű énekesnője, Goldner Edith, Herzl Zsazsa és Schwimmer Lili, valamint Melnár Károly, a széphangú szombori műkedvelő énekesnek közre. Bevezető beszédet Bárdos Böske tart. A nagyszabású és változatos műsort tánemulatság követi. A csokoldédélután iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Miért használ ön shampoont? Használjon shampoont helyett Gamma hajmosószappant. Hatása utóéletlen és emellett lényegesen olcsóbb.

— **Meglebbezték a kikindai tisztviselő választásokat.** Kikindáról jelentik: Ilm Szredeje földművespárti képviselőtestületi tag, megfelebbezte a tisztviselőválasztásokat. Felebbezését pénteken nyújtotta be. Kikindán nagy érdeklődéssel várják a felebbezés sorsát.

— **Közrekerült betörőbanda.** Vinkoveciről jelentik: A város határában sikerült a rendőrségnek elfogni Koheti Milán huszonöt éves pozegei és Szalai András prilevicai betörőket, akik a Szerémségben és Szlavóniában több betörést követtek el. Átadták őket az ügyészségnek.

Sudár cukrászda

Trg Sloboda

Értesíti mélyen tisztelt vendégeit és vevőit, hogy újonnan átalakított és kibővített cukrászdáját újból megnyitotta és ott a legújabb és legizletesebb süteményeket árulja.

Teasütemény 55 dinár - 5 g-ként

Orvosi hír. Dr. Stein István orv., fül-, gégespecialista rendelését folyó hó 5-ikén a Labor-palotában megkezdi. Rendel 9-11-ig, 3-5-ig. Telefon 248.

— **Betörték egy szentai malom irodáiba.** Szentáról jelentik: Szombaton virradó éjjel ismeretlen tetesek kibontották a Mucsy Iván-féle malom irodahelyiségének a falát és a résen át behatoltak az irodába. Az irodában nem találtak pénzt, ezért az uccáról kifeszítették az új iroda ablakrácsait és behatoltak az irodába. Ott felfeszítették a kézi kasszát, de csak öt-száz dinárt találtak benne. A betörők több tárgyat magukkal vittek, de azokat a malom közelében a csatornába dobálták. A nyomozás megindult a betörők kézrekerítésére.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódlásoknál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. A bel-orvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a »Ferenc József« víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

SZÍNHÁZ

Két budapesti bemutató

Zágon István: Szegény lányt nem lehet elvenni! — Zilahy Lajos: A tábornok

(Budapesti munkatársunktól.) A mai magyar vigjátékirodalomnak egyik krónikus tunete: szegény lányról írni, aki férjhez megy a grófhoz, a bankárhoz, a dollárherceghez, mindenkire, akinek autója és palotája van. Fő, hogy a nyakába varrja magát. A szerep csak annyiban változik, hogy egyszer olyan szegény mint a templom egere, máskor varrónő és apját leütötte a hajókötél, vagy gépirónő, vagy titkárisasszony, egy édes buta libuska, heideg lábacskaikkal és merészen rövid szoknyákkal. A libuska vitőzül flörtöl a reteggett bankvezérrel, ám a jó mamuskának nem kell megijedni, a dolgotól nem lesz liaison, mert bár a direktornak bárhol is fáj a foga a kicsikére, annak is helyén van az esze és rövidesen meg is tartják az eljegyzést. Csak úgy csöpög a nyáluk szegény polgári anyáknak, akik utolsó garasukon önként el a színházba megnézni ezt az édesbús, lélekűdítő darabot. Ebben a szomorú világban úgy sincs más örömrünk, nem igaz? Legalább kápráztassuk el egymást jó öles hazugságokkal.

Zágon István vigjátéka is egy ilyen cukros médiről szól, aki mindenáron asszony akar lenni és igazán előhethetnének hozzá megtanulni a többi szegény pártában rekedt virágszálak: hogy kell férjhez menni? Így színpadon mindenesetre könnyen megy a dolog. A szegény, de becsületes lányért (Honhy Hanna) csak úgy bontanak az udvarlók, ép hogy sorszámkat nem osztogat köztük a jó mamuska, olyan nagy a tolokodás a portája előtt. Hát persze ez esetben érthető is a vidámság. Zágon ur gondosan kerül az igazi problémákat, amelyek pedig olyan kézenfekvők, olyan nagyon felkínálkoznak, inkább elüti a dolgot egy viccel, hozzá még öreg viccel, amely szerinte legalább jól bevált. Kedves és mulatságos naiva Turay Ida, Dolly Ferenc is mindent elkövetett, hogy szimpatikussá tegye azt a lélektelen figurát, amelyet hivatalosan képviselőnek kellett három órán át a rivaldán.

*

A tábornok (Csontos) mint sebesült pihen az egyik hadikórházban. Jön egy falusi néni (Rákosi Szidi), hogy a harctéren levő fiáért könyörögjön. Vele együtt ékezik egy vidéki urasszony is (Bajor Gizi), hogy a fronton harcoló férjét kérje vissza a tábornoktól. Amikor azonban látja, hogy a hős hadvezér milyen ridegen utasítja el a lábai előtt vergődő öregasszonyt, más módszerhez folyamodik. Felvetteti magát ápolónőnek a kórházba és így lérközik a tábornok szívéhez. A generális azt hiszi, hogy a szép fiatalasszony elvált az urától és beleszeret. Megkéri feleségül, de ekkor kiderül, hogy az asszony még mindig szereti a férjét, a történelemtanárt. De már ingadozik. A tábornokot is szereti és most ez a két érzés viaskodik benne. A tábornok kiutazik a frontra, ahol közli a férjével, hogy a feleségének életbevágóan fontos beszélni valójával vele. »Mi?« »Egy új férfi jelentkezett az életében.« »Ki az a férfi?« »En vagyok.« A történelemtanár revolvért ránt, de a golyó nem találja a tábornokot. Röham! Ágyudörgés, srangel, gránát, bomba, hurrá! A tanár ur elesik, a tábornok ur életben marad. Utolsó kép: A vasútállomáson. Az asszonnyal kiméletesen közlik, hogy hős halálát halt a férje. Jön peckesen a tábornok is. »Itt vagyok.« Az özvegy zokogva csóválja a fejét: *soha*. A hadvezér halandó várni is. És halandó elfogadni az özvegyet szomorúan is, megtörtén és kihűlt szívvel is, fő, hogy az övé legyen. Mire Bajor Gizi azt feleli, hogy ez majd olválk idövel. És néznek egymásra. *Füg-göny.*

Ez 8 darab meséje. Kínosan gyenge, elnagyolt, patetikus részletek vannak benne. Holvenkint bosszantó és komikus. Különösen a Bayard lovagot látszó tábornok és a becsületszomók történelemtanár, aki országláncok akar vinni az asszonyért, ugyanakkor hat órai kurtavaszt ad egy éhes bakának, aki megette a tartalék konzervet. A vasszigor! A nyakas magyar, aki nem enged a negyvennyolcból! Papendekli figurák. Viszont felethetetlenül nágyyszerű és művészi Bajor Gizi alakítása. Rákosi Szidi a gyermekét féltő falusi anyát ábrázolta csudálatos erővel. Csontos Gyula kétségbeesetten védekezett a lehetetlen szerep ellen. A kisebb jelenetek sokkal reálisabbak és megkapóbbak voltak. Márkus Emma egy vöröskeresztes hölgyet játszott finom művészettel. Az epizódisták lényegesen jobbat produkáltak, mint amilyenek a szerző papíron elképzelte őket.

A tábornoknál azonban előreláthatólag sikere lesz: van benne uniformis, romantika, érzelm, szenvedély és önfeláldozás. És dekorációnak magát a világháborút állították be.

(—)

A »Süt a nap« előadása vasárnap délután. A szuboticeai Népkör műkedvelői vasárnap délután megis-

métlik Zilahi Lajos színijátékának a »Süt a nap«-nak előadását. Az első két előadás rendkívüli sikere után azért kénytelen a Népkör a »Süt a nap«-ot harmadszorra vasárnap délutánra kitűzni, mert szombat és vasárnap este a Népkörben a német színészek játszanak. Jegyek előre válthatók a Népkör színházi pénztáránál.

A Doktor ur bemutatója. A szubotcai Katolikus Legényegyletben vasárnap este mutatja be Szabó Márton együttese Molnár Ferenc vigjátékát, a Doktor urat. Jegyek vasárnap egész nap a Legényegylet pénztáránál kaphatók.

Kramer Imre hangversenye. Nagy érdeklődés előzi meg Kramer Imrénék, a szubotcai származású tehetséges fiatal hegedűművésznek december 8-ikán a Városi Színház koncerttermében megtartandó hangversenyét. Kramer Imre, aki tavalyi koncertjével nagy sikert aratott, azóta sokat fejlődött és gazdag műsorát úgy válogatja össze, hogy alkalma nyílik egész tudásának bemutatására.

Hubermann hangversenye Noviszadon. Noviszadról jelentik: Hubermann Branisláv hegedűművész december 9-én Noviszadon az Ingenykerényer egyesület rendezésében hangversenyt rendez.

NÉMET SZINÉSZEK

vendéjátéka Szuboticán
november 10-én szombaton
és november 11-én vasárnap
a NÉPKÖR színháztermében
Az előadások kezdődnek este 8 órakor

Színre kerül:

Arnold és Bach vigjátéka

STÖPSEL

Kurt Goetz vigjátéka

HOKUSZPOKUSZ

Szereplők:

Lola Lehry, a kieli színház naitája
Antonie Sienerschön, a frankfuri színház hősnője
Hilde Morton és Jenny Deman Door, bécsi színésznők
Friedrich Jens, a bécsi Kammerspiele tagja
Hugo John, a bécsi Rolandbühne tagja
Franz Haas, a gráci színház tagja
Johan Laua és Karl Zeman, bécsi színészek
A társulat husz művésztághól áll

Rendező: EMIL FELDMAR, a berlini Lessing-Teater rendezője

Helyárak: 50, 35, 25, 20 és 10 dinár

Jegyek kaphatók elővételben Krézi könyvkereskedésben és a Bácsme gyei Napló kiadóhivatalában, telefon 8-58, továbbá a Népkör jegypénztáránál

FILM

Abdul Hamid udvarának titkai

A Lifka-Mozi új filmje

Érdekes filmet mutatott be szombaton a sajtó képviselőinek a Lifka-mozi. A film kedves szerelmi történet keleti miliőben, eredeti konstantinápolyi felvételekkel. *Abdul Hamid udvarának titkai* a címe a filmnek és a történet a zsarnok szultán pompázó udvarában játszódik le.

Érdekes és izgalmas események egész sora követi egymást a szép felvételekben bővelkedő filmben, amely természetesen házassággal végződik. A főszerepeket Lucien Balsase és Chakatonny játsszák. A legtöbb szereplő nagyszerű jellemző. A rendezés jó és a néző a pazarul berendezett szultáni palotán kívül számos eredeti konstantinápolyi felvételt lát. A minaretek városát tükrözi a film keleti rendtelenségével, bájával és Abdul Hamid zsarnok uralmával.

KÖZGAZDASÁG

A sztaribecseji Gazdakör tanulmányi kirándulása. Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji Gazdakör november hó 15-ikén, csütörtökön tanulmányi kirándulást rendez Vrbászra, ahol a cukorgyárat és a kendergyárat látogatják meg.

Szenta város át akarja venni a villanytelepet. Szentáról jelentik: Szenta város komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a szentai villanytelepet, amely egy részvénytársaságé, megvásárolja. A telep jelenlegi tulajdonosai és a város között megállapodás van, amely szerint a telep igazgatósága köteles a villanyáram árát leszállítani abban az esetben, ha a munkadíjak lejjebb szállnak és az anyag olcsóbbodik. Szabó Mátyás városi mérnök megállapította, hogy a nyersanyagok ára lejjebb szállt és ezen az alapon kérték a villanyárak leszállítását. A város tizenkét százalékos árleszállítást kért, de a telep a magánfogyasztóknak csak négy, a közvilágításnál pedig hat százalék en-

gedményt hajlandó adni. Minthogy a tanács továbbra is ragaszkodik eredeti követeléséhez, választott bíróság fog dönteni. Ezzel kapcsolatban merült fel az a terv, hogy a város megveszi a villanytelepet. A városnak ugyanis joga van a villanytelepet egy éven belül megváltani. A telep berendezését szakértőkkel fogják megbecsülni és ha a város a vételárat megfelelőnek találja, magához váltja a villanytelepet.

Tenyészárlatkiállítás Topolán. Topoláról jelentik: A bácskai tartomány a topolai gazdakör rendezésében

november 16-án Topolán tenyészárlatkiállítást rendez. A kiállítást a topolai Sport Klub pályáján tartják meg. Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál a Gazdakör elnöksége és a községi elöljáróság.

Fuzionált két jugoszláv tengerhajózási vállalat. A Racics r.-t tengerhajózási vállalat és a Jugoszláv Amerikai Hajózási r.-t fuzionált és ezentúl Jugoszláv Lloyd r.-t. név alatt fogja folytatni működését. A fuzionált vállalatok huszonnégy nagy tengeri gőzös lett rendelkeznek.

SPORT

Harminchárom millió dinárt jövedelmezett az amszterdami olimpiász

Kétszázötvenezer nézője volt a futballnak, amely egyharmad részét adta az összbevételnek

Amszterdamból jelentik: A hollandi olimpiai bizottság most készítette el az 1928. évi olimpiai játékok anyagi mérlegét, amelyből kiderült, hogy az amszterdami olimpiász volt az első, amely anyagi szempontból is kifizetődött.

Míg a többi ország alaposan ráízett az olimpiászra, az élelmes hollandusok ezen a drága mulatságon is kerestek, miután olyan horribilis belépti díjakat szedtek, amínöket más olimpiászokon nem mertek kérni. Igaz, hogy

az érdeklődés az olimpiai játékok iránt minden várakozást felülmúlt,

mert összesen 663.289 volt a nézők száma, a bevétel pedig 1.424.532 hollandi forint, vagyis közel 33 millió dinár.

A legtöbbet természetesen a futball jövedelmezett. A 19 futballnapon — egyiken-másikon, különböző pályákon két meccset is játszottak — 249.560 ember izgult és 536.860 hollandi forint áru belépő jegyet váltott, ami az összbevételnek több mint a harmadrészét teszi ki. A futball után az atlétika iránt izgult leginkább a publikum, meglepő nagy közönsége volt a lovasjátékoknak, nagyobb, mint például az uszóversenyeknek.

A bevételt sportáganként, hollandi forintokban alább soroljuk fel:

	Napok száma	Nézők száma	Bevétel
Futball	19	249.560	536.860
Atlétika	8	130.282	278.576
Lovassport	6	57.501	152.287
Uszás	15	50.287	117.264
Megnyitó nap	1	28.799	94.641
Kerékpár	3	26.744	62.049
Gyephockey	16	53.700	53.146
Boxolás	12	14.024	41.589
Torna	4	17.983	25.574
Evezés	8	12.406	24.126
Vívás	13	6.399	10.795
Görög-római birkózás	5	6.407	10.784
Vitorla	8	4.543	9.220
Szabadstílusú birkózás	4	2.947	4.459
Súlyemelés	3	1.167	1.162
		663.289	1.424.532 hol-

land forint.

Az olimpiász tehát elég szépen jövedelmezett az élelmes hollandoknak, akik áldozatkész, szorgalmas munkájukkal rá is szolgáltak erre a sikerre.

Négy helyezés sorsa dől el az őszi bajnokság utolsó fordulóján

Sztaribecsejen a vidéki bajnokság első helyezéseért a Szoko és Szombori Sport mérkőznek

A bajnokság vasárnap elérkezik a kapuzáráshoz. Az utolsó fordulóra még két elsőosztályú mérkőzés maradt, amelyeknek eredményétől függ a 3-5 helyezések sorsa az őszi forduló táblázatán. Ezekért a helyekért a Bácska, ZsAK és a Sport küzdenek.

A Bácskának aránylag a legkönnyebb feladat jut a finis szereplői közül. Az első két helyet ugyan már elhódították előle és az idén első ízben szorult harmadik helyre, de most csak a tabella utolsó helyén álló Villanytelep csapatát kell legyőznie, hogy esetleg a jelenleginél is rosszabb pozícióból ne kényszerüljön a tavasszal startolni. A Bácska utolsó etapjának csak az ad érdekességet, hogy ellenfelének fontos érdekei fűződnek ehhez a mérkőzéshez. A Villanytelep SC ugyanis dacára jó szereplésének csak egy pontot tudott szerezni és az első félévben az utolsó helyen végz. Ezen a pozícióján csak azzal javíthatna, ha utolsó mérkőzésén legyőzi a Bácskát és ugyanekkor a Sport is vereséget szenved a ZsAK-tól.

A vasárnapi mérkőzés tehát a Villanytelep nagy erőfeszítésével válik izgalmassá és érdekessé. Kétségtelen, hogy az utolsó helyezett, amely jól felkészülten megerősödött csatárossal, bizakodással indul a küzdelembe, megnehezíti a Bácska feladatát, reális számítások szerint azonban a Bácska győzelme biztosítottnak tekinthető. Bíró: Krausz.

A másik mérkőzésen a ZsAK és a Sport küzdenek a negyedik, illetve ötödik helyért. A vasutas csapat annyival kedvezőbb helyzetben van, hogy eddig egy ponttal többet szerzett, mint a Sport és miután gólaránya is jobb, eldöntetlennel is biztosítja magának a negyedik helyet. Az erőviszonyokat tekintve rendkívül heves és izgalmas küzdelem várható a két rivális között, amelynek kimenetele teljesen nyílt. Egyik csapat minimális győzelme sem keltene meglepetést, a legtöbb valószínűség azonban a pontmegosztás mellett szól. Bíró: Sztipics.

Mind két mérkőzést a városligeti pályán játszzák, az elsőt délután egy órakor, a ZsAK-Sport mérkőzést pedig félhárom órai kezdettel.

Dél előtt egy nagyon érdekes másodosztályú mér-

kőzés színhelye lesz a városligeti pálya. Az alszövetség által megsemmisített Postás-Ferrum mérkőzést játszzák újra a csapatok, amelyek ezzel a találkozással döntik el, hogy melyik kerül az őszi táblázat élére. Az első mérkőzésen a Postás győzött 1:0 arányban és bár ezuttal meggyengült csapattal veszi fel a küzdelmet, bizonyára most is mindent el fog követni a győzelem megszerzése érdekében. Bíró: Balázs.

A vidéki elsőosztályban is vasárnap dől el az őszi forduló első helyezéseinek sorsa. A második osztályból felkerült becseji Szoko, szinte példátlanul álló előretörése után, legerősebb konkurenciával a Szombori Sport-tal csak az utolsó mérkőzésén találkozik. Jelenleg a becseji csapat két ponttal vezet az élen, ha a szombori riválisát is legyőzi, úgy négy pont előnnyel végzi a szezont és megnövekedett esélyekkel indít ostromot tavasszal a bajnokságért. A szombori kék-fehér csapat, amely maga is az egyik legjogosabb aspiránsa a vidéki bajnokságnak, csak legveszélyesebb ellenfele legyőzésével szeresheti vissza vezetőpozícióját és így a mérkőzés iránt megnyilvánuló nagy érdeklődés teljesen indokolt. A Szoko a hazai pálya előnyeit élvezi, míg a Sport nagyobb rutinjával felfegyverezve indul a döntő küzdelembe, amelynek eredménye így teljesen nyílt. Bíró: Csajági.

Egyletközi kerékpárverseny. A szubotcai Sport és a SzAND kerékpárosai vasárnap délután fél 2 órakor egyletközi versenyt rendeznek a SzAND-pályán, egy, öt és tíz kilométeres versenyszámokkal. A versenyen belépődíj nincs.

Vasárnapi mérkőzések a noviszadi kerületben. Noviszadról jelentik: A noviszadi őszi bajnoki szezon befejezéshez közeledik. A mai vasárnapon kívül még csak két elsőosztályú mérkőzés van hátra, a NAK és a sabáci Macsva, továbbá a NAK és a Vojvodina mérkőzése, míg a második osztályban a Konkordia (Indija) későbbre halasztódott mérkőzése. Vasárnap a mitrovicai Gradjanszki a Vojvodinával fog Noviszadon mérkőzni, míg Mitrovicán a Konkordia játszik a mitrovicai Hajdukkal.

Egyedülálló!

lényesítőképesége Önt is hamar PYRAM baráttá teszi!

PYRAM növényi paszta

TÁRCA A SZOBOR

Írta: LÖRINCY GYÖRGY

Jobbkeze ujjával a beteg bágyadtan elhanyagolt arca mellett az ütőérhez tapadt. Arcával Jolánkához fordult, de csak nézte, aki máris úgy állott a beteg-ágy előtt, mint gyászoló Niobe, aki veszendő boldogságát siratja. Az orvos minden gondolata az ujjába futott: hányat út? A feleletét számolgatta: az ér megmondja, van-e még életérő? Mennyi? Ahányat út, anynyi a reménység, amilyen gyöngén, olyan pislogó a mécs: az élet mécsé. Az asszony összetört, kétségbeesett szívvel majdnem fuldokolva leste az orvost, a remény koldushalovány kis biztatását: Talán! Hátha! Nagy, hámész szemével, mely homloka alól kilobogott, néha sóváran, erőszakosan, lázongón követelte: biztass! A te kezében van! Te az élet és a halál őrje vagy! Megmentheted. Előcsalagathatod sápatag arcára az élet forró színt és elűzheted a rém árnyékát, ami már odaborult.

De az orvos arca könyörtelenül hideg maradt, semmit sem árult el abból, amit az ujj — hallott. Tudománya dölyfös objektivitásával csak az érverést ügyelte odaadón és pontosan.

Az érverés bizony már nagyon rendetlen volt, olykor ki is maradozott. A csontember halkán muzsikált és a beteg hűlő vére fáradtan ugrált és járta a haláltáncot. A várakozás komor csöndjét gyöngye zajtörte meg: könylt az aító. Jolánka ösztönyszerűen hátrafordult. A bejáró asszony, a takarító, névjegyet nyújtott feléje:

— Gróf Márvány Tihamérné.

Jolánka meglepődve hámult a fehér kis kártyalapra. Alig bírta fölindulását palástolni. Kezében a névjegyvel, az aító felé sietett, miközben a harag szikrái cikáztak át izgatott fejecskéjén.

— Mit keres itt ez az asszony? Miért jött? Miért! Bizonyosan a halált akarta megelőzni. Az élettől már elröszkelt és diadala gögyében azt hiszi, hogy a haláltól is elröszkelhet. Azt hiszi, hogy a halálnál is erősebb. De én utját álom! Én álom az utját! Arcába vágom, a halál nevében: nem adom! Inkább a halálnak, semmint neked!

Gondolatától maga is megrettent. Inkább a halálé? Jolánka megadóan, alázatosan csüggesztette le zokogó fejét. Szőke haját hátrasimította.

— Nem. Mégse. Azt mondom neki: mentd meg hát, ha tudod! Neked adom, csak mentd meg!

Töprekedése, vívódása közben a másik szobába nyitott szembe állott a büszke, a szép, a gazdag asszonnyal. Ő, az alázatos, a kisirt szemű, a szegény. Vetélytársával. Márvány grófnővel. Torkát a tehetetlen düh szorongatta, amitől hangja megmegecsuklott. De nehezen mégis erőt vett gyöngeségén is indulatain is. A gyűlölet adott neki erőt. Kölcson.

— Parancsol, grófnő?...
Márvány grófnő hozzáietett. Kezet nyújtott. Barátságosan, kedvesen, elegánsan és bizalmasan, mint-ha régi jó ismerősök volnának.

— Nem, nem, kérem. Csak a szobor végett...
Mosolygott. És Jolánka egy pillanatra gyáván meghátrált. Szemét lesütötte.

— A szobor?... tétovázott.
— Igen, a szobor. Olvastam a hirdetést, hogy eladó. A költő szobra. És én megvenném.

Egyszerűen, pöz és affektálás nélkül beszélt, de Jolánka úgy érezte, hogy minden szavában a fölényesség és a guny sértő fulánkja van. Lázadó elkeseredéssel nézett a gyönyörű bestiára, aki már egyszer elrabolta tőle a férjét s most előn a szobraért is. Az is az enyém! Minden az enyém!

A költő mellszobra ott állott, művészi piedesztálon, művésziesen redőzött drapéria között, a szegényesen és szűkösen butorozott szoba egyik sarkában, mintegy hallgatag hirdetve a szellem gazdagságát itt, ahol minden egyéb hiányzik. Csiszolt arcával közömbösen nézte a tusát, amit érette vivnak. Nemesak a Váthy László szobra, de igazán a költő szobra. Az aika körül keserű vonás, homlokán néhány titokzatos barázd. És a szem! A szem! Arról, bezzeg, hallgat a kö is! A szemben, a költő szemében az örökszép oltártüzel ragyognak és a márvány megfagy, a véső megnémul, mikor a szemről kellene dalolnia. Néhány évvel ezelőtt faragta Zordon Titusz, a világhírű szobrász, Váthy Lászlónak a költőnek, művészi megbecsülésként, remek verséért. És most el kell adni, hogy a szobor helyett orvosságot vegyenek. Meg levegőt, Nápolyban, Sziciliában, Davosban, ahol úgy mérik a tiszta levegőt, mint a bugaci csárdában a homoki vinkót, iceszámra.

— Igen — akadozott a szóban az asszony. — El kell adnunk. Férjem nagybeteg. Nem is dolgozhat. Választanunk kell: ő vagy a szobor!

Márvány grófnő gyöngéden félbeszakította, mint-ha meg akarná kimélni az asszonyt a megalázkodó vallomás szegyenétől.

— Nos — szólt kissé erőszakolt könnyedséggel — hát osztoznunk meg. Egyiké a költő, a másiké a szobor. Nekem mindegy, hogy mi az ára a szobornak. Tízezer vagy százezer. Én hódolni akarok a költőnek. S ilyenkor a legnagyobb aranyaság is kicsiny.

Szépen, lelkesen, szinte a tisztelt hangján beszélt és a retiküljében babrált. Magát Jolánkát is majdnem megrettesztette. Szavait ő is hódolatnak érezte és már hallotta az arany esengését. De a grófnő fölvetette fejét és ránézett. Szemében a diadal villáma lobbant föl s a Jolánka szívét folgyuitotta. Jolánka gyanakodott: az arany nemcsak a nyomor ára. Az emlékeké is. A szerelemé is. Fejét dacosan hátraszette.

— Nem! nem! Nem adom! Nekem semmi se kell, csak ő!

A grófnő kissé meghökkent. Aztán csodálkozott.
— Nem adja? Miért? Miért nem adja?

Türelmetlenül, idegesen és követelőzően nézett az asszonnyra. Bosszusan a vetélytársra és majdnem megvetően a hitvesre. Szemből fenyegetően áradt a go-

nosz indulatok tüze Jolánka felé, de a tűz visszator-
dult és a maga finom arcának údó hamvát perzselte föl. A grófnő arca nemcsak égett, beszélt is.

— Nem adod? Ha nem adod a szobrárt, viszem őt magát. Mi jogon? A szerelem jogán, ami ideho-
zott, s ami őt nekem adta. Azt mondd, hogy a tiéd. Nem igaz. Csak forma szerint, csak kötelességből, csak hivatalosan a tiéd: a jog jogán. De a szerelem jogán az enyém a szobor is, a költészeté is, ő maga is!

A fölhevülés már kinvitotta formás szájacskéjét, hogy mindezt hangosan is odavágja a Jolánka arcá-
ba. De a betegszoba ajtaja kinyílt. Az orvos lépett ki ráta és megállott a küszöbön. Nem az asszonyokra nézett, a szoborra.

— Az ember elmult — szólt halkán, megilletd-
ve. — Már csak a költő él: a szobor.
Jolánka összecsapta és kétségbeesetten fördelte kezecskéjét. Fuldokolt.

— Meghalt!

Az orvosra nézett. Hátha azt mondja: nem. De az orvos lehajtotta fejét. A megváltó szót nem cízte ki. Hallgatása ugyanazt mondta, amit Jolánka.

— Meghalt!
Jolánka eltakarta könnyeborult szemét. A grófnő arcán a szenvedelem izgatott vonásai hidegen simultak el. Szemében kialudt a láng. Tunódyva, szóra-
kozottan elmélázva nézett a szoborra, majd egyked-
vűen, fanyarul és részvételenül az összeroskadó öz-
vegére.

— Ma még én sóvárogtam érte — gondolta, magá-
ban — és te féltékenyen védted, hogy magadnak megtarthasd. Megosztóhatunk volna: tiéd az élő, enyém a szobor. Vagy megfordítva. Most már se a tiéd, se az enyém. Már élő nincs is. És a halhatatlan holnap már mindenkié lesz. S aki mindenkié, az tulajdonképpen senkié se. Ezer meg ezer másolatban vándorol kézről-kézre, házról-házra, szobáról-szobóra.

Márvány grófnő fölvetette fejét és Jolánkára né-
zett. Az asszony visszanezett rá csillogó, esdeklő könnyeivel. A grófnőt nem hatotta meg. Inkább inger-
relte. Hogy azt se veheti el tőle: a könnyeit!

— Sajnálom, hogy szoba hoztam — szólt hide-
gen. — Igazán sajnálom. De hiszen ugvis vége min-
dennek. Nem kívánom, hogy megváltjon tőle.

Farkasszemet néztek. A gazdag grófnő, aki elve-
szítette a szépség gyönyörét és káprázatát itt, hogy másutt megkeresse és követelje s a tőrékeny kis hit-
ves, aki szövetkezett a halállal, hogy göröcsösen meg-
tarthassa a kilobogant és kihült oszokok és illúziók em-
lékét: az enyém! Nem adom!

Márvány grófnő könnyedén megbiccentette szép
fejét, mely olyan tökéletesen megfelelt nevének. Gra-
ciózan indult az aító felé. A szoborra egyetlen pill-
lantást se vetett. A szoborra, ami eddig csak a másé
volt, de most mindenkié lett. A szobor nem érdekelte
többé.

Jolánka kimerülten omlott a szobor talapzatához.
Átölelte azt, összeforrott, eggyé lett vele. Csak a sze-
relem rajongó kétségbeesése omlik így el és kulcsolja
át a maga bálványát. Az a szív, amelynek már az
elő is: szobor és a halott is — halhatatlan.

Köhögési
és mellbetegségeket a le-
biztosítást a SÍROPEN.
Minden gyógyszeriarban
kapható
Orvosi szakszemély:
Svet. Trajković,
CAR DUŠAN
gyógyász, Beograd
Az Ön SÍROPEN-könyv egység-
ét a praxiszban a legszé-
pnyel anyel alkalmasan
denneműt dőhetőség esen-
ben és azt a legmese cben
ján/hatom különösen fta abo
betegknél a tüdőgyulladás har-
nadik stádiumában és bron-
chit szes megbetegedéseknél.
Sijarinska Banja, 1023 március
14-én.
Dr. B. E. Dj. Popović,
tüdőgyógyász

Tanulóleány
felvétetik
Fehérmű varroda
Dulčeva ulica 4.

Somborban
3 hold föld a csatorna part-
ján villával, parkkal, gyü-
mölcsössel eladó
Bövebbet 1174
Dr. Oblath és Dr. Blaževac
ügyvédek, Sombor

Használt és új
b ros- és pá inkás-
HORDÓK
20 liter 6l 6000 literig
kapható:
Krix Lajos
4. útnál.
Subotica, M. zurna é va ul. 19
B. és a kereszti mell tt.

Nea.Crem
legmegbízhatóbb
arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA 58

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beklidése esetén
börmentve küldöm szabadalmaz-
solt szencziós találmányomat
ismerető könyvetet. — Cim:
„Patent 608“
Cij (Kolozavár) 1622
1. sz. postafiókbérlét.

Legolcsóbb napiáron adunk először!
MARABELET
szózt sima vastagbelet,
sertés- és lóbelet,
juh-seitlinget
JUGOCRIJEVO
Zagreb, Klaonička 9
Tel. 60-91 186

Vid kiev, átutazok!
Senoe ul. 21 sz. a.
PANZIÖBAN
családiás otthont
találnak
Egyszerű és tiszta szobák,
elsorendű házi kószak,
kíhovára is.

Butorgyárosoknak
és
asztalosoknak
ajánljuk az
Arti pácokat
Egyelőrsítés:
NEMENJI I DRUG cégnél
festéküzlet, SUBOTICA

**Üzleti könyv, vagy bármilyen nyomtatvány rende-
lése előtt kérjen ajánlatot a Minerva-nyomdától!**

**Keramia fal- és padlóburkoló
va'amint**

kályhás mestereket

keres azonnali belépéssel 3 havi állandó munkára
KERAMIKA A. D., BEOGRAD
Kosovska ulica 51

**Győződjék meg, hogy első-
rangú árut is vásárolhat olcsón!** Prima sertéshús 17 din., zsirszalonna 21 din., háj 23 din., zsir 24 din., füstölt kolbász 20 din., felvágott 28 din.

MISKA VUKOV, Subotica
1143 Rudičeva ulica (Gyümölcsiac) 2

MWM PATENT BENZ

KOMPRESSORNÉLKÜLI DIESEL-MOTOROK!

JÉGGYÁRI BERENDEZÉSEK!

Vezér-
képviselő: **BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD, Zeljeznička ul. 105-107** Telefon 22-86

NYILT-TÉR

Uj kárpitos-műhely!

Van szerencsénk értesíteni a n. é. közönséget, hogy *Knez Mihajlova ulica 3. sz. alatt* (a szerb templomhoz vezető út), ahol elsőrendű bőrbutorokat, gobelin-garnitúrákat, ugyszintén szelmonokat, matracokat és az összes szakmába vágó munkákat készítünk a legrövidebb idő alatt. Minden munkáért jótállást vállalunk.

Fiatal kárpitossegéd és tanonc felvétetik.

Kiváló tisztelettel

Csákány és Kovács
kárpitos és diszítók

10626

A világhírű Mautner MAGVAK

Kaphatók a vezérképviselőnél **VELIMIR LEDERER** cégnél, Subotica, Manojlovićeva ulica 7. Telefon 628.

Kérem rendelését mielőbb feladni, hogy a pontos szállításról idejében gondoskodhassam.

Csődelháritás

A hatóságilag engedélyezett kereskedelmi társaság
„Jugokompas“

Novisad, Laze Telečkog ulica 14. telefon 26—11.

Raskó Lajos a noviszadi Hitelezővédegyelet volt igazgatójának vezetése alatt, átveszi bíróságon kívüli egyezségeknél teljes kereszülvitelét fizetésektelen kereskedők részéről.

Aláíratok idejekorán kéretnek, mert csak az esetben lehet szakszerű és egyéni kezelés mellett sikeres eredményeket elérni.

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO ZMAJEVAC.

Broj: 1977/1928.

Hirdetmény

Zmajevac községben a nagyvendéglő 1929. január 1-től 1931 december 31-ig terjedő három évre
nyilvános árverés útján bérbe adatik

Az árverés 1928. november 18-án délelőtt 10 órakor, a község ház tanácsstermében tartatik meg, hol a feltételek a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Zmajevac, 1928. november 6.

11873

Poglavarstvo Opštine.

Községi Elöljáróság Jazova.

Broj: 89/1928.

Pályázat

Jazovo községi előljárósága a képviselőtestület 27/1928. számú határozata és a Beográdi Tartományi Választmány 11413/1928. számú jóváhagyása alapján pályázatot hirdet adóügyi irnok-végrehajtói állásra.

Alapfizetés évente 1200 dinár.

Drágassági pótlék évente 10800 dinár.

Pályázni szándékozók a kérvényüket az előirt iratokkal felszerelve legkésőbb f. évi november hó 30-ig nyújtják be az előljáróságnál.

Jazovo, 1928 november 6.

11877

Elöljáróság.

Opštinsko Poglavarstvo Mol.

Broj: 6000/928.

Oglas

Opština Mol prema rešenju zap. br. 112/1928. g. raspisuje javnu licitaciju na manjak na bušenje dva (2) arteska bunara u intravilanu opštine.

Dražba će se održati na dan 19 novembra 1928. god. pre podne u 10 sati u dvorani opštinskog poglavarstva.

Poblizi uslovi mogu se videti za vreme zvaničnog časova kod opšt. beležnika.

Mol, 5. novembra 1928. god.

11924

Opštinsko Poglavarstvo.

A FÉRFI, A NŐ

FILM

LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

— Ezentul nekem fog élni! — mondta hevesen Don Fernandos.

— Maga ugylátszik megbolondult!? — nevetett a férfi szemébe Lili. — Vagy tényleg azt hiszi, hogy maga ellenállhatatlan?

— Sok nő volt már az enyém Hollywoodban, — mondotta a színész és széles gesztussal mutatott a kertben hullámozó társaságra — ezek itt majdnem valamennyien és maga is az enyém lesz!

Lili kimondhatatlan undort érzett... A beképzelt, szerelmi hódításaival dicsekvő spanyolon megvetően nézett végig.

— Maga szörnyen beképzelt és ostoba! — mondotta és otthagya a színészt.

Ez az epizód ismét felzaklatta Lilit... Ugy érezte most magát, mint akkor Nizzában, amikor az öreg amerikai milliomos azt a megalázó ajánlatot tette. Miért mernek a férfiak ilyen leplezetlen vágyakkal közeledni hozzá? Benne van a liiba? Hiszen ezt a kiállhatatlan spanyolt egyetlen pillantással sem bátorította fel a közeledésre... Vagy minden független nő ki van így szolgáltatva a mohó férfivágyaknak? De hiszen ez megalázó... Ez megszegyenítő... Csak férfi el-lenszere a férfiaknak? Csak úgy lehet távoztartani a tolokodásukat, ha tudják, hogy a nő egy másik férfi tulajdona? Lili sivárnak és céltalan-nak érezte magányos életét és most megint Dér-re kellett gondolnia... Géza mellett sohasem érezte magát elhagyottnak, mindig tudta, hogy van valaki, akiben megbízhat, aki megvédi, aki áldozatot is tud hozni érte... Battistire csodálato-skép nem tudott így, ilyen melegen visszagon-dolni... Mi volt az, ami Dérhez fűzte? Talán

mégis szerelem? Nem, akkor nem tudta volna otthagyni... Akármilyen volt, kár, hogy nincs itt vele... gondolta kuszán, váratlanul és maga is megdöbbent ettől a szeszélyes kivánságtól... Az újságirótól már Berlinben elszakadt teljesen, azóta pedig... a kilométerek ezrei is elválasztják Dértől...

Lili a buffethez ment és egy pohár pezsgő segítségével akarta elkergetni feltolakodó gondolatait. Hirtelen ismerős férfihang szólalt meg mellette:

— Mademoiselle, hát mégis csak eljött Amerikába?

Meglepetten ismerte fel a férfiben Thomas Clarket. Az amerikai milliomos arca még gyűröttebb volt, mint akkor, amikor Nizzában találkozott vele és a fiatalos mosoly éles ellentétként hatott a fáradt arcon.

— Mister Clark? — kérdezte leplezetlen csodálkozással Lili. — Hogy kerül ön ide?

Az amerikai mosolygott.

— Valami közöm nekem is van a filmhez. No persze nem művészi téren, csak anyagilag. Fontos üzleti tárgyalásokat folytatok Hollywoodban...

— Melyik filmgyárnál van ön érdekelve? — kérdezte Lili.

— A Famous Playersnél... — felelte mosolyogva az amerikai.

Lili tágrameredt szemekkel nézett rá. Egy pillanat alatt gyanu ébredt benne... Talán Thomas Clark intézte a háttérből egész szerződését, anélkül, hogy ő sejtette volna? Talán a gazdag amerikai hozatta ki Hollywoodba?... Ilyen módon akarta volna nyélbeütni az üzletet, amely Nizzában nem sikerült?... Hátha nem is a tehetségének köszönheti, hogy most Hollywoodban filmezik?... Tudta, hogy ezt nem kérdezheti meg, hiszen az is lehetséges, hogy az egész csak véletlen... Ez a bizonytalanság volt azonban a legkínzóbb... Eh, mindegy, itt van, szerepet kapott és azért is meg fogja mutatni, hogy nagy sikere lesz, a többi nem fontos...

Thomas Clark fürkészve nézett a lányra.

— Emlékszik még arra az ajánlatra, amit Nizzában tettem? Én akkor kijelentettem, hogy állni fogom a szavamat. Nos én ma is kész vagyok arra, amit akkor mondtam...

Lili végtelen undort érzett, de azért nyugodtan válaszolt:

— Akkor Mr. Clark megdöbbentett az az üzleti hang, amelyen velem beszélt. Ma azonban már kezdem megszokni a maguk amerikai üzleti szellemét. Tehát beszéljünk nyíltan és egész világosan: mi az ön ajánlatának a lényege?

Thomas Clark egyszerűen felelte:

— Amerika egyik leggazdagabb asszonyává teszem, ha a barátnóm lesz...

A kiméletlen őszinteséggel felajánlott szerelmi üzlet hallatára mintha vasdoronggol kólintották volna fejbe Lilit... Undorító volt ennek az öreg milliomosnak az üzleti ajánlata... De Lili már tudta, hogy valakihez kell tartozni és akkor még inkább ehhez, mint a beképzelt Don Fernandoshoz, aki egy hét múlva már otthagyná és dolyfösen dicsekedne mások előtt azzal, hogy Lili Fotti a szeretője... Olyan füres volt a szíve, mintha minden érzését Európában hagyta volna, mint valami fölösleges limlomot... Erőt vett az elkeseredésén és a gúny alig észrevehető árnyalatával a hangjában válaszolt az amerikaiaknak:

— Nagyon megtisztelő ajánlat Mr. Clark... De engem kissé váratlanul ér... Ha megengedi, majd gondolkodom fölötte... Hisz ön valószínűleg hosszabb ideig itt marad Hollywoodban...

— Az teljesen magától függ, kedvesem... — felelte örök mosolyával az amerikai.

Thomas Clarket ebben a percben társaságá visszahívta.

Az amerikai udvariasan fordult Lilihez:

— Megbocsát, de a társaságom hív... Ha megengedi, holnap este magáért jövök és együtt vacsorázunk a Montmartre-ban...

— Várni fogom Mr. Clark... — felelte Lili és szédülő fejjel nézett a magas, szikár amerikai után...

XXXIV.

— Irányítsa a döm-okat a diszlet mögé! — kiáltotta Sam Doover, a rendező a világosító felé.

Lili egyik nagy jelenetét fotografálták és a rendező a legnagyobb alaposággal magyarázta meg Lilinek, hogy mit kell csinálnia.

(Folyt. köv.)

A szubotical Szent Antal temetkezési egyesület elnökségtől.

A Szent Antal temetkezési egyesület tagjaihoz

Köztudomású dolog, hogy a gombamódra felszaporodott temetkezési egyesületek a régi és tisztességesen működő temetkezési egyesületeknek ártottak a legtöbbet, mivel egyesek a temetkezési egyesület leple alatt üzleteket csináltak öreg emberek beiratásával és ezen az alapon pénzt igyekeztek az egyesülettől kiforszírozni. Az ilyen eljárás sok tagot kiábrándított és ma már gyanakvással és érthető tartózkodással tekintenek minden temetkezési egyesületre.

A szubotical Szent Antal temetkezési egyesület jelenlegi elnöke, alelnökei és igazgatósági tagjai átlátva azt a sok igazságtalanságot, amely majdnem minden temetkezési egyesületi tagot ért és attól a céltől vezéreltetve, hogy ezek a tagok keservesen szerzett és befizetett pénzüket teljesen el ne veszítsék, a minisztérium rendelete értelmében új alapszabályokat dolgoztak ki. Ezeket az alapszabályokat a minisztérium is jóváhagyta és az egyesület 1928 május elsején megkezdte működését.

A minisztérium által jóváhagyott alapszabályok értelmében az egyesület tagjai két osztályra oszlanak: 1. 100 dinár havi tagdíj befizetés 5 éven át, 2. 60 dinár havi tagdíj befizetés 10 éven át. A temetkezési segély 10.000 dinár.

Ha a tag már a megállapított befizetéseket teljesítette és további befizetést nem köteles teljesíteni, jogában áll még életében 5000 dinár kiutalását kérni az igazgatóságtól.

Az egyesület vezetősége tudatában van annak, hogy a mai nehéz gazdasági és kereseti viszonyok között igen sok egyesületi tag nem képes a havi 100, illetőleg 60 dinárt sem befizetni és így kénytelen a tagságáról lemondani, a szegényebb néposztály helyzetén segített és az általuk befizetett tagdíjak megmentésére a kereskedelemügyi minisztérium illetékes osztályán még nagyobb könnyítés érdekében lépéseket tett. Ennek a nehéz és fáradságos munkának meg is lett az eredménye, amennyiben a kereskedelemügyi minisztérium 1928 október tizenötödikén kelt 4378/VI-1928. számú rendeletével megengedte a szegényebb tagok részére újabb osztályok megnyitását és fentemlített határozatával kimondotta, hogy felszámolás esetén a befizetett összegek csak azon tagok között oszthatók szét, akik a járulékaikat tényleg be is fizették.

A Szent Antal temetkezési egyesület ennek alapján megnyitja a harmadik osztályát is, amelyben a havi tagdíj befizetés 30 dinár és a temetkezési segély 5000 dinár. Ez az osztály különösen a szegényebb néposztály érdekében nagyon üdvös, mert a csekély 30 dináros havi tagdíj befizetéssel a tag megmenekheti a már befizetett és elvesztett pénzt. A tagok által már befizetett összeg a jelentkezés alkalmából az új könyvecskébe teljes egészében át lesz vezetve és mint befizetés be is számítva.

Felkérjük tehát tagtársainkat, hogy ha már ezeket a jelentős kedvezményeket sikerült kieszközölnünk, igyekezzenek az új osztályba való beiratkozással elvesztett pénzüket megmenteni, mert azok, akik a belépést 1928 november tizenötödikéig elmulasztják, hivatalos felszólítás után töröltenek a tagok sorából.

A Szent Antal egyesület 25 éve áll fenn, ellene sem panasz, sem peres eljárás folyamatosan nem volt, adóssága nincs és minden haláleset után a teljes segélyt kifizette.

Egyben felkérjük tagtársainkat, hogy ne üljenek félkőszá híreknek, sőt kötelessége minden tagnak az ilyen hírek terjesztőit megnevezni, hogy ellenük hitelrontás miatt a bünyefnyitő feljelentést megtchessük.

Szubotica, 1928 október 30.

A Szent Antal Temetkezési egyesület elnöksége

Bobrik György s. k.
nyug. pénzügyi tanácsnok, egyleti elnök.

11494

Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy angol és francia nőiszabóságomat **Karadžičeva ulica 10** (Krausz szállító házába, Báranyköz) helyeztem át.

Szuvacsarovné
Kónya Rozika

11798

Ügyvédjelölt

szerb, magyar és német nyelvtudással
állást változtatna
Szíves megkeresést „Doktor” jeligére a kiadóhivatalba kér

1912

KINTORNA

A mai szoknya-divatra jellemző párbeszéd.
Hölgy: Csak egy percig várjon. Pista, amíg be-szaladok az üzletbe egy pár harisnyakötőt venni.
Férfi: Ugyanilyen rózsaszínűt vegyen Mici, amilyent most visel!

*

Hitelező: (vénkisasszony adósához): Kisasszony, kijelentem, hogy nem tágitok addig ön mellől, míg az adósságát meg nem fizette.

Vénkisasszony: (boldogan): Ah, végre egy élet-társ!

*

A kls Pista először lát életében kigyót.
— Mama, nézd itt a fiúben egy fark van, amelyk kutya nélkül csóválja magát.

*

Idézet egy levélből, amelyet egy özvegy intézett egy életbiztosító intézetnek: »Ha meggondolom, hogy önök mennyi nehézséget támasztanak az életbiztosítási összeg kifizetése körül, szinte szeretném, ha szegény uram nem halt volna meg.«

*

A vendéglőben egy ur rászól a pincérre:
— Pincér, ez a tányér vizes.
— Téved uram. Ez már a léves.

*

Brunzala így szól az egyik barátjához:
— Képzeld, mi történt szegény Kovácsal?
— Csak nem patkolt el?
— Rösszabb! Megszokott a feleségemmel.

*

A gazdakörben mesélte egy gazda barátjának:
— Képzeld, mi történt velem. Tegnap átjött a kertembe a szomszédom tyukja és mert kikaparta a salátamagot, megfogtam és a nyakára akasztottam ezt a cédulát »ne lopj« és visszaküldtem a szomszédnak. Ma átment a kakasom a szomszéd kertjébe s ott a tyukok körül legyeskedett. Erre megfogta a szomszéd és a nyakába akasztotta ezt a cédulát: ne paráználkodjál!

*

A mama megkérdi a leányától:
— Mondd, miért akar elválni az urad?
— Miattad, mama!
— Oh a gyalázatos, hát azt hiszi, hogy én hozzá mennék?

Halló! Halló!
Külföldi utazásom előtt az összes raktáron levő legdivatosabb filc, velour és bársony kalapjimat a legolcsóbb árban

kiárusítom
Tekintse meg kirakataimat. Tessék meggyőződni. Barreth-sapka negyven dinár
BLEIER RÓZSI
női kalapszalónja, Senta
Pašičeva ulica 6. (Szaw. h. 1149)
(tele auro h z)

Paszományt
butorra, függönyre, draperiára, rojtokat, zsinórokat bojtokat olcsón vállal
Nagy Lajos
paszománvos, Jugovića 31.
Meghívásra mi-tammal házhoz megyek

PETAR VASIĆ
Acélrolló gyártás
a legjobb kivitelben, legolcsóbban
Vászić Péter
ujjonnan berendezett rollógyártó telepén
Subotica, Bene Sudarevićeva 41

Akar On
kedvezően központi lakással és nagy műhellyel, áruraktárral Közép-Bácska városában elhelyezkedni, úgy írjon azonnal ismertetőért: **Szegő Félix**
Kola, Bačka 11871

Értesítés!

Kötelességemnek tartom tisztelt vevőim szíves tudomására hozni, hogy az Auš i Drugovi K. D. Hofherr—Schrantz—Clayton Shuttleworth céggel fennállott

összekötötésemet megszüntettem

és kérem ennek következtében, hogy a Hofherr ügyletekből származó fizetéseiket és elszámolásaikat közvetlenül nevezett céggel szíveskedjenek megejteni.

Üzletemet a régi helyiségben tovább folytatom, ezentul is igyekszem t. vevőimet minden tekintetben a legjobban kiszolgálva évtizedeken át velem szemben tanúsított jóakarataikat továbbra is kiérdemelni és ezért kérem, tiszteljének meg a jövőben is bizalmukkal és jóakaró támogatásukkal.

Teljes tisztelettel

11874

BRAUN MARCEL

Veliki Bečkerek. Telefon 106.

A beográdi „LUCERNA JURIS“

közvetítési vállalat tisztelettel értesíti ügyfeleit, hogy irodáját Terazija 7. szám alá (második lépcső, I. emelet balra) helyezte át és egyben tudatja, hogy az alatt felsorolt osztályokban előforduló összes ügyek gyors és kedvező elintézését vállalja.

I. JOGI OSZTÁLY

Az új állampolgársági törvényt ismerteti, eljár az Államtanácsnál (Državni Savet), Főszámvevőségénél (Glavna Kontrola), Közigazgatási bíróságnál (Upravni Sud), az összes minisztériumoknál és az összes külföldi konzulátusoknál.

II. KERESKEDELMI OSZTÁLY

Vállal kereskedelmi megbízásokat, találmányok patentírozását, védjegyek bejegyzését, adás-vételek stb.

III. UTLEVÉL VIZUMOZTATÁS,

mindenféle ügyek kijárása, kisírgetése.

IV. HAZASSÁGKÖZVETÍTŐ OSZTÁLY

mely a legnagyobb diszkréció mellett igen szép eredménnyel közvetít a társadalom minden osztályában.

V. „LUCERNA BOY“

vállalatom, melyben a többi nagyvárosok mintájára egyenruhás, biciklis alkalmazottak teljesítenek szolgálatot, mindenkinek, a nap bármely szakában (éjjel is) rendelkezésére áll és a legkényesebb természetű ügyeket is a legnagyobb pontossággal és diszkrécióval intézi el; telefonszám: 706.

Minden osztály vezetése teljesen szakavatott kezekben van.

Levelezés: Szerb, magyar, német, francia, angol, olasz és spanyol.

CONCORDIA

TEMETKEZÉSI EGYESÜLET ÉRDEKELTSÉGE

Folyó hó 14-én, szerdán délután 1/3 órakor Stipić Márk-féle vendéglőben (a Városházával szemben) összejövetelt tartunk. Érdekeltek jelenjenek meg.

Hatóság által engedélyezve.

11894

Hirdetmény

Folyó évi november 14-én d. e. 10 órakor a vel.-kikindai telekkönyvi hatóság helyiségében árverésre kerül a vel.-kikindai 3232., 15.106., 1467. számú telekjegyzőkönyvben bejegyzett ingatlan (a Tucakov-féle malom). Kikiáltási ár 1.060.000 dinár. Részletes felvilágosítás nyerhető alulírott esődtömeggondnoknál.

Stelan Rajičević

11869

ügyvéd, esődtömeggondnok.

Figyelje meg a
céget és az árat!

Mai naptól kezdve leszállítom a húsárat
Disznóhús kilónként **14—16 din.**

Lizák Gábor, hentes

Piac, második sátor jobbra.
Disznóvágást 75 dinárért eszközölök.

Olesó árák: **Fűzők,** orvosi rendelésre haskötők a legmodernebb kivitelben
GUTAI-nénál
VII., Ostojičeva ulica 32.

APRO HIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

Feketió. Betegségem miatt nem mehettem. Kérem a pénz címre feltétlenül elküldeni, vagy 13-án a reggeli vonattal várom. Sándor bácsi. 11921

B. Levelet megkaptam! Mint fazékban... a kása: »Szálljon rád Isten áldása«. 11900

Lustalkodó csókos kési pajtását sok forrósággal köszönti csunya kalapos bácsi. 11886

Ott voltam, kértem segítséget boldogságom elérésére. Ö. 11923

Kizárólag saját gyártású butort vegyen jótállás mellett **Brauchler-nál.** Alapítva 1857. Subotica. Halpiac. 7211

HÁZASSÁG

Házasságot urikörökben úgy bel-, mint külállamokból is, létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikole Pašića ul. 1591. 11092

Fiatal keresztény ügyvéd házasságkötés céljából művelt urileány ismeretségét keresi. Leveleket »Ügyvéd« jellegre a kiadóba kér. 11562

Művelt, szép urileány ingatlan vagyonnal férjhez menne lehetőleg nyugdíjképes urhoz. Ajánlatokat személyleírással »Keresztény« jellegre a kiadó továbbít. 11920

Hölgyeim! Biztos existenciával bíró kifogástalan izr. uriember 21 év körüli jólnevelt urileányt feleségül venne. Ajánlatokat »200000« jellegre a kiadóba kér. 11919

Feleségül vennék tisztességes csinos 35-40 éves izr. leányt, vagy gyermektelen özvegyet 50-100.000 dinár hozománnyal. Ajánlatokat kettős borítékban »Özvegy« jellegre a kiadó továbbít. 11918

Szépnek mondott házias izr. urleány 100.000 dinár hozománnyal férjhez menne biztos existenciájú 35 év körüli izr. urhoz. Teljes című ajánlatokat »Közvetítő« jellegre a kiadó továbbít. 11917

Két intelligens, iskolázott 25-30 év körüli uriember jómódu, tisztamultu hajadon, esetleg özvegy ismeretséget keresi házasság céljából. Csak komoly, fényképes ajánlatokat kérünk »Jelasić Feri és Dodó« jellegre Osijek I. postastante címe. Diszkrécióval bizosítjuk. 11906

Férjhezmennek jellemes, komoly uriemberhez, aki nem pénz, hanem rendszerezés, feltétlenül tisztességes feleséget keres. Harminnyolc éves, r. k., csinos, barna özvegy vagyok, minden vágyam, hogy mint jó feleség és gondos anya érvényesülhessek. Teljes című leveleket »Jegyzőné« jellegre a kiadóhivatalba kérek. 11821

Hölgyek! Komoly, szolid fiatalember házasság céljából keresi jobbnézűsű, 18-22 éves, háziasan nevelt leány ismeretségét. Teljes című leveleket »Új élet« jellegre a kiadóba kérek. 11823

Leány, saját jólmenő üzlettel, 33 éves, csinos, férjhez menne. Fűzy Margit, Vrsac, poste restante. 11881

Földhírtokos, művelt, iskolázott leánya, 19 éves, beszél magyarul, németül és szerbül, hozománya 200.000 dinár, megfelelő élettársat keres. Részletes leveleket »Tiszamellék« jellegre a kiadóba kérek. 11770

FOGLALKOZÁS

Női szabász többévi külföldi és párisi gyakorlattal, állást keres. — Leveleket »Szabász« jellegre a kiadóba kér. 11885

Ügyes órásságát keresek, vétni tudó előnyben. — Scheuerer órás, ékszerész, Sombor. 11858

Ügyes szabósegédek felvesszek. Skorutyák, Stari Sivac. 11925

Bécsi cég keres Somborban és környékén 10 képviselőt, akik fényképnagyítással már foglalkoztak vagy foglalkozni akarnak. Könnyű munka, amerikai reklám, esetleges fix alkalmaztatás. Érdeklődők »Kunst« jellegre közöljék címüket azonnal a kiadóhivattal. 11943

Magas jutalékkal ügynököket keresek. Pietsch fényképész. 11938

Nevelőnőket, zene- és nyelvismeretekkel, elméleti és középiskolai tantervet, gyermeknevelőket, Hortnerinnek, egyszerű kisasszonyokat, játszótársakat ajánl: Pädagogenbund, Wien IV., Karlsplatz 7. 429

Zagrebben keres alkalmazást éves bizonyítványokkal rendelkező, a háztartás minden ágában jártas szorgalmas háztartási alkalmazottat, aki csak magyarul tud. Szíves megkereséseket »November 15.« jellegre a kiadóba kér. 11816

Főgépészi vagy jobb gépészi állást keres tekintélyes szakértő, kinek villanytelepen és gőzmalomban hosszú gyakorlata van. Tanult géplakatos és vasszerelő. Gyakorlata kiterjed traktorok, az összes motorok, dinamó, akkumulátor és műszerteljesítésre és kezelésére. Szíves meghívást kér az üzem és fizetés megjelölésével bármikor belépéssel Kéry Lajos, Karanac (Baranya). 11875

Bognárségéd, kaszni munkás és kovács tüziember fedéres, állandó munkára azonnal felvétetik. Erdei Bálint, Szubotica. 11884

Mita Suvajdić magánvállalat klozet, pecegödör és kanális tisztításra, Subotica, Palmotićevo ul. br. 7. 11769

Órásségéd, fiatal, legalább is perfekt nagymunkás és kézműkés is jártassággal bír, azonnal felvétetik Fürst Andornál Cantaviren. 11889

Férfi irodai gyakornok szerb magyar nyelvtudással kereskedelmi irodába felvétetik. Cím a kiadóban. 11821

Fűszerkereskedőségéd, fiatal, ügyes szerb, német és magyar nyelvtudással, állást keres. Cím a kiadóban. 11707

Varrónő többévi gyakorlattal házhoz ajánlkozik. Esetleg vidékre is. V., Ravna ulica 14. 11954

Középkorú nő házvezetőnek elmenne. Nagyon jól főz. Nem a fizetés fontos, inkább jó bánásmód. Címeket a kiadóba kér »21.« jellegre. 11927

Eros általános ügynökség mindennemű ügyet a leggyorsabban közvetít. Gyűmölcs piac. 11947

Tőkeerős finanszírozó kerestetik óriási jövőjű, nagy hasznot hajtó találmány előállításához és tömegciként való forgalombahozásához. Kockázat nélküli, rentabilis vállalat. Befektetett tőke biztosítva. »Eros« ügynökség. 11948

Suche eine deutsche ältere Kindergärtnerin. Adresse in Administration. 11950

Idősebb hölgy tisztességes, jó házból való házikisasszonyt keres, aki a háztartás vezetésében jártas. Jelenkezni György Mórinnál, Subotica, Strosmajerova ul. 6. 11833

Hölgyeim! Kabát- és bundabéléseiket és most készülő ruhákat csak »Helena« műhímző vállalatnál (Pašićeva 7) himeztessék, mert a legdivatosabb minták és legmodernebb gépeink minden igényt kielégítenek. 11930

Két papucsségéd varrott munkára felvétetik. Pazarver Pál, Srbobran. 11861

Utazót keresünk biztosítékkal, aki fűszerszakmában jártas, magyar, német és horvát nyelvismerettel. — Csakis agilis, tisztességes és ügyes utazók ajánlatait vesszük gyűjtembe. — Ajánlatok eddigi működés és referenciák feltüntetésével, Ljubljana, post. pretinac 113 címre küldendők. 11835

GRÜN WALD ÜGYNÖKSÉG HIRDETÉSEI Paja Kujundžićeva ulica broj 3

GRÜN WALD ÜGYNÖKSÉGHEZ fordulhat bizalommal, bármilyen ügyben készséggel áll rendelkezésére és minden ügyét lelkiismeretesen elintézi, de csak utólagos díjazás mellett

Kiadó lakások

Ha kiadó lakása van irodámba jelentse be, díjtalanul kiadjuk.

4 szoba minden mellékkel, helyiséggel, igen szép lakás, azonnalra.

Több 1 szoba-konyhas lakás kiadó.

2 szoba, előszoba, fürdőszoba minden mellékkel, helyiséggel azonnalra.

Fűtőren 2 szoba, előszoba, udvari lakás minden mellékkel, helyiséggel azonnalra.

Eladó földbirtokok

55 lánca prima földbirtok igen szép és jó épületekkel, Zsednik állomástól 4 klm-re.

33 lánca prima földbirtok prima épületekkel Zsedniktől 4 klm-re.

Tavankuton 7 lánca tanyával.

Tavankuton, Vukovi soron, 15 lánca tanya nélkül.

70 lánca prima föld Bajcsánál, Topolától 5 klm-re, jó tanyával, eladók.

Szubotican ugarakban 24 lánca prima föld új tanyával.

Eladó üzletek

Subotican igen jó helyen kitűnő forgalmu fűszerüzlet teljes berendezéssel 170.000 dinár.

Női divat kalapszalva Bácska legjobb forgalmu városában, kitűnő forgalmu üzlet, új lakással átadó.

Subotican fűszerüzlet teljes berendezéssel, házszal együtt 140.000 dinár.

Manikűr női fodrászüzlet elköltözés miatt sürgősen eladó.

Alkalmi reklámüzlet napi kimutatható 500 dinár hasznot hoz, eladó.

Eladó házak

Sentai uton 4 szobás igen jó családi ház 120.000 dinár.

Postához közel 2 szobás kis családi ház 45.000 dinár

Központhoz közel 4 szobás igen jó kis családi ház 85.000 dinár.

Mucsi-telven modern uccai új lakással és külön udvari lakással, javított áron sürgősen eladó.

Pőri családi ház 6 új szobával, teljes komforttal, parkirozott udvarral, központhoz közel, 550.000 din. azonnal beköltözhető

Házat venni akar, nagyon kedvező ajánlatokkal szolgálok.

Bármit venni vagy eladni akar tessenék bizalommal hozzám fordulni, készséggel állok díjmentesen rendelkezésére.

Külfölie

Kávéház, szálloda 6 vendégszobával, teljes berendezéssel, házzal együtt eladó.

Magányos házat bérbe keresek új család részére, 4-5 szobával, központhoz közel, köves útnál, február 1-re.

Vasutállomás előtti élelmiszerbörde ital- és trafikengedéllyel, kimutatható napi 600 dinár tiszta jövedelemmel más vállalat miatt eladó.

Homokfató kocsi, kitűnő állapotban, eladó.

Magánjáró cséplőgép, Santon és Schuller gyártmányu, üzemképes állapotban, eladó.

Rádió, egész új, 8 lámpásos, Ingelen gyártmányu, jutányosan eladó.

Hónapos szobák vagy garzonlakások a központhoz közel, eladók.

Kávéházat, vendéglőt vagy szállodát vidéki forgalmu városban agilis szakember bérletre keres.

Meteor-kályha 179 számu, kitűnő állapotban, eladó.

Gyakorlott színes géphímzőleányt felvesz »Helena« hímzővállalat, Pašićeva ulica 7. 11878

Intelligentes solides deutsches Kinderfräulein mit Praxis und Kenntnis in der Schneiderei sucht für sofort Stelle. Zuschriften erbeten an Luzia Pogorevc Maribor, Stolna ulica 5. 11908

VÉTEL-ELADÁS

38 HP Puch cséplőtraktor, üzemképes állapotban, olcsón eladó. Bleier, Bajmok.

Bélyeggyűjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyeg tartalmazó bélyeggyűjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegeit tartalmazó 1000 darabos gyűjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyűjteményt ajánlott levélben küldöm a rendelőknek. Minden rendeléshez ingyen csatolom bélyeggyűjtőkönyvem, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyeggyűjtését tartalmazza. Az SHS legrégebbi bélyegkereskedése. Izidor Steiner, Brod na Savi. 718

Fűzők, orvosi rendelésre haskótók, a legmodernebb kivitelben Gutainénál VIII., Ostojićevo ulica 32.

Ház több lakással eladó. Skotus Viator ul. 70/b. 11407

Csinosan butorozott szoba kiadó. Cím a kiadóban. 11913

Keresünk megvételre Monarh vagy ehhez hasonló darálógépet. Honamalom, Nova Kanjiza. 11887

Eladó beszálló vendéglő házzal együtt a község központjában, fő utcán. Újvegy átvehető. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos Patócs Béni, Bácska Topola. 11837

Eladó több moteros mörzsoló, fűvágó, buzatarár, 2 csztergpad, több különféle cséplőgarnitúra és moteros daráló. Mudrinzski Jovica, Srbobran. 11829

Műlábak

műkarok, gyögvűzők, támogatók betegelő-kocsik, Schönbrunnál, Szubotica, Paja Kujundžićeva 20. 3756

Ötven év óta fennálló korcsma, házzal együtt eladó. Cím: Poštanska ulica 7. 11540

Eladó 20 HP drezdai szivógázmotor, alig használt és egy léghűtős 8 HP 20 éves MÁV magánjáró kazán. Rózsa András, Senta, Frankopanova 19. 11814

Eladó 20 métermázsas 1927-es termésű dió. Mita M. Kačanski, Srbobran. 11826

Szallagfűrés 600 mm. kerékátmérettel, Kirchner, kifogástalan, üzemképes, 5000 dinárért eladó. Jellinek, Vilsonova ul. 51. 11952

Szentai ut 40. számú ház 3 uccai szobával, mellékkel, helyiségekkel eladó és azonnal beköltözhető. Bővebbet Dr. Horvát Mária ügyvédi irodájában. 11838

Géplakatos szerszámok és satu jutányos áron eladók. Cím: Stein fűszeres, Palić. 11844

Rózsaburgonyát, legolcsóbban szállít Daniló Ivkov, Stapar 9637

Sarokház lakásokkal, házakkal telekkel a posta közelében, villa Palicson két lánca földdel eladó. Földes ruhaüzlet. 11743

Ház eladó. Három éve épült, egészséges lakószobával, szépen rendezve. A SzAND-pálya mögött. Tomićeva u. 56. 11891

Magánjáró lokomobil, 8 HP MAV, fogszerékrendszerű, 1892-ben épült, 16.000 dinárért eladó. Ludwig Fuchs Kula (Bačka). 11768

Patkány, egert véglegesen kiirt egy éjjelen át híres »Express« irtószertünk. 40 és 60 dináros dobozok. Ki nem bízik állításunkban, kérje utólagos fizetés ellenében. »Wertheim« irtószervállalat Zagreb, Marovska 16. 11430

Hofherr-Schranz gyártmányu 25 éves, huzatos gőzlokomobil, Hofherr-Schranz gyártmányu 25 éves cséplőgép, 12 lóerős használt szivógázmotor, generátorteleppel, komplett, 3 lóerős petróleummotor, kukoricaszár-tépőgép eladók. Megérdeklődhetők és megtekinthetők Agrikulturánál, Sombor. 10282

8 HP fogaskerekes magánjáró és 54 collos cséplőszekrény Clayton-Shuttleworth gyártmány, 23 éves kitűnő üzemképes állapotban, más vállalkozás miatt eladó. Felvilágosítás: Agrikultura, Sombor. 10281

Keresek megvételre 10 éven aluli 54 vagy 60 collos MAV cséplőt magányosan vagy 30 HP magánjárót gázmotorral. Ajánlat idő és ár megjelöléssel. Hegedűs Ferenc, Bajmok. 11801

Hupfeld-villanyzongora eladó. Megtekinthető a Tábori-vendéglőben, Novi Vrbas. 11581

3 tonnás gyorsjáratu járműben lévő teherautót megvételre keres. Glied-malom, Subotica. 11789

Eladó üzemnagyobbítás miatt 6-8 HP kompreszornélküli Duetz Dieselmotor, álló gőzkazán cca 300 literes, 6-8 HP kéthengeres stabil gőzmotor, csukott »Opel« kis teherautó, henteseknek és pékeknek alkalmas. A Kovács, Sombor, Kralja Petra 2. 11733

Elsőrangú étterem a főtéren inventárral kedvező fizetési feltételek mellett eladó és azonnal átvehető. Cím: Mišo Lalić, Novi Bečej. 11819

Egyenáramu dinamót, 100 volt, 10 amp. ármegjelöléssel keresek. Szekenderovics Tamás, Tavankut. 11724

Ritka alkalom. Eladó 110 hold prima bánáti földbirtok a Tiszamentén nagy belsőség és épületekkel. Kettő huszöles dohányszárítóval, a föld kitűnő dohánytermő. Nagyon kedvező fizetés mellett 200.000 dinár tökével az egész azonnal birtokba vehető. Ezen ügyben csak személyesen tárgyalható velem e hó 13-ig. Grünwald ügynökség. 11810

Magánjáró szivógázmotor magányos vagy 48 collos cséplővel eladó. Vadócz Károly, Bačka Topola. 11778

Nagy községben 11 év óta fennálló jóforgalmu és hírnevű 10 emberrel dolgozó asztalosüzem, temetkezési válllattal más vállalkozás miatt eladó. Az üveges gyászkocsi teljesen új, valamint a felszerelés is. A teljes üzem saját házában, mely szintén eladó. Kohut József, Bajmok.

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig

2 sláger! Jugoszláviában először!

RIADÓ

Carl May regényének motívumai nyomán Film a szenvedésről. Rézbőrűek és indiánok között Jackie megmenti mo-tóbáját a sziu-indiánok támadásától

UJJÉ REPÜLÜNK

Vigjáték világhítraktó, rendezte Amerikában **Dr. Fejős Pál**
Főszereplő **Glenn Tryon** (Pártos Gusztáv)

Házam Szentán jóforgalmu fűszerüzlettel, nagy portával, eladó. Cim a kiadóban. 11860

Líbamáját nagyban és kicsinyben veszek. Baruch, Tolstojeva ul. 9. 11856

Líbahust füstölésre elvállal Kőrösi Géza kóser-hus-füstölőtelepe, Rudić ucca (Gyümölcs piac). 11859

Mozit, a legkitünőbb karban, olcsón eladó. Paja Milić. Sombor, Kralja Petra 2. 11734

Nyelo hold szőlő, Kraljev-bregben száz hl. idei borral, teljes gazdasági felszereléssel eladó. Mátéfi Kálmán, Kraljevreg. 11629

Körhinta, 12 üléses, önműködő meghajtással, golyós csapágyakkal, csarnokalakban is felállítható, olcsón eladó. Megtekinthető Edison Kíno, Nakovo. 11855

Eladó prima 700 holdas pusztát élő- és holtfelszereléssel együtt Szlavóniában. Átvehető azonnal. Ugyanott eladó 60 lóerős szivótraktor 7 barázdás ekével, cséplésre is kiválóan alkalmas. Napi felszántás 12 hold 100 kg. faszen elhasználása mellett. Érdeklődni lehet **Dr. Ivković Ivandekió** Mirko ügyvédnél, Subotica, telefon 881. 11842

Eladó komplett uriszoba, kassza, új Stoewer Record írógép, keveset használt gummiradler, Federwagen sátorral, löszerszám, morzsológép és egy tizedes mérleg. Megtekinthető **Sudarevićeva** ulica 7. szám alatt. 11841

Zászlók

minden nagyságban a legolcsóbban **Mavro Klein-nál** Subotica, Zrinjski trg (Zsibó tempom mellett) kaphatók

Modern és st. lus butorokat

továbbá e szakmába vágó összes munkák készítése az újonnan átépített műbutorgyárunkban **SIPOS FIAI**
Zentai ut. 3.
Allandó raktár!

VESE, HÓLYAG, RHEUMA
LEGHATÁSOSABB GYÓGYVIZE
SAVOLDÓ, VIZELETHAJTÓ
SALVATORFORRÁS

Vezérképviselőt Horvátország, Szerémség és a Vojvodina területére: **BRAČA CELIKOVIC, NOVISAD**

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és olcsó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívású jelzés leveleket továbbítunk. Kérvelek közzétételhez várandólyog mellékelni.

Használt pianinót keresek megvételre, esetleg bérbé. Ref. lelkészi hivatal, Subotica, Zrinjski trg. 26. 11922

Eladnám vagy elcserélném 8 HP eredeti Vikterlc gyártmányu gyorsfutó 10 atmoszférás, 1913-ban épült, golyóscsapágyas, kitünő karban levő cséplőgépem elvátórral együtt, kisebb, lehetőleg 4-6 HP cséplővel. Anton Hanna Gat z. p. Valpovo. 11907

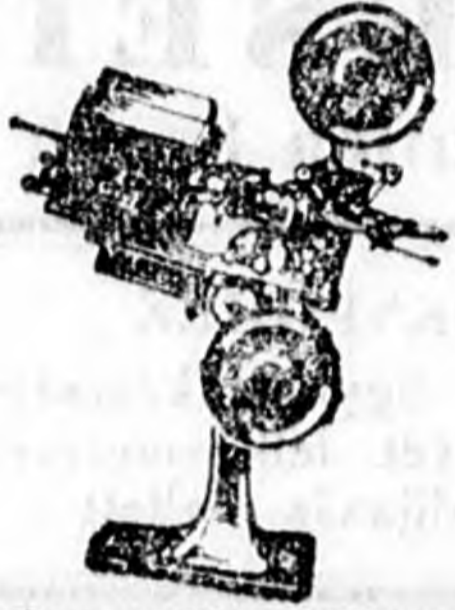
Étközburgonya Weltmann rózsza 11.800, Ella rózsza 12.800, takarmány-burgonya 8000 dinár 10.000 kg-ként bármely bácskai állomásra. Minden mennyiség azonnal szállítható. Minta megtekinthető Merkl Jánosnál Szentán. 11723

Szentán jókarban levő ház azonnal eladó. Cim: Horti Mária, Nemanjina ul. 41. 11812

30-35 HP gyári szivógáz magánjáró cséplőgarnitúra, esetleg külön is, minden elfogadható áron eladó. Mélykúti János, Nadrljan. 11880

Megvételre keresek 36-42 colos darálókövet teljes felszereléssel. Ajánlatokat **Cetl György**, Bajmok. 11942

Mielőtt vetítőgépet

vásárol, tekintse meg legújabb rendszerű ventilátor hűtővel ellátott

A. E. G. 8962

„Successor és Triumphator” gépeinket! **ORIENT-FILM D. D. Subotica** (Cirić-veloda 1)

IDOLKREM

állandó használata biztosan

megóvja

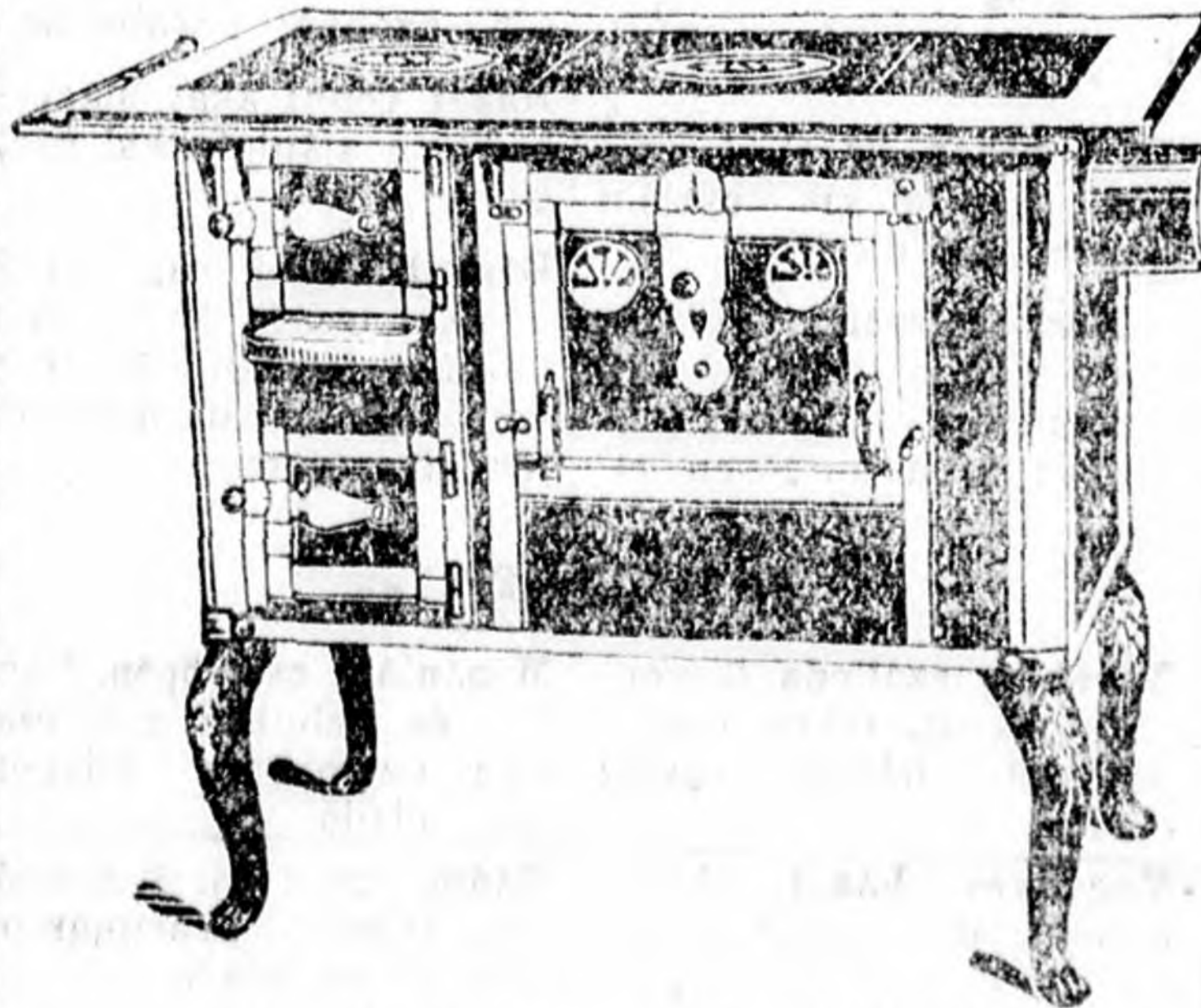

romlástól 11363

CIPÓJÉT

Használatával saját érdek ts o r á l a!

ASZTALTÜZHELY

csiszolt és sárgaréz sarkokkal nagyon szép kivitelben igen olcsó áron kapható **BARZEL** vaskereskedés **SUBOTICA**

VÁROSI MOZI

Csütörtök - vasárnap

Az ucca anyyala

Két tiszta lélek szerelmi vergődése a tüzes nápolyi nap alatt - Főszereplők:

JANET GAYNOR és CHARLES FARREL

Az énekszámot gitárkísérettel mellett énekl

VERAČIV operaénekes
FOX-FI M

Eladó a sebesiesi állomás közelében 12 léc föld tanyaival. Érdeklődni lehet **Zmaj Jovina** ul. 19. 11934

50-70 HP benzinnemű motorhoz főtengely kerestetik. Cim: **Sentai Kismalom**, Senta. 11956

KÜLÖNFÉLE

Apróhirdetések Szubotican az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Manojlovićeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica. Földes Samu ruhaüzletében, Gyümölcsiac, Noviszadon, Szomborban, Szentán. Veliki Bacsereken ottani fiókiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

Két butorozott szoba előszobával, esetleg butor nélkül, azonnal kiadó. Ugyanott ebédkoszt is kapható. **Trumbićeva** ulica 30.

Lakás 2 szoba, konyha szükséges mellékkeliségekkel a Ferrum-gyár mellett kiadó és azonnal beköltözhető. **Majšanski put 48**, sarkház. 11852

Kiadó 2-3 szobás lakás irodahelyiségnek alkalmas. **Sudarević ul. 7.** Közeli felvilágosítás **dr. Ivandekió ügyvédnél** kapható. 11843

Háromszobás modern lakást mellékkeliségekkel keres lehetleg január 1-re fiatal házaspár. Címeket kérünk leadni **Rádió Reklám**. Telefon: 820. 11757

Kiadó száraz szuterén, műhelynek vagy raktárnak. **Karadžićeva ul. 20.** (Bárányköz). Ugyanott kitünő ósiller-bor eladó. 11807

Két szoba, konyha, speiz, Mucsi-telep 21. szám alatt kiadó. 11951

Butorozott szoba kiadó. **Medák, Jelačićeva ul. 5.** 11928

Orvosi rendőlnök, ügyvédi irodának alkalmas 2 szobás garzon lakás kiadó. **Sugárház. Tel. 47.** 11929

Egy szoba-konyha lakás Palićon azonnalra kiadó. Érdeklődni **Dóko törvény-széki teremszolgánál** lehet. 11910

Keres butorozott féregmentes utcai szobát Szubotican belléren vagy közelében teljes ellátással ötvenév körüli komoly urinó, finom uricsaládnál vagy özvegy-asszonynál, esetleg családi csatlakozással. Választ a kiadóba. 11895

Régi jóforgalmu vendéglő met betegség miatt azonnal kiadom. Érdeklődőket személyes megtekintésre kérem. Nincs módomban levelezni. **Acz Tamás, Malí Idjós (Bačka).** 11839

Urilakás butorozva vagy butor nélkül. A huspacion I. emeleten 3 szoba, előszobával, a szobák külön-külön is, azonnalra kiadók. Felvilágosítást ad **Priesner, Korhec** üzlet, **Rudics-utca.** 11916

Magányos ház 5 szobával, hallal teljesen modern a **Černovićeva ul. 6.** egy 17 méteres szuterén pincehelyiség vízvezetékkel a **Vilsonova** ulicában az újonnan épített **Donáth-házban** november 1-re kiadó. 11941

Kiadó különbejáratu elegánsan butorozott uccai szoba finom házi kosztal feltétlen uri embereknek uri családnál. Ugyanott egy szilkszin bunda nagyon olcsón eladó. **Carinarska ulica 11.** 11936

Fűszer, csemege, ásványvizek, festékárúk, cementfestékek, lakk és lakkfestékek egjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása

Naponta Iriss PÖRKÖLT-KÁVE
A. ZORIC cégnél **SOMBOR, Kraljevića Djordjica ul. 5.** 9724

Paraffin Therapia

Ciril i Metod trg 5. Dr. Vécsei Jenő orvos lakarján. Telefon: 539

A legújabb és eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód **reuma, köszvény, ischias, lumbago, és neuralgikus fájdalmak** esetében. Legbiztosabb si erü paraffinos pakolásos **fogyasztás** az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint.

Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére **lakás és ellátás**. Kivánatra prospektust, vagy szóbeli felvilágosítást ad: 6851

Dr. Vécsei Jenő, orvos

A szólásszabadság a demokráciában és a diktatúrában

Irta: Török Árpád

A véleménynyilvánítás szabadsága oly természetesen jelensége a demokráciának, mint például a választások valamilyen formája a parlamentárizmusnak. A demokráciát népuralomnak nevezik, pontosabb meghatározása a **többségi akarat érvényesülése**. Ez a többségi akarat azonban nem adott tényező, legalább nem abban az egységes formában, amilyenben érvényesül. Ez az akarat egyrészt fejlődik, másrészt azoknak kell formálniuk, akiknek világosabb és pozitívabb célkitűzéseik vannak mint a nagy tömegnek. Ehhez az akaratformáláshoz feltétlenül szükséges a **szólás szabadsága**. Ha formailag a többség akarata érvényesül is, ha ezt az akaratot hatalmi tényezők nem hamisították meg, ha egyszer nem volt meg mindenkinek a szabad szólás joga, ha nem lehetett mindenkinek, kinek ez a szándéka meg volt, a **többségi akarat formálásában résztvennie**, már nem beszélhetünk tiszta demokráciáról.

A demokráciát azért lehet jogosan az emberileg lehetséges politikai rendszerek **legerkölcösebbikének** nevezni, mert mindenkinek egyformán megadja a legteljesebb jogot arra, hogy a politikai nemzet akaratmegnyilatkozására befolyást gyakoroljon: ezáltal a nemzeti politikai sorsáért a **felelősséget** a teljességében a **nemzet összességére hárítja**. Minden más politikai rendszerrel szemben a demokráciának meg van a nagy etikai előnye, hogy egy esetleges rossz kormányzásért a felelősség nem egy kisebbséget terhel, hanem a többséget terheli és hogy lehetővé teszi, hogy ezt a rosszat egy másik kormányzás minden politikai megdrzkódta nélkül váltsa fel: mert a véleménynyilvánítás szabadsága megadja mindenkinek a lehetőséget arra, hogy a rossz kormányzás elveivel szemben az ő jobb elveit érvényesítse és a többséget ennek megnyerje. A demokráciát nem lehet, a szó plasztikus értelmében, politikai formának nevezni; inkább **kerete** minden lehető politikai formának. Az állami élet mechanizmusa, teszi lehetővé, hogy ennek az életnek — a többségi vélemény kialakulása szerint — más és más tartalmat adjunk. A demokráciának lényegéből logikusan következik, hogy a legellentétebb politikai formák híveinek is megadja a szólás szabadságát, csak egyet nem tűrhet: **forradalmi erőszakosságot**; mert hiszen szabadságot ad minden elv megvalósítására. Ezt a szabadságot még annak is megadja, ki a demokrácia hatályaon kívül helyezését propagálja.

A nemdemokráciánál különbséget kell tennünk az **egyéni és a kisebbségi uralom** között. Az egyéni uralom, mint pl. az abszolút monarchia, jogilag nem embertől származtatja hatalmát. Ameddig a népben ez a hit meg van, amíg az egyéni uralom — ezen hitre támaszkodva — hatalmát meg tudja szervezni, egyedül az **uralkodó akarata** képezheti a jog alapját, tehát **logikus és következetes**, ha minden ellenvélemény megnyilatkozását megtiltja. Istentől származtatott joggal szemben emberi akaratnak, különvéleménynek érvényesülnie nem lehet. A szólásszabadságnak teljes függesztése tehát semmi ellenmondásban nincsen ennek a rendszernek a lényegével.

A kisebbségi uralom vagy egy **eszmének** vagy egy **kasztnak** (osztálynak) kizárólagos uralmát jelenti. Az első kategóriába lehetne (bizonyos fokig) a fascizmust és a bolsevizmust sorolni. Ezeknél az államhatalomban csak azok részesülnek, kik egy és ugyanazon eszmének hódolnak, és el vannak határozva ezt az eszmét az állami életben megvalósítani. A hatalomhoz való jogukat kizárólag az eszméhez való hűségüktől származtatják. A második esetben a hatalomhoz való jogot a kaszthoz való tartozásból származtatják. Céltudatos kisebbségi uralom és teljes szólásszabadság nem férnek össze. Ha nincsen is meg mindenkinek a hatalomhoz való joga, a hatalmat magát oly egyénnel is kell gyakorolni, kik vagy nem hívei a kisebbségi eszmének, vagy nem tagjai a kasztnak. A hatalom alapja tehát nem sziklaszilárd, hanem részben oly crökön is nyugszik, melyeket a hatalmi eszme szempontjából legalább is **semlegeseknek** lehet nevezni. A hatalomnak **szellemi szervezői és a hatalom exekutív tényezői közötti ez a különbség a kisebbségi uralomnak legkényesebb pontja**. Ezt a pontot csak a **szólásszabadság korlátozásával lehet megvédeni**. Teljes szólásszabadság mellett az a veszély fenyeget, hogy az uralmon levők ellenfelei a hatalom ilyen semleges exekutív tényezőit befolyásolják és a hatalmon kívül álló többséggel együtt a kisebbségi uralma ellen fellázítják. A szólásszabadságnak a korlátozása itt is a rendszerből logikusan következik. **De csak a korlátozása**.

Bizonyos foku szólásszabadságot azonban itt is meg kell adni és pedig a következő okokból. Akár eszme, akár kaszthoz tarozás a hatalom jogi alapja, a hatalmat gyakorolni is kell, ez pedig örökös politikai probléma. A hatalom gyakorlásának a célja itt az eszme megvalósítása, ott a kaszt érdekeinek a szolgálása. **Hogy lehet ezeket a feladatokat teljesíteni? Ki tud erre exakt választ adni? Minden politikai tett és minden politikai szó értéke problematikus. Mindég csak valószínűséggel állapíthatjuk meg ezeknek a hatásait; sőt ezek a valószínűségek is mindenkinek a szemében**

másképpen festenek. Bármily súlyos legyen is a feladat — a hatalmat saját eszméjének dicsőségére szolgálni — ezt elkerülni nem lehet. Ebben a feladatban pedig jogos részt vehet mindenki, ki a hatalom birtokosa. Evvel a joggal azonban csak úgy élhet, ha a hatalom gyakorlásának módjairól a hatalom birtokosai és gyakorlói előtt **szabad véleményt mondhat**. Ezen a korlátozáson belül a kisebbségi uralom is feltétlenül meg kell hogy adja a véleménynyilvánítás jogát, ha nem akar a saját rendszerével összeütközésbe jutni. Ha a párton vagy a kaszton belül az ellenvéleményt elfojtja, hogy a hatalmi eszme megvalósításáról véleményt mondjon, akkor ezáltal megtagadta a hatalom alapját képező eredeti eszmét (kaszt jogát) és egy szűkebb eszmére és a kisebbségnek csak egy részére támaszkodik.

Ezen az uton haladva a kisebbségi uralom mindjobban differenciálódik, mindinkább **összeszűkül**, míg végre már csak egyesek uralmává lesz. A fascizmus ezt a fejlődést és a vele járó veszedelmet kikerülendő, bizonyos középutat talált a kisebbségi uralom és a duce egyéni uralma között. T. i. a ducenak hatalomhoz való jogát nemcsak a fascista kisebbségtől származtatja, hanem egyben **az ő saját egyéniségéből is**, mert Mussoliniben valami az uralomra való rendkívüli hivatottságot véltek felfedezni. Itt tehát az egyén emberfeletti joga és a kisebbség adta jognak egy vegyes képzetével van dolgunk. Ebben az esetben a **szólásszabadság korlátozása a párton belül is sokkal jobban indokolható**, mint a bolsevizmusnál, amely a hatalomhoz való jogát kizárólag a pártideológiából származtatja.

KETTEN

Irta: BAEDEKER

— Történelmi miniatűr —

A königgrázi ütközet (1866 július) eldöntötte a hadjárat sorsát. Az osztrákok alapos verést kaptak s az ellenséges hadak közeledtek Bécs és Pozsony felé. A Burgban kitért a pánik s a császár, akinek oly sok tanácsosa volt, tanácstalanul állott. Akik valaha a nagy bizalmát bírták: *Bach* már rég nyugalomba vonult, *Schmerling* pedig valami politikamentes magas bírói hivatalban ült.

Valaki (talán Majláth György, de az is lehet, hogy a szép királyné, aki mindig sok rokonszenvet mutatott a magyarok iránt) azt ajánlotta az uralkodónak, hogy kritikus helyzetében kérjen tanácsot Deák Ferencőtől, aki abban a hírből állott, hogy a legokosabb ember az országban.

— Jól van, — mondta a császár. — Majd elküldök a kövér urért.

Magyarországon akkoriban a »haza bölcsének« s »az öreg ur«-nak (ami szintén azt jelentette, hogy bölcs) hívták Deákot, a Burgban és vidékén csak így: *der dicke Herr*. Csakugyan: a bécsi arisztokraták és excellenciás politikusok mind karcsubbak voltak Deáknál. De persze a tehetség is vékonyabb dongáju volt. Jele, hogy bajnak idején nem őket hívták tanácskozára a Felső, hanem ezt az okos magyart.

Deák már akkor nem lakott Kéhidán, amelyet szerény de biztos évjáradékért 1854-ben eladott Széchenyi István grófnak, amint ez utóbbi tréfásan mondta: *a haza bölcsé a nemzet bolondjának*. Persze e mondásnak csak az első fele volt igaz, — a második nem. A nemes gróf elmondhatta Hamlettel, akivel lelki rokonságban állott: »Csak fölszéllel vagyok bolond, de ha délről fu a szél, én is meg tudom különböztetni a sólymot a géntől.« Aldozata volt a hazájának, amelyet betegesen szeretett, de nem volt az örüllje. Bizonyosság, hogy a halála előtt kevéssel írta meg a *Blick-et* (válaszul a Bach ur Rückblick-jére) ezt a vaskos munkát, amely rapszodikus, rendszertelen írás ugyan, de fele van hintve eredeti ötletekkel, szatirikus vonatkozásokkal, találó példákkal és szellemes hasonlatokkal. Sok ember (sőt író) legegészségesebb korában se ír enél elmésebb könyvet.

Deák azokban az években a nyarat rendszeren Pusztá-Szent-Lászlón töltötte rokonainál Oszterhuberéknek a birtokán, s ott érte a császár üzenete, azzal a tartalommal, hogy beszélni óhajtana vele. Más odalett volna az izgatottságtól, a boldogságtól s a maga fontosságától, ha ily kézirat érkezik hozzája. A haza bölcsé (azért volt bölcs) nyugodt maradt, bepakoltatta a jobbik fekete öltönyét, s odautazott, ahová invitálták.

A császár nyomban fogadta a nagy államférfiut, s a következő beszélgetés folyt le köztük.

— Hívtam Önt, kedves Deák.
— Itt vagyok, Felső.
— Ismeri a legújabb eseményeket?
— Újságot olvasó ember vagyok, Felső.
— Ön olyanjaira kitűnő férfit, hogy megengedhet magának ilyen tulzot szerénységet. Am én azt hiszem, hogy nemcsak mint újságot olvasó, hanem mint nemzetének vezére is figyelemmel kíséri az eseményeket.
— Felsőges ur, én nem vagyok a nemzetem vezére. Csak oly népek lehet vezére, amelynek van alkotmányja; képvisellete, parlamentje.
— Szemrehányás akar ez lenni?
— Nem, Felső, csak egy ténynek a megállapítása. A nemzetem gyászol, s nem vezérré van szüksége, hanem vigasztalóra.

— Ugy ön bizonyára az. S én azért hívtam önt, mert minden honfitársai közül az ön véleményét s esetleg az ön tanácsát óhajtom leginkább hallani.

— Ami vélemény s tanács tellik tőlem, az rendelkezésére áll Felsőgednek.

— Talán próbára teszem, lieber Herr von Deák. Ismeri a helyzetemet? A hadseregemét? S a birodalmamét?

— Ismerem és sajnálom, Felsőges Ur.

— Mi tagadás benne? Benedeket, pedig jó hadvezér, megverték, s attól kell félnem, hogy a poroszok Bécs felé közelednek.

— Baj volna... Ez a Königgrätz kellemetlen történelmi állomás s nagy áldozatába fog kerülni Ausztriának. Dehát, Felsőged bölcsen tudja (hiszen ez nem az első ilyenét kalandja), hogy minden háboru, amelyet az államok viselnek, kétféleképp végződhetik: győzelemmel vagy vereséggel. Amikor megindítja az ember, nemcsak az egyik chance-ra, hanem a másik eshetőségre is kell gondolnia.

— Kedves Deák uram, nem tehetek róla, én nem kerestem a háborút.

— A világtörténelemben még nem volt példa, hogy veszett csaták után a vesztes fél elismerte volna, hogy akarta a háborút. Még a győztes is azt vitatja, hogy belekényszerítették.

— Mily keserű Ön, Deák ur, pedig nekem kellene elkeseredettnem lennem, aki olyan komoly s e percben szinte tanácstalan szituációban vagyok.

— Felsőged csak rövid ideje került kellemetlen helyzetbe, míg én, Felsőges ur, s a honfitársaim már tizenhét esztendeje nyögjük egy ránk nézve kínos rendszer ezer bántalmát.

— A magyarok nem tudnak feledni.

— S az osztrákok, bocsánatot kérek, rosszul emlékeznek.

— Én mindenre emlékszem, tisztelt Deák ur, és sokat felejtének, ha önök is hajlandóknak mutatkoznának egyre-másra, ami elmúlt, nem gondolni.

— Vannak dolgok, amelyeket nem könnyű elfelejteni, s én nem emlékeztem rájuk Felsőgedet, nemcsak azért mert sokkal fiatalabb nálamnál (ha nem veszi fölségsértésnek: fiam lehetne!) s így jobban emlékezhetik rájuk mint én, de azért is, mert akkor még oly igen-nagyon fiatal és — *sit venia verbo!* — az uralkodásban is kissé járatlan volt... Azt hiszem, ma nem tenne meg, amit akkor cselekedett, s ma nem írna alá egyet s mást, amit akkor szentesített...

— A múltban épp oly kevés biztonsággal tudok olvasni mint a jövőben, Deák. Mindenesetre nagyon szeretném, ha megérthetnők egymást.

— Ha ezt kívánja, akkor Felsőgednek is engednie kellene valamit a negyvennyolcból.

— Nem értem. Mit akar mondani ezzel a különös kifejezéssel?

— Tréfa volt, Felső, ártatlan tréfa. Szójték... Öreg embernek szabad enyelegni fiatalokkal, még ha azok császárok is. Azt akartam tanácsolni e népies szólással, hogy engednie kellene — negyvenkilencből. És eltérni attól a szellemtől, iránytól és rendszertől, amely e gyászos esztendő követő időkben Felsőgedet és tanácsosait velünk szemben vezette.

— Az én helyzetem nehéz, tisztelt Deák ur. Annyi millió alattvalóm lesi, hogy mire határozom el magam, annyian vigyáznak, hogy ne engedjek jottányit se abból, amit ön s a magyarjai nehezményeznek.

— Pedig muszáj lesz, Felső. Veszett csaták után a hatalom nem maradhat csorbítatlan.

— Csak egy csatát vesztettem. A háborút még megnyerhetem. Lisszánál, ma kaptam az örömdetes hírt, az én Tegethoffom tönkreverte az olasz hajóhadat.

— Óh, az osztrákok olasz győzelmei nagyon is platonikusak! Hiszen Albrecht főherceg ur is legyőzte a mult hónapban Custozánál Itáliát, s Velence...

— Velence, az én szegény szép Velencém

bizony elveszett... Napoleonnak, a békeköztetőnek, már tudtára is adtam, hogy lemondok róla.

— Ne sajnálja, Felséges uram. Mit ér olyan országreszek fölött uralkodni, amelyek fogcsikorgatva és átkozódva pariroznak? Velence földadással egy természetellenes állapot szűnik meg, s ez inkább fogja könnyíteni mint súlyosítani Ausztria helyzetét. Ha én a Fölséged helyzetében volnék — ami el se képzelhető, s nem is kívánatos — én leginkább arra törekednék, hogy a németjimmal maradjak jóban s a magyarokat nyerjem meg.

— Azt hiszi, hogy ezt én is nem tartom kívánatosnak?

— Nos, ha meggyezésről lesz szó, engem az oldala mellett talál a magyar király. De ez esetben Felséged is gondoljon arra, hogy az én tárgyalásaimra is millió meg millió honfitársam figyel föl, akik mentül többet akarnak visszanyerni abból, amit elvettek tőlük jogtalanul, törvénytelenül, igazságtalanul...

— A Maga helyzete mégis könnyebb. Önt imádják, istenítik a magyarjai (e tekintetben igen jól vagyok informálva), míg én mostanában sokat vesztettem a népszerűségemből. Tudja-e, hogy Bécsben a kocsim után kiáltoztak s szemrehányást tettek Sadowáért?

— Nem valami veszedelmes dolog, Felség. A bécsiek hűsége éppen olyan biztos mint a magyarok lojalitása.

— Garantírozhatja-e ez utóbbit nekem, Deák ur?

— Igen, Felség. De ez csak annyit ér magában mint az olasz győzelmek. Platonikus érzésekből nem jön rendbe semmi. Itt valami más kellene?

— Mi?

— Még gondolkozom fölötte... Addig is szeretném tudni, mit kíván a Felség tőlem?

— Feleletet egy kérdésre... Még tán nincs veszte minden. Az ellenség még visszazorítható s egy újabb döntő ütközetben megsemmisíthető lenne, ha — számíthatnék a magyarokra. Mit gondol, Deák ur? De, kérem, egészen nyíltan, őszintén feleljen.

— Felséges ur, én mindig őszinte voltam, sőt szokimondó is, ami az őszinteségnél is több valamivel, s az a hatalmas férfi, akivel most szerencsém van szemben állni, előttem nem lehet kivétel. Ennek a férfinak is teljes nyíltsággal fogok válaszolni, de előbb, ha ez eljárás udvariattannak is tűnne föl (kérem, vidékről jövök, ahol nem ismerik az udvari életet), én szeretnék egy kérdésre feleletet, persze szintén őszintét, kapni.

— Deák ur, kérem, egy uralkodó sohase lehet olyan őszinte mint egy privátember.

— Világos, hiszen nem olyan független.

— Ugy van, nem elég független. Vigyáznia kell minden szavára s gyakran épp a nyíltság az, ami megboszulja magát rajta. De hát — *la confiance attire la conliance* — Magával szemben, ígérem, teljesen őszinte leszek.

— Nos hát akkor kérdezek, Felség. Számíthat-e az osztrák örökös tartományok teljes hűségére s áldozatkészségére, s bizik-e abban, hogy ezek szívesen bocsátják rendelkezésére a háború folytatásához szükséges pénzt és haderőt?

— Megmondom úgy, ahogy van. Erre nem számíthatok. Már csak a magyarjaimban bízom.

— Köszönöm a nevükben, Felség s most már válaszolhatok a kérdésére: én bizony nem állhatok jót értük.

— Oh! Ez nagy csalódás számomra, Deák ur!

— Hogyan, Felséges ur? A németjei és egyéb dédelgetettjei, akik az utóbbi másfél évtizedben a trón és az uralkodó bizalmát és kegyét élvezték, nem elég »biztosak»? Hogy' válhatnék akkor én kezességet a magyarokért, akik még élénken emlékeznek 1849-re, a »Justiznabe«-ra (Bacnra), a kegyelemkenyeret nyújtó októberi diplomára, az 1861-iki császári pátenstre, Schmerling urra és egyéb — hogy is mondjam csak? — kellemetlenségekre? Csak nem gondolja, hogy az a nemzedék, amely e megpróbáltatásokat átélte, teljesen kihalt, vagy egészen memóriavesztes lett?

— Belátom, hogy Önöknek sok keserves emléküik van.

— Bizony, sokat kellene elfelejtenünk, Felség.

— Nagyon tévedtem, Deák ur, mikor egy történelmi faktumra emlékeztem. Azt hittem, megismétlődhetik az a magasztos jelenet, amikor dicső dédanyám Mária Terézia, bajban lévén, a magyarokhoz fordult, s a rendek, a kardjukat kirántva, kiáltották: *Vitam et sanguinem pro rege nostro!*

— Oh, Felség, ezek *tempi passati*. A magyarok most nem hordanak kardot az oldalukon, sőt fegyverviselési engedélyük sincs. És aztán, nem tudom, ismeri-e Fölséged azt az erényün-

ket vagy hibánkat, hogy különös tisztelői vagyunk a női nemnek. Ha azon az országgyűlésen nem Mária Terézia, hanem férfiuralkodó lép hasonló kívánsággal a nemzet elé, a lelkesedés távolról se lett volna olyan meleg.

— Gondolja, Deák ur?

— Felséged arra kért, hogy legyek őszinte. Tehát az voltam, s ez nem is került megerőltetésembe, mert természetből vagyok az... Tovább megyek az őszinteségben, ha megengedi. Ha véletlenül Erzsébet királyasszonyunk volna az uralkodó és Fölséged mellette azt a szerepet játszaná, amelyet Viktória királyné mellett töltött be Prince Albert vagy Mária Terézia mellett lotharingiai Ferenc, akkor —

— Akkor inkább számíthatnánk a magyarok áldozatkészségére?

— Minden bizonnyal. Fölséged bizonyára jobban ismeri mint én a goethe-i mondást: *Schönheit bändigt allen Zorn*. A szépség lefegyverzi a magyart s el tudja feledtetni vele a sérelmeket. Máskülönben hosszú idő kell hozzá, jóvátétel és nagyobb engedmények.

— Mondok valamit, Deák ur. Így még nem beszélt velem soha senki.

— Én is mondom valamit, Felséged még nem igen beszélt ennyire független emberrel.

— Irigylem Önt, Deák uram.

— Ezt természetesnek találom. A privátember, aki még csak nem is hű s nem is ambiciózus, mindig függetlenebb mint az uralkodók, akik rendszeren hiúk és mindig becsvágyók.

— Én is, Deák ur?

— Csak annyiban nem, Felség, amennyiben a jelenlevők mindig kivételek.

— És ön egy csöppet se hű?

— De igen, Felség. Hű vagyok arra, hogy egyáltalában nem vagyok ambiciózus.

— Boldog ember!

— Majd akkor leszek boldog, ha mi ketten, Felséged és én, megértjük egymást.

— Csak öntől függ, mein Lieber Herr Deák.

— És Fölségedtől. Sokat kellene velünk felejtetnie.

— S lehetséges volna ez?

— Minden lehetséges. Főleg nálunk magyaroknál, akik az ellenségünk iránt is lovagiasak s könnyenbékülők vagyunk. De ne haragudjon, Felség, ha kimondom, az Ön részéről kellene valamit kezdeményezni. Felséged előnyösebb helyzetben van mint mi. Kevesebb a felejténi valója. S ha majdan, amit én is óhajtok, fátlyolt boritunk a multakra, mi sokkal több bura-bajra, bánatra, szomorúságra borítjuk ezt a fátlyat mint Fölséged.

— Hiszek Önnek, Ön nemzetének nemcsak képviselője és vezetője, de élő lelkiismerete is. Mondja, mit tanácsol?

— Nem szólhatok a nemzetem nevében, nincs mandátumom tőle, de a magam nevében bátor vagyok azt javasolni: kössön mielőbb békét. Minél előbb köti meg, annál olcsóbb lesz az. Velencén kívül csak hadiköltséget kell majd fizetnie. S ezen túl kell esni... A magyarokkal még olcsóbb lesz a béke.

— Mégis: mi lesz az ára?

— Eszembe jut Marquis Posa, aki gondolat-szabadságot kért a királytól. Én alkotmányt kérek, amely a gondolatot is fölszabadítja. Ezért az osztrákok is hálásak lesznek, nemcsak a magyarok.

— Gondolkodni fogok a dolog fölött, kedves Deák. Ön mindenesetre megvigasztalt negem.

— Így hát nem voltam itt egészen hiába.

— S ön milyen benyomással távozik tőlem?

— Azzal, hogy Fölségeddel egészen okosan lehet beszélni.

— Köszönöm, Deák. A nemzet bölcsétől ez nagy bök. A magyaroknak pedig mondja meg, hogy nemcsak a királyné szereti őket, én is vonzódom hozzájuk, s őszintén óhajtom, hogy ért-sük meg egymást.

— Egyelőre semmit se fogok mondani nekik. Majd akkor, ha országgyűlésre hív bennünket, Felség.

— Remélem, hogy ott találkozunk.

Ezzel az audienciának, amelyet a császár és Deák adtak egymásnak, vége volt.

Egy éjjel

Írta: Quasimodo

— Alszol?

— Alszik a fene. Lehet itt aludni?

A szoba másik sarkából egy beteg felő nyöszörgése hallatszott... Viaskodott álmában. Kibált valamit, de nem lehetett érteni. Valamelyik hangosan horkolt. Ugy fújta tüdejéből a levegőt, mintha motor hajtotta volna. Az ajtó mellett, a kilences hánykolódott. Mint mindig. Nappal is. Nem beszél senkihez, nem érdeklődik semmi, csak ugrál az ágyában, mintha alulról szurkálná valaki, meg lerugja magáról a takarót. És éjjelenként ordít... Ugrál és ordít, mint a sakál... Most végre alszik, de most sem tud nyugodtan maradni.

— Hideg van.

A kályhából egész csöpp parázs pislákol elő, mintha ott felejtették volna.

— Pedig be van fűtve... és oda mutatott... Nevetett.

Senki se vette észre.

— Ezentul be kell fűteni minden este... Disznóság, hogy az embert ilyen jégverembe dugják. Holnap szólók. Semmi kedvem tüdőgyulladást kapni.

— Fogd be a szád...

— Te nem fázol?

— Mondtam, hogy ne beszélj... Hadd a többi békében...

— Nem tudok aludni.

— Eredj a kocsmába... Ez nem kocma.

— Nem kérdeztelek.

Fölemelkedett az ágyában. Hátát nekitámasztotta a párnának... Hangosan ásított. Mormogott valamit. Hogy unatkozik. A jövő héten lesz két hónapja, meséli, hogy itt piszmognak velem az orvosok. Előzőleg otthon nyagattak. Most itt... Engednék megint haza vagy vágnák le a nyakát, vagy csinálnának vele valamit. De észre se veszik. Már jóformán nem is néznek rá. Mintha itt se volna. Csodálja, hogy nem fektettek még rá valami új beteget tévedésből... A másiknak arany élete van. Bejött, kérem, három napra, aztán kerekét csatoltak az ágy lábai alá és elvitték. Mire két óra mulva visszahozták, egészséges volt. A lába? Az is valami? Kap helyette másikat. Két hét mulva táncolhat, ha akar... De ő... Azt mondják, hogy elfekhet még egy fél évig, akkor kap talán egy kis szabadságot és jöhet vissza... Ha csak addig ki nem találják hogy mi baja... Hát kitalálják?...

Fütyülni kezdett közben pedig törte a fejét, hogy mi is az amit fütyül.

— Csönd, hallotta a másik hangját.

— De unom már, sóhajtott. Hogy nem akar reggel lenni.

Tényleg, reggel még csak csinálhat valamit. Fát vág, meg viszi szét a reggelit.

— Te kártyázzunk, ötlött eszébe.

A féllábu nem felelt. Lecsukta szeméit. Aludni akart. Fáradt volt. Mindig fáradt. Mindig úgy érzi, mintha óriási távolságot járt volna gyalog. Pedig egy lépést se tett... Nevetséges... Ha fölkel...? Talán így jobb... Mi lesz, ha fölkel...?

De azért már egészen megszokta a gondolatot... Félt... Még félt, hogy sajnálni fogják. Akik nem tudtak róla, összeütik majd a tenyerüket, akik hallották, csak csóválják a fejüket és mondják: szegény gyerek... Undorító lesz... Legjobb lenne, úgy, mint most mindig elbujni a paplan alá. Hogy eszükbe se jusson. Így lehet más baja is... Lehet tüdőgyulladása, lehet ezer más baja...

Kinyújtotta kezét az éjjeli szekrény felé. Cigaret-tát keresett a sok lim-lom között, amit tegnap dobált a márványra.

Rágyújtott.

A gyufa fellobbant lángja belevakított a szemébe. A füst nyers, fanyar ízzel kuszott le tüdejébe.

— Nekem is.

— Nesze... Odadobott egy cigarettát a másik ágyához.

— Tűz nem kell... Aztán, miközben rágyújtott, mondott még valamit, de nem lehetett érteni.

Csendesen lehelték bele a füstöt a félhomályba... Az ablakra fagyott jégvirágon keresztül tompán pislogott be a hold hideg fénye és előmlött a fehérre síkált padlón.

— Hány óra lehet?

Aztán mindjárt felelt is magának. — Kettő... több semmi esetre.

— Megint fáj...

— A lábad?

— Az... Ami megmaradt belőle... Viszket.

— Vakard meg... és halkán, kuncogva elnevette magát... Odamegyek. Játszunk valamit.

— Sötét van.

— Meggyujtom a gyertyát. Még van egy darab. Elég lesz.

A féllábu nem felelt.

— Mi...? ledobta a takarót, aztán magára göngyölt és hóna alatt odaszorította a melléhez.

Típegg léptekkel közeledett, vigyázva, hogy meg ne botolják.

— Ide ülök... Menj tovább.

Keves viaszt csöpögtetett az ágy fejéhez a vas-rácsra és rátapasztotta a gyertyát... Játszottak... Néha mormogott valamit a fogai között, mintha gondolkodott volna. A lapokat erősen vágta a fehér takaróra és cigarettát dugott fogai közé... De nem gyújtotta rá.

Aztán nagysokára megunt. Unottan kevert, végül megkérdezte:

— Játsszunk még?

— Ahogy akarod... Fáj a lábam... Az ördög vigye el, sose lesz vége?

Megsajnálta. Hogy fájhat szegénynek és alig beszél róla. Tán nem is tudja, ha panaszkodna, nem érezné annyira. Elgondolkozott... Hátha ott hagyott valakit a városban, mielőtt bejött! Nem mondta. Sose mond ilyesmit, de fiatal és olyan rendes gyerek. Tán azt hiszi, ha visszamegy, minden olyan lesz, mint mikor eljött.

Följött.

A kilences nagyot hördült és lefordult az ágyáról... Bambán meredt a gyertya sárgás lángja felé... Aztán sírva fakadt.

— Ne bögi, te... Mit hőszt?...

— Menj oda, mondta a féllábu, emeld föl.

— Dögölj meg, mormogta... Aztán odacihelődött és segített, hogy föltápaszkodjék. Az nyögött... Melle

spitott, mint valami elromlott gép. Szólni akart, de hangja elcsuklott.

— Buj a takaró alá, ordított rá, még meghalsz nekem reggelre. Az engedelmesen kuporodott össze és hagyta, hogy betakarják.

A féllábu mosolygott.

A másik látta... Pontoskodva járkált le-föl az ágyak között a terem hosszában, mintha strázsált volna.

— Feküdj le te is. Minek sétálsz?

— Minek...! Vigyázok... Én vagyok az ör... Mindre kell vigyázni, mint a kölykökre. Nincs más dolgom... Azért vagyok. Most kezdem érteni, hogy minek tartanak itt. Én virrasztok. Tudják, hogy nem alszom, hát vigyázzak a többire... Rátok...

— Az istenit neki...

Megállt... Összegörnyedt... Aztán:

— Vigyen el az ördög, ha nem kapok itt valami betegséget...

A hajnali nap rózsás ujjával lassankint tépedeste az ablakra fagyott jégvirágokat.

Jegyenye a viharban

Írta: Szász Márton

Az utkanyarodónál egy hatalmas szál jegyenye áll. Alatta, jobbról, a végtelen szántóföldeken, zöld vetést mesélt a csendes délutáni szellő, szemben vele, a másik utperemen, sűrű jegyenesor bólogat egymás felé.

Csak ő áll itt egymagában, társtalanul, s lázas, igyekező akarattal növeszti ágait a másik oldal felé, legalább így Jusszon közelebb a testvérekhez, hogy ő is belebólogathasson a zizegésükbe.

Rohanva jöttek az évek, de a távolság alig fogyott. Még az árnyékuk sem érhetett össze.

Hajnalonként sűrű harmatcsöppek formájában síratta magányosságba átkozott sorsát a jegyenye, s liigkedett a szenderindára, mely boldog szabadsággal ölelhette át a testvérjegenyék derekát.

*

Péter, az öreg szolga már messziről észrevette a közeledő kocsi. Kinyitotta a csikorgó vaskaput, aztán besietett a házba.

— Tekintetes asszony, — mondta ijedt hangon. — Játom jönni a kocsi. Baj van.

Sápadt, finomarcu, őszülő haju asszony emelkedett fel a magasra vert párnákból.

— Honnan tudod?

— Látom a tekintetes ur hajtásáról. Vágtatva jön dühösen üti a lovakat.

A nehéz, régi divatu hintó begördült az udvarra. Egyszeres tartású, galambosz ember pattant le a kocsiról és dühösen rikoltott a ház felé:

— Péter, mihaszna lélek, hol vagy?

A szolga ijedségtől hajtott léptekkel iszkolt kifelé — Itt vagyok téns ur.

Ráth szikrázó szemmel nézte végig Pétert.

— Hol jártál, te, istentelen dologkerülő, meddig várjak rád? Gyorsan, be a lovakkal, töröld le őket, vess szénát eléjük. Vízet csak egy óra múlva adj, alaposan meghajtottam őket.

Csakugyan, a két fáradságtól reszkető állatról szakadt a hab. Péter nem állhatta meg, hogy fel ne forduljon:

— Van szíve így megkergetni ezeket az ártatlan állatokat.

Ráth már a ház felé tartott, de meghallotta a szolga megjegyzését és dühösen fordult vissza.

— Mi közöd hozzá? — kiáltotta. — Az enyém, úgy hajtom őket, ahogy éppen akarom. Ha kedvem tartja, akár el is pusztíthatnám őket. Senki nem kérheti számon tőlem. Érted?

Péter tudta, hogy most nem szabad válaszolni. Hárméve éve viseli itt a szolgasorsot, ismerte a gazdáját, akit, ha bánat rágott, gond vert, vagy bosszúság szaladt rá, reszketve került ki minden gondolkodni tudó lelke a háznak. Tudta, hogy ilyenkor rá kell hagyni mindent, hadd járja körül a házat dulva-fulva, minden kifogásolva, mindenkihe belekötve, fenyegetőve és átkozóval. Reggelre keve, lenyugodva, rá nem is bődölne senki. Maga a megtestesült jószág, mindenkinek vet egy-egy jó szót, mindent helyben hagy, megdicséri.

Most is itt keringett a lovakat ellátó szolga körül, szüntelenül buzogott belőle a szapuló szó, felhányna Péternek a tegnapi és tegnapelőtti bűnökét, évekre visszamenőleg, még a születését is szemrehányva neki. Péter szótlanul tett-vett, csak néha, ha nagyon az elevenjébe vágott egy-egy éles szó, tekintett fel vádló, nehezítő szemmel a gazdájára.

Talán soha nem szakadt volna vége a szapulásnak, ha egy fárt, beteg hang nem síkolt le a verandáról.

— Ábris, Ábris, nyugodj meg már. Mit karsz attól az ártatlan reg embertől?

Ráth meghökkenve harapta ketté a kikivánczó szót és felsietett. A szeme tele volt megdöbbenéssel.

— Anna, az istenért, hogy mertél felkelni?

Gyengéd erőszakkal átkarolta az asszonyt és bevitte a szobába.

A nap már lejárt: a mindennapi utat, vérvörös sárvízzel bucsuzott. A lefüggönyözött szoba rózsaszínben szüsz. Egy szabadon hagyott ablakrészen

át vastag fénykéve ömlött az asszony fejére, mely úgy nézett ki, mintha glória vette volna körül.

Ráth zsörtölődött.

— Felkelj, könnyelműen, mint egy megdöglött gyermek. Nem gondolsz arra, hogy újból megfázhatsz? Tudod jól, mit mondott az orvos. Nyugalom, sok fekvés, táplálkozás, levegő, nap.

Az asszony fáradtan hullt a pamlagra.

— Kivet az ágy, ha hallom, mit művelsz azzal az emberrel. Mi bajod vele, mit akarsz tőle? A legbárbos emberünk, az utolsó, aki a régiak közül velünk maradt, ezt is ki akarod üzni? Miért bántod?

Ráth komoran nézett maga elé és tompán szakadt ki belőle a szó, mely mindent megmagyarázott.

— Anna, elvesztettük a pert.

Az asszony arca egy árnyalattal még sápadtabb lett.

— Tehát igaz, — suttogta.

Döbbenetes terhű csend feküdt közük. Ráth moddó kétségbeeséssel kutatott vigasztaló, biztató szavak után. Mit mondjon? A tény súlyos, szavakkal könnyebbé nem tehető: a pert, amelyet a szomszédjairól folytatott, néhány barázda beszántott földért, immár a második fórumon is elveszett. Négy éve annak, hogy ez a per folyik, a költségek szaporodnak, itt is, ott is meg kell válni egy-egy darab ősi Ráth parcellától. Ráth bibliás hittal bizott a maga igazában, nehéz szívvél vált meg a földektől s abban reménykedett, hogy a pernyerés után valamennyit vissza fogja szerezni.

— Mi lesz most? — törte meg a csendet az asszony.

Ráth felugrott.

— Felebbezek! — kiáltotta magából kikelten — Felebbezek! A végső fórum az én javamra fog dönteni. Anna, az igazság a mi oldalunkon van!

*

Igen mindent ezért a kristályos, gyönyörű szóért tett közkára: igazság.

A latrok! Belenertek szántani abba a szent földbe, amely évszázadokon keresztül a Ráthok birtoka volt. És nem egy, de mind, köröskörül, ahány bugris csak van, mint a vakondok turta magát közelebb az ő földjén. Mérnököt hozatott, nagy költségen méréseket eszközöltetett, cölöpöket veretett le, egyszer ostorral verte el a szomszéd birtok béreseit néhány lépésnyi földről. Panaszt tettek ellene a hatóságnál, bizottság szállt ki a vitás területre, hetekig tartó mérés-kelés kövekezett, amelynek az lett a vége, hogy a cölöpök visszakerültek a régi helyre. Ráth perre vitte a dolgot, a legjobb fiskális kezébe adta az ügyet, ádáz, dühös, késhegyig menő harc támadt közte és a szomszédjai között. Gyűlölték egymást, s ahol csak lehetett, kellenetlenkedtek egymásnak. Meglőrtént, hogy a néhány száz méternyi távolságra fekvő Végh-birtok szérűskertjében kivülvadt egy szemakazal. Ha a tűz tovább terjed, elpusztul a már behordott termés. Ráth először visszakergette a maga segítsége siető embereit, aztán, hogy szorultságból átjöttek vízért, bezáratta a kaput. Nem, még víz sem ad. Meg volt róla győződve, hogy azok sem tennék másképp.

Azóta, amerre járt, vasvillák meredtek feléje a szemekből. Ráth magasra szegte a fejét, pillantásra sem érdemesítette őket.

— Bugrisok! — gondolta magában. — Parasztok, félnemeselek. Az én ősapám már ezer évvel ezelőtt is nemes volt.

*

Másnap békés hangulatban ébredt. Vidáman sietett ki az udvarra, megveregette Péter vállát, az öreg gazdasszony csiklandós bókkal kacagott me.

Befogatott. A hintó fényesre volt surolva, Péteren ünneplő, fekete ruha feszült, fején szalagos kalap.

Nem pirosbetűs naptár, mégis ünnep van. Ma jön haza az öcsém János, az ő egyetlen fia, büszkesé-

ge. Etének célja, mindene. Félve mult, hogy nem látták egymást.

*

Ni csak, hogy menőt ez a gyerek. Az álla alatt bajusz serkedez, milyen komoly a nézése, mennyire megdöglött a beszéde, s ni csak, hát nézzed, no, csakugyan, hosszú nadrágot visel a fiu. Egy félév alatt komoly férfivé érett, szinte furcsa ez a rendje a természetnek: tegnap még gyermek, ma meglelt ember. No, mi van ezen olyan megható, ebadta könny, hogy igyekszik a szembe, ilyen az élet, halad a világ, sőt a nap és érik a gyümölcs. Istenem, hiszen már tizenhétédik évét tapossa a fiu.

— Anyám? — kérdezte János.

— Vár. Nem is vár, áhít, mint a tikkadt föld a csendes esőt. Bohó asszony. Ott sem vagy, mégis beszélget veled napestig. Engem észre sem vesz. Mint-ha nem is léteznék.

János az apjára néz. Összenevetnek és átölelik egymást. Aztán oldalt néz mindkettő, lopva szétmorzsolni egy-egy könnyet.

*

Alig suhant be a hajnal az ablakon, János már talpra ugrott, sietve felöltözködött és kiment a földekre.

Imádtta ezt a hajnalt, a falu reggelre ébredését, s odabenn, a köröngtetegben, a városban, az internátus négy fala között, ahol az égből csak egy tenyérnyi kandikált be az ablakon, boldog izgalommal számlálgatta a napokat, amelyek esténként meghaltak azért, hogy mindközelebb hozzák az ő szabadulását.

Járta a mezőket, a földeket, a pöttömnyi kis erdőt, virágokat gyűjtött csokorba. Magasra kuszott már a napkorong, mire hazakerült.

Izgatott volt, arca pirban uszott, a szeme fényesen csillogott.

— Apám, — rontott be a szobába — séta közben a hasadtörzsű szilvafához jutottam el, ott rántamadt az öreg Barna és durván elutasított onnan. Azt mondta, az az ő földjük, semmi keresnivalóm nincsen ottan.

Ráth lehajtotta a fejét, nem állta a fiu tiszta tekintetét.

— Apám, — remegett János hangja. — igaz ez?

Az anyja válaszolt.

— Igaz, fiam. Elfelejtettünk figyelmeztetni, hogy ne járj arra. A déli dűlő, tul az élősvényen, sem a miénk, arra se kerüli.

A fiu mereven, kételkedve nézett a két emberre. Megragadta az apja kezét.

— Ugy-e, anyám csak tréfál? Mondd, ugy-e nem igaz?

— Igaz! — törte derékon János bimbózó hitét az apa csendes hangon.

Jánosból sikoltás szakadt ki.

— Miért?

Ráthnak szívébe vágott a fia kiáltása. Melle nagyott hullámozott, két keze ökölbe szorult.

— Miért? — ismételte felhördülve a szöges kérdést. — Rosszak az emberek fiam. Hazug, álnok, irigy, mind amennyi van. Rántamadtak, ki akarják alólunk ráncigálni az ősi földet.

János szeméből a csalódás beszélt.

— Te hagyod?

Ráth megingott, de csak egy pillanatra.

— Nem! — kiáltotta, s büszken csapott az asztalra.

— Nem, nem hagyom! Ne félj, fiam, jön még az igazság napja, s akkor reszkeszenek a bosszúmtól.

János nem érte be ezzel a magyarázattal, el kellett neki mondani mindent. Sápadtan, reszkető szívvél hallgatta az apja felvilágosítását, aztán szótlanul eltávozott a szobájába.

Kis idő múlva Ráth az ajtóhoz surrant. Szíve a torkába ugrott. Zokogás szüremlett át az ajtón.

Ráth alig bírta visszafojtani magába a kiáltást.

Elborította a düh, lekapta a falon függő vadászfegyvert, lerohant a lépcsőkön, felnyergeltette az egyik szürkét s elvágatott.

Bosszút, embervért azért, mert az ő fiának fájdalmat okoztak. Mindegy, hogy mi lesz azután. Bosszút! Félóra muva visszajött. A szilvafánál, szerencsére, már nem talált senkit. Csupán három ártatlan fűj esett áldozatul a bosszújának.

Az egyiket röptében lötte le, éppen egy kövér szilvafákot vitt éhes kicsinyeinek.

Jánost nem érdekelte többé a föld. Rózsákat nyestett, galambokat etetett, vagy olvasott egész nap.

Ráth nehezeltve dörmögött a feleségének.

— Csalódtam benne. Azt hittem, hogy csak alakban, arcban fajzott rád, de a lelke, a szíve az enyém. Hogy szerette ezelőtt a földet, s most, azért, mert néhány nyularknyi dűlő idegen kézre került, feléje sem néz. Pedig soha még olyan kövér buzaszemekkel nem áldott meg a föld, mint ezidén. A kukorica is nagyot javult a mult heti eső után. Olyan haragoszöld a színe, hogy az ember szíve felreppen örömeiben. A széna is beérik lassan, olyan illatot terjeszt, hogy belebódul, aki érzi. Maradt még szépség odakünn, ehelyett ki nem mozdul az udvaron tul. Soha nem szerette igazán a földet, ha így le tud mondani róla. Csak tőlem látta, engem majmolt, kár volt előre örülnöm. A te véred, a te lelked.

Az asszony hallotta is, nem is az ura zsörtölődését, s vékony, sápadt ajkait boldog mosoly ragyogta be.

(Folytatása a jövő vasárnap.)

A stélus

Ne legyen félreértés, nem arról a stílusról van a szó, amit irály címen tanítottak és talán ma is tanítanak, az iskolában. A »stélus« egészen más, sokkal több annál. Aki ért a szavak muzsikájához, az már a hangzásából is kiérez sok mindent.

— Én vagyok a stélus!

Mintha a falusi bíró dűtené ki a gyomrát, hogy ké bámuljatok, van-e vakmerő, aki nagyobbak hiszi magát nálam?

Mikor a hatóság nagyon szépen akart írni, akkor született meg a »stélus«. Szívhez szóló feliratokat a kormányhoz, vagy köriratot a többi törvényhatóság-hoz, hogy együttesen kérjenek valami üdvöset.

A főjegyző mindig a vármegye pennájának hívták, az aranytollú jelzővel is illették. Szó sincs róla, voltak köztük kiváló stilszták, de láttam már Torontál vármegye levéltárában olyan közgyűlési határozatot, amely lehet amolyan 250—300 nyomtatott sor, mégis csak egyetlen mondat. Valamikor nagyon érdekelt ez a határozat, amely voltaképpen polemizált a hajdani *Függetlenség* című ellenzéki napilappal, megvédte a vármegye jó hírét, — jöllehet a szóban forgó őt, vagy hatezer forintot mégis csak elikkasztották. Tisztában akartam vele lenni, hogy történt a dolog, elővastam kimondhatatlan sokszor, még se értettem meg soha. Belegabalyodtam a körmondatokba, ahol elkallódott a lényeg már az első husz-harminc sornál. Istenem, mit csinálhattam volna később!

Pedig olyan műremeknek tartották ezt a határozatot, hogy külön ki is nyomatták.

Tipikus példája volt a stélusnak. Akkor még idegen volt, megdöbbentett. Azóta számtalanszor találkoztam vele, megszoktam, mondhatnám azt is, hogy szeretem és keresem mint kuriózumot. A hivatalnoki ész nem hasonlítható máshoz. Az sablonokon rágódik, régi mintákhoz ragaszkodik, de rövid lenni nem tud. A helyett, hogy feloldaná a hosszú mondatokat, belegabalyodik a stélusba, mert mindent ki akar fejezni, ami a tárgyra vonatkozik. Valahogy más a fizikai levegője is a hivatalnoknak, mint más irodáknak, pláne ahol kis emberek dolgoznak. Ezekre a kis emberekre vonatkozik a stélus is. Nem tanulak sokat, belevergődtek a dolgukba s azt hiszik, hogy amikor írniok kell, csakis cifrán fejezhetik ki magukat.

Tudok egy régi adótitztról, akit elcsaptak, mert fölvetta a felektől a pénzt, hogy majd befizeti, aztán megfélekedezett róla. Majdnem minden esetben. A legközelebbi alkalommal mégis pályázott a megüresedett állásra, mondván:

— Tekintetes tanács, ami volt, — volt. Vessünk látyolt a multra.

Valamikor többet szórakozott a hivatalnok-nép, törzsasztalánál legalább is megitta a maga három deci borát, óvatosan bánva a kortyokkal. Nem mindig az ital volt a fő, hanem a társas érintkezés. Ma legföljebb elsején látogat el vendéglőbe a hivatalnok, az »egye fepe, ez a pár garas se nem oszt, se nem szoroz« jelszóval. De hajdanán voltak reggelig tartó dáridók is, amikor a gőzfürdőben fejezték be a szórakozást.

— Milyen vizet parancsol? — kérdezte az előző-kény fűrdőszolga.

— Én csak paradival szeretem, hangzott a válasz, még mindig a tegnapi hatása alatt.

Nyugodt, csendes idők jártak, olesó volt az élet. A Tisza, meg a Duna mentén hat tagú társaságnak is főzött halászlét a révész, ha megtisztelték egy kulacs borral. Utána kecségét is rántott. Szárított halainkat vitték le Romániába, a becskeréki nagyhid környéke halszagu volt és a kirakatok tele kétféhasított, sózott példányokkal. Majdnem mindenki vágott disznót, számitva rá, hogy a fele elmegy torra, meg kóstolába. A kistisztviselő többnyire a maga házában lakott, az asszonyok ugyanannyit pletykáltak, mint most, minden apróságot aránytalanul felfújtak s ha vizketett valamelyiknek a szeme, erkölcsi kötelességének tartotta, hogy még aznap valami ürügyet szerezzon a sírásra. Esetleg megemlékezett a nagyapjáról, aki az insurrekcióban halt meg Győr alatt, nem annyira harc közben mint inkább oldalassal tetézett töltőt káposztától.

A kézbesítő, keresvén a polgárt, a temetőbe utasítatott.

— Meghalt a múlt héten.

A kötelességtudó férfiú kiment hát a temetőbe és részögezte a végzést a fejfára. A vétivre pedig odajegyezte:

— A fél megtagadta az átvételt.

L. utibiztos februárban is harmincegy napról nyugtotta be számláját s ha az ügyét sürgető fél báránnyal kedveskedett neki, ráírvált:

— Volt lelke kendnek ezt az ártatlant elszakítani az anyjától!

— Mit csináljak?

— Ha nem akarja, hogy buskomorságba essen, hozza el az anyját is. Majd eljátszadoznak az udvaron.

Egy Ö. nevű napidijas helyettes iktató korában minden oldalon összeadta a sorszámokat, a mutatóban pedig nem jutott tovább az A. betűnél. Itt lehetett mindent megtalálni.

A. honvédelmi miniszter leirata Német János pótlártalkos ügyében.

A pesti előjáróság megsúrgeti Kovács Antal illetőségét.

Stélus volt maga az iktatás is. Valahol elveszett egy tintatartó s ez a tény hivatalosan így örökítődött meg:

— Hová lett a tintatartó tárgyában számvevői jelentés.

A topolai jegyző már háromszor megsúrgetett egy illetőségi ügyet s mikor még mindig nem kapott választ megnyomta a tollat.

— Csodálkozom, hogy megkereséseimnek nincs foganatjuk...

Meg is örökítődött aztán az ügy az iktatásban, hogy soha feledésbe ne menjen, ha egyszer az emberi életben keresni találja valaki:

— Topolai jegyző csodálkozása tárgyában...

Községi jegyzőkönyvből való passzus:

A tárgysorozat utolsó pontja a bikaistálló rendbehozatala volt, amikor is heves szóváltás támadt az elnöklő bíró és a jegyző között, ami később elfajult. A bíró hozzávágta a tintatartót a jegyzőhöz, aki a léniát ragadta meg és azzal sujtott vissza, mire a bíró a szeneslapáthoz nyult. Több tárgy nem lévén, elnök a képviselőtestületi gyűlést bezárta.

Jött az ügyfél.

— Uram, éppen három és fél év előtt kértem valamit a tanácstól, aztán ehol ni, semmi. Ma már 1884-et írunk.

A hivatalos férfiú megtönte a pipáját, különös gondnal rágyújtott, tanulmányozta a füst menetét, aztán felkiáltott.

— Mit szól hozzá, hogy elszalad az idő!

Nem szabad gáncoskodni a pipázók tárgyában, abból telt ki a fél élet. A rágyújtás pedig fontosabb momentum mindennél.

Nagy verekedési ügyet tárgyalt a bíróság, fontos volt minden tanuvallomás, elhangzott szó, — kérdik is Alamizsna Kis Rókuszt:

— Hallotta maga, mit kiáltott a vádlott?

— Nem hallottam, kérem, mert épp akkor jelenleg gyújtottam pipára.

Közgyűlési jegyzőkönyv mutatókönyvében találtam H. betű alatt a következőket.

— Hajtóvadászat tárgyában X. Y. interpellációja.

A dolog szeget ütött a fejembe. Ismertem X. urat, az ugyan soha puskához nem nyult, ki nem állhatta, a vadászatot még kevésbé, — ugyan mit avatkozik most mégis ebbe a sportba. Hiszen annyi köze van hozzá, mint nekem a Condáséhoz.

Előszedem hát magát a jegyzőkönyvet, abban megvolt az egész szöveg:

— Van-e tudomása róla a polgármester urnak, hogy a rendőrség valóságos hajtóvadászatot rendez az engedély nélkül épült fáskamrák tulajdonosai ellen?

A derék indexelő irnokot ebben a hajtóvadászat szó fogta meg schlagwort gyanánt.

De ezek mind a multra tartoznak és épp úgy elmultak a semmiségben, akárcsak az emberek, akik közöttünk jártak, éltek, szenvedtek, néha örültek a most hat lányi mélységben hallgatják, — kétségtelesenül csodálkozás tárgyában, — hogyan dühörög fölötük a föld.

Öreg riporter

Történelem apró történetekben

Keletázsiai diplomácia

Az 1867-iki párisi világiállítás előtt történt, hogy előzetes megbeszélés alapján japán küldöttség érkezett a francia fővárosba, hogy megállapodjanak abban a három szabadkikötőben, amelyeket Franciaországnak a japán, Nipponnak pedig a francia tengerparti városok közül volt szabad választani. Az alkudozások persze — japánokkal nem is képzeltető másképp — a legnagyobb udvariassággal és szünni nem akaró mosolygással folytak. A japán küldöttség elnöke mély meghajlással mondta:

— Tessék választani. Mi majd Önök után fogunk határozni.

A francia külügyi hivatal vezetője a következő három kikötőt jelölte ki: Yokohama, Yeddo és Han-Yang.

A japánok nem tettek semmi ellenvetést és fájuknak szokásos szkeptikus és elmes mosolygásával vettek bucsút a franciáktól azzal, hogy mihelyest hazérnek, közölni fogják a határozatukat.

Nemsokára Japán tudatta, hogy Franciaország választását tudomásul veszi s a maga részéről Le Havre-t, Marseille-t és Southampton-t választja.

A párisi diplomaták majd megpukkadtak nevetükben, lesainálták a szegény tudatlan japánokat, s az éppen jelenlevő japán követnek kárörömmel mondták:

— Oh, ti jámbor lelkek! Hiszen Southampton Angliában van!

— Ezt mi nagyon jól tudjuk, — felelte sztereotip mosolyával a követ. — De Önök még ma se tudják, hogy Han-Yang épp oly kevéssé fekszik Japánban, mint Southampton Angolországban.

— Hát hol a pokolban van? — kérdezték ijedten a párisi diplomaták.

— Koreában, — felelte a japán követ.

A franciák le voltak főzve, s ők is, egyéb európaiak is, akkor kezdték észrevenni, hogy a japánoknak is van eszük — európai értelemben.

Pauline Borghese-t

Napoleon legkedvesebb nőtestvérét mindenki ezen a néven ismeri, pedig második urától Borghese hercegtől elvált. A világszép asszonyról (akinek két férje és nem egy szeretője volt, s gyermeke egy se) sokat beszéltek, amíg élt, s azután is hogy meghalt. Mindenki olvasta az esetét Canova-val, a világhíres szobrászművésszel, aki *Venus Victrix*-szobrot mintázott róla. A szép hercegnőnek persze Vénusz-kosztümben kellett modellt ülni és feküdni, s mikor valaki naívu azt kérdezte tőle, hogy ily ruházatbanul hogy' ülhetett a művésznék, még naivabbul azt felelte:

— A terem be volt fűtve.

Ez valószínűleg inkább sikerült vicc, mint megtörtént nyilatkozat. Kevésbé ismert, de egészen autentikus ellenben az az adat, amely bizonyítja, mennyire hű és büszke volt a tökéletes formáira Napoleonnak a szeretetre és szerelemre egyaránt méltó huga. Egy előkelő udvari ember egy közös nőismerősükről beszélgetett vele, s mikor Paulina dicsérte annak csinoságát, az uriember megjegyezte:

— Valóban szép hölgy. Én is annak tartom, de azt hiszem, hogy a Hercegséged keble valószínűleg még szebb.

Mire a hercegnő felkiáltott:

— Mit?! Valószínűleg?

S abban a percben már (csodálatosan) gyorsan

tudott vetkezni) övig meztelen volt, s bebizonyította, hogy keblének halmái nemcsak valószínűleg, de valóssággal tökéletesebbek, mint a barátnőjei.

A kérdéses uriember senkinek se beszélte el az esetet, mert attól félt, hogy hazugnak vagy dicsekvőnek fogják tartani, de a hercegnő maga még aznap este elbeszélte többeknek. Ekkor történt, hogy valaki csodálkozott, hogy annyira dekoltálta magát, s a hercegnő azt felelte:

— Fűtött szobában történt.

S ebből támadt a canova-i legenda.

Az eset pikantériáját talán enyhíti, hogy nem sokkal később a szerencsés uriember kedvese lett az előkelő szépségnek. Hogy hányadik, azt nem tudta. Lehet, hogy a hercegnő se.

Napoleon udvarában — mint d' Abrantés hercegné a memoárjaiban följegyezi, volt egy uridáma, aki könyvet vezetett a szerelmeiről. De ez nem Borghese Paulina volt.

Felix Elise Rachel

(1820—1858)

a nagy francia tragika fukar is, pazar is volt a végletekig. Ha kártyán elvesztett egy frankot, egészen szomorú lett, föl hagyott a játékkal és esküdzött, hogy soha többé nem vesz kártyát a kezébe, mert nem akar szerencsejátékon tönkremenni s a szegények házában meghalni. Ellenben, ha a fivére kétezer frankot kért tőle (és pedig nem kölcsön, hanem ajándékba), a legnagyobb készséggel bocsájtotta rendelkezésére e nem éppen csekély összeget. Heine (1797—1856) így nyilatkozott róla: a fukarság francia vonás benne (a francia asszonyok általában takarékos hajlamuk és fogukhoz verik a garast, mielőtt elköltik), a generozitás pedig — különösen a családtagokkal szemben — a zsidó jelleméből folyik.

A nagy művész genialis volt, de nem éppen nagyon művelt, s az ortografiája se volt kifogástalan. Egy alkalommal valamit levélben óhajtott megköszönni a belügyminiszternek s a levelét előbb megmutatta Alfred de Musset-nek (1810—1857). Ez ki akarta igazítani a helyesírási hibákat és rábeszélte Rachel-t, hogy aztán írja le a levelet újra.

A művész gondolkodott egy ideig s aztán így szólt:

— Hagyja! Jobbnak tartom úgy küldeni el, ahogy megírtam. Azt hiszem, így öszintébb benyomást fog tenni. A madár is úgy dalol, ahogy a csőrén kifer.

Mendelssohn-Bartholdy Félix

(1809—1847)

egész életében, bárhol működött, mindenhol igen népszerű volt, de sohase annyira mint Lipcsében, ahol valóságos bálványozták. Jellemző, amit egy fizetelője írt akkoriban (1843) róla:

— Félixet annyira szeretik itt, hogy ha a koncertplakátok azt hirdetik, hogy a *Lieder ohne Worte* szerzője nem fog ugyan zongorázni, de hálósípkában fog ebben és ebben az órában föl s alá sétálni a Marktplatz-on, az egész város ott lenne és szívesen fizetné le ezért az »érdekes« látványért a legmagasabb entrée-t.

Deák Ferenc

(1803—1876)

nem volt barátja a házasságnak, amit nemcsak azzal manifesztált, hogy nem nősült meg, de egyes ellensé-

ges nyilatkozatokkal is, amelyeket a szent intézmény ellen tett.

Egy barátjától, aki meglehetősen későn nősült, szemrehányó hangon kérlezte a nagy államférfi:

— Mért tetted ezt?

— A magány sívárságából menekültem a házasságba.

Fejcsóválva mondta Deák:

— Cseberből vederbe estél.

S aztán hozzátette:

— Piatalembernek még meg lehet bocsájtani az Ily megmondatlanságot, de lehiggadt embertől több hűbességet várunk.

Deák Ferenc testvérbátyja, az ugyancsak nagyon jelestehetségű Deák Antal is nőtlen maradt, s ha dicsérték előtte a hátyia okosságát, nem egyszer felelte:

— Ő se házasodott meg.

Anatole Demidof gróf

(1813—1870)

San Donato hercege igen gazdag ember volt, s vele történt meg az az eset, amelyet azóta sok multimillio-

mosról, uralkodó hercegről és trónörökösről kolportálnak. Majdnem minden második esztendőben főbukkan ez az anekdóta, persze mindig más nevekkel.

A hatvanas években San Donato hercege, a nagy gazdag Demidof Párisban Bignon-hoz tért be étkezni, s egészen egyszerű ebédet rendelt. Mikor a számláját hozták, csodálkozva látott rajta egy tételt, s hivatta Bignon-t.

— Mi az oka annak, kedves uram, hogy két barackért harminc frankot számít föl nekem? Olyan ritkák itt a barackok?

Mire legszeretettelőbb mosolyával felelte a vendéglős:

— A barackok nem is olyan ritkák, gróf ur, hanem a Demidofok annál ritkábbak.

Az orosz arisztokrata is mosolygott és — fizetett.

Budapestben annak idejében VII. Eduard királyról (aki trónörökös korában volt vendége a magyar fővárosnak), Bécsben Milán királyról s Berlinben egy indiai maharadszáról beszélték el később ugyanezt a történetet.

Petruska

Írta: Czákó Tibor

Valahonnan a Kaukázus vidékéről felejtették itt a világégés után. Hiszen történt már ennél nagyobb szerencsétlenség is. A hadifogolytörténetben sok kerek, kis hullámot vertek az élet vizén. Abrándos szemű gyerek volt — csendes, szótlán, — filozófus nyugalommal. En azt hiszem Petruska nagy fantasztja is volt.

A kerekarcu, tömzsi Petruska nagyon becsületes volt. Nem parancsszóra — hanem megszokásból. Vele született a jámborral a becsületérzés — ha kényszerítik rá — sem tud az ilyen — hamis uton járni. A háború már két éve élet, Petruska pedig tizennyolc éves. A tizenhat év differencia miatt vitték a frontra Petruskát. Alig ért ki Volhyniába — hadifogságba jutott. Az egész háború alatt háromszor lötte ki a puskáját. Egyszer egy nyulra — kétszer a varnyura. Egyszer sem talált. Megóvta a fegyverét egy ismeretlen jötevő — aki tudta, hogy Petruska nem szeret vért ontani. Még állatát sem. Egy hétig tartott az utazás Bácskáiig. Itt munkára osztották ki — és a tizennyolc éves gyerek folytatta azt, amit otthon abbahagyott. Otthon az apjának a földcsékkét segített művelni — itt pedig goszpon Malinél. Végeredményben ugyanaz a stallum. Apja se adott semmit érte — a goszpon Malin se sokat. Mégis többet, mint az apja. Vett neki kódmont — bekeset — ujjas kabátot poszfóbbeléssel, — vizálló eszimat — új bocskort a tavaszi szántáshoz, — mindennap rendes, emberi eledellel látta el. Ő, ha az anyám tudná, hogy én ilyen jól vagyok — gondolta — a szíve se fájna. Hiszen ugy élék itt — mint a Volgában a kárász, már amíg a halászbárka közelébe nem sodorja a végzete. Erre legkevésbé számított Petruska. Azért érte váratlanul gazdája halála. Az egész falu tudta, hogy csak a guta ütötte meg goszpon Malint — még a halottkém se akart kijönni megvizsgálni, olyan biztos volt benne. Nem — mintha más is kívánta volna — az örökösökön kívül. — Jó ember volt az öreg — de látható évek óta, hogy Malint a guta kerülgeti. Hát most elérte. Petruska hozta be a szállásról — és a hadviselt Petruska — aki szerencsésére nem látott borzalmas hulláhegyet — nagyon érzékenyen — könnyes szemmel parantálta el — elsőnek siratta meg a goszpon — és talán utolsóinak is sajnálná a váratlan halálát. Aminthogy nem is volt váratlan. Várták biz azt. Sohse jöhetett volna jobbkor. Ez a tizlanc földcséke olyan szalmaszál, amibe már lehet kapaszkodni a földönkívüli. Felosztani a vagyonkát — elbocsájtani hármat — gazdasszonyt — ez volt az örökösök első teendője koporsórendezés után. Ami fontosabb — az előbbvaló. A szegény Petruskában ott szult a bizonytalanság érzete — mitévő lesz most? — Haza? — Tán sohse lesz annyi pénze. Fizetést nem kapott, ezt a nyolc esztendőt úgy élte át, hogy nem tudott semmiről. Az ő számára végetért a háború — abban a percben — amikor megadta magát. Az ellenségnek — és a sorsának. A végén belátta, hogy semmivel sem rosszabb az élete az otthoninál.

Eddig ugy is volt, de mi lesz ezután? Tanácsalannul keresett kiutat. Kérdezte az embereket — hova szegődhetne. Várijál, testvér új — akkor lesz helyed. Új csak az várhat — akinek még van tavalyja. Petruskának nem volt.

A gondviselés kedvét kereste Petruskának — és ugy intézte, hogy a doktorra rásózzanak egy derést. A gondviselésnek ugyan egy nagy himpellér segített — Bogdán — a kupec. Mert a doktor autót akart venni — használtan — olcsót, — amit majd ő vezetne — amikor ezt megtudta Bogdán — aki véletlenül éppen egy falusi doktornak való egyfogatu csészára keresett — vevőszándékot. Ebből aztán mindenki sejtheti, hogy a csészt el is adta, mivel Bogdán nemcsak lókupec volt, hanem egyben hipnotizőr is. Olyan kitűnő két tulajdonság, ha párosul — üzletkötést eredményez. Szegény doktor, — akinek szándékában sem volt a lóvásárlás — szabadulni igyekezett — hol találkozik on ko-

csist — magam nem pucolhatom a lovat — amíg nincs arravaló emberem — nem kell a ló sem.

— Ha én hozok jórravaló kocsis — ez a szép egyfogatu csésza a tekintetes uré? — kérdezte Bogdán elmentmondást nem tűrő kupec erőszakkal — mire a doktor ráhagyta. — Ugyse talál emberére.

A doktor nem ismerte Bogdánt. Biz az másnap diadalmas arccal — és a Petruskával kereste fel a tekintetes urat. Pénzérő volt Petruska, de nem tudta a saját értékét. Különösen Bogdának ért sokat. Tudta az, mit csinál. Nem hiába győzte meg tegnap a doktort — ugyan nem mondaná meg — megkövetem — mire veszi az autót — nem megy az ebbe a falusi sárba senki fiának — miért bosszankodna vele. Meg aztán ki reparálja? Tán sofér? Nagy ur az máma, tán még a tekintetes urnál is nagyobb. Külön lakás kell neki — ur mód — szobalány — kéttányéros teríték. — A ló — az más — meg ami velejár — a kocsis — az egyben udvaros is — segít a cselédnépnek — takarításkor nagy haszon a tekintetes asszonynak — fát, vizet hord — mert hát a férfierő csak férfierő. Aztán a kis urfi is nemsokára lovagolhat — eszemadta Erőszóval: ezt a csészt — a deressel — az Isten is tekintetes urnak szánta. Ippég azért is ajánlom. Hát belátja, hogy a javát akarom? Holnap itt lesz a kocsis.

Szerencsésje volt Bogdának is — Petruskának is. Sőt, azt mondhatnám, hogy a legnagyobb szerencse érte Petruskát. Parádés kocsis leszek — teringette — ez annyi — mint nálunk a gubernátor — gondolta — és boldogan, lesütött szemmel olvasgatta a lajbi gombjait. Ő — ha a maty ezt látná — de örülne.

Helyes legény volt Petruska szemre is — nem sokáig tartott az alkú. Ennek annyit fizet az ur — szolt Bogdán — amennyit akar — de legjebb, ha semmit se akar, mert könnyen elkutyul, ha pénze van. Vasárnap két deci bort szokás a kocsisnak adni — tette hozzá kenetlenségen a végén — és a csésza árával elégedetten távozott.

Megvolt hát a csésza — a ló — a kocsis, — de a doktor nem tudta, hova tenné őket. Petruska nézett utánna — félszer alá jött a fászkamra — a fászkamrába jött a ló, — Behurcolkodott — elhelyezkedett. Fél-szer alá deszkából priocset — rajta szalmazsák — ez lesz a Petruska lakosztálya.

A deresnek már az első percben bemutatkozott. Ismerték egymást. Keresztelőt azért mégis illik tartani. Petruska nem tudhatta, hogy őt titokban minnek nevezi el a lovagcska — de ő az első látásra nevet adott. Mivűnk munjá-nak (villám) kérte a doktort — ez a táltosok neve is. Ajánlotta, mint a valódi táltost — friss glom — széna mindig a létráján — abrak annyi, mint sehol ennyi — míg befogni csak egyszer naponta betegeket vizitálni.

Fényesre kefélt szőr — gondosan ápolt befönt sörény, hetyke — zabos lárás — ez a ló — a bakon mosolygó legény — új gunyában — peckesen — ez a Petruska — a csésza — olajfestéktől ragyog. Hát hol jutottam volna ehhez a faluban — ő ha a maty ezt láthatná — nincs ilyen jó dolga még a kárásznak se a Volgában.

Most már aztán nincs más hátra — nősülni kéne — sóhajtottá néha Petruska — ez az egy hiányzott az életéből. Szomjas szemmel nézte a Borcsa néni konyhalányát a Pirost. Lám az nem tud oroszul — és mégis rácsapott a kezemre, amikor körülötte legyekedtem. Megértette, hogy nem ajánlatos a szándékom. Egyszer egyedül voltak a kertben — palántát öntözni és a pákosztos Petruska — észrevette — a gézengúz, hogy a piros szokatlan szívesen néz rá. Belevörösödött — sajnálta, hogy nem tud a lány nyelvén. Pedig dehogyisnem tudott — öröm volt nézni, ahogy kacsalódtak, — ő, ha a maty látná milyen jó sorom van.

Soha ennyi utat, érdekeset — nem látott Petruska. Mindig benne éni a faluban — ez már magában véve

is sokat jelent. A földesurak laknak ugy nálunk. Az orvos rendelőjét ő tartotta rendben — ott volt ám csak rengeteg ismeretlen valami. Petruskának nagyon tetszett a műszerszekrény — a csiszolt üveg — a fényes nikkal csipeszeket — fecskendőket — kanalakat — fogókat — csupa drágaságérő kincsnek vélte. Legjobban a nagy könyveket szerette. Ilyeneket ő még sohse fogott a kezébe — és lám most mindennap simogathatja, — törölgeti kedvére. Mennyi apró bogár ül bennük mozdulatlanul — és ezt a doktor ur érti — csoda okos ember lehet. Petruska sokáig nézegette a betűket és egyszer azt álmolta, hogy az ő fejébe is bemásztak ezek a bogarak — ott zsihongtak rajban — mindegyikét felismerte és tudta a jelentésüket. Másnap madarat lehetett volna fogatni vele. Sokkal többet időzött a rendelőben — és ugy elképzele — ő — mit szólna a maty — ha engem itt látna — tudós embernek tartana biztosan.

Egyszer az orvos ugy lepte meg Petruskát — ahogy böngészte a Gebürtshilfe — illusztrált — nagy kiadását. Olyan érdekesnek látszották a képek, hogy Petruska érdeklődését méltán felkeltette a szöveg jelentése is. Elmélyedve forgatta a könyvet — a képekről — nagy kópé volt Petruska — rájött miről lehet szó — de a betű — az az istentelen betű — mindent elrejtett előtte. Az orvos közeledtére sem csukta be a könyvet Petruska. Telebánatos fogolyképpel (szinte idegen volt a bánat Petruskában) nézett a doktorra — és siránkozva panasolta — milyen nehéz az ő ur módja — hiszen — szégyenli kimondani — még a betűvetéshez se ért. Hiszen semmi sem hiányozna ahhoz, hogy okos ember legyen — jól él — mindene van — most még csak olvasni-írni szeretne.

A doktor megértése — egy jószágos — biztató mosolygás másnap Petruska már a bukárt — az ábécét tanulmányozta a fészker ajatt. Utnutatással együtt kapta az ajándékot. — Tudta — hol kezdje a munkát — és Petruska attól a naptól kezdve szorgalmasan, buzgón tanult. Nemsokára — a konyhafiókban — vastag ácsplajbászra talált — egy nagy iv fehér papírt — amihe azelőtt vattát csomagoltak — terített ki maga elé és öklömmel betűket rótt sorjába. Tisztán — gondosan — de ügyetlenül. Ha egy kísérlete jobban sikerült — ha formás betűbe gömbölyödött az igyekvés — hálás nevetéssel jutalmazta önmagát a Petruska. — Jaj — ha ezt a maty látná — el se hinné, hogy én voltam az ő Petruskája. Okos a Petruska — irástudó — bölcs — a Petruska.

Reggelenként Petruska ment először a községházára, hogy az ottani orvosi rendelőben takarítson. A doktor csak nyolc-félkilenc táján jött be — és megtörtént, hogy már betegek vártak rá. Ezeket Petruska kérdezte ki — ültette le őket — és bizony-nagyritkán ereszkedett hosszabb beszélgetésbe velük. Néha fekvőbetegek hozzátartozói jöttek — és ilyenkor Petruska fontoskodó képpel hallgatja meg a nép óhaját — ugy tesz, mintha ő lenne a fontos — nélkülözhetetlen személy — mintha őt hívnák. Hát hova — menjünk — faggatja — ki a beteg? Régen? Lám — no meggyünk-meggyünk — jelenti ki megnyugtató hangon. Maga most haza mehet — nemsokára mi is ott leszünk.

Azóta már írni is megtanult — betűvilágot megjárta — és méltóságteljesen — öntudatosabban intézi a pácienseket. Gyorsan feltakarít, seper és törölgel. Ha készen van dolgával — az íróasztalhoz ül — a párnás — puha karosszékre (Jaj — a maty — ha láthatna el se hinné, hogy ez a Petruska), papirost tesz maga elé — és ír. Betűket — mindegyiket — ahogy jön — szavakat — egész mondatokat — és a gyönyörűség csak ugy tükrözik róla.

Valaki sürgős kéressel jön, rendszerint tisztesség-tudón kopog a rendelő ajtaján. Petruska lassan hangsúlyozva kiszól: Szabad. És ott — a zsöllyében ülve — hallgatja végig a panaszt — vagy óhajítást — közben összeráncolja a homlokát — hm — hm — igen-igen. Majd a ceruza felé nyul — tintával még nem mer bántani — és kérdi — hát hová is — hadd jözzem fel — el ne felejtjük — ott leszünk minden bizonnyal jó ember — maga csak legyen nyugodt — elmehe — mi ott leszünk.

Délfelé befogja Muniát a eszéába — büszke fejtartásra sikerült Muniát is rászoktatni. És én sokszor látom a faluban — a trappoló Munja megöött az okos Petruskát — amint a doktort viszi — mert hát ő beváltja az ígérét — és nem hiába mondja reggel — meggyünk jó ember — ott leszünk — csak menjen szépen haza — mi is nemsokára jövünk — és meggyógyítjuk a betegét — legyen nyugodt.

Ő — mért is nem láthatja ezt a maty?

A Kovács-féle
NAGYENYEDI ARCKENŐCS
és
BORAXSZAPPAN
egyedüli kemo v és értaimatlan szer a legérzékenyebb arc ápolására is. Eltűnteti a legmakacsabb szappos és foltot. Már rövid használat után az arc alabástrom sima és üde lesz. — Kapható mindenütt.
Főelárusítás nagyban és kicsinyben:
Drogeria HERCL Subotica
Telefon 165 Aleksandruva ul. 1

A kutya tragédiája

Irta: Govorkovich János

Scampie a foxterrierek családjának női ágához tartozott és gazdája Angolországból kapta, azért mindig csak angolul beszélt vele. Az intelligens állat minden szavát megértette és sokszor a gondolatait is kitalálta...

Nem volt ebben semmi boszorkányság, csak az állati érzéknek az emberinél sokkal fejlettebb finomsága, a látás, hallás, és szaglás segítségével alkotott képzetekkel való okos bánás és egy még finomabb érzék, amit az emberek tudatlanságukban ösztönnek neveznek. Valójában a kutya lelki tulajdonságai kifejlesztették közte és ura között a gyengéd szeretetet és elválaszthatlan barátokká tették őket.

Az egymással való érintkezésnél az állat értelmi felvigyása értékesebbnek mutatkozott mint az emberé, mert sokkal hamarabb tanulta meg az emberek nyelvét, míg az ember nagyobb nehézségekre talált, ha gondolatait közölte vele. Igaz, hogy nem állt rendelkezésére a gondolatmegértés legtökéletesebb eszköze: a beszéd.

Scampie rövid gyermekkorában a képzetalkotás és illemtudás elsajátításával telt el. Megtanulta hogy a gazdáját *masternek*, az urnőjét *ladynek*, a szakácsnőt pedig *tetkának* hívják. Ha ezekhez küldték, sohasem tévesztette össze a személyeket. Tudta, hogy a cukrot angolul *sugar*-nak hívják és ha ezt a szót emlegették előtte, két lábra állva kért, hogy adjanak neki belőle. Illemszabályaihoz tartozott, hogy ne fogadjon el ha az férfitől, *from a man* származott, csak akkor ha hölgytől, *from a lady* kapta. Kérdéskednie kellett, ha ki akart menni és mindazt, amire az emberek tanították, vagy amit maga elgondolt, könnyen tudta hozzátartozóival közölni.

A megértésnél csak az embereknek voltak nehézségeik. Például sok időbe telt meg a gazdája kitalálta, hogy sétálni hívja. Egyedül sohasem ment ki az uccára, finom megértéssel tudta, hogy ezt nem szabad tennie, de legnagyobb boldogsága az volt, ha a *master* vagy a *lady* magával vitte. Ha kedvet kapott sétálni és ez gyakran történt, első időben kaparni kezdte a gazdáját, de hamar kitalálta, hogy ez nem érti a kívánságát. Ekkor megszokta, hogy meginduljon az ajtó felé, meg-megállva és vissza tekintve, hogy követik-e? Azután a fejével intett és miután meggyőződött róla, hogy megértik, ennél a módszernél maradt. Ugyanígy járt el a víz kérsénél. Odahívta az illetőt a vízvezetékhez és a fejével intett a csapra. Környezete végre megtanulta néma beszédét, amit különben néha türelmetlen csaholással kísért.

Értékes szellemi tulajdonságai megkedveltették az emberekkel és a szemeiből sugárzó hálás szeretet, vagy a hűséget bizonyító fájdalom, ha gazdái elutaztak, a kitörő öröm a viszontlátáskor a legkedvesebb családtaggá avatták, akit mindenki dédelgető szeretettel vett körül.

Kedves játékszere volt egy kis pénzes zacskó. Ha a *masternek* kedve tellett, odaszólt, hogy hozza el és megkezdődött a huzakodás, Scampie a fogaival, gazdája a kezével rángatták s amelyiknek sikerült a hatalmába keríteni, tovább állott vele... a másik meg utána. Ma a *master* kezében volt, a kutysnak nagyokat kellett ugrani, míg a magasra tartott játékszert elkaparíthatta. Ha ura nem gondolt a játékra, Scampie hűségesen előkereste a babaruháját, oda vitte és két lábra ülve addig kért, míg az öreg bele nem egyezett a játékba.

*

Eleinte pórázon vezették, hogy tulesapongó élénksége ne juttassa az autókerek alá. Ez az állapot sehogy sem tetszett neki és gyakran neki iramodott, hogy kiszabadítsa magát a macskák után. Egy napon sétálni ment az urával, amikor a sarkon befordult, egy motoroskerékpár. A rendkívüli gyorsaság, de még inkább a pőfékelő zaj szokatlan újság volt a kutysnak és felébredt benne a vágy, hogy utána iramodjék. Hirtelen mozdulattal kirántotta magát és nyúlsebes futással követte a kerékpárt. A *master* ijedten bámult utána, de ijedsége gyönyörűséggé vált, amint az egyenes vonalban galoppozó állat iramát szemlélte. Hosszan elnyúlt karcsu teste könnyedén uszott a levegőben, szép fejét előre nyújtva vágatott célja után, lábai alig érték a földet és két gondolat közötti időtartam alatt elérte a motorbiciklit... Azután megugatta és visszarohant. Ura elragadtatásában büntetés helyett megcirógatta a fejét és azonnal szabad folyást engedett Scampie sport kedvének. Az állat alaposan kihasználta ezt a szabadságot, szilaj örömmel vágatott a kocsik, vagy a magasban repülő varjúk után, sokszor hasig gázolva a puha hóban vagy a kavargó porban. Ura néha akadályversenyre változtatta a sikversenyt, miközben botját fához vagy falhoz támasztva magasra tartotta és Scampie szelvést sebtiben könnyedén repült át az akadály felett. Gyönyörűség volt nézni.

De voltak más kedvtelése is. Erősen kifejtett sportérzéke szenvedelemmé fokozódott a patkány és macskavadászat terén. Sok cicamama nyávogott ha-

lotti éneket Scampie által kivégzett magzatai után és patkánykörökben rémülettel emlegették a vérengző állatot. Holdvilágos nyári éjszakákon razziákat tartott a pincében, az udvarban, a vadszőlő indái között, a szemetes ládában. Ilyenkor tört, zuzott, fogaival ládákat hasogatott, lövészárkokat ásott, hogy ellenségeihez furakodhassék. Kegyelmet nem ismert... a hadifoglyokat rögtön kivégezte. Magasra törő vágyai sokszor a fák csucsaig hajtották a macska után.

Egyszer izgalmas vadászat közben százárlatot kapott: állkapcsai görcsösen tapadtak egymáshoz és nem volt képes száját kitátni. Halálra rémült ura csak kinnal tudta elvonni a patkányüldözéstől, mert még ebben a siralmas állapotban sem szünet megdühösen kaparni a patkánylyukat. Erőszakkal kellett eltávolítani és jeges borogatásokkal hozni normális működésbe felizgatott idegeit.

A testgyakorlatok terén való tudományvágya hátráltalan volt. Látta, amint a szolga közönséges létrán a padlásra mászott és szükölve akart utána indulni. Ezt a kívánságát olyan gyakran nyilvánította, míg kézzel támogatva meg nem tanították a létrán való fel és alá járásra. Kötéláncos ügyességgel mászkált azután a létrán és nagyon kedves látvány volt, ha gazdája felszólítására felsétált a vékony fokokon az üzlet galériájára. Ez a sport annyira szenvedelmévé vált, hogy nem tudott neki ellentállni, ha létra akadt útjába. Ha sétaközben meglátta az ablaktisztító falnak támasztott létráját, rögtön felmászott rajta. És mert a mindig keskenyedik fokokon nem tudott visszafordulni, úgy kellett onnan leemelni.

*

Bár Scampie nem tanult római jogot, rendkívül kifejezett tulajdonjogi érzéke volt. Ez az érzék nem léven ment minden egoizmustól, nem lehet mondani, hogy nem volt egyoldalú. Mert míg éber figyelemmel őrizte a saját vagyonát és a gazdáját, dacára a bekövetkezendő büntetés tudatának, nem állította el-tulajdonítani a kollégái tulajdonát képező husdarabokat, vagy megdézsmálni a kofák tejeles fazekát. Az ilyen ügyekből keletkezett kártérítési perekben aztán átengedte az anyagi felelősséget a gazdájának. De viszont ha a *master* tulajdonának megvédéséről volt szó, ott nem ismert tréfát. Senki sem tanította rá, és mégis olyan hiven őrizte a gazdája holmiját, hogy nem volt legény a talpán, aki elvihette a Scampie éles fogainak nyomai nélkül.

Egy este nagy társaság volt a háznál és az urak mind a hálószobában egy ágyra fektették a télikabátjaikat. Mikor hazafelé készültek, mindenki elvette az övét és felhuzta. Scampie végig szagolta őket, míg végre az utolsó ágyon fekvő kabátot is megszagolva ráismert a gazdájára és lefeküdt mellé őrizni. Akarték aztán többen elemelni, de a Scampie fogvicsorító támadásával szemben minden kísérlet lehetetlennek bizonyult, míg végre barátságos farkasóvalással egyezett bele, hogy a *master* felhuzza a saját téli kabátját.

Forró nyári napok kirándulásain együtt fürdött a gazdájával a Drávában, néha át is uszták a folyót. Ilyenkor a *master* levetkőzött és ruhát a parton hagyta. Egy alkalommal már jó mélyen beusztak, amikor a kutya hirtelen visszafordult. Hiába fűtült neki az ur. hiába hívta, csalogatta vissza, minden erőlködése kárba veszett, az állat kiuszott a partra és lefeküdt a ruha mellé. Észrevette ugyanis, hogy a parton két gyanús alak közeledik és visszatért megőrizni a ruhát. Mikor aztán a két ember eltávozott, visszauszott a gazdája után.

*

Az emberi rossz tulajdonságok közül a legnagyobb mértékben volt meg benne a féltékenység. Etikai felfogásának a teőpontja, bár nem olvasta Nitsché-t, az *Überhund* ideáljában tornyosodott ki és bár ezt az ideálját nem tudta megalkuvás nélkül megvalósítani, mert számításra kellett a társadalom hatalmas tényezőjével, az *Übermensch*-el mégis — ahol lehetett — érvényre juttatta szellemi fölényét és testi erejét: különösen ez utóbbit.

... Legfőbb erkölcsi a hátorság volt és leginkább ennek köszönhetette a nálánál erősebb ellenség, például a farkaskutya feletti győzelmét. De szegényszemre meg kell vallanom, hogy emellett meg volt benne a babonás félelem is, sőt a harci kudarc egy esetben gyávaságot is váltott ki belőle.

Ez a macskaanyával való konfliktusa alkalmával történt, aki gyermekei védelmében a vad pofonok és karmolások ádáz harcában győzedelmeskedett felette. Ezt a kutyaekintélt annyira sértő ellenséget aztán látszólagos megvetéssel suította... de valójában félt tőle, mert ezentúl messze elkerülte, ha találkozott vele.

Sokkal tragikusabban végződött a kis kutya-asszonnyal vívott párhaja. Ez a párhaj szerelmi intrikák következménye volt és nagyon jellemző az állatirigység és féltékenység által felizgatott lelki hangulatára. Ez az a bizonyos állapot, amikor a fokszlik hiénákká válnak, különben az egészen csak a *master* egoizmusa volt az okozója. Ő nem tudta elviselni, hogy dédelgetett kedvence feláldozza termete szép-

ségét az anyai örömeinek és ha elkövetkezett az idő, amikor a női kutya-lekkekben kileveledett a szerelem megtáncoltatta a székszuális vágyat, de egyuttal Scampiet is, hogy távol tartsa a veszedelmektől. Ez a lelketlenség lett a szegény állat tragikuma és fájdalmas bosszút hozott mindkettőjük számára.

A fentemlített kutya-asszonnyal éppen szerelmi állapotban leledzett, mikor a végzetes reggelen össetalálkozott Scampievel az udvaron. Ez megérezte rajta a rendkívüli állapotot, elvakította a féltékenység és a hadüzeneti formások mellőzéseivel egyszerűen rárohant és átharapta a gyomrát. Ott vergődött a szegény kis állat a *lady* simogatásai között, bus szemében az élet kialvó lángjával, mialatt Scampie kor-bácsütések alatt jajgatva, fogvicsorítva vette fel a harcot gazdájával... Nem akarván túrni a megalázást. Pedig ezt túrni kellett, mert ura ügyesebb volt nálánál és a szándékolt harapásokat a szájára irányított ostorcsapásokkal ríposztította. És Scampie elvesztette a csatát. A feladás módja ismét bizonytér-kát adta az állat magas intelligenciájának.

Ugyanis mikor a *defensiv-offenzívával* nem tudott eredményt elérni... két lábra ült és cukor helyett kegyelemért esedett. Ez annyira meghatotta, a haragja csillapodott gazdát, hogy elittkolva elérzékenyülését, abbahagyta a büntetőhadjáratot.

Történt azonban egy őszi reggelen, hogy a szerelmi láncra kötött állatot leengedték az udvarba magánügyei elintézésére. Mikor visszajött rettegve bujt az ágy alá. Ez volt a szokása, ha valami csinyt követett el, mert finom hatodik érzékével nem tudta elgondolni, hogy gazdája nem vehet tudomást bünéről, ha nem volt jelen. Mikor a *master* kihuzta az ágy alul, félelmében megharapta a kezét. Nagy lehetett a büne, hogy így megfélekedett magáról... mert nagyon félt a büntetéstől. Egyelőre azonban senki sem tudta megoldani a rejtelmet, hogy mit követett el.

De nemsokára kibujt a titok a fátyol alul: Scampien az anyaság jelei mutatkoztak. A *master* dühöngött az eltévelyedett családtag büne felett, nem tudta neki megbocsátani a világra hozandó törvénytelen gyerekeket és repültek a bűnös felé az angol szidalmak.

— *You scamp, you rascal, you scoundrel... for shame.* és egyéb éktelen kifejezések.

Megnyilatkozott azonban a *lady* mindent megértő női lelkének a gyengesége és szelidre hangolta a férfi haragját. Most látta be a férj vádjainak igazságtalanságát, szemrehányásainak jogosulatlanságát, mert az asszony néha szigorú volt a kutushoz.

— Gonosz mostohája vagy ennek a szegény árvának szokta volt mondani.

Most kiderült, hogy a mostoha keblében mindent megbocsátó anyai szív dobog és ennek üteme a férfi keménységét is lágysággá változtatta... és a *master* megbocsátott.

— Mit tehetünk mondta, hiszen a mi gyerekeink... együtt kell vele viselnünk a szegényt. És Scampie új címet kapott, ahol benne volt a felháborodás mellett az engesztelődés ténykedése.

— Családunk szegényföltja, kedves gyermekünk, így szokta most a gazdája titulálni...

Eljött a világrahozás napja... Scampie ekkor már tíz éves volt... egy eleven kis kutya, éppen olyan mint az anyja és három holt: ezeket fogóval segítette az állatorvos a világra... Három napig tartott a szenvedés, ez nagyon megviselte a szegény állatot. Kevés hián ő is elment volna holt ivadéka után, ha a *tetka* szeretetteljes ápolása nem mentette volna meg az életét. Apatikusán hajtotta nyugalomra a fejét a műtét után, mint aki már leszámolt az étellel, nem evett, nem ivott, úgy kelet az állatorvos által előírt tojáskonyakot belőnteni.

Ez a szomorú esemény az egész háznépet lehangolta, de ezt a hangulatot csak az tudja megérteni, aki ismeri az embereket az állatokhoz fűző rokonérzés kapcsát. Ez a nemes érzés ismeretlen volt a *master* Tóni névre hallgató barátja előtt, mert vélt szellemességgel cikikusan kérdezte:

— Igaz-e barátom, hogy te a kutyádat tojáskonyakkal tápláltad betegsége alatt?

— Igaz, szólt a még mindig lehangolt ember.

— No bizony én még a feleségemnek sem adtam tojáskonyakot, mikor gyermekágyban feküdt.

— Ez csak azt bizonyítja, hogy én jobban szeretem a kutyámat, mint te a feleségedet.

*

Az eset után Scampie még több szeretettel ragaszkodott a gazdájához. Megérezte az életéért remegő gyengédséget, a meggyógyulása feletti örömet és lelket eltöltötte az érzés, amit az emberek csak hirből ismernek: a hála. Ha gazdája esténként elmerült az újságot olvasásba Scampie, aki a mellette álló széken ült, szemrehányó gyengédséggel érintette meg első-lábjával a karját, magafelé huzva a kezét, mintha mondaná:

— Édes gazdám, hát megfélekedtél rólam?

... És ismét megkezdődtek a drávapartí kirándulások, a csónakázás, az uszógyakorlatok, az elhajított bot vízből mentése, a látogató gödörkésés a parton. Ez Scampienél népnünpély számba ment... Ő már ismerte az előjeleket. Ha a szekrényből kikerült a bagaria kiránduló cipő, a fehér tengerész sapka és a lódenköpönyeg; pillanatra sem távozott a gazdája mellől. Ez ilyenkor rászólt:

faidalom. És én itt fekszem. Edes megváltó Jézusom, hogy jössz el ma te az én káthámhoz, ha én fekszem?...
 Jó, hogy az anyai sziv néman tud fájni. Katika nem hal-
 lotta edesanyja sóhaját. Fejére kötötte a kendőt és meg-
 szólt szőp engedelmes hangon: Mit vigyek az orvosáért,
 edesanyám?
 Pénz már hetek óta nem volt a háznál. A képeket, ruha-
 kat, lábasokat hordozatta el Katika a boltba. A pénzt patikára-
 takaratták.
 De már elfogyott...
 — Mit vigyek, edesanyám? — kérdezte most már bátor-
 talanul Katika.
 Egy feketé selyemkendő volt még a tulipános ládában.
 Abban gyászolta a szegény asszony Katika edesapját.
 Hogy meg nem szakadt a szive, amíg kimondta: Azt vidd
 el, kislányom.
 De van ám valami csodálatos bölcsesség az oktalan gyer-
 mekben, ami csak akkor mutatkozik, ha a nagyok már ki-
 fogytak belőle.
 Katika hirtelen elkapta a kályha mellől a kendőt és szán-
 gató Kati babát. Káadta az imneplőt, eleje kötötte a szép ba-
 bos kendőt és odafogta a kötenye alá.
 Azán odament a tulipános ládához és kivette belőle a se-
 lyemkendőt.
 Még oda is vitte az ágyhoz: Csókolja meg, edesanyám.
 Hullott a csók a kendőre is, Katikára is.
 De sietni kellett.
 Nagy fehér lepedő takarta az országot. Az angyalok
 párnatolla már nem hullott hanem ropogásra fagyva néze-
 gette magát a hold tükrében.
 Messziről apró csengetyűk szava üdött néha Katika
 fülehez.
 Valamelyik házba most szállott be az angyal...
 Háttha éppen minálunk gondolta Katika és egy pillanatra
 edes kíváncsisággal fordult visszafelé.
 De a kendő alól valaki kinyújtotta a kezét és visszafor-
 ditotta: Siessünk, Katika!
 A Kati baba volt.
 Katika elszégyellte magát.
 — No, hát siessünk, lelkem, Katikám.
 Azán megbecsült ám magadat az új gazdádánál. Szót fo-
 gadj! Ne less bele a fazekakba, se a tejeslábasba! Uri dolgod

Angyalok vigyáztak rá, hogy meg ne vágja, meg ne
 éssze az apró kezét.
 A Kati babát meg munkára fogta.
 Az segített neki galvat szedni, mosogatni, foltozni.
 A mennyországból már utnak indultak a karácsonyias
 angyalok, de bizony Katika edesanyja nem lett jobban.
 Éppen annak a napnak a reggelén, amikor a pásztorok el-
 indultak a betlehemi csillag irányában, fogta el szokatlan győn-
 geség. De ez nem sokáig tartott, hanem akkor rájött egy nagy
 köhögési roham, aminek a végén nagy piros vércseppek raj-
 zolódtak a duna szélére.
 Katika elfutott az orvosért.
 Nem találta otthon.
 Másnak is kell ám az orvos.
 Katika hazafutott a hírrel.
 Akkorra már csendesen aludt a beteg.
 De azért Katika kiállította a Kati babát az ajtóba: Lesd
 meg, Kati lelkem, a doktor bacsit. Azán kiáltis be, ha jön!
 Pedig hideg volt ám kint nagyon.
 Nagy pelyhekben hullott az angyalok párnatolla az ég-
 ből, a kemény körül meg vígan füttyörészett a szél, ami azán
 arra volt jó, hogy a hópihék táncra kerekedjenek föle.
 Bokázatok, keringőztek, ahogy a muzsika szót és nagy
 pajkos kedvükben még a Kati kötenyét is teleülték.
 De most jött csak az igazi bál! A füttyöskedvő szélurfi
 táncra kérte Kati babát, amitől az úgy meglelt, nyilván nem
 tudott táncolni) hogy nekidült az ajtónak, nagyot koppanva
 rajta szegény félrecsuszott kendős fejével.
 Katika oadszaladt az ajtóhoz.
 Éppen akkor fordult be a kapun a doktor bacsit...
 Szomorúan csóválta a fejét a beteg fölött.
 Azán orvoságot írt.
 Menjen érte Katika.
 De gyorsan, nagyon gyorsan.
 Nincs messze a patika.
 És világos az út.
 A szegény asszony még mondani akart valamit, de azt
 már nem hallotta az orvos.
 Stett!
 Még két helyre várták.
 Pedig ma van karácsony este...
 Karácsony este! — nyílt a szívébe Katika anyjának

ÜZENETEK:

Stolz Elli: Én is örülök, hogy ismét egy kedves olvasóm-
 mal többet számlálhatok a Habostorta táborában. Csak szor-
 galmasan irogass. — *Stuprich Baba és Csibi:* Bizonyára nem
 kaptam meg a leveleiteket, mert különben válaszoltam volna.
 Szorgalmasabban irogassatok és jobb szeretném ha maga-
 tok irnátok. Látni szeretném hogy tudtok-e írni. Ugy-e meg-
 ígértek? — *Brückner Gyuszi:* Legközelebb biztosan meg-
 fogod kapni. — *Haupt Stefike és Józsi:* Okvetlen még ma
 elintézem. — *Varga Margitka:* Amint látod, jól fejtetted meg
 és csak irogass ezután is szorgalmasan. A leveleidre ird rá:
 Balázs bácsinak Bácsmegyei Napló és biztosan meg fogom
 kapni. — *Ralfay Imre:* Nagyon szivesem kis öcsém, csak
 irogass, én nagyon örülök kedves soraidnak. — *Vilhelm*
Occsike: Versikéd egész ügyes, tetszik nekem, csak az a
 kár, hogy ritkán küldesz. Látod mennyire tetszik, annyira,
 hogy itt le is közlöm jutalmul a versed.

Mondd csak édes Babuka Nagykendő is öregit
 Miért vagy oly kis buta? Bubifej itt nem segít,
 Mért hordasz szemüveget? Hát az ócska esernyő?
 Ez üt fejembe szeget! Kis lánynál nem kelendő.

Kérdezd meg a tükrödet
 Majd megszid az tégedet
 A Fokszi is megugat
 Maradj Bébi! szebb ugy az!

Stern Ducika: Ird meg milyen könyveid vannak már. —
Szabó Margit: Kéréseid még ma el fogom intézni, egész bizo-
 nyos. — *Fischer Nelly és Évi:* Nem tudok választani, nekem
 mindkettőtök írása nagyon tetszik. Iriátok meg legközelebb,
 hanyadikba jártok és melyitek a fiatalabb.

Ny A A A A A A é é é é é é
 A A A A A A é é é é é é

Beküldte: Berky III

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenes melléklete

Subot.ca, 1928. november 11.

45

Egyszer volt . . .

Egyszer volt és nem is rég,
 Pistáéknál volt egy szék.
 A négy lába kemény fából,
 Az ülése tulipánból,
 A háta meg, a háta meg
 Kacsaringós jávorfából.

Hiszitek-e, vagy sem,
 Nem szólt az egyet sem!
 Bármiből volt háta, lába,
 Meg ülése tulipánja,
 Mindenki csak, mindenki csak
 Egyszerűen széknek látta.

Am hogyha a Pista gyerek
 Huszárként rátelepedett,
 Lóvá vált a szék legott,
 Nyugton meg nem állhatott,
 Hencidától Boncidáig
 Vágtatott, csak vágtatott!

Kisbörte a kis szobát, megtözte a levekét.
Édesanyját.

Most már nem a babáját babusgatta Katika, hanem az elő volt írva, a keserű orvosságot.
Akkor aztán lefeküdt szegény asszony és szedte, ahogy az orvosságot, három hét múlva árva lesz a Katika.
mondta neki: Ha le nem fekszik és nem szedi szoralmassan azaz csak csendesen, hogy a Katika meg ne halja, azt De az orvos ráparancsolt.
— Mi lesz Katikával? Mi lesz a meleg kendővel?
Pedig nem akart, vágis nem akart.
Tüdővérzést kapott és ágyba kellett feküdnie.
Legyalább így mindtájk.
Férfinak való munka biz az, de hát meleg kendő is kellett volna Katikának.

A Katika édesanyjára is elfogyott.
De az erő is csak olyan, mint a pénz: ha költik, bizony peket, ezeket az elképzelt szörnyűségeket.
Es azért mindennap végétől-vegig látja ezeket a rémké-
Hát csak rémkép volt, képzelődés volt az egész.
Kicsit vig ábecéolvásában a tulipános ládán.
Mikor aztán vége a napnak és hazamehet, ott találja a gyöb cipőcske.
Es nem mehet, nem szaladhat haza, mert akkor nincs napszám, nincs munka, nincs hosszabb ruhácska és nincs na-
Kati baba?

Látja összezenni, segítség nélkül, látja kutya esni és hallja segítséget kiabálni. Látja, amint játékból szalagot köt a nyakára és megfójtja magát: vajjon mesziratna-e az a szivelen
Mert csak este látta igazán, nappal csak a lelkevel látta.
Es milyen látás az sokszor!
Mert csak este látta igazán, nappal csak a lelkevel látta.
Dolgozott, fáradt kora reggeltől késő napestig. Munkáját azzal édesítette, hogy közben százszor is gondolt Katikára.
Es még többet dolgozott... Hogy teljék a hosszab ru-
hacskára, no meg a nagyobb cipőcskére.

IRTA: SZEGEDI EMIL

A megszeppent sasfióka mikor társaitól elmenekült, vad futással vágatott végig a kocsik között. Egyszerre csak hangokat hallott maga mögött és ijedtében rejtekhelyet keresett ahová elbújhatna, mert azt hitte, hogy az óriás van a nyomában. Az egyik kocsi mellett egy cifrára festett ládát látott. Gondolkozás nélkül odaugrott és felnyitva tetejét, belebújt. Alig csukódott le felette a tető, mikor közvetlen közléről hallotta a hangokat. John reszketett, mint a kocsonya. A lépések egész közel hangzottak s két férfi állt meg Jim rejtekhelye előtt.

A sasfióka azt hitte menten meghal az zgatottságtól és lélegzetét visszafójtva lapult meg a láda fenekén.

A két férfi, akik az esti sötétben nem nyugítottak éppen biztató képet, hevesen, izgatottan vitatkoztak. Az egyik kopott züllött csavargó volt, fél szeme fekete kendővel volt bekötve, gyűrött és zsiros sapkáját pedig mélyen a szemére huzta, úgy hogy az arca sem látszott. A másik rendesebben volt öltözve. Barna kemény kalapot viselt, arca simára volt beretvált, csak bal arcán huzódott végig mély forradás.

A bekötött szeműt Tini Hokkernak hívták, de a rendőrök csak úgy ismerték, hogy »Félszemű«, a másik embert, akinek az arcán a forradás volt, Bobnak szólította a Félszemű csavargó. A két ember most már halkán beszélgetett. Bob iratokat követelt a Félszeműtől, aki szitkozódva erősítette, hogy az iratok nincsenek nála.

— Szépen mondom, add elő — fenyegette társát Bob — mert meggyülik velem a bajod.

— Akkor sem adnám — felelte a Félszemű — ha nálam volna, amíg nem teljesíted kötelezettségedet. Be akarsz csapni

Boldog szivdobogással lépett be.

Viszontlátja...
Mikor a kiűzöbözött ért, édes melegséggel szorította magához az édesanyja selvemkendőjét. Hogy örül majd annak, ha Nem feltőlük.
Fehér angyalszárnyak suhogtak a levegőben.
Katika érezte, amint hozzáérnek, amint megsimogatják a fejét.

Aztán megkeményítette a szívet Katika és nekvívágot az utnak.
Igyétek, hogy úgy lesz.
mindig megrögzül. Oda van tűzve a szoknyája korcába.
babára. Ha a torka fáj, kössék be a pöttvös kendővel. Attól gyázának, nagyon vigyázzanak, nagyon vigyázzanak a Kati édes gondoskodással, ahogy a jó mamák szokták: hogy visszafordult Szépen megköszönte, de az ajtóból még visszafordult Mehetett.
Végre a patikus kezébe adta az orvosságot.

Járól csepegett, olvadozó hópíhőkkel.
babára és leült szépen várni. A könnyei összefolytak a ruhá-
Katika egy utolsó, keservesen fájó csókot nyomott a Kati várja meg ott, míg elkészül az orvosság.
tőle a Kati babát. Aztán leültette Katikát a kályha elé, hogy De a patikus szépen megsimogatta az arcát és elvette elég az orvosságtól...
kendő alól az édesanyja selvemkendőjét, ha a Kati nem volna Katika szorongatva tekintetét rá és már huzta elő a országba érkező kis gyermekkeket.
Nézte, nézte Katikát, ahogyan az angyalok nézik a menny-
A patikus elmosolyodott.

fejében.
odanyújtotta az immedlőbe öltözött Kati babát az orvosság ára Katika elmondott szépen mindent, aztán nekibátorodva visszágt.
csen-e más rajta kívül a házból, aki elfőhett volna az or-
Meg is kérdezte tőle barátságosan, hogy kiije beteg, min-
A patikus részvétellel nézegette a kékre fagyott gyermekket.
Katika illedelmesen bekopogtatott az ajtón.
Végre odaérték a patikához.
A Kati baba fogadkozott, hogy nagyon jó lesz.
úlsz mindig, mint a grófkisasszonyok.
lesz, megírsd. Nem kell fát meg vizet hordanod. A szobában

Elbujt egy nagy megyoróbokor tövébe és úgy zokogott, de úgy zokogott, hogy majd a szíve szakadt belé.

A manókirály nem tudott hová lenni a csodálkozástól.

— Miért sírsz Vigyorgi? — kérdezte tőle.

Vigyorgi, amikor meglátta az apját, még keservebb sírásra gyujtott.

— Jaj, édes apám — felelte zokogva — úgy fáj a szívem árva Marikáért, hogy majd megszakad.

— De hiszen az előbb még táncoltál, meg neveltél — mondta a király — akkor nem fáj a szíved?

Vigyorgi ránézett az apjára és nagy komolyan ennyit mondott csak: Azért bolondoztam, hogy elfeledje a bánatát. Én akkor is tudok nevetni, ha fáj a szívem!

A manókirálynak egyszerre megtelt a szíve szeretettel, még a hangja is elakadt. Keblére ölelte fiát és megígérte neki, hogy elviszik magukkal árva Marikát.

Azzal felültették a kis lányt az őzike hátára, maguk is melléje ültek és meg sem álltak Manóországig.

Az öreg király, akár hiszitek, akár nem, de Vigyorit tette meg utódánul és bizony-bizony, ebben neki volt igaza, mert nem az a legjobb szívű, aki együtt tud sírni a zokogókkal, hanem az, aki segít rajtuk, akár tettel, akár vigasztalással.

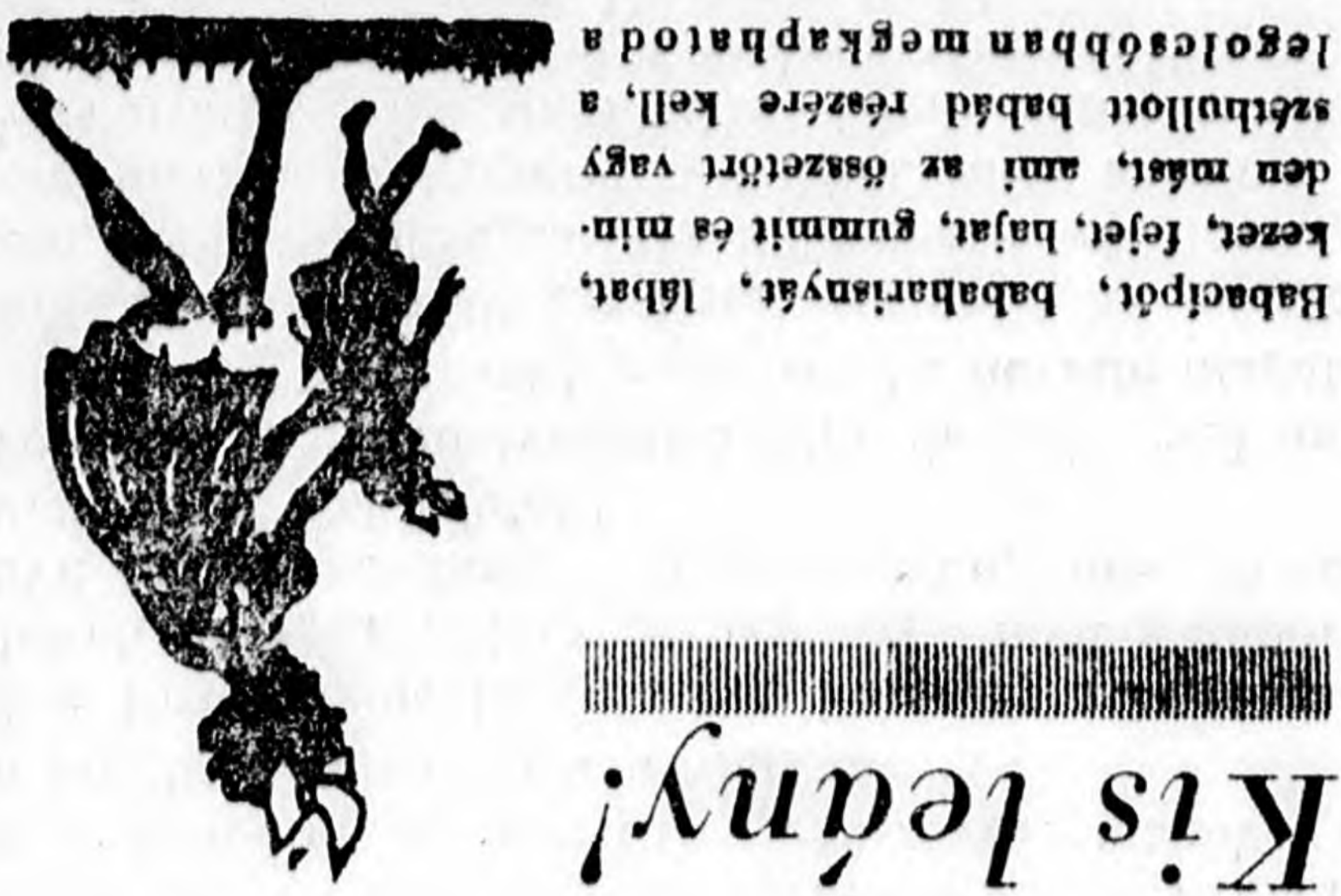

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: *Kötelesség.*

Helyesen fejtették meg: Fischer Évi és Nelly, Szabó Margit, Sztantics Ilonka, Haupt Józsi, Stern Ducika, Pesztalics Viola, Csifcsák Béla és Dudás Sándor, Schwachtie Annuska, Rozgonyi Mancika, Raffai Imre, Friedmann Marci, Varga Margitka, Szokolai János és István, Haupt Józsi, Mamuzsics Margica, Spitzer Tibi, Brückner Gyuszi, Purucki Laci és Palika, Bertron Jenő, Vitsek Mariska, Pollák Évike, Suprich Baba és Csibi, Kalmár Gizike és Mancika, Stok Elli, Berky Ili.

A jutalmat *Raffay Imre* nyerte meg.

Vidre postán szálltok - Torviti babákat azonnal megjavítok
 Subotien, Pariseva n...
Lagner-Babaklinikán

Habacspót, babaharanyát, lábát,
 kezét, fejét, haját, gummit és min-
 den más, ami az öszerejt vagy
 széthullott babát részére kell, a
 legelőcsöbbsen megkaphatod a

Kis leány!

Labancz Ida.

De az első lépésnél mindjárt fel is mondta a lábacska a szolgálatot.
 Az asztalon szépséges karácsonyfa ragyogott, alatta szebbnél szebb játékok és egy kicsi tulipános láda tetején ott állt az ünneplőben Kati baba.
 De ez még csak lehet káprázat is, álom, ami szertefoszlik Hanem az ágyból mosolyogva integetett feje az édesanyja. Az nem álom, az valóság.
 Katika odafut hozzá. Aztán hogy mindnyájan együtt le-
 gyenek, odavisi a Kati babát is.
 Még se álom ez!
 Az a két nagy kosár ott tele van minden földi jóval: ka-
 láccsal, süteménnyel, dióval.
 — Láttam, láttam messziről az anyát — suttozta Ka-
 tika boldogan, — mikor hozta...
 Aztán szívére szorítja a Kati babát, aki olyan okosan visz-
 szatallt egyedül azon a hosszú úton...

— Mi bajod őzike? — kérdezte Pityergi és neki is könnyes lett a szeme.

— Tüske ment a lábamba és nem tudok haza menni, pedig biztosan vár már kis gazdám, a kis árva Marika, felelte az őzike.

— Jaj Istenem, Istenem, de szívemből sajnállak — mondta Pityergi s azzal szánakozva ráborult az őzike s most már ketten sírtak.

Vigyorgi szót sem szólt, csak lekuporodott a földre, nézte, nézte az őzike lábát, azután nekirugaskodott és egy rántással kihuzta a tüskét.

— No, ne sírj őzike — mondta neki — semmi baj sincs már!

Az öreg király meg azt gondolta magában: — Hiszen igaz, hogy Pityerginek nagyon jó szíve van, de azért még is csak jobb lenne, ha kevesebbet sírna és többet cselkednék!?

A két kis manó ezalatt elindult az őzikevel és meg sem állt, míg oda nem ért ahhoz a kis kunyhóhoz, ahol árva Marika lakott egy gonosz öreg asszonnynál.

Most is arra érkeztek, mikor az öregasszony pörölés között ütötte Marikát. Örülök hogy elveszett az az őz, legalább nem eszi a drága füvemet, bár csak már neked se kellene többet emi adnom! Dehogyan engedlek el, hogy megkeresd! — s azzal csilip-pulip tovább ütötte.

Pityergi amikor ezt meglátta, mit tett volna egyebet? — Sirmi kezdett!

De Vigyorgi nem volt rest. Felmászott a fára és érett makkal dobálni kezdte a gonosz öreg asszonyt. Egy makkal éppen orron találta a vén banyát, erre mérgesen abbahagyta a verést és nagy dirrel-durrall bement a kunyhóba, hogy vérző orrát horogassa.

Árva Marika ott maradt nagy szomoruan, még akkor sem vidult fel, amikor megpillantotta az őzike, csak nagy sírva a nyakába borult.

Pityergi pedig segített neki sírni.

Egyszerre csak lemászott Vigyorgi a fáról, odaállt árva Marika elé és elkezdett ugrálni, táncolni, közben olyan furcsa arcokat vágott, hogy Marika akarva, nem akarva liangos kacajra fakadt. Pityergi is kacagott, meg az őzike is, olyan mulatságos volt Vigyorgi.

Mikor azok már nem tudtak hova lenni a kacagástól, eltűnt Vigyorgi.

A vityilló anygy is bitang jószág volt, kihalt belőle a régi tulajdonos, örökösök nélkül.
 Csak denevérek rebbentek ki belőle ijedten, mikor benyitották az ajtót, meg egy pár lesóványodott patkány vett bucsut a kihannavadt tűzhejtől.
 Pedig Katika váltig marasztotta őket: Nagy egér, ne menj el! A cipőcskemben vetek neked jó puha ágycat. Csengőt kö-
 tők a nyakadra és kis bárány leszél. Ne menj el, no!
 De a nagy egér mégis csak elment. Csak az ajtóból cin-
 cogott vissza Katikára. Mintha azt mondta volna: Milyen jó vagy, milyen szép vagy, te kis kékszemű leány.
 Egy jószívű öreg néni ágycat kölcsönzött nekik, egy másik hoz, meg egy kakukkoló óra.
 Nem volt biz ez sok, se kényelmes, de mégis csak elég volt berendezésnek.
 Majd ad hozzá az Isten mást is.
 Katika anyja napzámba ajánlkozott.
 Szívesen fogadták.
 Szorgalmas, pannaasztalan munkás volt, aztán nem is válogatott a munkában. Tette, ami éppen akadt: ástott, kapált, lat vágott, mosott.
 Míg ő odavolt, Katika csendesen eljatszózatott a rongy-
 babával a szobában.
 Azt is Katikának hívták.
 Csicsigatta, fészilgett, etetgette, megverte, aztán hoz-
 szas könyörgésre megdöcsátott az engedelmességért és mesélt neki a nagy medvékről meg a kis mokusokról, meg a világ-
 járó saskáról.
 Tettek az esztendő.
 Egy, kettő, három, négy is...
 Mindig barátságosabb lett a kis kunyhó belseje. Már kép is lógott a falon.
 Katika nőtt, nőtt, mint a sarjfü.
 Már abécére taníttatta a babát.
 — Mond utánam szépen, Kati lelkem: a, b, ab...
 Es a Kati baba hol mondta, hol nem, hol jól mondta, hol rosszul.
 A szerint aztán vagy csökök kapott a maszatoskájára, vagy pacsit oda, ahova a rossz zverek szoktak.
 — Ne, ne! Te lusták lustája!
 Édesanyja boldogan nézte Katikát, a tanulást is, a játé-
 kot is, de még inkább az egyre növe karocskát, lábacskákat.

azt akarod, hogy ugorják bele egy olyan kalandba, amelynek könnyen megihatom a levét. A gyerek apja nagyon ravasz, vigyáz magára és nem könnyű dolog közelébe férkőzni.

— De hiszen jóba vagy Peggi apjával? szólt közbe Bob indulatosan.

— Ez nem használ. Az öreg hallgat, mint a hal s belőle sose fogod kihuzni, hogy hol tartja azokat az írásokat, amelyek a gyerek származását igazolják.

— De ma leittattad és vele voltál egész nap, lehetetlen, hogy ilyen bódult állapotban ne mesélte volna el neked, a leg-
 jobb barátjának, hogy hol vannak az okmányok.

— Pedig nem árulta el — vágott közbe a Félzemű indulatosan és gunyosan. — De minék is beszéllek erről. Nem kaptam a pénzt én pedig nem fogok tovább alakoskodni az öreg Fritz előtt.

Ebben a pillanatban tompa ütés zaja hallatszott. Valami a ládához ütődött. Jimi szepegeve lapult a láda falához és öklét szájába dugta, hogy a sírás ki ne buggyanjon belőle. Hallotta, amint az egyik férfi felhorkan, majd zürzavaros hangfoszlányok jutottak füléhez. Moccani se mert.

Kint dulakodás folyt. A Félzemű Bob ütésétől megtántorodott, de hamar összeszedte magát és mint a tigris ugrott a ellenfelére. Bob ügyesebb volt. Félrehajolt és a csavargó

és eljén meg, ahogy tud.
 Egy kis vityillót: lakjon benne, amíg állandóbb fedele kerül.
 Katikának meg az edes anyjának odaadták a falu végén után.
 Megint a vastag kereg és meggy mindenki a maga dolga-baja De reggelre kihűlnek a felmelegedett szívek, rájuk kerül kik puha ágycat.
 Asztalhoz ültették őket, adtak nekik jó szót, vetettek né- jó meleg van ám.
 Baba fejéről a piros kendőt: Vessük le, Kati lelkem, mert itt mint nagy szerettel leoldozta az ülőben szorongatott rongy- Nem nézhette azt ember szemé gyönyörűség nélkül, a azzal a mosolygó ks lányal a karján.
 Hogy is utasították volna el a szegény menekült asszonyt küzdelem borít rá.
 A tűzhely fényénél lepattog róla a kereg, amit az élet- Este melegebb az emberek szíve.
 Jó szóval, szívesen adott kenyérral fogadták őket.
 Jukba került.
 Az első szíves szóra ott maradtak az első faluban, ami ut- Fáradtak, éhesek voltak, mint az üldözött madár.
 Este érték át az új határon.
 Kérdézetek meg egy edes anyát, aki futva vitte a bűsz- könyű volt-e?
 Kérdézetek meg egy edes anyát, aki futva vitte a bűsz- könyű volt-e?
 Azaz dehogyan is volt könyű.
 A szíve forlanta el.
 Amiben még ellett volna egyet-más, az ő könyű, fételt kis Mert Katika akkor még csak két éves volt. A két kárty- elter.
 gyott. Hiszen csak keveske volt. Amennyi egy háti batyuban Ami kis pénz, életmet magukkal hoztak, már rég elfo- Es akiket irgalomtól túrt meg a falu az országut szélén.
 kergetett az ősi otthonukból az új erdélyi gazda: az oláh.
 Ártéle menekült, istenhagyott nép voltak, akiket világra anya.
 gették is őket, csak úgy mondták: a Katika meg az edes egy ágyuk, egy szekük, egy kopott tulipános ládjuk meg egy kakukkos órájuk. A neüket nem igen tudta senki. Ha emle- Volt ott laktak a faluvégén egy rozszant kunyhócskában. Volt

K A T I K A

végig zuhant a földön. Már a porban hemperegtek. Ide-oda dobálták egymást. Jimi hallotta, hogy újból rejtekhelye felé közelednek. Behunyta a szemét, mert azt hitte, felfedezik. Ezalatt a Félszemü kerekedett felül. Elkapta Bob nyakát és teljes erejével szoritani kezdte. Közben szabad fél karjával a láda felé nyult.

Jimi felpislantott. A láda teteje kissé felnyílt, egy kis csomag pottyant be. A kis sasfiók megdermedve guggolt rejtekhelyén.

A küzdelem kint véget ért.

A Félszemü irtózatosszorításától Bob elgyengült és erejét veszítve a földre zuhant. A Félszemü csavargó felhasználva az alkalmat és vad futással elmenekült. Bob pillanatok alatt felocsudott kábulatából ő is felugrott és szaladt abban az irányban, amerről a Félszemü elhaló lépéseinek zaját hallotta.

A csatatér elcsendesedett. Jimi még egy jó ideig mozdulni sem mert, szíve még ijedten kalimpált. Pár perc telt el így, a mikor a fiu óvatosan felnyitotta a láda tetejét és miután a közelben senkit sem látott, kimászott rejtekhelyéről és magával vitte azt a kis csomagot, amely rejtélyes módon bekerült a ládába.

*

Jim mikor újból a szabadban érezte magát, teljes erővel futni kezdett haza felé, kabátja alatt szorongatva a titokzatos csomagot. Távozása után fél órával egy sötét alak lopózkodott a láda felé.

A Félszemü volt.

Lassan jött és a legkisebb neszre összereszt. A csavargó odalépett a ládához és felnyitva annak tetejét, gyufát gyújtott és belenézett.

(Folyt. köv.)

Oszkár bácsi a Vajdaságban

Oszkár bácsi, a gyerekek népszerű mesemondója, november végén a Vajdaság nagyobb városaiban: Szuboticán, Noviszádon, Becskereken és Szomborban mesedélutánokat fog tartani. Vele megy Forrai Zoltán rajzólművész is, aki a helyszínen illusztrálja az elmondott meséket és tréfás portrékat fog készíteni a hallgatóság tagjairól

Bezeg nem sirt Vigyorgi! Felmászott a fára, rázott ma- vadalmát, ami a határt jelezte.
 tvergi ismét sirt kezdet és bámatosan karolta át azt a kis Mikor a két kis Manó odaért Manóország határához, Pi- sen ballagott utánuk, hogy lássa, mit művelnek utközben.
 De azért csak utnak bocsátotta őket, maga meg csende- zony szivtelen manó ez az én Vigyorgi fiam!
 beennüket, szerető szüleit, mint a lepke a virágot. Bizony, bi- haszna Vigyorginak szíve sincs talán! Olyan könnyen elhagy- Azt hiszem, nem is szükséges utra küldenem a két fiamat, hi- Amikor az öreg király ezt látta, azt gondolta magában: mondott: Hát akkor gyertünk! — és azzal elnevette magát.
 Vigyorginak is elkömlődött a képe, de azért csak annyit hogy tudjak én elválni tőletek!
 csak annyit tudott mondani: Jaj edes apám, edes jó apám, kadt, ráborult az apja vállára és úgy sirt, mint a záporosó, Amikor Pityergi meghallotta ezt, keserves zokogásra fa- tok, nem árt, ha megismeritek a világot.
 menjtek el kenyéret keress. Erős, egészséges manók vagy- tek is jusson belőle. Vegyőtek hát szépen a tarisznyátokat és ami elég lenne anyátoknak, meg nekem, nemhogy meg nek- razság volt az idén nyáron, hogy anyai gabona sem termelt, kik: Edes fiam, nagy nyomorúságba jutottunk. Olyan szá- Egy napon maga elé hívatta hát a fiát és azt mondta ne- zonyul.
 aki különböző embernek, akarom mondani különböző manónak bi- dolognak és próbára teszi a két fiut. Arra hagyja a királyságot, határozta, hogy nem emészi tovább magát, hanem végetvet a Már se ejjele, se nappala nem volt a nagy gondtól és el- azt sem tehet, hogy az öregebbiket nevezzi ki királynak.
 gát, hogy ikrek voltak a fiuk, Pityergi meg Vigyorgi, de még Nem tudott választani és még az is megnehezítette a dol- hagyja a királyságot.
 nagy gondja: nem tudta elhatározni, hogy két fia közül kire lekkel hathatna volna fejét nyugovóra, ha nem lett volna egy A jóra való derék manó volt az öreg király és nyugodt lé- egy öreg manókirály két fiával.
 Sűrű erdő közepén, magas hegyek szomszédságában élt

Pityergi és Vigyorgi

gának vagy egy kalajra való vadalmát, azután letördelte a fáról a száraz gallyakat, leszedte hernyófészket és amikor elkészült, azt mondta: No, most már elég volt a sirásból Pityergi! Gyerünk tovább!

Rázta a fejét az öreg király erre. Hát még a hazáját sem sajnálja elhagyni ez a szivtelen? — gondolta magában.

Ballagtak, ballagtak, Pityergi szipogott, Vigyorgi meg dalolt.

Estére kelve elértek egy tisztásra, találtak egy kis lila harangvirágot, annak a kelyhében elhelyezkedtek, de nem tudtak elaludni, mert nagyon éhesek voltak. Pityergi már a könnyeit kezdte törölgetni, amikor Vigyorginak eszébe jutott, hogy van nála pár vadalma. Jóízűen megették, azután álmra hajtották a fejüket.

Egyszerre hallják ám, hogy valaki zörget a harangvirág kunyhón. Kidugja a fejét Vigyorgi, hát látja, hogy egy csúf nagyfejű vöröshangya akar mindenáron befurakodni.

— Nem lehet bejönni! Már ketten vagyunk! — kiáltotta ki nagy fennen.

— Csak takarodjatok ki, ha bementetek — dörmögte haragosan a hangya. Nekem kell ez az éjjeliszállás, fázom itt kint

— Ha fázol, keress magadnak más szállást, ezt mi már elfoglaltuk.

— Ejnve, irgum-burgum! Mindiárt bemegyek és felfalak, ha nyelvelsz velem! — kiáltotta haragosan a hangya és turta befelé csúf fejét.

Hej, erre rázendített Pityergi! Sirva könyörgött Vigyorginak, hogy adják át a szállást, mert megeszi őket a hangya.

De Vigyorgi rá sem hallgatott, hanem birokra ment a hangyával és nem nyugodott addig, míg ki nem tuszkolta a harangvirág kunyhóból. Végezetül jót húzott a hátára és utána kiáltott: Máskor keress magadnak olyan szállást, amelyikben még nem pihen más utas, mert ha még egyszer megharagítasz, bizony még jobban elverlek. Azzal a másik oldalára fordult és úgy elaludt, mint a bunda.

A manókirály meg azt gondolta magában: Kár, hogy olyan szivtelen ez az én Vigyorgi fiam, mert hogy különben derék manó, azt meg kell hagyni

Mikor megvirradt, felkelt a két kis manó. Megmosdott harmatcsepben, azután tovább ment. Elöl nagy füttyszóval Vigyorgi, mögötte nagy busan Pityergi.

Egyszerre csak meglátnak egy özikét. Ott feküdt az ut mentén és két szeméből hullt a könnye.

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bács megyei Napló)

1	2	3		4		5	6	7	8	9		10		11	12	13
14			15											16		
17						18						19				
	20				21				22		23		24			
25				26				27		28		29		30		
			31				32		33				34			
35		36				37		38				39		40		41
42					43		44				45		46			
47				48						49				50		
51			52				53						54			
55				56		57					58		59			
			60		61						62					
63		64		65						66				67		
	68		69		70		71		72				73			
74				75		76		77				78				79
80																
81							82								83	

Vízszintes sorok:

- Tréfás indulatszó
- Ismert zongoragyáros cég
- Drága folyarék
- Van-e, aki e nevet nem ismeri?
- Alaszkához tartozó szigetcsoport
- A nyugoti Prenneusokban élő néptörzs
- Francia író
- Erő — latinul
- Sebhely
- Egy halfajta idegen neve
- A 80. vízsz. 6. 4. 3-ik betűje
- Teplom
- Erősség
- Rövidítés
- Vonatkozó névmás
- Testrészt
- A stramm ember modora ilyen
- Jókai »Aranyember«-ének egyik főalakja
- Szócska idegen tulajdonnevek előtt
- Francia író
- Énekkart jelent
- A bornak nátriumvegyülete
- Megszólítás
- Lakoma
- Egy vallás hívője
- Francia író
- Női név
- Bocskay ellenfele
- Sarkutató
- Nemzet
- Hangszereken van
- Kocsi
- Dunántuli város neve — az ókorban
- A vízszintes 28. 47. és 42 első betűje
- »2005« római számmal
- Végtag
- Mázol
- Filmrendező
- Kor
- Állam kezdőbetűi
- Eb szokása
- Elvetik
- Találmány a hajótechnika terén
- Csillagkép
- Állat iszik belőle
- Guido de Verona egyik újabb regényének címe
- Sportegylet
- Határozó
- A művészet klasszikus neve

Függőleges sorok:

- Kozmetikai cikk
- Szavak, amelyeket gyakor oly szívesen hallgattunk
- Nagybácsit jelent magyarul
- Mutat
- Ez mindannyiunk neve
- Főváros
- Azonos a 83. vízszintessel
- Női név
- Iparos
- Kopasz

- Latra (váltószakkifejezés)
- Ismert Ady-vers címe
- Szélében reklámozott szappan márkája
- Német előljáró szócska
- Omladék
- Manapság »zsúr« a neve
- Növény
- Gondol
- Az íróasztalon van
- Nagy edény
- Lásd a 65. vízszintest
- Egyik fele egy általánosan ismert német hercegi család kettős nevének
- Vagyok latinul
- Magyarul — részvény
- Egy szép sporthoz szükséges eszköz
- Hárfa — a ház tetején
- Ilyen a torony is
- Ruhadarab
- Verne-hős
- Sportfunkcionárius
- Rövidítés
- Kérdőszó
- Három egyforma betű
- Házacska
- Fuvóshangverseny
- Frizuradivat (fonétikusan leírva)
- Épület, építmény — németül
- Ne kövesd el!
- Több dán király neve
- Kr. u. 68—69-ben Róma császára
- Magyarul — szükség
- Tő
- Időhatározó
- Időhatározó
- Félelmes
- Magyarul: király
- Valaki az atyafiságban
- A Dunába ömlő folyó
- Német személyes névmás egyik esete

KÉPES VASÁRNAP VAJDASÁGI IRÁS

TÁRSADALMI KÉPES HETILAP

Szerkeszti: CSUKA ZOLTÁN

A KÉPES VASÁRNAP mellékletben független irodalmi szemle

Szerkeszti: SZENTELEKY KORNÉL

A KETIŐ EGYÜTT:

52

OLDAL

AZ ÁRA CSAK **5** DINÁR

A világ eseményei irás képekben a »Képes Vasárnap« minden számában

Sándor Pál: ... könyvekben ... eredet ... regénye a »Vajdasági Irás«-ban ...

Minden vajdasági magyar legesetebb kulturális tevékenységét támogató

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

M. Mihály. Megható az igyekezet, azonban ezek a versek is nagyon távol vannak még a közönlőségtől.

Lelki klinika. A jövő vasárnapi számban foglalkozunk a feladott kérdéssel.

Több levélre jövő vasárnap válaszolunk.

T. Ferenc. A jövő héten látogasson meg bennünket a szerkesztőségben.

Várok. Határozottan vannak benne tehetségre valló momentumok, amelyek igazolják önbizalmát. A bukás című novellának az a legfőbb hibája, hogy a témája jelentéktelen s többször megírt. Biztatni merjük arra, hogy írjon, azonban egyelőre csak az asztalfiókja számára. A most megírt novelláit egy év múlva vegye elő s akkor olvassa el újra, így önmagától rájön arra, hogy mit kell kijavítania.

»Eliót«. Az »Artisták« című film férfi főszereplőjét Werner Fuetterernek hívják.

»Gazdász«, Noviszad. A jelzett szakkönyvekre vonatkozólag tessék valamelyik ottani könyvkereskedéshez fordulni. Megrendelheti ott például a következő szakkönyveket: Horváth S. Szőlősgazdák könyve, Bernátsky J. Szőlőművelés, továbbá Ignác S. Méhészet, Boconádi Szabó-Örosi Pál »Z.« Méhgazdaság stb.

»Illeték«. Az 1923. nov. 15-iki bélyegtörvény 33. díjtételének 1. jegyzete értelmében az állami tisztviselők és alkalmazottak, nyugdíjasok, kegydíjat, segélyt vagy rokkantnyugdíjat élvező személyek nyugtái bélyegmentesek. Ez vonatkozik az állam, valamint az állami kezelésben levő intézmények, intézetek és alapítványok alkalmazottaira, az összes közigazgatási alkalmazottakra, valamint az összes magánszemélyekre, kik állmi vagy önkormányzati hatóságok bizonyos jogainak megállapítása végett, ezek számára szakértői, becslési, tolmácsi és ehhez hasonló munkát végeznek. Azonban ezen bélyegmentesség nem vonatkozik más magánszemélyekre. Az ön fogyasztási bérlete nyereségre alapított magánvállalat, tehát az ön fogyasztási adókezelőjének nyugtái a fent említett díjtétel első bekezdése értelmében 1/2% bélyegilleték alá esnek, vagy a legrosszabb esetben díjtétel jegyzete értelmében még 1% rovandó ki rájuk, tehát összesen egy és fél százalék, de semmiesetre sem jár két és fél százalék. Ha az adóhivatal mégis 2 1/2%-ot követel öntől, ez valószínűleg azért van, hogy ön annak idején a bérleti szerződésre a 14. díjtétel értelmében nem rótta le a 2%-os bélyegilletéket s ezt most utólag kell megfizetni.

K. E., Priglev. Sv. Ivan. Jugoszláviában a következő vállalatok foglalkoznak sétatobgyártással: »Ukrina« Trgov. i Industr. D. D. Derventa (Bosna), Mara Bani drgov. tvornica štapova, Krapina (Hrvatska), Baruna Allnocha Prva Hrvat. Tvornica štapova Samobor (Hrvatska), Bartol Polić, Fabrika štapova, Karlovac.

»Fizikus« Noviszad. A »Csodák kora« című cikket egy angol lapból vettük. Ott nem szerepelt a cikk írójának a neve és így nem áll módunkban a kívánt adatokkal szolgálni.

»Érdeklődő« Banatski Karlovac. Idegen állampolgár, aki önként jelentkezett katonai szolgálatra, azáltal nem nyerte el az állampolgárságot. 2. Ajánljuk, hogy Budapesten nézzen utána, hogy minél előbb kiadják Önnek az elbocsátási okmányt. 3. Jelentkezék Veliki Beeskereken Rajity főispán urnál. Beogradba elmehet Linder Bélához, Cetinjska 2. sz. alatt lakik.

Repió Mária. Levele van Hercingertől, Baia Mare

Sztaribecseji érdeklődő. Hercinger Ferenc címe: Baia Mare (Romania) Str. Lucaciu No. 74, vagy postafiók 33.

Gy. I., St. Moravica. Rák elleni szérum feltalálásával sokan kísérleteztek, de ezek a kísérletek eddig eredménytelenül végződtek.

A. M., Noviszad. Képzettségével jelentkezhetik tanítóképesítő vizsgára. Részletes felvilágosítást és utasítást kaphat a noviszadi tanítóképző igazgatóságánál.

M. Sch., Donji Miholjac. 1. Jódától májbetegséget nem lehet kapni. Az kérdés, hogy a zagrebi megállapítás megfelelő-e a tényeknek. Semmiféle orvosságot sem lehet sokáig ellenőrzés nélkül használni, tehát jódot sem. Legjobb, ha megvizsgáltatja magát és követi az orvos tanácsát.

2. Házi használatra legmegbízhatóbb a háromlángú »Blaupunkt« vagy »Telefunken« rádiókészülék. Ezzel veheti az összes európai állomásokat. Ha a tengerentúli (amerikai, ausztráliai) állomásokat is kívánja hallani, akkor a »Horny«-féle készülék ajánlható. Forduljon a szubotici Konrath D. D. céghez, Pašičeva ulica, amely rádiókészülékek árusításával foglalkozik.

Fiatalos üdeséget, természetes bájat köcsüldöz a
Daruváru-creme
a laudó haszna a a

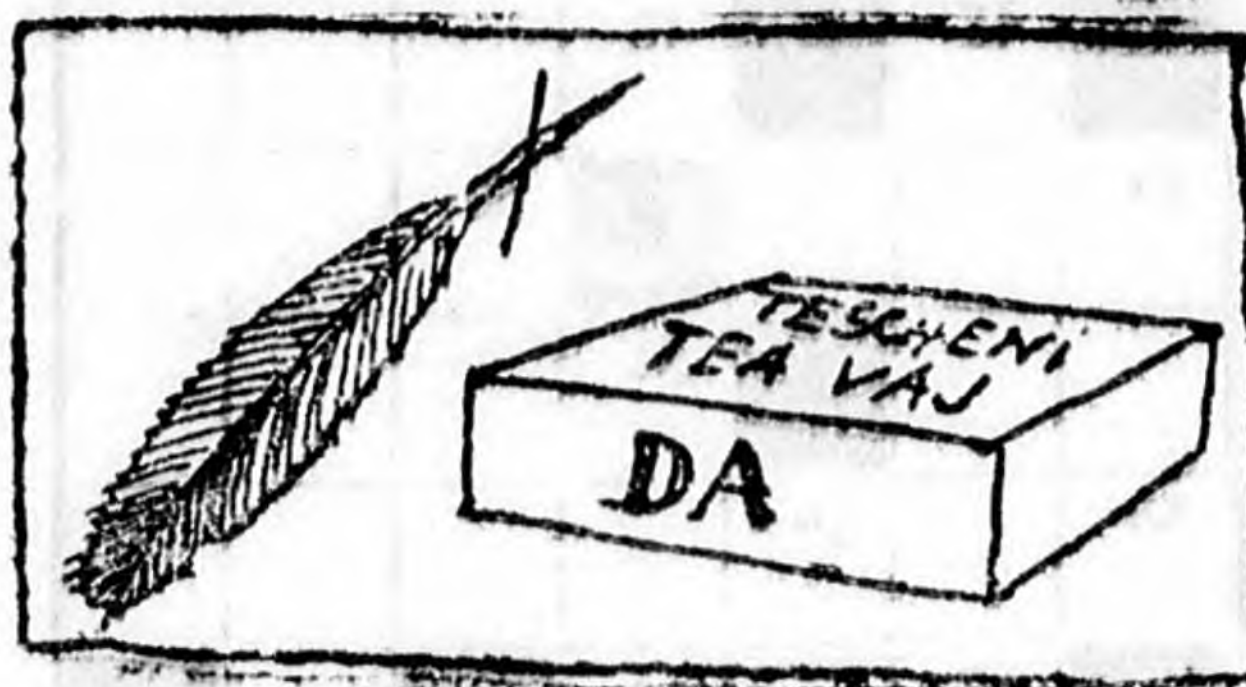
A modern és tudományos kozmetika legelőkeltebb vívmánya folok, szemölcsök, szeplők, kiütések, orrvörösödés és egyéb aetisztálanság ellen. Számos elismerés. — Készítés és postai szétküldés:

BLUM gyógyszerár, Subotica
Állandóan raktáron:

Marionos: Sava Ja'ovljev	Marionos: Popov Lázár
Berényi Dező	Borát Kálmán
Nemeth Antal	Sapljak: Samu István
Papp József	Káposzta Antal
Kósa János	Szevan Vuid
Szeles Antal	

116 9

REJTVÉNY

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnap számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1. De él az arany és a vér! 16. Elbe. 17. Ebül áll. 18. Kara. 19. Ulrik. 20. Szála. 21. Gólem. 22. Keed. 23. Its. 24. And. 26. Lqmb. 27. Amt. 29. Gaz. 31. Lu. 33. Brennus. 36. Lak. 38. C. U. (Cillei Ulrik). 39. Ignác. 41. Enrico Bossi. 44. Orel. 45. Inn. 46. Cs. L. (Csávolszky Lajos). 47. Szil. 48. Nas. 49. Adt. 50. Ave. 51. All. 52. Észt. 54. Eid. 56. Dva. 57. Alle. 58. Szenegambia. 61. Ellát. 62. P. T. 63. Esz. 64. Cserdit. 66. Rp. 68. Dec. 70. Gin. 72. Réh. 75. Tit. 77. Hán. 78. Goal. 80. Rhona. 81. Bezuz. 83. Banjo. 84. Hely. 85. Káröröm. 87. Adat. 88. A szerelem iskolája.

Függőleges sorok: 1. Deukalion és Pyrrha. 2. Elle. 3. Ébren. 4. Lied. 5. Z. E. (Zola Emil). 6. Abst. 7. Rüz. 8. Alá. 9. Nála. 10. Yang. 11. Él. 12. Akol. 13. Valor. 14. Érem. 15. Rambouillet palota. 23. Ime. 25. Dalolva. 27. Arc. 28. Dur. 37. Kos. 38. Csillár. 40. Neszel. 42. Csavargózós. 43. Száll. 45. Idegzet. 53. T. N. F. 55. D. M. C. 56. Die. 57. Alt. 59. Esd. 60. B. S. E. 61. Fin. 65. Din. 67. Stolz. 69. Cibál. 71. Mondá. 73. Éhes. 74. Inye. 76. Tere. 77. Huri. 78. Gaal. 79. Ajaj. 82. Zöm. 85. Ke. 86. M. K.

A mult vasárnap keresztsoros rejtvényünket helyesen megfejtették 75-en. A kézfestésű hírlaptartót sorsolás után **Marcin Jánosné**, Szubotica, VI., Kragujevačka ulica 6. nyerte meg, akit arra kérjük, hogy a portóköltésre sziveskedjék beküldeni 5 dinárt bélyegben.

BUDAPESTI KÉZIMUNKAGYÁR

jugoszláviai üzletekben jól bevezetett utazónak kollekcióját mellékelt képpel átadná. Ajánlatokat elsőrendű referenciákkal **Jelentés jutalék** jellegre a kiadóba. 11827

NESTLE-féle GYERMEK-LISZT

ERŐSITI ÉS EGÉSZSÉGBEN TARTJA A GYERMEKEKET

Mi Bácskaiak, Bánátiak és Baranyaiak

Beográdban a legjobban és legolcsóbban a **Kaszinó-vendéglőben**

étkezhettek a Teraziján, a szökőkúttal szemben, ahol a közismert budapesti, revisnyei és kisoroszi

Stafanovich Titusz Sándor szakács főz és magyar pincér is szolgál fel.

TEÁSKANNA

A „Teáskanna” védjegyű tea a társaság, a család és a mindennapi használat számára!

Olcso árak **Olcso árak**
Olvatos **Izlóses**
Tartós **Elegáns**

Pressburger
DIVATKÖZÖNLEGGESSEGEI

Állandó nagy raktár
legmodernebb saját készítésű cipokból
Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

2 ÉVI HITEL
Mindennemű egyes és univerzális **asztalos- és bognárgépek** beépített motorral vagy anélkül **keretfűrészek**

Welker-Werke J. Wachstein
Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jó karban levő kombi, egyengető, oszpoló, maró és va lagsági gyalu, marógép fűrőgéppel és körfűrésszel kombinálva.

Karácsonyra ajándékkul teplotomoknak
BETLEHEMEK
különféle kivitelben és árban kaphatók és azonnal megrendelhetők

F. Bachinger képkerepező és aranyozó cégnél
Subotica, Aleksandrova ul. 13

ELONYOMDÁT
legmodernebb stíli rajzokkal és kellekekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SAMUEL, SENTA
modern előnyomdabeherezendési gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és kellekek kaphatók

Kontorist (-in)
mit langjähriger Praxis, flatter Stenograf und Maschinenschreiber, einwandfreier serbokroatisch-deutscher Korrespondent wird per sofort aufgenommen. Eigenhändig geschriebene Offerte in beiden Sprachen mit Angabe der Gehaltsansprüche sind an die „RECORD“ fabrika Štirka, Subotica zu richten. 11850

50% engedmény Nagy maradék-kiárusítás 50% engedmény

A raktáron felhalmozott összes maradékokat 50%-kal napi áron alul kiárusítjuk, mint: férfi és női szövetek, bársonyok, különféle selmek, barchetiek, festők, kartonok. Az üzlet legnagyobb részét a folytán nagy árengedménnyel árusítunk silskinplüschöket, kabátszöveteket, kanavászokat, zefireket, ágygarnitúrákat, abroszokat és konyharuhákat.

A „Bunyevac menyasszonyhoz” — Réti i Drug Subotica, Jelaš'eva ulica 3

Tűzifa
fűrész hulladék
száraz tölgyfából vagonszámra
olcsón eladó
PARNA PILANA, SUNJA, ko'odvo-

Jugoszlávia legolcsóbb divatszalonja
WEINERT HERMANN Subotica,
I., Strossmajerova ulica 16.
Arak: köpenyek, kosztümök 200 dinártól
ruhák 100
aljak, bluzok, pongyolák 50
Elsőrendű, izléses és szép munkák garantálva

BUTORT Subotican
bizalom-
mal leg-
olcsóbban
ERDÉLYI üzletében
vehet
Győződjék meg vételkötelezettség nél-
kül. IV., Bene Sudarevićeva ulica 4.

WEITZENFELD I DRUG
Telefon 192 SUBOTICA Telefon 191

Összevont magánvizsgákra,
érettségire garanciával előkészít
Galgóczy tanintézet
Budapest, VIII., Mária Terézia-tér 3
11320

minden egyes darabjáért
teljes garancia!
Bebizonyíthatóan a legtöké-
letesebb! 118701

Zsinegek, gabonás és lisztes zsákok,
vizmentes ponyvák, szőnyegek, lino-
leumok, butorszövetek és egyéb kár-
pitos cikkek legolcsóbb bevásárlási
forrása. Kérjen árajánlatot. Külön
felhívjuk a t. vásárló közönség figye-
lmét nyugágyainkra, amelyek a le-
jobb anyagból vannak összeállítva és
a legolcsóbbak az egész környéken

J. M. OVADIA
beográdi ügyvéd irodája
a „**LUKSOR**“ palotában
(Balkanska 8-10) Telefon 15-48
11770

ELŐNYOMDÁT
legolcsóbban szállít
BLEIER MÁRK, SENTA
Első jugoszláv sablonyára 11064

Téli divatujdonságok
szövetek, téli kabátanyagok, flanellek stb.
nagy választékban legolcsóbban kaphatók
BERGER GYULA
kézműműhelyében Subotica, Terezijina ulica 3.
11338

Stejer asztali alma
Kanada, Aranyranet, Belflör,
Masanszki megérkezett
EUGEN LEDERER Novia d, Vilsonov
trg 7. Telefon 22-14
Raktár: Temerinska ulica 36. 11872
Ugyanott káposzta, hagyma és bab is kapható

Mie'ött
szőlőoltványt
vásárol, tekintse meg szem lyesen
szőlőoltványt lepemot, hol a leg-
primább elsőosztályu oltványokat,
amerikai vadalanynra oltva,
jutányos árban szerezheti be
Sévár László
mintaszőlő- és szőlőoltványtelepe
Petrovaradin, Bakačeva ulica 523.
Ugy az alany, mint a faj tisztasá-
gáért teljes garanciát vállalok. —

LEGNAGYOBB
KÁRPITOSÜZLET
Klubgarnitúrák,
patent-fotelek,
ottománok,
berzserek és szalónok
gyártása
Allandó nagy raktár
Dj. Stanković
kárpitos
Beograd, Kralja Milana 77
Telefon 48-46 4481

A legnagyobb szőrmeáruraktár
Niš Nikola Jovanović Beograd
Obrenovića 35 szőrmester Terazije 3
Saját készítményű
női kabátok nagy választékban
szőrmevel, prémmevel, a legutolsó párisi modellek alapján
Rendkívül nagy raktár **PRÉMEK** a legdiva-
tosabb színekben és minden más **SZŰCSÁRUBAN**
Különleges szőrmejavító műhely. Mérsékelt árak.
Szolid kiszolgálás. Árjegyzék kívánatra ingyen

A MAGYAR KÖNYVKIADÁS ESEMÉNYE:

A PANTHEON 15 KÖTETES MODERN REGÉNSOROZATA

A KIVÁLASZTOTTAK

KORUNK LEGKITÜNŐBB IRÓNAK LEGUJABB ÉS LEGERTÉKESEBB MŰVEI

Havonta két kötet jelenik meg a következő sorrendben

1. Hauptmann: A Démon. (A német Wanda c. kiadással egyidejűleg jelenik meg.)	1928	9. Mauriac: Sorsok.	Március
2. Kessel: A rongyos hercegek.	November	10. Walpole: Harmer John pünkösdi királyaága.	
3. Wassermann: A Maurizius-ügy, I.	December	11. H. G. Wells: Mr. Blettsworthy a kannibálok szigetén. (Wells legújabb regénye.)	Április
4. " " A Maurizius-ügy, II.		12. Meyrink: A nyugati ablak angyala.	
5. André Gide: Pásztorének. — Isabelle.	1929	13. Knut Hamsun: Csavargók, I.	Május
6. Werfel: Az érettségi találkozó.	Január	14. " " Knut Hamsun legújabb műve.)	
7. Conrad: Öregék és fiatalok.	Február	15. Eredeti magyar regény, az 1929. évi Mikszáth Kálmán-pályázat díjnyertes regénye.	
8. Schnitzler: Teréz.			

A KIVÁLASZTOTTAK

egy-egy kötetének bolti ára: füzve 24 dinár, vászonkötésben 38 dinár. Aki legolcsóbb karácsonyi megrendeli az egész sorozatot, a köteteket

füzve **19 dinár**, vászonkötésben **28 dinár**

kedvezményes árban kapja. A kedvezményes előjegyzés nem jár semmiféle anyagi megterheléssel, mert havonta csak két kötet árát kell kifizetni. A majdnem 50%-os kedvezményen kívül az előjegyzők a sorozat **meglepetésszámba menő 15-ik kötetét teljesen ingyen kapják.** A páratlan kedvezményben mindenki résztvehet, aki az idemellékelt rendelőlapot kiállítja és beküldi vagy a Bácsmegyei Napló bármely árusítójának átadja. Ne mossa el a kedvező alkalmat, mert az Ön könyvespolcáról sem hiányozhat

A KIVÁLASZTOTTAK
nagyértékű, érdekesítő regénysorozata

MEGRENDÉLŐLAP

T. Bácsmegyei Napló kiadóhivatala

Subotica

Ezennel megrendelem a KIVÁLASZTOTTAK című regénysorozatot 15 kötetben. Havonta 2 kötetet veszek át és 14 kötet átvétele után az utolsó kötetet ingyen kapom.

- A nem kívánt módosítástól mentesen
- FÜZVE 19 dinár kedvezményes árban.
 - KÖTVE 28 dinár kedvezményes árban.
 - A két könyv árát minden hó elején előre beküldöm.
 - Minden elsején tessék két kötetet utánvétellel küldeni.
 - A köteteket minden hó elején személyesen veszem át és fizetem ki Önöknek.

Név: _____
Foglalkozás: _____
Pontos cím: _____

Ugyen fát nem adunk, ellenben kaphat száraz hulladék l-a Uujkovics J. és Társa cégnél
26 dinárért 100 kg-ként tüzfát házhoz szállítva

Uri divatkülönlegessé-
gekben a vezető cég: **VUKOVICS GERŐ, SZUBOTICA**

P. & C. Habig, Borsalino és Panizza kalapok, L. B. O. uri és női harisnyák egyedüli lerakata. Állandó dús választék férfi fehérnemű (mérték szerint is), nyakkendők, valódi angol ponlowerek és utazóplaidokban Pontos kiszolgálás szolid árak mellett.

Megfiatalítja 20 évvel a FÉRFIFEJ-védjegyes SCHNEWEISS-hajregenerátor, mely visszaadja az ősz haj ereleti színt! Biztos hatás. Abszolút méreg- és ólommentes. Kapható minden drogáriában, gyógyszer- és illatszertárban. Ahol még nem kapható, 40 dinár beküldése mellett bérmentve szállít két üveggel az S. H. S. képviselő.

Balla drogeria V.-Beckerek

„TOBLER“
a világhírű csokoládé-cukorka-és kakaógyár az egész világon szabadalmazva

Toblerone: havasi mézzel és mandulával
Nimrod: malátával és biszkvittel
Toblerido: keserű csokoládé inycencelnek

Mindent itt ezeket kérje

1929-es reklám fal- és zsebnaptárak
blokkal és nyomással

Karácsonyi- és újévi lapok
Karácsonyi papíráruk
Karácsonyfadíszek
rendkívül nagy választékban

RUDOLF POLAČEK, ZAGREB
Jurisídóva u. 24
Papírnagykereskedés, képeslap- és naptárkiadóvállalat
Kérjen árajánlatot!

Rózsa-fehér és Woltmann-rózsaburgonyát
babot, steieralmát, szilvát, dugbágy-mát, hagymát, fejeskáposztát

I-a szénát
préselt, sámentest vagonszámra és kisebb tételekben legjobban és legolcsóbban szállít bármely állomásra franko

Léderer Jenő
bank és bizományi üzlete, főzelek és gyümölcsimport-export
NOVISAD, Vilsonov trg 7. — Raktár: Temerinska 38
Telefonszám: 22-14 Sürgőnycim: Léderer

Iskolatáskák vászonból... 25 din.
valódi bőrből 80 din.

Iskolamappák és aktatáskák valódi tehénbőrből... 90 din.

Utazó-bőröndök és legmodernebb női ridikülokből óriási választék olcsó, leszállított árak mellett

Schlager Henrik bőrdoboz- és bőrara specialitánál
Subotica, Aleksandrova ul. 1
Viszonteladóknek árengedmény!

Szépírók

210 holdas birtok
Breskó közelében gazdasági épületekkel, kis malommal, téglacélgéppel, 30 darab szép marhával, Fiat-tractossal és cséplőgéppel együtt

eladó
felszereléssel együtt kol'dankiut 8.000 dinárért

ZILZER JÓZSEF, VINKOVCI

Legjobb minőségű
ültetésre jól válogatott megbízható kitudó bors és csemegeszőlőoltványok

klartó amerikai alanyokon oltva, igen erős gyökérzettel, mérsékelt árban kaphatók.
Kérjen árjegyzéket.

Györgyevics Misa
szőlőoltványtelep - tulajdonos
Noviszad, Klszácsi u. 10

FIGOL
APOTEKA DE SEMELIĆ DUBROVNIK 2.

Ha már mindent megkísérelt és semmi se segített
tegyen próbát a FIGOL-gyógyelíxirrel, amely a legkiválóbb szer a gyomor erősítésére és a belek tisztítására.

Győződjék meg Ön is, hogy a FIGOL eredményesen hat az emésztőszervek, a gyomor, a belek és a vese megbetegedéseinek, fejfájásnak, álmatlanságnak, aranyérnek.

A FIGOL-t előállítja és postán utánvétellel szétküldi
Apoteka Dr. Semelić Dubrovnik 2.
Eredeti ládika 3 üveggel csomagolással és postadíjjal együtt 105 dinár, 8 üveges láda 245 dinár, egy üveg 40 dinár.

Állandóan érkeznek hozzánk köszönőlevelek a FIGOL eredményes hatásáról.

OLVASSA!
„RADIO NOVOSTI“
RÁDIÓ UJDONSÁGOK

Uj folyóirat. Ismertetéseket közöl a rádiótechnikáról pontos utasításokkal. Küldje be előfizetését, mert az ismertető cikkek folytatólagosak. Előfizetési ár három-havonként 18 din. Próbapéldány ingyen

„RADIO NOVOSTI“
Beograd, Kačanička 11

PURGATIN friss növényekből készült tea tisztítja és feifrisíti a vért, szabályozza az emésztést és a székletet, kiválóan hat húgyszervi megbetegedéseknél és éredényelmeszedésnél, epe- és vesebajoknál és vesekőnél, fokozza az étvágyat. Készíti és utánvétellel szétküldi Apoteka SV. TRAJKOVIĆ Beograd, a Nemzeti Színházzal szemben. — Egy doboz ára 30 dinár, két doboz 50 dinár.

Köszönőlevél. Ezerszeres köszönet a küldött Purgatin-teaért, a hatása kiváló, küldjön még 3 dobozzal ismerőseim részére. Tisztelettel Risztó G. Novaković, Bitolj, Drinska u. 25 11328

Ha KÖNYVSZAKÉRTŐRE lesz szüksége írjon Borbély L. Novisad, postafiók 75 címre

Esti teájához használjon kizárólag

ORIENT-kekszet
Naponta friss sütés. Elsőrendű kifli. Naponta friss burgonya és házikenyér.

MAYER ALFRÉD villanyerőre berendezett sütődéjében
Subotica, Kalkas iskolával szemben

1929. évi Minerva-naptárak elkészültek és azonnal szállíthatók!

Ha még nem rendelt belőlük, azonnal küldje be naptárrendelését

Szállítás a rendelés sorrendjében!

Minerva-nyomda R.-T. Szubotica

L'ORÉAL-hajfesték készítményeket
Tudja azonnal meggyőződni
Sec. François de L'Oréal, Paris, 17, Rue L. L. Roussin
Képviselet S. H. S.
„COSMOCHEMIA“ K. D., Zagreb, Račkova ul. 7a

Olcsó és szép kalapok csak Pogány kalapszalomban kapható
Trg Fra Ješe 15. I. em. (Ljubibratić-ház)

JUTAVATTA
cseh áru, 50 kg-es bálákban
kg-ja 10.— dinár
bruttó nettóért. — Szétküldés utánvétellel

A. ROMANO, ZAGREB
Boškovićeve u. 15.
Fonalak minden számban raktáron! 11513

Autótipia Fototipia Miniszerek Raizok
A Valóságban egyedülálló szem!

FISCHER ÉS KRAUSZ
Subotica, Soupe ul. 19
Telefon 679

a legjobb kivitelben

Meleghy A. Pál butorgyára Veliki Bečkerek Cara Dušanova u. 12.

Gyárt csakis elsőrendű anyagból polgári, stíl- és kárpitozott butorokat a legizlésebb kivitelben.

Versenynélküli árak
Állandó nagy mintaraktár 50-60 komplett szobaberendezéssel, amely vételkényszer nélkül megtekinthető és amelyre különösen a vidéki butorvásárló közönség figyelmét hívom fel

Részletfizetési kedvezmény

Jövő heti slágerünk!

168

fekete vagy
szürke,
minden
diva os
szinben
és látkból

HUMANIK

SUBOTICA: Aleksandrova ulica 7.

SUBOTICA: Karadjordjev trg 9.

SOMBOR: Aleksandrova ulica 6.

NOVISAD: Kralja Petra ulica 11.

A HELYES UT

Egészséges idegek visszaszerzésére!

Beteg, kimerült idegek megkeserítik az életet, sok szenvedést okoznak, szűró és tépő fájdalmakat, szédülést, szorongást, fülzugást, emésztési zavarokat, álmatlanságot, munkakedv hiányát és egyéb kellemetlen jelenségeket.

Mind Ezekből a bajoktól csak úgy fog megszabadulni, ha a valódi Kola-Lecithint használja. Ez a vitaminban igen dústápszer, amely az emberiség jóltevője lett, rendkívül mértékben serkenti az összes testműködéseket, erősíti a gerincvelőt és agyvelőt, erőt ad az izmoknak és végtagoknak, energiát, új életkedvet önt a betegbe. A valódi Kola-Lecithin sokszor csodákat művel, a tápanyagokat eljuttatja a test legvégső vérképző helyeire, megelevenít, felvilágyoz, felüdít és megiffjít mindenkit testileg és lelkileg.

Győződjék meg róla saját tapasztalatból, hogy nem ígerek Önnek valótlanokat és az első két héten át mindenkinek, aki hozzám fordul **teljesen ingyen és bérmentve** küldök egy doboz Kola-Lecithint és egy évek hosszú során szerzett sokoldalú tapasztalattal bíró orvosnak a könyvét, akinek magának is küzdenie kellett az ideggyaljjal. Írja meg olvashatóan pontos címet, mire azonnal el fogom küldeni a dobozt és a könyvet.

ERNST PASTERNAK, Berlin, S. O. Michaelkirchplatz 13, Abt. 328.

Stanniol és aluminium fóliát

fehér, színes, phantasie, bati o't eol, sima és dessziniro o't, rendkívül izléses és művészi kivitelben szállít nagyobb mennyisgeket a gyárból, ki ebbeket a helybeli raktárról a le, versen képesebb árba!

Stanniolfabrik G. m. b. H., Eppstein in Taunus

SHS vezér! épvisolete és pyári leraka'ta

Szántó Dezső Szubotica, VII., Miloš Obilića 19.

Kérjen mintát és árajánlatot!

30 kat. hold prima szántóföld

közvetlen Harkány fürdő-telep mellett, 4 km-re Siklós városától országot mentén

**kat. holdankint 1.600 pengőért
azonnal eladó**

Felvilágosítást ad a Miskaházi Gazdaság, u. p. Harkány

30 Kat. Joch prima Ackerboden

unmit elbar angrenzend an Heilbad Harkány, an der Reichsstrasse
4 Km von Siklós

per Kat. Joch 1.600 Pengő sofort zu verkaufen

Auftragen zu richten: Miskaházi Gazdaság, u. p. Harkány

A legjutányosabb áron vásárolhat egy komplett hálót, ebédlőt és mindennemű butort.

Megnagyobbított üzemünkben a legmodernebb butorokat elsőrendűen készítjük. — Forduljon hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!

Szenti és Virág műbutorgyár

Subotica, Sudarevićeva ul. 54-56. Telefon 383

Ször ellenében is könnyű a borotválkozás a valódi Gillette-pengével

A ruganyos valódi Gillette-penge hajszállásra van köszörülve. Még a legerősebb szakált is sima könnyedséggel borotválja bármilyen irányban, anélkül, hogy az arc bőrt izgatná.

Minden valódi Gillette pengén rajta van a védjegy.

De Luxe-csomag (30 penge), teljes csomag (10 penge), félcsoomag (5 penge) minden szakmabeli üzletben kapható. „A helyes borotválkozás” című füzetet ingyen adjuk.

GILLETTE SAFETY RAZOR CO.

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakarítással gyárt

Braća Goldner többszörösen kitüntetett **Szubotica,** Jugovića ulica 20
jégszekrénygyára **Kérjen árjegyzéket!**

ZSÁK PONYVA ZSINEG

eredeti gyári árban afrik, lószőr gyári lerakat, takarók, halászlai cikkek stb.

SCHIFF ABRAHÁM NOVISAD
zsák- és ponyva-
köleszőnő intézet

Tel. 24-03
Távirat: Jutešif

PIÓK:
BEOGRAD - Sava
Kérjen ajánlatot
11845

Billiárd

dákó, golyó, mandiner-gumi, zöldposztó, Lignum Sanctum tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetők

Ehrlich J.

esztélygályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1. 6743

Ne üljön fel

utánzatoknál, mert

rengeteg

üzelő anyagot

takarít meg, ha kályhájára

„VOLKAN”

csövet szerelhet fel.

Kapható kizárólag

Kovács Ferenc

háztartási felszerelési üzletében

Liska mozi épület 11842

Uj modern

koncorgorák

15 500,-

pianinók

13 500,-

dinártól

Raab Károly fia

cégnél SOMBOR, részletfize-

tés mellett. Negy választék

elsőrangú vilgmárkákból u.

m. Steinway, Bösendorf, För-

ster, Lauber erste Produktiv

Stingel és Stelzhammer. 1257

Hol vásárol

a vidéki Suboticán.

GYERMEK-KOCSI

Az elismerten legjobb minőségű

„BRAHA”-kocsi egyedüli árusítója:
JOSO ŠTERN I DRUG, BAZAR
(Gyümölcs piac)

Spartakocsi 200
dinártól 211.55

Viszontelárusítóknak
árazódómény!

Sátorokocsi 400
dinártól 411.55

KÉZMUÁRÚ

A Vajdaság legolcsóbb bevásárlási forrása gyári szabott árak mellett elsőrangú gyártmányokból, úgymint férfi- és nőruha és felöltő-szövetek, harchendel flanellek, vásznak és zsebkendőkkel

STRASSER BÉLA
Vilsonova ul. 46. Fakultéttal szemben

ÓRÁK — ÉKSZEREK

Vajdasági polgár

büszke lehetsz arra,

Krekustól

vett órát akaszthatsz

a falra!

GYÜMÖLCSPIAC 4.

TORTA SÜTEMÉNY

Naponta friss, olcsó és izletes

tortát, desszertet és süteményt

kaphat

„City” Bódis Lajos cukrászdájában

Rudics ucca (Labor-palota)

RADIO

KONRATH D. D.

rádiókészülékei

olcsók, jók, megbízhatók

SZÖRME

Legújabb divatu szörmék nagy választékban, valamint átalakítások, javítások legolcsóbban

Morgenstern Aladár

Zrinjski trg 1 szám alá helyezett üzletében kaphatók
Megtekintés vételkészség nélkül!

TAMBURA

Mindenféle tamburahangszer és húrok legolcsóbban

Kudlik Károlynál

Poštanska ul. 8.

Tigris-védjegyű húrok nagyban és kicsinyben

DIVAT

Őszi és téli angol szövetujdonságok

megérkeztek óriási választékban. — Elsőrendű munka, olcsó árak

BOZSO VINCE angol uriszabó, Zenede-építő ut. 1 telefon 6-51

Borotvák, ollók

különböző „Cetina”-márka

gyártmányok

Molnár István

műköszörműnél kaphatók

SUBOTICA

Bene Budarevičeva 26

MARHA

Sertés

Szekér

Malom

Magtár

Bánya

Személy

-MÉRLEG-

a legtekélyesebb kivitelben, legolcsóbban szállít

J. Sebestyén mérleggyára Subotica, Daničićev put 154

Ajánlatok és rajzok díjmentesen

Kinek füle van-hallja!

Érdeklődők!

Ne vezetessék félre magukat, nyissák ki füllüket és szemüket, mielőtt petroleum-gázlámpa beszerzését határozzák el.

Szállítunk Önnek gyári áron egy komplett **KRONOSLÁMPÁT 380 dinárért**

Égők egyenlő méretűek, 15, 20 és a 30 számú lámpához 160 dinár. A lámpa meggyújtható anélkül, hogy a csi indert le kellene venni. Nem kell 5 percig várni, azonnal világít. 1 liter petrolium 10 óráig elég 80 gyeriátlény erősséggel. Nincs kárpapálás vagy előmelegítés. További 33 lámpamodell 300 gyertya fényerősséggel. 15 évi garancia

„PETROPLIN”

Zagreb, Sajmište 55.

Jugoszlávia legnagyobb lámpa-raktára. Képviseletet keresünk mindenütt. Jelenleg a leggyorsabb kereseti lehetőség. 11596

Uj! Uj!

Svájci Ementhal

francia Roquefort

olasz Belpaese

Engros-Detail

Manó Sugar

Telefon 47

„VITREA”

táblaüveg, befőttesüvegek és az összes üveg- és porcellánárak

Csak viszonteladóknaK
Kereskedők legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása

Karlo Kopp

V. Bečkerek

Raktár: Külterület 3/d, a Geyer vendéglő közelében

HOLGYEIM!

Konkurrenca nélküli speciális onduláció, hajnyírás, festés, parokakészítés, maszkírozás, minden hajmunka, manikűrözés végett jöjjen PAP ISTVAN okleveles női és színházi fodrász üzletébe, I. Páje Kujundžica ul. 3. sz.

A Bácskai Tartományi Takarékpénztár, Sombor

megkezdte működését 1928 november 5-ikén a vármegye háza földszinti helyiségeiben (a főbejáratától jobbra)

Elfogad betéteket betétkönyvecskére és folyószámlára a legelőnyösebb kamalláb mellett. A bácskai tartomány egész vagyonával és jövedelmeivel felel a tartományi takarékpénztár kötelezettségeiért, de elsősorban a betétekért és azok kamataiért. Leszámítol és visszleszámítol váltókat, folyósít kölcsönöket személyi és jelzálogilag biztosított váltókra és folyószámlára a legelőnyösebb feltételek mellett.

Igazgatóság.

Lalković alkalmi árusítása

LALKOVIĆ néhány nap mulva fióktüzet nyit a Kralja Milana 75. szám alatt (a Književna Zadruga épületében).
LALKOVIĆ új üzlete a legnagyobbak egyike lesz egész Jugoszláviában, célja az, hogy csak készpénzért, a piaci áron jóval alul áruljon.
A fogyasztók figyelmét felhívjuk, hogy régi raktárunk cikkei fokozottabb mérvben óhajtjuk most árusítani különleges olcsó árak mellett.

500 dináron felüli rendeléseket bérmentve szállítjuk

NŐI RUHA BÁRSONYOK

Bársony, 70 cm., minden színben, rajé, sima	25.—
Bársony, 70 cm., minden színben, rajé, teltebb, sima	30.—
Bársony-rejé, apró és nagy mintás, 70 cm., világos és sötét színekben	35.—
Bársony, bolyhos, minden színben, finom áru, 70 cm.	35.—
Bársony, finom, simaszövésű, 70 cm.	55.—

FLANELLEK

Tennisflanell, 70 cm.	8.—
Terz. sz. anell, finom	13.—
Fekete flanel, 70 cm., 16, 18, legfinomabb	20.—

BARCHENDOK

Flüssbarchend gyermekruhára, 52 cm.	6.—
Flüssbarchend, finomabb, gyönyörű mintákkal, 70 cm.	11.—
Flüssbarchend, finom, sűrű, minden színben, 70 cm.	18.—
Flüssbarchend, legfinomabb divatanyag, apró mintás, 70 cm.	18.—
Házibarchend, alsóruhára, piros, rózsás és kék, 70 cm.	11.—
Házibarchend, legfinomabb, jakard, minden színben, 70 cm.	16.—
Pikébarchend, fehér, 70 cm. 16, 18 és 20 dinár, 80 cm. 22 és	23.—
Szövetbarchend, vattás, szövetutántzat, szavatolt mintátó, gyönyörű színekben, 70 cm.	16.—

Téfkabátanyagok

Sziliszkin télikabát, fekete és színes, gyapju, 130 cm.	190.—	Velour de line, 140 cm., sűrű, métere	90.—
Sziliszkin télikabát, fekete és színes, gyapju, jobb, 130 cm.	220.—	Velour de line, legjobb, sima, 140 cm., minden színben	125.—
Karakul, sűrű, jobb, selymes, fekete és színes, 125 cm.	150.—	Szőrmék, gyermekruhára, színes: szürke drapp, barna, darabja	48.—
Biberet-sziliszkin, szőrmeutántzat, barna és szürke, 130 cm.	260.—	Fekete szőrmeutántzat, darabja	48.—, 58.—, 68.—, 78.— és 100.—
Sziliszkin, selyem, fekete, 150 cm. széles	260.—	Biberet, fekete, barna és szürke, darabja	67—75 és 130.—
Sziliszkin, selyem, legfinomabb, fekete, 130 cm.	380.—	Vatelin, fekete és fehér, 130 cm.	60.—
Sziliszkin »Valentino« afisztutántzat, fekete és színes, 130 cm.	470.—		

LEPEDŐVÁSZNAK

Erős angol vászon paplanhoz, 200 cm. széles métere	30.—
Liljana dovlas, legfinomabb 150 cm. 22 din., 180 cm. széles 30 din., 200 cm. 36 din., 220 cm. métere	40.—
Természetes Liljana vászon, 150 cm. métere 32 din., 180 cm. 38 din., és 200 cm. métere	48.—

FEHÉRNEMŰVÁSZON

Batsztvászon, selymfényű, vékony, 80 cm. 16 din., 90 cm. 18 din., 30 m. végekben	18.—
Batsztvászon, valódi Liljana, 80 cm. széles métere	500.—
Legjobb vászon, mindenféle használatra, lenfonású 80 cm. Liljana különlegesség	14.—
30 m. végekben	400.—
Sifon Liljana 80 cm. széles 23 m. végekben 320 din., métere	15.—
Liljana vászon, alkalmas mindenek, közepsűrű, 80 cm. 30 m. végekben 350 din. métere	12,50
Liljana No. 1, erős 75 cm. széles, 30 m. végekben 330 din. métere	11,50
Liljana No. 0, igen erős vászon 75 cm. métere	9.—
»Ekonomija« vászon, egyszerű, erős 70 cm. métere	8.—
Legerősebb puha vászon 18 dinár, 36 méteres végekben	580.—
Legerősebb puha vászon 80 cm. széles 16 dinár, 36 méteres végekben	520.—

ALSÓNADRÁGVÁSZON

Dovlas-liljana 75 cm. sűrű legerősebb minőség, 30 m. végekben	360.—
métere	12,50
Köpper-gradli alsónadrágnak, erős, 80 cm. 30 m. végekben 390 din. métere	14.—
Atlasz-gradli legjobb minőség, szélesebb és keskenyebb sávokkal, 80 cm. széles 30 m. végekben, 500 din. métere	18.—

RUHASELYMEK

Crep Georget, tiszta selyem, minden színben 100 cm.	85.—
Crep-de chine tiszta selyem minden színben 90 cm.	50.—
Pajet-selyem nehéz, 90 cm. tiszta selyem, minden színben	55.—
Taftelin finom tiszta selyem 80 cm. minden színben	75.—
Fekete taft, legjobb minőség, 95 cm. széles	110.—
Crep de chine, nehéz, sima, minden színben 100 cm.	90.—
Foulardselyem, gyönyörű mintákkal, 100 cm.	90.—

FINOM RUHASELYMEK

Crep orlov eredeti A. G. B. a legnehezebb banyan métere	150.—
Crep Georget, legfinomabb tiszta selyem 100 cm.	88.—
Jó férfiharisnya különféle színekben párja	6.—
Jobb férfiharisnya különböző színekben párja	7.—
Igen erős férfiharisnya különböző színekben	8.—
Legfinomabb férfiharisnya sima és mintázott párja	17.—
Jobb női harisnya különféle színben párja	8.—

ZSEBKENDŐK

Fiórmekzsebkendők, képekkel darabja	2.—	darabja	5.—
Női zsebkendők, színes szegéllyel darabja	3.—	Férfizsebkendők, fehér színű, színes szegéllyel darabja	3,50
Finom női zsebkendők, fehér batiszt, ajorozott egy tucat rendelésnél 55.—.		Férfizsebkendők, fehér, tucatja 75.—, darabja	7.—

Amerikai sárga vászon középminőség 70 cm. széles	8.—
80 cm. széles legfinomabb minőség	19.—

Női ingek egyszerű, darabja	25.—
Női ingek finom batisztvászonból	35.—
Női ingek, Toil de soi-ból, minden színben, ekri-motívókkal, minden nagyságban	45.—
Női nadrág, Toil de soi-ból, minden színben, mint az ingek	45.—

Fehér férfi ingek, legjobb vászonból, selyem mellet, minden számban darabonként	70.—
Férfiingek zephírből, szép mintákkal 80 és	65.—
Férfiing, nyersselyemből, két gallérral, minden színben	100.—
Férfi alsónadrág, rövid, fehér vászonból	24.—
Finom rövid férfi alsónadrág, színes	28.—
Hosszu férfi alsónadrág, fehér vászonból	35.—
Opál, legfinomabb, fehér és színes, 115 cm	26.—
Markizett, fehér, 100 cm 20.—, 115 cm 23.— és 150 cm	38.—

Venecei atlasz legfinomabb és legerősebb minden színben, 160 cm.	180.—
Selyem-atlasz satine paplannak, nehéz 140 cm. minden színben	70.—
Satin, paplannak, minden színben, jobb 140 cm.	35.—
Satin, legfinomabb 160 cm.	55.—
Satin, színes, paplannak 140 cm.	40.—
Satin, fekete, mint az atlasz, 140 cm	40.—
Satin, fekete, legfinomabb, 140 cm.	45.—
Satin, színes, 80 cm.	15.—
Foulardsatin, selymfényű	18.—

Foulardsatin, mintás, selymfényű, bélésnek, 100 cm.	28.—
Mintás béléselymek, 90 cm.	60.—

FÜGGÖNYÖK MÉTERSZÁMRA ÉS KÉSZEN

100 cm. széles métere	18.—
110 cm. széles métere	28.—
120 cm. széles finomabb métere	34.—
130 cm. széles métere	40.—
140 cm. széles legfinomabb métere	48.—
Vitrázs, 45 cm. 16 dinár és	18.—

KÉSZ FÜGGÖNYÖK TULLBŐL ÉS MARKIZETTŐL

Storok 90, 150, 200, 300 és	350.—
Kétszárnyú függönyök és ágytakarók 250, 350, 500, 600 és	800.—

FÉRFI INGANYAGOK

Zefir, jobb, 70 cm, minden színben	10.—
Finom zephir 80 cm. divatos 16 és	18.—
Nyersselyem legfinomabb mintázott	30.—
Nyersselyem, sima minden színben 80 cm. széles	26.—

KABÁTBELESEK

Foulardbélés klot 70 cm. 16 és	18.—
Foulardbélés legfinomabb selyemszerű a legjobb nagy mintákkal 100 cm. széles métere	40.—
Selyem, mintás, bélésnek 90 cm. széles 55, sima 100 cm.	60.—

ZSÁVOLYOK

100 cm. félselyem szürke és fehér	20 és 24.—
100 cm. tiszta len szürke és fehér	32.—

120 cm. féllen matracnak	32.—
120 cm. legfinomabb len, matracnak, legszebb színben és mintáiban	36.—

ÁGYGARNITURÁK

Teljes garnitúra, 3 darab, 2 ágyterítő és asztalterítő bordó és zöld	300.—
Jakard garnitúra, 3 darab, jobb minőség, bordó	360.—
Gobelin különféle színekben, legköltségesebb garnitúra 3 darab	420.—
Garnitúra, legfinomabb damaszt, mintás, zöld és bordó	420.— és 450.—
Kreton, mintás, finomabb, 75 cm	18.—
Fehér damaszt ebédlőgarnitúra 6 személyre 180 dinár, 12 személyre	300.—

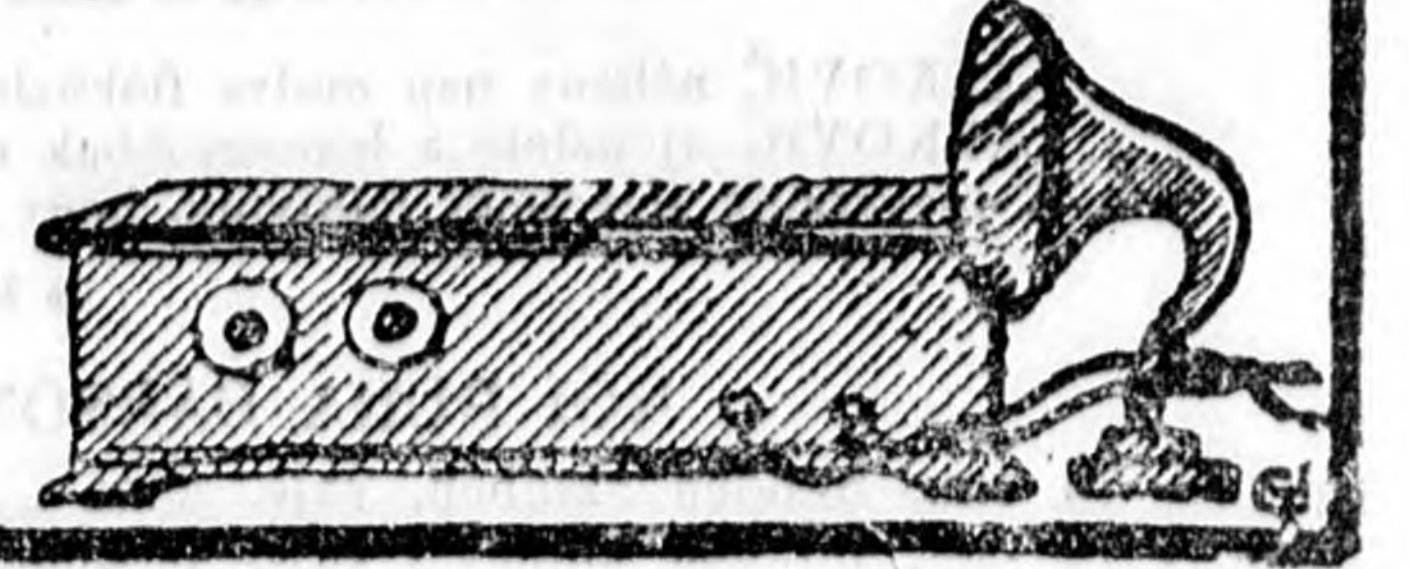
DAMASZT ASZTALTERITŐK

Fehér, kockás damaszt 140 cm métere	26.—
Szalvéták, mint a terítő is, kockás, darabja	11.—
Fehérdamaszt, legfinomabb, selymfényű, 140 cm	55.—
Töröluha, jobb, darabja	12.—
Töröluha, méterszámra, fehér, szegéllyel	14.—
Törülköző, piketirozott, kicsi, darabja	12.—
Etamin, darabja	22.—
Etamin, nagyobb, darabja	25.—
Bolyhos, jobb minőség, darabja	25, 40 és 60.—

PÁRNAANGINÁK

Fehér, kék és piros 12 és 16, legjobb, métere	18.—
Szőnyeg 65 cm. széles	20.—
65 cm. széles jakard finom	45 és 55.—
85 cm. jakard, legfinomabb	75.—

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Az újságírás szarkái

Időnkint megismétlődik a világsajtóban az, amit most csinált néhány nagy angol lap, figyelmeztetve az újságokat az ugynevezett tulajdon szentségére. Egyszerűbb szavakkal azt jelenti ez, hogy ne tessék a híreinket, értesüléseinket átnyírni.

Amióta a távirati ügynökségek egymással nemzetközi összeköttetésben állanak, a világeseemények körülbelül egyszerre jelennek meg minden állam sajtójában. Az újságok megjelenési idejétől függ ez az »egyszerre«. Azonban nem erről van a szó, hanem a különanyagokról. Egyetlen újság sem elégszik meg az ügynökség hírével, hiszen akkor valósággal unformizálódik a sajtó s egy város számtalan lapja között — a politikai fel fogást s annak kidomborítását kivéve — nem volna különbség. Minden valamire való újság tart külön tudósítót, akik aztán megírják azt is, ami a hivatalos anyagból kimaradt, vagy helyrebillentik a tendenciát.

Minden állam távirati ügynöksége természetesen kommunikációs közli az információkat, a kommunikációt az államhatalom szövegezi meg és egyik sem olyan boldog, hogy kellemetlen szinten tüntesse fel magát. Azonban az újságíró, aki ott van a helyszínen és hallotta, hogy voltaképpen miről esett szó, nem köti és nem is kötheti ez a merev szöveg. Megírja hát azt, amit látott és amit tud, amit maga szerzett hozzá.

Ez a külön anyag a legérdekesebb és ezt félti minden újság. Ha az én szerzeményem, ne dicsekedjék vele más. Hát világlat nem is teszi meg, az idézi a forrást, csak az Abádszalók és Környéke társadalmi hetilap írja a cikke élére, hogy: »Londonból táviratozta saját külön tudósítónk«. Akkor is olyan közleményre, amit már napokkal előbb felnorzolt a napi sajtó. De hát amikor ő megkapta egy ugynevezett Kisziszkos könyvátostól, amely hirdetések ellenében vezércikkkel, verssel, novellával, szenzációkkal látja el a vidéki hetilapokat! Hajszalnyi tévedés csak, hogy a tudósító nem Londonban lakik, mert hiszen lakhatna ott is.

A magyar nyelvű napilapok ma már tökéletes hírszolgálatot dolgoznak, legfőképpen a riport haldoklik, amely a háború előtt érte el tökéletessége fokát. Nagyrítván jelentkezik most is, de már nem a régi. Rengeteg benne a felületesség, rendetlen gazda szalmakazlaként van minden összehányva, az egyik rész elmentmond a másiknak. Néha, valamely nagyobb szenzációnál, ahol a muszáj is nekikergeti az újságírókat a nyomozásnak, a szemé-szája eláll az embernek s a végén képtelen megérteni a tényállást, annyiféle variáció esik a különféle lapokban. A stílus körülbelül semmi, illetve az az utolsó, nem is törődnek vele, akár csak az amerikai sajtóban, ahol szinte a rotációba diktálják az óránként megjelenő különkiadásokat. A jó újságírók azért nem fogytak el Budapesten sem, csak nem jutnak álláshoz, mert egészen ifjú, tapasztalatlan, sok mindenben tudatlan gyermekek jelentkeznek munkatársnak potom pénzért. Esetleg pusztán az újságírói igazolványért, meg egy vasuti szabadjegyért. Ez aztán az alapoka annak a rengeteg helyreigazításnak, meg sajtópörnek.

Törkelti a felet a világ valamennyi jogtudósa jó sajtótörvényen, mégis Deák Ferenc egyetlen paragrafusát az igazságot, amely szerint hazudni nem szabad. Ezért megbocsáthatatlan hüjn az újságírásban a felületesség, a kényelemszeretet, mi más.

Gábor Andor, az életét könnyelműen elpazarló kiváló író, nagyszerűen ismerte a maga fajtáját. A Doktor Senki című regényében leír egy újságíró, aki csak úgy tudja szívesen megírni az eseményeket, ha nem volt jelen. Már most a véletlen a legnagyobb szenzációhoz juttatja: a miniszterelnök tilosban jár egy nővel s autódéket kap. Az újságíró épp arra halad, majd megőrül a boldogságában, hogy azonban az eseményt meg is tudja írni, — elfordul. Nem szabad látnia, hogy mi történik a valóságban.

Azt hiszem, Gábor sok újságírónak a karrikatúráját rajzolta meg ebben az alakban.

Vele kapcsolatos egy másik emlékem is. Rég megszünt az a szenzációt hajszólo lap, amelynek a munkatársa volt s amelyik néha tíz-tizenkét helyreigazító nyilatkozatot is közölt egy nap.

Én épp arra lépek be a szerkesztőségbe, hogy egy drabális alak üvölt a segédszerkesztőre.

— Mégis csak gyalázat az, hogyan mernek maguk egy emberről írni, piszkok, gazemberek, hazugok, zsarolók! Hát én majd megtanítom magukat.

A sápadt segédszerkesztő csak hallgatja az orkánt, közben motoszkál kezével az íróasztal alsó sze-

gélyén, mikor a titkos csengő vészjelére bikaként be-
ront egy ember a szerkesztőségbe. Néz, szimatol.

— Mi baj?

A segédszerkesztő csak rámutat némán a lármázóra s az a következő percben úgy repül ki, mint a lapda. Soha ennél szebb kidobást. Kalimpált a levegőben.

A lármára aztán tódulnak be a munkatársak.

— Mi az?

— Kidobtuk egy pimasz frátert, magyarázza a segédszerkesztő, immár visszanyert areszinnel. Azt kiabálta, hogy csirkefogók, hazugok, gazemberek, meg mi mindenek vagyunk.

Gábor Andor bánatosan leereszti a hangját, sóhaj.

— Egyszer mond valaki ebben a szerkesztőségben igazat, azt is kidobják.

Azért száz szónak is egy a vége: nem lehet hosszú élete annak az újságnak, amelyik nem megbízható. Balcsot ugyan mindenkit érhet, a politikus urak szeretik letagadni a kijelentéseiket, míhlyt kellemetlenség származik belőle, azért teszi okosan az előrelátó újságíró, ha hitelesíteti az interjúját az érdekeltekkel.

Nagy a kalózkodás a vidéki sajtó berkeiben s itt elmondhatjuk, hogy a Bácsmezei Napló valósággal ősforrás, amnyira átveszi egész sereg újság az egyébként jelentékeny anyagi áldozattal megszerzett cikkeinket, névvel ellátott közleményeinket, szépirodalmi munkáinkat is. Szörnyen szeretnek bennünket — ingyen.

Jóval a világháború előtt a régi Szegedi Napló egy időben már éjjelkor elkészült, hogy az egy, meg két órakor induló vonatok vihessék szíjjel, főleg a déli részekre. Ez aztán arra indított két másik szegedi lapot, hogy beszüntették a drága éjszakai telefontudósítást. Mire való is az, amikor megveszik éj-

szaka a vasuti állomáson a Naplót s néhány szó változtatással kisédek belőle az érdekes híreket.

Naplókat hántotta a dolog, szóvá is tették barátságos alapon, de az volt a válasz, hogy tessék bizonyítani.

— A mi tudósítónk is épp azokat a híreket tartja érdekesekeknek, amiket a tiétek.

Erre összeült a Napló szerkesztősége és megtárgyalta a tennivalót. Az ötlet nem volt éppen új, mert régebben megtörtént Kolozsvárott is, — azonban bevált. Reggel nagybetűs, szenzációs prágai táviratot közölt a Szegedi Napló, megjelölve a forrást is, amennyiben a Kulturcseny Notusav című cseh újság felelős az igazáért.

Ez a távirat ugyanakkor benne volt a másik két szegedi lapban is, könnyű volt hát a leleplezés. Látjátok, hogy belőlünk étek? Nincs is olyan című lap. A Kutlorásáv visszafelé olvasva azt jelenti: Vasuton vásároltuk. Tudniillik a Naplónak azt a példányát, amelyikből kinyírták a táviratot.

Szegeden még ma is szállóige a Kutlorásáv Notusav, — egyébként Tömörkény István ötlete.

Én magam sokféle tréfát elkövettem, hogy rajtakapjam a szarkáimat, nagyobb eseteknél azonban azazal bizonyítottam be, hogy belőlem élnek, hogy néhány lényegtelenebb nevet és adatot szántsándékkal elferdítettem. Mindig beugrottak. Mikor pedig észrevettem, hogy U. A. »testvér« egy bokor mögül hallgatózik, mit beszélék Szakács Andorral, — ellopattam vele azt a mesét, hogy a szegedi szerbek kiasák Krusedolban Milán király koporsóját és Szegeden temetik el újból, még pedig a református temetőben. A »tesvir« boldogan sompolygott el az árnyékunkból és világszenzációvá fújta a tréfánkat. Azt hiszem, még a diplomáciát is foglalkoztatta az eset.

(— titl.)

Lelkes jegyzetek egy könyvprospektus szélére

Naponta lehet olvasni a lapokban, hogy élelmes cégek előfizetési és bérletrendszert hirdetnek a közönség részére elsőrendű élelmszükségletei biztosítására. »Enni kell — fizessen elő 30 napra. Ebben és ebben a vendéglőben, bérletben olcsóbb« — Így szól az egyik hirdetés. »Öltözködni kell — fizessen elő az Itt és Itt áruházban fix összegért ellátjuk ruhával, bérletben olcsóbb«, így hangzik a másik.

Étkezés és öltözködés, mintha csak ezek lennének az elsőrendű élelmszükséglet. Pedig sok minden van még ezeken kívül. És a sok mindenben talán legelső helyen a könyv áll. A könyv úgy kell, akár a ruha, vagy az ebéd. A cseléd a konyhában surolás közben a »Szívek harca« legutóbbi folytatását olvassa, a pubertás kinjaival vesződi diák a nyomtatott malacságokat. És a közönség érett, intellektuális rétege a fejlődő irodalommal szeretne lépést tartani. (De nem van. Kézen jö volt a konyha.) Egy-egy könyv ugyszólván órák alatt eljutott arra a könyvespolcra, ahol szerették és megbecsülték.

Egy prospektust olvastam el öt perccel ezelőtt s írom ezeket a lelkes sorokat.

A Pantheon Irodalmi Intézet »A Kiválasztottak« címmel új sorozatot indít meg és ennek a sorozatnak feltételei olyanok, hogy mindenki könnyű szerrel megszerezheti magának. A Kiválasztottak egyes darabjait.

A sorozat 15 kötetből áll. Gyönyörű kiállítás, elegáns kötés, finom papír. (Ez is nagyon fontos.) ... de mielőtt a fizetési feltételeket böngésztem volna, a sorozat egyes darabjainak a címét olvastam el.

November 1-én jelenik meg az első két kötet: Gerhart Hauptmann: A Démon, Joseph Kessel: Rongyos hercegek.

Hauptmann új könyve milyen jó, hogy végre hozzájuthatok, annyit hallottam már róla. És Kessel regénye, melyről már oly sok kitünő kritika, ismertetés jelent meg.

December 1-én jelenik meg:

Jacob Wassermann: A maurizius eset (két kötet). Van akit nem érdekel ez a regény? Ha másért nem, azért mert Wassermann írta.

1929. január 1-én:

Andre Gide: Pásztorének — Isabella.
Franz Werfel: Az érettségi találkozó.
Nem tudom melyiknek örüljek jobban. Gide könyve máris hallhatatlan odakün. Werfel Abiturientegia pedig forradalmat csinált.

1929. február 1.:

Joseph Conrad: Öreg és fiatalok.

Arthur Schnitzler: Teréz.

A nevek beszélnek magukért, mint ahogy továbbra is egyik sláger valósággal üti a másikat.

1929. március 1.:

Francois Mauriac: Sorsok.

Walpole: Harmer John pünkösdi királysága.

Április 1.:

Wels legújabb regénye Mr. Blettsworthy a kanadai szigetén.

Gustav Meyrink: A nyugati ablak angyala.

Május 1.:

Knut Hamsun nagy regénye, a kétkötetes Csavargók. S végül mint egy bőséges, dus ebéd csemegeként egy új, illetve az új magyar regény az, amelyik a Pantheon 1929. évi Mikszáth Kálmán díját fogja megnyerni.

Ez a program. Ennél szebbet, teljesebbet kiadó össze nem állíthat. Az az olvasóközönség, amely gazdasági okok miatt elzárul a könyvpiac eseményei elől, a »Kiválasztottak« sorozatában mindennek a kvintesszenciáját kapja.

A kiadó tudva, hogy a gazdasági szempontok döntőek ennek a könyvvasó osztálynak a számitásában, erre is tekintettel volt, amikor kalkulált. Tényleg — olvasom a prospektusban — aki ez év karácsonyáig előfizet a sorozatra, az egyes könyveket fizetve D. 19-ért, kötve pedig D. 28-ért kapja. A könyvkereskedői forgalomban D. 24 és 36 lesz. A Kiválasztottak sorozat darabjainak az ára. Így az előfizetők majdnem 50%-ot takarítanak meg. De ez-azelőtt még nem fejeződhetnek be a kedvezmények, a sorozat 15-ik darabját, amely a Mikszáth Kálmán díj nyertese lesz, teljesen ingyen kapják és... Mert még van kedvezmény — csak két kötet árát kell kifizetni havonként, nem az egész sorozatot.

Valami meggyőző érvet szeretnék találni, hogy az, aki elolvassa ezt a pár sort, higgye el lelkesedésem őszinteségét. Elragadó a kiadói bátorság, amely a Pantheon vezetett, mikor spekulálni mert a szegény intellektuális olvasórétegre, amelyeknek nem elavult összegyűjtött művekre van szüksége, hanem arra, hogy a külföldi új irodalom termésének krémjét ismerje mindig és ne maradjon el az irodalomtól. A Kiválasztottak könyvei kiválasztják saját közönségüket.

HOLLYWOOD: EGY PERC!

Filmstatiszta vizsga egy budapesti stúdióban - Aki eladja a világhírét potom száz pengőért

(Budapesti munkatársunktól.) Ojga Csehova új filmjének — mint már megírta a *Bácsmegeyi Napló* — főbb részletei itt készülnek Budapesten. A tömegjelenteket Budán veszik fel és az ehhez szükséges statisztáiról magyar segédrendezők gondoskodnak. Elképzeltető az az izgalom, ami elfogta a budapesti varrólánykát és rőfösögeket, amikor megjelent a napilapok apróhirdetése hasábjain az alábbi kurta pár sor:

»Jömegjelenésű urak és hölgyek külföldi filmfelvételekhez kerestetnek. Jelentkezni lehet délután 2—4 óra között a Corvin műteremben.»

Jó megjelenésű és kevésbé jömegjelenésű urak és hölgyek már kora délelőtt sorbaálltak a stúdió előtt. Szegény kishivatalnokok, állami tisztviselők és békésítők, gépirókissasszonyok, szép fiúk, szép lányok, csu-

a másik Putty Liát, a sarki autólerakatos fia például a John Gilbertet és így tovább, mert mindegyik hasonlít valakire.

— Magának megdöbbenő Lillian Gish profilja van! — jelenti ki az egyik szépség a mellette állónak, aki hasonló kedvességgel fizet és felfedezi, hogy a szemé és a szája kiköpött *Laura La Plante*.

Végeredményben azonban mégis csak a rendező mulik, hogy ki használható és ki nem és ép a *Laura La Plante* bukik ki a döntőből. Zokogva marsol ki az udvarról.

— Mért éppen rám pikkel? — kérdi könnyek közt — hisz még csak azt se kérdezte, hogy akarok-e a barátnöje lenni?

Mindenki mosolyog. Végre együtt van a szükséges létszám, felveszik őket egy listára. Nevük, koruk, címük. Akad köztük néhány, aki már a külföldi stu-

Barátságos képet tessék vágni

nya fiúk és csúnya lányok, mind, mind szerepelni szeretne Csehova filmjén. A jelentkező anyag először az ugynevezett rostáló bizottság előtt vonul el, a több mint háromszáznyi tömeg így lepad százt. A kimustráltak kárvallott arccal ballagnak tova. Némelyek dühös megjegyzéseket tesznek a zsüri tagjaira:

— Persze nem volt protekcióm — kiabálja az egyik — csak a pusztá tehetségemet hoztam magammal!

És lerobog a színről természetesen nem felejtve itt »pusztá tehetségét« sent.

— Nagysád filmszínészno szeretne lenni? — kérdeztem az egyikőtől, aki már tuljutott a rácson.

Sértődötten nézett végig.

— *Eszem ágában sincs.* Csak szeretnék néhány pengőt megkeresni. Azt mondják jól fizetnek. Na és a véglegényem eleget szekiroz, hogy milyen unalmas, kispolgári teremtség vagyok, most majd megmutatom neki hogy világhírű is lehetnék, ha éppen nagyon ambiciós lennék. Nem árt néha megleckéztetni egy kicsit a férfiakat.

Szerencsére a kisasszony nagyon ambiciósánálja a világhírt és így a véglegény, ha megembereli magát, még visszanyerheti szívszerelmét.

— Mosolyogni tessék! — kiáltja a rendező.

Rostálás

A csődület erre elkezd hahotázni, még a rendőrök is kacagnak széles szájjal és egy pillanatra elfelejtkeznek arról, hogy őket rendfenntartásra küldték ide és nem filmezni. A kacagó fejek közül kiemelnek hármat, ezek már sziluettek lesznek, egy röpke percre látszani fog a fejük életnagyságban a vásznon. A nők hiába igyekeznek elfogulatlanok lenni, sehogyse sikerül. Ha a rendező rájuk veti a tekintetét, nyomban különböző pózokat vesznek fel az egyik *Greta Garbót* utánozza,

diókat is megjárta. Ezek a rutiniék aztán kioktatják az utoncokat a filmezés rejtelmeire.

— Mikor én a Mosjukinnal együtt játszottam... — kezdi az egyik.

A »beérkezettek«. Akikről felvétel is készül

Általában ez a tónus köztük. A Várkonyiról csak per Misi beszélnek. Huszár Puffit, pedig »az a vén csibész«-ként aposztrofálják. A gázsijuk napi tíz pengő. Ezért tíz órán át veszik igénybe őket. Budán és Pest környékén. A külső felvételek idejére kosztot és ellátást is kapnak.

— Maga ismeri ezt a Csehovát? — érdeklődik az egyik kreol szende.

— Láttam az »itél a Dnyeszterben«.

— Milyen volt? A kicsi felhuzza az óráát:

— Nna, kilehetett birni.

— Vasárnap reggel nyolc órakor tessék megjelenni ugyanitt! — adják ki az utasítást a rendezőnek. Innen indulunk.

— Milyen tárgy darabot csinálunk? — érdeklődik nagyképpel egy lobogó sörényű ifju. A rendező csak végignézi leglesújtóbb tekintetével, aztán válasz nélkül faképnél hagyja.

Szerbül tanuljunk!

Vujkovics Marica kitünő könyve megjelent „Szerb-Magyar nyelvkönyv” címmel!

1. Legmodernebb módszer
2. Teljesen gyakorlati.
3. A tanulás első napjától már kezdhet szerbül beszélni.

Ara 30 dinár. Portóra 2 diaért küldjön

Szállítja:

„Minerva” r. t. könyvosztálya, Subotica

Az utolsó percben egy autó állt meg a műterem előtt. Monoklis fiesur ugrott ki beüle és lélekszakadva rontott a terembe:

A három kacagó graca

— A rendezőt keresem! — lihegte — sürgősen szeretném magam felvétetni!

— Sajnálom, már lezártuk a listát — felelte a rendező, de a monoklis tovább erőszakoskodott:

— Az isten szerelmére ne utasítson vissza! Inkább lemondok a honoráriumról, csak vegyen fel!

— Sajnálom...

— Kérem hajlandó vagyok fizetni is...

A rendező most már energikusan rászólt:

— Nincs szükségünk önre!

A monoklist azonban nem lehetett egykönnyen le-
rázni. Ime itt a lehetőség az érvényesülés felé, az egy-
perces pesti Hollywood, egy világfilm, amelyen az ő
arca, alakja, mozdulata is látszani fog, ha... és erre
alkudozni kezdett az egyik statisztával, akinek már
megvolt a »behívója« az az igazolvány, amelynek alap-
ján vasárnap részt vehet a felvételeken. Kiszimatolták,
hogy mennyit keres öt napi munka mellett, — mert

összesen csak öt napig fognak tartani a felvételek — és a gavalléros monoklis ennek az összegnek a dupláját, száz pengőt fizetett lelépési díjúl. Hja a dicsőség...

— Aztán ha majd befut és főszerepeket kap gondoljon rám! — mondta az alku megkötése után a statiszta — érzem, hogy sikere lesz...

Ő lemondott a világhírű százpengőért. A többiek ugy néztek rá, mint egy árulóra. A könnyelmű fiatalember! Többre becsülte a mai verebet a holnapi tuzoknál...

Tamás István.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

A műsorban szereplő adóállomások hullám-hosszai

Bécs 577, 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6 (Cassel 272.5), Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422, Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), (Leipzig 365.8), (Dresden 252.7), München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

Tudja már

hogy mindenki, aki a RADIOWELT-re előfizet, vagy e' előfizetését megújítja,

ingyen kap

egy SD 4 audionámpát, vagy egy XD 4 végerősítőámpát. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már

Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a Funkmagazin-ból

WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pestalozziggasse 6

VASÁRNAP, NOVEMBER 11.

ZAGREB. 11.30: Délelőtti hangverseny, 17: Táncczene. 20: Operai előadás.
BÉCS 10.20: Orgonahangverseny. 11: A »Wiener Symphonieorchester« hangversenye. 16: Délutáni hangverseny. 18.45: Kamarazene. 19.30: Munkás-szimfónikus hangverseny.
BERLIN. 11.30: Zenekari hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 21: Schubert-dalok.
BRESLAU. 12: Déli hangverseny. 17: Hangverseny. 18.25: Szórakoztató zene.
BRÜNN. 12: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Mendelssohn-hangverseny. 21: Tambura-hangverseny.
FRANKFURT. 12: Déli hangverseny. 16: Citera-hangverseny. 20: Az orosz szimfónikusok hangversenye 21.15: Táncczene.
KATTOWITZ. 22: Esti hangverseny. 22.50: Táncczene.
KÖLN. 11.55: Schubert-ünnep. 13: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Népies hangv.
KÖNIGSBERG. 11.15: Délelőtti hangverseny. 16.15: Délutáni hangverseny. 19.30: Puccini »Turandot« c. operájának előadása.
LEIPZIG. 8.30: Orgonahangverseny. 12: Déli hangverseny. 17: Zenekari hangverseny. 19.30: Friedrich v. Flotow »Martha« című operájának előadása. 22.30: Táncczene.
MÜNCHEN. 15: Harmónium-hangverseny. 16: Népdalok. 19.45: Zenekari hangverseny. 22.30: Hangverseny.
PRÁGA. 12: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni zene.
RÓMA. 13: Rádió-trió. 17: Táncczene. 20.50: Schubert-est.
STUTTGART. 11.30: Egyházi zene. 12: Térzene. 15: Szórakoztató zene. 20.15: Orosz zene.
BUDAPEST. 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene és szentbeszéd. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 12.30: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 16.15: Rádió szabad egyetem. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.25: Részleges sporteredmények. 17.35: Némethy Ella, a m. kir. Operaház művésznőjének és Cselényi József, a Nemzeti Színház művésznőjének hangversenye. 19: Sport- és lövészeredmények. 19.30: A m. kir. Operaház előadása. 1. Csavargó és királyleány. Dalmi 1 felvonásbau. Zenéjét szerezte: Poldini Ede. 2. Pierette fátyla. Némajáték 3 képbén. Zenéjét szerezte: Dohnányi E. 21.35: Pontos időjelzés. 22.30: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, NOVEMBER 12.

ZAGREB. 13.15: Gramofónzene. 17: Balkán-moziból hangversenyközvetítés.
BÉCS. 10.45: Nemzeti himnusz. Utána: A bécsi filharmónikus társaság hangversenye. 16: Délutáni hangverseny. 18.45: Dr. Emil Schipper kamararénesz Löwe ballada hangversenye. 19.30: R. Wagner »Rheingold« c. operájának közvetítése, utána esti hangverseny.
BERLIN. 17: Táncczene. 29.30: Dajos Béla zenekarának hangversenye.
BRESLAU. 16.30: Délutáni hangverseny. 21.25: Fina Schapira zongorahangversenye.
BRÜNN. 16.45: Délutáni hangverseny 20: Tarka-est.
FRANKFURT. 13: Gramofónhangverseny. 20.15: Wolf-Ferrari »Susannens Geheimnis« című színművének előadása.
KATTOWITZ. 18: Mandolinhangverseny. 20.30: Esti hangverseny.
KÖLN. 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Hangverseny. 20.05: Verdi »Traviata« című operájának előadása.
KÖNIGSBERG. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.20: Szórakoztató zene.
LEIPZIG. 16.30: Hangverseny. 20: Hangverseny. 22.15: Táncczene.
MÜNCHEN. 16.30: Szórakoztató zene. 19.30: Zenekari hangverseny.
PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.10: Tarka-est. 21: Hangverseny.
STUTTGART. 10.30: Gramofónzene. 15: Délutáni hangverseny. 21.30: Hangverseny.

BUDAPEST. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.20: Gramofónhangverseny. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés és hírek. 17.45: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 19: Német nyelvoktatás. (Tartja dr. Szentgyörgyi Ede.) 19.45: A Budapesti Ének- és Zenekaregylet hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. 21.45: Pontos időjelzés, hírek. 22: A Dunapalota nagyszállóból a Bachmann szalontrió hangversenye.

KEDD, NOVEMBER 13.

ZAGREB. 17: Hangverseny.
BÉCS. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny 20.50 Sonja Palm dalestje.
BERLIN 16.30: Szórakoztató zene.
BRESLAU 16.30: Szórakoztató hangverseny 20.30: Zenekari hangverseny.
BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 19: Zenekari hangverseny. 20.30: Nemzetközi hangverseny. 22.30: Könnyű zene.
DANZIG 11: Gramofónzene. 22.15: Táncczene.
FRANKFURT 13: Déli hangverseny. 16.35: Zenekari hangverseny. 22: Gramofónzene.
KATTOWITZ 20.30: Hangverseny közvetítés Prágából.
KÖLN 13.10: Déli hangverseny. 21: Hangverseny.
KÖNIGSBERG 16: Délutáni hangverseny. 20.05: Operett-est. 22.30: Táncczene.
LEIPZIG 16.30: Tarka zenedélután. 20.15: Kurt Wichmann dalestje. 22.15: Táncczene.
MÜNCHEN 12.55: Déli hangverseny. 17.30: Délutáni hangverseny. 19.50: Katonazene. 21.15: Hangverseny. 22.35: Táncczene.
PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Hangjáték. 20: Zongorahangverseny. 20.30: Hangverseny. 22.20: Szórakoztató zene.
RÓMA 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Részletek P. Mascagni »Lamico Fritz« című operájából.
STUTTGART 15: Délutáni hangverseny. 20: Schubert-emlékünnep.
TOULOUSE 12.55: Spanyol dalok. 13.10: Katonazene. 21.35: Operarészletek.
BUDAPEST 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.20: A Temesváry-Kerpely-Polgár-trió hangversenye. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés és hírek. 17.10: Szórakoztató zene. 18.30: »Mit üzen a rádió?« 20: Gramofónhangverseny. 20.30: Palló Imre ária- és dal Délutáni hangverseny. 19.50: Katonazene. 21.15: Hangverseny. 22.35: Táncczene.

SZERDA, NOVEMBER 14.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17.30: Hangverseny. 20.30: Dán-est.
BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangversen, dán zene. 19.05: Az alkalmazotti és munkáskamara hangversenye.
BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.45: Dán zene.
BRESLAU 16.30: Operett-délután. 20.15: Dán-est.
BRÜNN 19: Kamarazene. 20: Dán-est.
DANZIG 11: Gramofónzene. 16.30: A rendőrzenekar hangversenye.
FRANKFURT 16.35: Délutáni hangverseny. 20.10: Dán-est.
KATTOWITZ 20.30: Kamarazene. 22.30: Táncczene.
KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Hangverseny. 20: Esti zene.
KÖNIGSBERG 16.30: Délutáni hangverseny. 20.05: Dán-est. 22.15: Táncczene.
LEIPZIG 15: Schubert-ünnep. 16.30: Hangverseny. 22.15: Táncczene.
MÜNCHEN 12.55: Kamarazene. 16: Zenekari hangverseny. 19.45: Esti hangverseny. 21.30: Barta Lajos előadása »Magyar balladák«. 23.30: Táncczene.
RÓMA 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Zenekari hangverseny.
PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 19: Zenekari hangverseny. 20: Dán-est.
STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 16.35: Operettzene. 20.15: Dán-est.
TOULOUSE 12.45: Liszt-hangverseny. 13.18: Rádió-trió. 20.30: Harmonika-hangverseny. 20.40: Részletek Gounod »Mireille« c. operájából. 22: Katonazene.
VARSÓ 18: Délutáni hangverseny. 20.30: Dánzene. 22.30: Táncczene.
BUDAPEST 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés és hírek. 12.20: Toll Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás, vízállásjelentés és hírek. 17.10: Szimfónikus zenekari hangverseny. 19.35: Gramofónhangverseny. (Művészlemez). 20: Rádióamatőr-posta. 20.45: Dán-est. 22.05: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 22.20: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 15.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17: Délutáni hangverseny.
BÉSE 10.20: A »Wiener Sängerknaben« daleylet hangversenye. 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 18: Leopold-nap Klosterneuburgban. Felolvasás. 19: Kamarazene, Schubert műveiből.
BERLIN 16.30: Kamarazene. 20: B. Bardi »Brinalla« című zenés játékának közvetítése.
BRESLAU 16.30: Hangverseny. 20.15: Hangverseny. 22.30: Táncczene.
BRÜNN 12.30: Gramofónzene. 19.30: A cseh filharmónikusok hangversenye.
FRANKFURT 13: Déli hangverseny. 16.35: Zenekari hangverseny.

KATTOWITZ 22.30: Táncczene.
KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Hangverseny. 20: Esti zene. 22: Táncczene.
KÖNIGSBERG 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Szórakoztató zene. 21.50: Dr. Bruno Völcker dalestje.
LEIPZIG 16.30: Hangverseny. 20: Régi bécsi zene.
PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.30: A cseh filharmónikusok hangversenye.
RÓMA 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Részletek G. Offenbach »La Figlie Del Tamburo Maggiore« című operettjéből.
STUTTGART 16.15: Délutáni hangverseny.
TOULOUSE 12.45: Argentínai tangó. 13.06: Rádió-trió. 13.30: Katonazene. 20.30: Zenekari hangverseny.
BUDAPEST 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.20: Zongorahangverseny. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés és hírek. 17.10: Rádió szabad egyetem. 18.20: Toll Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. 20: Előadás a Studióból. »Rosenkrantz és Guldentstern«. Vigjáték négy felvonásban. 22.05: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. 22.25: Az Ostende-kávéház szalonzenekarának hangversenye.

PÉNTEK, NOVEMBER 16.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17: Hangverseny. 20.35: Hangverseny. 22: Könnyű zene.
BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 21.35: Mandolinhangverseny.
BERLIN 17: Szórakoztató zene. 21.30: Zongorahangverseny.
BRESLAU 16.30: Hangverseny.
BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 19: Esti hangverseny. 22: Szórakoztató zene.
FRANKFURT 17.35: Zenekari hangverseny. 19.30: A frankfurti muzeumtársaság hangversenye. 22: Don Quichote u. Till Eulenspiegel-hangverseny.
KATTOWITZ 16: Gramofónzene. 18: Délutáni hangverseny. 20.15: Szimfónikus hangverseny.
KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Hangverseny. 20.05: Könnyű zene. Német népdalok.
KÖNIGSBERG 16.30: Délutáni hangverseny. 20.05: H. Marschner »Der Templer und die Jüdin« c. operájának előadása.
LEIPZIG 16.30: Szórakoztató zene. 20: Hangverseny. 22.15: Táncczene.
MÜNCHEN 12.55: Schrammelzene. 19.30: F. Weingartner »Die Dorfschule« című operájának előadása.
PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Esti hangverseny. 20: Jaroslav Vrchlicky »Eine Nacht auf Karlstein« c. hangjátékának előadása. 22.20: Szórakoztató zene.
RÓMA 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Zenekari hangverseny és táncczene.
STUTTGART 10.35: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 19.30: A frankfurti muzeumtársaság hangversenye. 21: Hangverseny.
TOULOUSE 12.45: Táncczene. 13.24: Mozart és Rossini-hangverseny. 20.30: Részletek Leoncavallo »Paillasse« című operájából. 21: Zenekari hangverseny.
VARSÓ 16: Gramofónzene. 18: Mandolin-hangverseny. 20.15: Szimfónikus hangverseny.
BUDAPEST 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.20: A Temesváry-Kerpely-Polgár-trió hangversenye. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vízállásjelentés és hírek. 17.45: Balett-délután. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 19.30: A Városi Színházból »Ernán« előadása. 22.30: Időjárásjelentés. Utána: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, NOVEMBER 17.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17.30: A Balalaika orosz zenekar hangversenye. 22: Táncczene.
BÉSE 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 19: Szonáta-est.
BERLIN 16.30: Szórakoztató zene. 20: A mikrofonnal Berlinen keresztül. Utána: Táncczene.
BRESLAU 16.30: Tea-zene.
BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 17.30: Dalok. 18.55: Operai előadás. 22.25: Táncczene.
FRANKFURT 13.15: Déli hangverseny. 16.35: Táncczene. 20.15: Tarka-est. Utána: Táncczene.
KATTOWITZ 16: Gramofónzene. 22.30: Táncczene.
KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Vidám-est. Utána: Táncczene.
KÖNIGSBERG 16: G. Händel »Otto und Theophano« című operájának előadása. 21: Szentgyörgyi László hegedűművész hangversenye. 22.30: Táncczene.
LEIPZIG 15: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.30: Táncczene.
MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 18: Schrammelzene. 19: Ének-kvartett. 22.05: Táncczene.
PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Operai előadás. 22.25: Táncczene.
RÓMA 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Operarészletek.
STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 15.15: Szórakoztató zene. 16.35: Régi táncok. 20.15: Ermund Kurtz cselló-estje. 22: Táncczene.
TOULOUSE 12.45: Kamarazene. 13: Dalok. 20.30: Szórakoztató zene. 20.45: Részletek Delibes »Lakmé« című operájából. 21.45: Táncczene.
BUDAPEST 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó 12.20: Gramofónhangverseny. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: A Kisfaludy-Társaság irodalmi délutánja 18.15: Benedek Rózsai előadása: »A biedermeier világ«, a Temesváry-Kerpely-Polgár-trió közreműködésével. 19: Tarka-est. Közreműködnek: Gárdonyi Lajos, Peti Sándor, Radó Sándor, Várnay László, Andai Ernő, Fodor Artur, Vágóné Margit, Eöry Erzs, Szász Lilly, Zách Terka, Tubay Nusi, Zongorán kísér: Polgár Tibor. 22: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 22.15: A m. kir. 1. honvédegyezked zenekarának hangversenye. Vezényel: Fricsay Richárd zeneügyi igazgató. 23.20: A Spolarich-kávéházból Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.